

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Godišnji izvještaj o rezultatima
aktivnosti institucije Ombudsmena za
ljudska prava Bosne i Hercegovine za
2015. godinu***

Banja Luka, mart 2016. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

***Godišnji izvještaj o rezultatima
aktivnosti institucije Ombudsmena za
ljudska prava Bosne i Hercegovine za
2015. godinu***

Banja Luka, mart 2016. godine

Sadržaj

I. UVOD	.7
II. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BIH U 2015. GODINI	.9
III. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA	11
1. PRISTUP SUDU I DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK	11
1.1. Uvod	11
1.2. Ustavni sud BiH	14
1.3. Tužilaštvo	15
1.4. Javnost pravosudnog postupka.	16
1.5. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH/Ured disciplinskog tužioca.	17
1.6. Žalbe na rad advokata/advokatske komore	18
1.7. Besplatna pravna pomoć	19
1.8. Nasilje u porodici.	20
1.9. Podrška i pravna pomoć žrtvama	21
2. SLOBODA IZRAŽAVANJA, OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA	23
2.1. Sloboda izražavanja	23
2.2. Izvještavanje medija u smislu slobode izražavanja	27
2.3. Sloboda okupljanja i udruživanja	28
3. PRAVO NA IMOVINU	29
4. UPRAVA.	31
5. STATUSNA PITANJA GRAĐANA.	34
5.1. Uvod	34
5.2. Uspostavljanje jedinstvenog matičnog registra u Bosni i Hercegovini.	37
6. POLICIJA	37
6.1. Uvod	37
6.2. Žalbe na policijske službenike	37
6.3. Žalbe policijskih službenika.	39
IV. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA	41
1. UVOD	41
2. PRAVO NA RAD	42
2.1. Pitanje otpremnina u Republici Srpskoj, odnosno Federaciji Bosne i Hercegovine	45
2.2. Upravni i nadzorni odbori.	46
3. PRAVO ŽENA NA PORODILJSKU NAKNADU	47

4.	PRAVO NA PENZIJU	48
5.	PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU	51
6.	SOCIJALNA ZAŠTITA.	53
6.1.	Jednokratna novčana pomoć	53
6.2.	Socijalno stanovanje	54
6.3.	Pristup socijalnoj zaštiti	55
V.	POJAM TORTURE I USPOSTAVLJANJE NACIONALNOG PREVENTIVNOG MEHANIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI.	57
1.	UVOD	57
2.	PRAĆENJE PRAVA ZATVORENIKA/PRITVORENIKA	58
2.1.	Uvod	58
2.2.	Prava osoba lišenih slobode	59
A.	Zdravstvena zaštita	59
B.	Korištenje vanzavodskih pogodnosti	59
C.	Uslovi smještaja	60
D.	Radne aktivnosti	60
E.	Pitanje premještaja	61
F.	Sigurnost osoba lišenih slobode	61
G.	Komunikacija s vanjskim svijetom	61
3.	STANJE U USTANOVAMA ZA SMJEŠTAJ OSOBA S MENTALNIM INVALIDITETOM	62
4.	POLITIKA I REGULIRANJE PITANJA IMIGRACIJE, IZBJEGLICA I AZILA	63
4.1.	Azilantski centar	64
4.2.	Imigracioni centar	64
VI.	PRAVA DJECE	67
1.	UVOD	67
2.	NAJBOLJI INTERES DJETETA	68
3.	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I OBRAZOVANJE DJECE	70
4.	PARTICIPACIJA DJECE	71
5.	VRŠNJAČKO NASILJE	71
6.	STARATELJSTVO I USVOJENJE	71
7.	DNEVNI CENTRI	72

VII. PRAVO NA OBRAZOVANJE	75
VIII. POSEBNO UGROŽENE KATEGORIJE GRAĐANA.	79
1. OSOBE S INVALIDITETOM	79
1.1. Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom	82
2. PRAVA MANJINA	83
3. POVRATNICI.	84
3.1. "Raseljena lica u sopstvenom gradu"	85
4. PRAVA ŽENA	86
IX. JEDNAKOST I NEDISKRIMINACIJA	89
1. UVOD	89
2. OCJENA STANJA PO ŽALBAMA, SPECIJALNI IZVJEŠTAJI, EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA	89
3. PREGLED STANJA – POREĐENJE U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD	90
4. PRIMJERI IZ PRAKSE	91
X. PREPORUKE OMBUDSMENA	95
XI. SARADNJA S ORGANIMA I INSTITUCIJAMA	97
1. SARADNJA SA ORGANIMA I INSTITUCIJAMA BiH	97
2. SARADNJA S MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA	97
3. REGIONALNA SARADNJA	101
XII. SARADNJA S MEDIJIMA	103
XIII. SARADNJA S NEVLADINIM I CIVILNIM SEKTOROM	107
XIV. BUDŽET I FINANSIJE	111
XV. TABELARNI PRIKAZ PREPORUKA	113
ANEKS I.	
PREGLED BUDŽETA 2015.	133
ANEKS II.	
PREGLED OBAVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA	135
ANEKS III.	
TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA	139

I. UVOD

Zakonska obaveza izrade godišnjeg izvještaja o rezultatima aktivnosti je za ombudsmene za ljudska prava izazov ali, prije svega, i prilika da upoznaju Predsjedništvo BiH, Parlamentarnu skupštinu BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske, Parlament Federacije BiH i javnost o postupanjima preduzetim po žalbama koje su im uputili građani Bosne i Hercegovine u toku godine za koju se izvještaj dostavlja. Ova postupanja značajan su indikator za ocjenu stanja ljudskih prava, te utvrđivanje mjera čijom bi se realizacijom ono trebalo unaprijediti.

Nekoliko faktora indirektno je uticalo na djelovanje ombudsmena za ljudska prava u 2015. godini. To je, prije svega, činjenica da je mandat ombudsmenima istekao 4. decembra 2014. i da su na funkciji ostali do izbora novih ombudsmena 17. novembra 2015. godine, a što je značajno ograničilo strateško djelovanje u oblasti ljudskih prava, posebno u dijelu organiziranja promotivnih aktivnosti, otvaranja uredovnih dana, realizacije edukativnih sadržaja i dr. Započeti postupak izmjena i dopuna Zakona o ombudsmenu za ljudska prava, s ciljem njegovog usklađivanja s Pariskim principima, a shodno preporukama Potkomiteta za akreditaciju Međunarodnog koordinacijskog komiteta, rezultirao je izradom Prijedloga zakona o ombudsmenu za ljudska prava koji, iako je bilo planirano, nije usvojen do kraja 2015. godine, zbog čega su ombudsmeni podnijeli zahtjev za odgodu reakreditacije. Ovaj zakon trebalo je da bude i osnova da ombudsmeni za ljudska prava djeluju kao preventivni mehanizam, a u skladu s Konvencijom o borbi protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kazni. Ombudsmeni nisu bili uključeni u pripremu Prijedloga zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Ombudsmeni su se u 2015. godini suočili i s brojnim izazovima vezanim za specifičnost ekonomskog i političkog okruženja, praćenog visokim stepenom nezaposlenosti i niskim životnim standardom građana, neefikasnim djelovanjem organa na svim nivoima vlasti, sve češćim sistemskim kršenjima ljudskih prava, te sporim i neizvjesnim napretkom prema Evropskoj uniji. Ovo su razlozi zbog kojih je registriran sve veći broj obraćanja građana koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2015. godinu sadrži statističke pokazatelje o broju i prirodi primljenih žalbi, rezultatima njihovog razmatranja, te preporukama čijom realizacijom bi se utvrđena kršenja ljudskih prava trebala otkloniti i prevenirati njihovo ponavljanje.

Ombudsmeni su u okviru Godišnjeg izvještaja, kao poseban dio, prezentirali i podatke o pojavama diskriminacije, a u skladu s odredbama Zakona o zabrani diskriminacije BiH, te podatke o provedenim aktivnostima vezanim za mandat koji je utvrđen zakonima kojima se uređuje pristup informacijama u Bosni i Hercegovini.

Što se tiče jačanja kapaciteta Institucije, i dalje postoje ograničenja, prije svega finansijske prirode, što u značajno otežava djelovanje ombudsmena, ali i rad Institucije u cjelini, utiče na obim provođenja aktivnosti i dovodi u pitanje princip njene nezavisnosti. Ovo je posebno izraženo u segmentu izvršavanja obaveza utvrđenih Zakonom o zabrani diskriminacije.

U 2015. godini osigurani su radni prostori za sjedište Institucije u Banjoj Luci, te Područni ured u Mostaru, koji nažalost ne odgovaraju potrebama ove institucije, niti su prilagođeni pristupu osobama s invaliditetom.

Ombudsmeni će i dalje, rukovodeći se principom dobrobiti građana, pružiti pomoć svima, a posebno ranjivijim kategorijama stanovništva, i shodno povjerenom mandatu, nastojati u što većoj mjeri osigurati ispunjavanje principa dobre uprave i vladavine prava, te na početku 2016. godine izraditi neophodne akte za strateško i plansko djelovanje ombudsmena za vrijeme njihovog mandata.

OMBUDSMENI BOSNE I HERCEGOVINE

mr. sc. Jasminka Džumhur

Nives Jukić

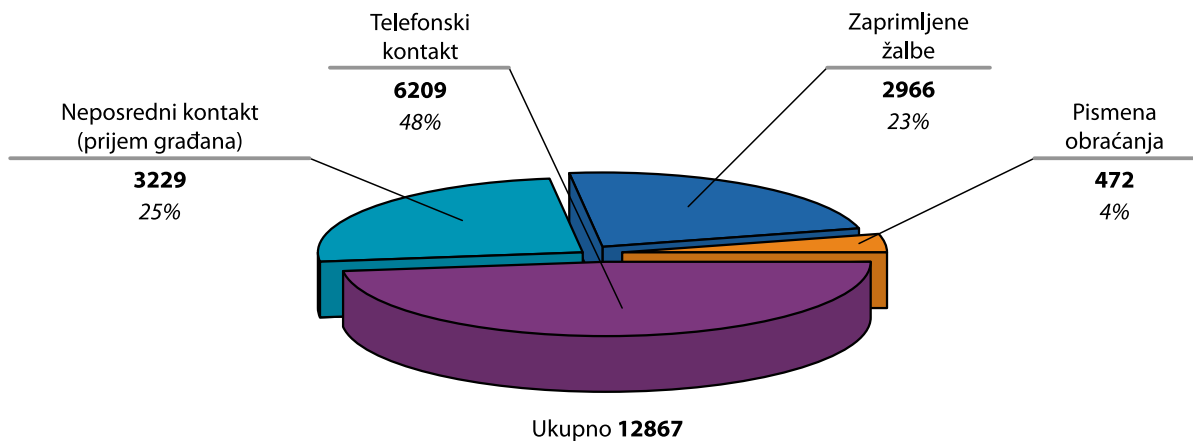
dr. Ljubinko Mitrović

II. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BIH U 2015. GODINI

Tokom 2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je ukupno 2966 žalbi. U poređenju s 2014. godinom registrirano je 165 žalbi manje. Tokom izvještajnog perioda Instituciji ombudsmena obratilo se ukupno 12876 građana (neposredni kontakti, telefonski pozivi, elektronska pošta i pismene žalbe).

Zajedno s predmetima prenesenim iz prethodnih godina, u radu su bile ukupno 4492 žalbe. U 2015. godini okončano je 2866 predmeta. Najveći broj žalbi odnosio se na povrede građanskih i političkih prava - 1790 predmeta. Zatim slijede žalbe koje su se odnosile na: kršenje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava - 698, sve oblike diskriminacije - 159, kršenja prava djece - 148, prava pritvorenika i zatvorenika - 108, povrede prava osoba s invaliditetom - 53 i povrede prava nacionalnih i vjerskih manjina - 10.

Ombudsmeni su u 30 slučajeva postupak istraživanja pokrenuli po službenoj dužnosti, a na osnovu saznanja iz medija, odnosno na prijedlog nevladinih organizacija.

Grafikon 1

U izvještajnom periodu ombudsmeni su izdali preporuke u 324 predmeta. Stepen realizacije preporuka prikazan je u tabeli 1.

Način realizacije preporuka u predmetima	Broj predmeta sa izdatom preporukom
Realizirana	103
Ostvarena saradnja	90
Djelimično realizirana	14
Nema odgovora	48
Nije realizirana	69
Ukupan broj predmeta sa izdatom preporukom	324

Kao i u prethodnim izvještajnim periodima, građani Bosne i Hercegovine pokazuju nepovjerenje prema institucijama, dok iz telefonskih kontakata proizilazi da često nisu u mogućnosti označiti organ nadležan za rješavanje problema s kojima se suočavaju. Iako je nesporno da ombudsmeni nisu ovlašteni da zastupaju građane pred upravnim i pravosudnim organima i sastavljaju podneske u njihovo ime, primjetan je porast broja ovakvih obraćanja ombudsmenima.

III. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA

1. PRISTUP SUDU I DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK

1.1. Uvod

Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama kao i drugi međunarodni dokumenti za zaštitu ljudskih prava u postupcima utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe garantiraju pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloljetnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao nanijeti štetu interesima pravde.

U izvještajnom periodu ombudsmeni su zaprimili 603 žalbe na rad sudova.

Žalbe građana odnosile su se na neprimjerenu dužinu trajanja sudskih postupaka pred sudovima¹ (193), nedjelotvorno provođenje sudskih odluka² (96), žalbe na rad sudija zbog povreda odredbi procesnih zakona (35), povrede principa nepristranosti, nedonošenja sudskih odluka na način i zakonom propisanim rokovima, neujednačenosti sudske prakse.³ Prema odgovorima sudova, razlozi za navedeno su: neadekvatna stručna i kadrovska popunjenost, veliki broj naslijeđenih žalbi iz ranijeg perioda, odsustva određenog broja nosilaca pravosudnih funkcija po osnovu bolovanja koja se dešavaju u vrijeme zakazanih rasprava.

Kada su u pitanju drugostepeni sudovi, osim dužine trajanja postupka, problem predstavlja i izbjegavanje donošenja meritornih odluka od strane kantonalnih sudova, kontinuirano vraćanje predmeta u rad prvostepenim sudovima i organima: općinskim i kantonalnim službama za stambena pitanja i imovinsko-pravne poslove.⁴

Drugostepeni sudovi u većini slučajeva dostavljaju tipske odgovore kojima potvrđuju da rad po konkretnoj žalbi nije okončan, ali često ne daju informaciju kada bi se moglo očekivati donošenje odluke.⁵

Primjer odgovora suda: "Što se tiče podataka o tome kada se može očekivati donošenje odluke u navedenom predmetu, ovim putem Vas izvještavamo da nismo u mogućnosti dostaviti Vam informaciju o tome. Ovo iz razloga što **se u Kantonalnom sudu u Tuzli predmeti rješavaju prema Planu rješavanja predmeta za 2015. godinu i to po starosti podnesenog inicijalnog akta, koji Plan je sud donio dana 15. januara 2015. godine u skladu sa Uputstvom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. Prema**

1 Ž-BR-126/15

2 Ž-BR-05-301/15, Ž-BR-302/15, Ž-BR-74/15, Ž-BL-05-460/15

3 Ž-BR-05-195/14 (P-133/15); Ž-BL-05-317/15, Ž-SA-05-466/15, Ž-MO-87/15 (P-188/15)

4 Ž-BR-05-77/15, Ž-BR-05-138/15

5 Ž-BR-05-216/15, Ž-BR-05-54/15

tom Planu, Kantonalni sud u Tuzli je u obavezi kontinuirano pratiti realizaciju Plana, blagovremeno preduzimati potrebne mjere u cilju njegove realizacije, te svaka tri mjeseca vršiti analizu realizacije Plana na sjednicama Stručnog kolegija i o tome dostavljati informaciju nadležnim tijelima.”

Iz navedenog izjašnjenja stranka i dalje nema saznanja kada će u određenoj pravnoj stvari odluka suda biti donesena, stoga ta informacija, sama po sebi, strankama ne znači mnogo u postupku ostvarivanja njihovih prava.

Sudovi nisu u mogućnosti ispoštovati odredbe procesnih zakona čak ni u smislu postupanja po predmetima hitne prirode, kao što su radni sporovi.

Ombudsmeni permanentno ukazuju na to da je potrebno preispitati postojeći način rješavanja “starih predmeta”. Imajući u vidu način evidentiranja, redovan priliv predmeta i njihovo okončanje, postoji opravdana bojazan da svi zaprimljeni predmeti protekom vremena ulaze u kategoriju “starih predmeta” pa čak i predmeti hitne prirode. Ovim ne samo da je doveden u pitanje princip Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda o postupanju u razumnom roku, nego istovremeno podrazumijeva uskraćivanje mogućnosti ostvarivanja svih drugih prava građana.⁶

Blagovremeno donesene sudske odluke preduslov su za ostvarivanje prava koja su bila predmet raspravljanja, ali i neizvršenje sudskih odluka, u neopravdano dugom vremenskom periodu, čini povredu prava stranke na pravično suđenje u razumnom vremenskom roku i pravo na pristup sudu zagarantirano članom 6. Konvencije.

Potrebno je istaći žalbe koje se odnose na otežano izvršenje u sljedećim situacijama:

1. nemogućnost izvršenja presuda kada je izvršenik općina, kanton ili entitet. Izvršenje je moguće provesti samo na sredstvima koja su predviđena za tu namjenu. Kako postoje stalne restrikcije u korištenju budžetskih sredstava, to se izdvajanje za ovu namjenu u budžetima stalno smanjuje.⁷
2. žalbe građana koji su, u sudskom postupku, ostvarili pravo na isplatu novčanog potraživanja, protiv Republike Srpske i Federacije BiH, a način isplate obaveza reguliran je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga RS.⁸ Građani su u svojim obraćanjima vrlo često izražavali nezadovoljstvo načinom plaćanja obveznicama, te rokovima i drugim okolnostima.
3. žalbe u kojima se navodi da građani ne mogu ostvariti svoja potraživanja zbog nelikvidnosti preduzeća u kojima su radili.

“Navedena presuda je, u skladu sa Zakonom o unutrašnjem dugu Republike Srpske (“Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 1/12, 28/13, 59/13 i 44/14), kategorirana kao unutrašnji dug-ratna šteta. Članom 11. navedenog zakona propisano je da se, nakon izvršene verifikacije, obaveze po osnovu materijalne i nematerijalne

⁶ Dana 7.7.2015. održan je sastanak ombudsmena Jasminke Džumhur s predsjednikom Kantonalnog suda u Sarajevu Jasminom Jahjaefendićem vezano za navedenu problematiku

⁷ Ž-LI-05-252/15, Ž-LI-05-253/15, Ž-LI-05-258/15, Ž-LI-05-259/15, Ž-LI-05-260/15, Ž-LI-05-261/15, Ž-LI-05-263/15, Ž-SA-05-523/15

⁸ Ž-BR-05-292/15

štete, nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. do 19. juna 1996., izmiruju u gotovini i mjenicama.

...U skladu s Planom isplate ratne štete, sudski predmet tužioca A.B. bio bi planiran za isplatu u gotovini na teret sredstava budžeta Republike Srpske za 2035. godinu, jer je u Ministarstvu finansija evidentiran dana 20.2.2015.⁹”

Evropski sud za ljudska prava, odlučujući u predmetu Đurić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, zbog neizvršenja konačnih presuda, po osnovu isplate materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. do 19. juna 1996. godine utvrdio je da odgovorna država mora osigurati izvršenje domaćih presuda koje su predmet razmatranja ove presude, i to u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postane konačna prema članu 44. stav 2. Konvencije.¹⁰

Neizvršenjem sudskih odluka, osim povrede prava na djelotvoran i efikasan pravni lijek dolazi do istovremenog, grubog kršenja prava građana na imovinu garantiranog Protokolom broj 1. uz Evropsku konvenciju.¹¹

Primjer: Instituciji ombudsmena žalbu¹² je dostavilo sedam djelatnika MUP-a Kantona 10 zbog neprovođenja izvršnih sudskih odluka na novčanim sredstvima Kantona 10, zato što nisu izdvojena sredstva na računu za ovu namjenu. Budući da nisu predložena druga sredstva izvršenja, predmeti po podnesenim žalbama su arhivirani. Institucija ombudsmena je *ex officio* otvorila istragu po službenoj dužnosti protiv Vlade Kantona 10 zbog povrede prava na imovinu. U toku intervencije ombudsmena izvršenje je provedeno.

Ombudsmeni zapažaju da pred sudovima u Bosni i Hercegovini ima suprotnih situacija kada je u pitanju izvršenje sudskih odluka.

Kako je već rečeno, nije moguće provesti izvršenje na novčanim sredstvima države, entiteta, kantona ili velikih privrednih subjekata zato što sredstava nema ili tražioci izvršenja nemaju mogućnosti dostaviti brojeve aktivnih računa i naziv banaka kod kojih se računi vode, a s druge strane, sudovi bez puno poteškoća dozvoljavaju izvršenje u dijelu do polovine penzije građana za dugovanja koja najčešće imaju prema pružaocima komunalnih usluga ili po osnovu jemstva.

Ustavni sud BiH je, postupajući po apelaciji žalitelja na odluke sudova kojom je određeno provođenje izvršenja na polovini penzije apelanta, zauzeo stav:

”Da su redovni sudovi u konkretnom slučaju propustili da, shodno navedenim odredbama i svojim zakonskim ovlaštenjima, prethodno ocijene mogućnost da se predloženo izvršenje provede na način da se odredi u iznosu koji je niži od jedne polovine apelantove penzije i da uravnoteženije pristupe primjeni odredbi člana 138. stav 1. ZIP-a”.

9 Akt Ministarstva finansija Republike Srpske, broj 06.08-01729802/13, od 8.1.2016.

10 Đurić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, broj predmeta: 79867/12, 79873/12, 80027/12, 80182/12, 80203/12 i 115/13, presuda, od 20.1.2015.

11 Ž-SA-05-308/15, , Ž-SA-05-928/15

12 Ž-LI-05-359/15

Ustavni sud BiH smatra da je ovakvo izvršenje pretjeran teret za apelanta, da dolazi do neproporcionalnog miješanja u apelantovu imovinu, jer provođenjem izvršenja koje je određeno Rješenjem Općinskog suda apelant mora snositi pretjeran teret koji narušava pravičan balans između javnog interesa i apelantovog interesa čime je:

“...U konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.”¹³

“Kada se svemu tome doda i činjenica da, prema podacima Caritasa Biskupske konferencije BiH, koje potvrđuju i najnoviji statistički pokazatelji koji direktno utiču na stopu siromaštva (plaće, penzije, cijene i stopa nezaposlenosti), oko 18% stanovništva BiH živi ispod granice kritičnog siromaštva, dok se 48% njih nalazi na rubu siromaštva ili socijalne isključenosti, onda se za Ustavni sud pokazuje neophodnim da redovni sudovi, kada donose odluke u slučajevima kao što je ovaj, imaju u vidu i socijalnu sliku stanovništva i da tim odlukama ne guraju još više ljudi u siromaštvo ili čak ispod granice kritičnog siromaštva, što je u konkretnom slučaju učinjeno apelantu, što je, kako kaže i Evropski sud, posebno nezgodna situacija.”

Također, registrirani su i slučajevi iznimno brzog postupanja sudova mimo pravila o hronološkom redu rješavanja predmeta¹⁴, u situacijama kada su stranke javne, odnosno medijski eksponirane ličnosti.

Osim načina na koji je potrebno osigurati rad pravosudnih institucija s ciljem postizanja efikasnosti i ažurnosti u radu, značajno je i pitanje stručnosti nosilaca pravosudnih funkcija. Svake godine centri za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske sačinjavaju programe praktične i teoretske obuke koja je obavezna, ali se postavlja pitanje da li su oni zadovoljavajući i adekvatni.

PREPORUKE: Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, Ministarstvu pravde BiH, Ministarstvu pravde Federacije BiH, Ministarstvo pravde Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima pravde, centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske da:

- **preispitaju kadrovsku i tehničku opremljenost pravosudnih institucija i mogućnosti podrške njima;**
- **kontinuirano rade na edukaciji sudija i administrativnog osoblja u sudovima, s posebnim fokusom na pitanja ljudskih prava;**
- **ustanove mehanizme za blagovremeno i efikasno izvršenje sudskih odluka, a imajući u vidu odluke Ustavnog suda BiH i Evropskog suda za ljudska prava.**

1.2. Ustavni sud BiH

Ustavni sud BiH nije dio redovnog sudskog sistema. Osnovan je članom IV. Ustava BiH kao nezavisni čuvar Ustava BiH i institucionalni garant za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ustanovljenih Ustavom BiH i instrumentima Aneksa I. Ustava BiH.

¹³ Odluka o meritumu AP-3381/14 od 23.1.2015., “Službeni glasnik BiH”, broj 17/15

¹⁴ Ž-BL-05-568/15, Ž-BL-05-666/15

Shodno odredbama člana VI. 4. Ustava BiH i Pravila Ustavnog suda,¹⁵ presude Ustavnog suda BiH su konačne, obavezujuće i izvršne, a svako fizičko i pravno lice dužno ih je poštovati. U okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom BiH i zakonom, svi organi imaju obavezu provoditi odluke Ustavnog suda. Svako ko ima pravni interes može tražiti da se izvrši odluka Ustavnog suda. Ustavni sud u svojoj odluci može odrediti način i rok njenog izvršenja. Organ koji je obavezan izvršiti odluku Ustavnog suda dužan je dostaviti obavještenje o preduzetim mjerama s ciljem njenog izvršenja, kako je to naznačeno u odluci.

U slučaju nepostupanja, odnosno kašnjenja u izvršavanju ili obavještanju Ustavnog suda o preduzetim mjerama, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da njegova odluka nije izvršena, odnosno može odrediti način izvršenja odluke. To rješenje dostavlja se nadležnom tužiocu, odnosno drugom organu nadležnom za izvršenje kojeg odredi Ustavni sud.

Žalbe upućene ombudsmenima, njih 17, izjavljene su upravo zbog neprovođenja odluka Ustavnog suda BiH.¹⁶

Evropski sud za ljudska prava utvrdio je da neizvršenje odluka, koje su usvojili Dom i Komisija za ljudska prava pri Ustavnom sudu BiH, rezultira kršenjem člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojim se pojedincima garantira pravo na pravično suđenje. U presudi Evropskog suda za ljudska prava navedeno je da bi ovo pravo: *“bilo iluzorno ako bi domaći pravni sistem države potpisnice dopuštao da konačna i obavezujuća odluka ostane neprovedena na štetu stranke.”*¹⁷

1.3. Tužilaštvo

Članom 6. stav 1. Konvencije propisano je da prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

Članom 225. Zakona o krivičnom postupku BiH, odnosno analognim odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH propisano je da tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica, a ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o njenom provođenju, potrebne mjere za njeno okončanje preduzet će Kolegij Tužilaštva.

U skladu s praksom Evropskog suda, Ustavni sud BiH zauzeo je stav da se pri ocjeni razumnog roka u krivičnim stvarima za početak relevantnog perioda vezuje trenutak u kojem je lice koje je u pitanju postalo svjesno da je osumnjičeno za krivično djelo, jer od tog momenta ima interes da o postojanju te sumnje sud donese odluku. Za kraj relevantnog perioda uzima se trenutak u kojem je okončana nesigurnost u pogledu pravne pozicije lica koje je u pitanju. Pri tome, u krivičnom postupku odluka o optužnici, odnosno oslobađanju od optužbe ili odbacivanju optužbe mora biti konačna. Najzad, konačno odlučivanje o optužbi može predstavljati i odustajanje od daljnog vođenja krivičnog postupka (vidjeti Wemhoff, stav 18.). Ustavni sud BiH naglašava da se razumna dužina trajanja postupka, prema tome i istražnog postupka, mora ocjenjivati u svjetlu okolnosti svakog pojedinog predmeta, pri čemu

15 Pravila Ustavnog suda BiH, “Službeni glasnik BiH”, br. 22/14, 57/14

16 Ž-BR-05-117/15

17 Evropski sud za ljudska prava, Jeličić protiv BiH, §38, (2006.)

se moraju imati u vidu kriteriji uspostavljeni sudskom praksom Evropskog suda, naročito složenost predmeta, ponašanje strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te značaj koji konkretna pravna stvar ima za apelanta.

U izvještajnom periodu na rad tužilaštava izjavljena je 71 žalba, izdate tri preporuke. Neophodno je istaći da u najvećem broju slučajeva nakon intervencije ombudsmena tužilaštva donesu adekvatnu odluku.

Žalbe na rad tužilaštva odnose se na nepreduzimanje aktivnosti u vezi s podnesenim krivičnim prijavama te dužine trajanja postupka do donošenja tužilačke odluke.¹⁸

Institucija ombudsmena tokom istrage po žalbama¹⁹ izjavljenim na nepostupanje po podnesenim krivičnim prijavama često zaprima tipske odgovore sljedećeg sadržaja:

"Povodom Vašeg obraćanja ovom Tužilaštvu od 23.1.2015. godine, obavještavamo Vas da se predmet ovog Tužilaštva broj T..... formiran nakon zaprimanja prijave K.M. dana 15.8.2014. godine nalazi u fazi prijave.²⁰"

PREPORUKA svim tužilaštvima u Bosni i Hercegovini:

- **neophodno je u svakoj fazi postupka preduzimati zakonske radnje s ciljem blagovremenog donošenja tužilačke odluke.**

1.4. Javnost pravosudnog postupka

Princip javnosti sudskog postupka normirano je članom 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu prava i osnovnih sloboda. Izuzeci od ovog principa navedeni su u posebnim zakonskim odredbama i uslovljeni određenim okolnostima vezanim za same učesnike u postupku, okolnostima vezanim za krivično djelo ili karakter određenih dokaza koje u postupku treba provesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica.

Žalbe upućene ombudsmenima ukazuju na to da u praksi dolazi do suprotnosti u postupanju pravosudnih organa u BiH u odnosu na navedene postulate kao i neujednačenosti u primjeni, naročito u krivičnim postupcima.

Identificiranje učesnika u krivičnom postupku prilikom objavljivanja sudskih i tužilačkih akata predstavlja se kao suprotstavljanje prava pojedinca na zaštitu privatnosti i ličnih podataka na jednoj strani, te prava na javnost sudskog postupka, slobodu pristupa informacijama na drugoj strani.

Stav Evropskog suda za ljudska prava je da razmjer publiciteta i dostupnosti presude treba ocjenjivati u svakom pojedinačnom postupku, uzimajući u obzir posebne karakteristike konkretnog slučaja i legitimni interes zbog kojeg se želi ograničiti javni pristup.

18 Ž-LI-05-214/15,P-258/15;Ž-BR-05-243/15, P-131/15; Ž-BR-05-182/15; Ž-SA-05-113/15, Ž-SA-04-830/15; Ž-MO-05-154/15

19 Ž-SA-05-43/15

20 Akt Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj A-143/15, od 10.2.2015.

Primjer: Žalitelj²¹, advokat iz Brčkog, kao opunomoćenik oštećenog podnio je molbu Tužilaštvu Brčko Distrikta BiH za pregledanje i prepisivanje (kopiranje) dijelova spisa, nakon čega je Rješenjem Tužilaštva odobren pristup informacijama s poukom o mogućnosti korištenja pravnog lijeka. Advokat je zaprimio 31 stranicu s markiranim i nečitljivim ličnim podacima osumnjičenog i svjedoka koje nije moguće koristiti u postupku za naknadu štete izazvane počinjenim krivičnim djelom.

Advokat: "nije moguće podnijeti tužbu protiv "nepoznate ili markirane osobe". U parničnom postupku nije moguće koristiti dokaze s markiranim ličnim podacima, a isto tako nije moguće saslušati nepoznatog i anonimnog svjedoka sa zaštićenim ličnim podacima."

Cijeneci potrebu bezuslovnog poštivanja propisanih standarda ljudskih prava, ombudsmeni zaključuju da je potrebno osigurati njihovu primjenu na jednak način, pred svim pravosudnim organima u Bosni i Hercegovini, što ukazuje na potrebnu pravno normiranja posebnim propisima.²²

PREPORUKA:

1. Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH da:

- **razmotri način normiranja i jedinstveno postupanje pravosudnih organa na području BiH s ciljem osiguranja javnosti sudskih/tužilačkih postupaka.**

2. Sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini:

- **u svakom konkretnom slučaju neophodno je voditi računa o uspostavljanju pravedne ravnoteže između interesa javnosti sudskih postupaka i interesa stranke ili treće osobe za očuvanje tajnosti takvih podataka.**

1.5. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH/Ured disciplinskog tužioca

Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je nezavisna institucija BiH, osnovana Zakonom o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH od 1. 6. 2004., čiji je osnovni mandat uspostavljanje i očuvanje nezavisnog, efikasnog i odgovornog pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Zakonom su utvrđene sljedeće nadležnosti Vijeća: imenovanje sudija, tužilaca i stručnih saradnika, disciplinska odgovornost, pravosudna uprava i statistika, budžeti pravosudnih institucija, nadzor nad stručnim usavršavanjem, uvođenje IKT-a, kao i vodeća uloga u provođenju i koordiniranju reformskih aktivnosti u pravosudnom sektoru Bosne i Hercegovine.

Evidentno je da reforma pravosuđa nije dala očekivane rezultate. Veliki broj predmeta koji se nalaze u radu pred pravosudnim organima, neprimjerena dužina trajanja postupaka, nemogućnost pravosudnih organa da kadrovski odgovore svim obavezama kako bi se osigurala efikasnost u radu ukazuju da je potrebno uraditi sveobuhvatnu analizu stanja u pravosuđu Bosne i Hercegovine te preduzeti odgovarajuće mjere s ciljem eliminiranja navedenih problema.

21 Ž-BR-05-181/15

22 Za primjer treba uzeti postupanje Suda BiH, "Pravilnik o ostvarivanju pristupa informacijama pod kontrolom suda i saradnji suda sa zajednicom", Uputa o načinu anonimizacije sudskih odluka, audio/videozapisa ročišta i drugog informativnog sadržaja, 20. 3. 2012.

Ured disciplinskog tužioca obavlja dužnost tužioca²³ (član 64. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH) u vezi s navodima koji se tiču povreda dužnosti sudija ili tužilaca. Ured je odgovoran za procjenu pravne valjanosti pritužbi, istraživanje navoda protiv sudija ili tužilaca o povredi dužnosti, te za pokretanje disciplinskih postupaka i zastupanje predmeta disciplinskih prekršaja pred disciplinskim komisijama Vijeća.

Žalbe upućene ombudsmenima, njih 11, odnose se na izostanak postupanja Ureda po predstavkama građana i nedostavljanje pisanog odgovora.²⁴

Primjer: žalitelj²⁵ je uputio Uredu disciplinskog tužioca pritužbu na rad sudije Općinskog suda u Sarajevu, o kojoj nije odlučeno do dana obraćanja Instituciji ombudsmena. Ureda disciplinskog tužioca obavijestio je²⁶ Instituciju ombudsmena da je pritužba žalitelja zaprimljena u septembru 2013. godine i da je pokrenut postupak ispitivanja njenih navoda u skladu s odredbama člana 66. stav 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH. Navedeno je:

“UDT je, u skladu s odredbom člana 66. stav 1. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, pokrenuo postupak ispitivanja navoda iz pritužbe. Podsjećamo da UDT prema odredbi člana 72. stav 2. Zakona o VSTV-u ima obavezu da svaku pritužbu obradi najkasnije u roku od dvije godine od dana prijema, pri čemu ulaže maksimalne napore kako bi obrada svake pritužbe bila okončana u što kraćem vremenskom periodu. Pri tome je potrebno napomenuti da trajanje istrage u velikoj mjeri zavisi i od prirode istaknutih navoda, kao i od činjenica i okolnosti koje je potrebno utvrditi u svakom konkretnom slučaju.

... U svakom slučaju, nakon provedenog postupka ispitivanja navoda, UDT će od tužilačkoj odluci obavijestiti podnosioca pritužbe, a relevantnu informaciju će dostaviti i Vašoj instituciji na znanje.”

Ombudsmeni su uputili Uredu disciplinskog tužioca preporuku²⁷ da u što kraćem roku donese odluku o pritužbi žalitelja. Preporuka je realizirana u potpunosti.

PREPORUKA Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH da:

- **preispita način djelovanja Ureda disciplinskog tužioca s ciljem osiguranja efikasnije uloge u kontroli profesionalnog obavljanja dužnosti nosilaca pravosudnih funkcija.**

1.6. Žalbe na rad advokata/advokatske komore

Ombudsmenima se obraćaju građani nezadovoljni radom opunomoćenih advokata u smislu nepostojanja zadovoljavajućeg kontakta s advokatima, nedovoljne informiranosti o radnjama koje se preduzimaju u njihovim predmetima i nezalaganju tokom zastupanja pred nadležnim organima.

²³ Član 64 Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, “Službeni glasnik BiH”, br. 25/14, 93/15 i 15/08

²⁴ Ž-BR-05-285/15

²⁵ Ž-BL-05-754/14

²⁶ Akt Ureda disciplinskog tužioca broj UDT-12474/13 od 8. 12. 2014.

²⁷ P-65/15 od 2.3.2015.

Izraženo je i nezadovoljstvo radom advokatskih komora po pritužbama građana koje se odnosi na neadekvatno postupanje po njima ili postupanje isključivo radi zadovoljavanja forme. Zabilježeno je više obraćanja u kojima stranke navode da advokatske komore ne provode disciplinske postupke po prijavama stranaka.²⁸

Primjer: Postupajući po žalbi koja se odnosila na dužinu trajanja disciplinskog postupka pred Advokatskom komorom Republike Srpske protiv advokata, Institucija ombudsmena donijela je preporuku P-208/14 kojom je preporučeno *da Advokatska komora Republike Srpske bez odgađanja preduzme efektivne mjere radi okončanja predmetnog disciplinskog postupka.*²⁹ Tokom 2015. godine praćena je realizacija preporuke te je nakon više urgencija obaviješten Izvršni odbor Advokatske komore Republike Srpske o nepreduzimanju mjera po toj preporuci, nakon čega je Advokatska komora Republike Srpske dostavila akt u kojem se navodi:

“...da je u disciplinskom predmetu DP-09/2012, postupak protiv advokata M.S iz B., disciplinski tužilac Advokatske komore RS, dana 20.10.2015. godine podnio optužnicu za težu disciplinsku povredu iz člana 7. st.1 tč.1. Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti advokata, stručnih saradnika za pravne poslove i advokatskih pripravnika Advokatske komore RS.”

1.7. Besplatna pravna pomoć

Članom 6 . Evropske konvencije garantira se pravo na besplatnu pravnu pomoć u slučajevima kada osoba, koja se tereti za krivično djelo, ima potrebu za tom vrstom pomoći zbog materijalnog stanja, ili kada je takva pomoć u interesu pravde. Kroz praksu Evropskog suda za ljudska prava ovo pravo prošireno je na obavezu države da osigura pružanje besplatne pravne pomoći svim građanima u krivičnim, građanskim i drugim sporovima.

Sistem pravne pomoći u Bosni i Hercegovini je zakonski i organizaciono neusklađen i ne može odgovoriti zahtjevima svih osoba koje imaju potrebu za besplatnom pravnom pomoći. Ne postoji zakon kojim se regulira pitanje besplatne pravne pomoći na nivou države. Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou Bosne i Hercegovine ušao je u zakonodavnu proceduru još 2012. godine, pretrpio je nekoliko izmjena ali do dana sačinjavanja ovog izvještaja nije donesen.

U Federaciji BiH zavodi za besplatnu pravnu pomoć uspostavljeni su u sedam kantona (Kanton 10, Srednjobosanski kanton i Hercegovačko-neretvanski kanton nemaju uspostavljene zavode). U Republici Srpskoj usluge besplatne pravne pomoći obezbjeđuje Centar za pružanje besplatne pravne pomoći, sa sjedištem u Banjoj Luci, i uredima u Doboju, Bijeljini, Trebinju i Istočnom Sarajevu. U Brčko Distriktu BiH djeluje Ured za pružanje besplatne pravne pomoći.

Centri, odnosno zavodi pružaju pomoć popunjavanjem obrazaca, pisanjem podnesaka, te zastupanjem na sudovima. Odredbe zakona kojima se propisuju uslovi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć su restriktivne i ne obezbjeđuju adekvatnu zaštitu prava svih građana pod jednakim uslovima, niti mogućnost korištenja propisanih pravnih lijekova, što je i najčešći razlog za žalbu Instituciji ombudsmena.

²⁸ Ž-SA-04-325/15, Ž-SA-05-1127/15

²⁹ Ž-BR-04-169/12

Značajnu ulogu u pružanju besplatne pravne pomoći imaju nevladine organizacije čije je djelovanje ograničeno postojećim pravnim propisima i uslovljeno postojanjem potrebnih donatorskih sredstava.

PREPORUKA Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH:

- **da preduzmu mjere radi usvajanja zakona o pružanju besplatne pravne pomoći na nivou BiH, kojim bi se osigurao ujednačen i efikasan pristup besplatnoj pravnoj pomoći;**
- **da se preispitaju uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći svim ugroženim kategorijama građana.**

1.8. Nasilje u porodici

Konvencijom o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici Vijeća Evrope³⁰ nasilje u porodici definirano je kao svako djelo fizičkog, seksualnog, psihičkog, odnosno ekonomskog nasilja do kojeg dolazi u okviru porodice ili domaćinstva, odnosno između bivših ili sadašnjih supružnika ili partnera, nezavisno od toga da li učinilac dijeli ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom.

Porodični zakoni Federacije BiH i Republike Srpske zabranjuju nasilje u porodici. Krivični zakoni BiH, Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH inkriminiraju nasilje u porodici, daju osnovu za procesuiranje počinitelja i zaštitu oštećenih u smislu nasilja na osnovu spola. Odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske propisane su mjere i mehanizmi zaštite u slučajevima nasilja u porodici.

Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) zauzeo je stav da su države dužne osigurati efikasan pristup pravdi žrtvama nasilja u porodici. Ovaj sud obrazložio je da "efikasno poštivanje ličnog ili porodičnog života obavezuje [države] da učine ovo sredstvo zaštite dostupnim na efikasan način".

Reformom krivičnog zakonodavstva nasilje u porodici tretirano je kao posebno krivično djelo u čitavoj Bosni i Hercegovini, ali usvajanjem Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj³¹ postoji mogućnost da se djela nasilja u porodici procesuiraju i kao prekršaj u skladu s tim zakonom.

U predmetu *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*³² Evropski sud za ljudska prava zaključio je: "Aplikant je "osuđen" u prekršajnom postupku koji se u autonomnom značenju ovog termina u Konvenciji izjednačava s "krivičnim postupkom". Nakon što je ova "osuda" postala pravosnažna, on je oglašen krivim za krivično djelo koje se odnosilo na isto ponašanje za koje je kažnjen u prekršajnom postupku i koje je obuhvatalo u biti iste činjenice. Ustavni sud propustio je primijeniti principe koji su utvrđeni u predmetu *Zolotukin* i tako ispraviti situaciju u kojoj se našao aplikant. U svjetlu navedenog, Sud smatra da se postupak koji je pokrenut protiv aplikanta na osnovu člana 177. stav 1. Krivičnog zakona iz 1998. godine odnosio na, u biti, isto djelo za koje je već bio pravosnažno osuđen na osnovu člana 3. stav 1. tačka 2. Zakona o javnom redu iz 2000. godine. 40. Dakle, došlo je do kršenja člana 4. Protokola br.7."

30 Vijeće Evrope, Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici od 7.4.2011.

31 Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske, "Službeni glasnik RS", br. 102/12, 108/13 i 82/15

32 Predmet *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, aplikacija broj 32042/11, Presuda od 14.1.2014.

Ovo znači da poštujući princip *ne bis in idem*, odnosno ne dva puta o istom, u slučaju utvrđivanja prekršajne odgovornosti za nasilje u porodici, protiv počinioca ne može biti pokrenut i krivični postupak.

Ombudsmeni skreću pažnju na to da je potrebno preispitati postojeće mehanizme zaštite žrtve nasilja u porodici, odnosno primjene zaštitnih mjera. Naime, u situaciji pružanja sigurnog smještaja za žene koje su žrtve nasilja dolazi do potrebe smještaja i maloljetne djece što podrazumijeva izdvajanje iz njihove primarne životne sredine i obrazovne ustanove. Opravdano bi bilo obezbijediti sigurnost žrtvi nasilja udaljavanjem nasilnika uz preduzimanje adekvatnih zakonskih mjera.

Posebno je važno da pripadnici ministarstava unutrašnjih poslova preduzmu adekvatne radnje kako bi se u situacijama gdje su evidentirani poremećeni porodični odnosi preveniralo nasilje i izbjegle teže posljedice kao i da nadležna tužilaštva urgentno postupaju.³³

Ombudsmeni ukazuju na dobar primjer uspostave³⁴ Javne ustanove "Porodično savjetovalište" Kantona Sarajevo, koje pripada mreži ustanova socijalne zaštite, čija djelatnost obuhvata sljedeće oblasti: pružanje psihosocijalne podrške, savjetodavno-terapeutski tretman; realizacija razvojno-istraživačkih preventivnih projekata; stručna i profesionalna pomoć i podrška institucijama i organizacijama koje se bave porodicom. Ombudsmeni cijene potrebnim da bi na području svih kantona, odnosno općina ovakva savjetovališta bila veoma značajna u kontekstu zaštite žrtava svih oblika nasilja.

Primjer: Žaliteljica je izjavila žalbu zbog nepreduzimanja aktivnih radnji Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona po podnesenoj krivičnoj prijavi zbog nasilja u porodici.³⁵ Nakon intervencije ombudsmena zaprimljen je odgovor Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona u kojem se konstatira da je ovo tužilaštvo **podiglo optužnicu pred Općinskim sudom u Tuzli protiv G.M. zbog krivičnog djela - nasilje u porodici - iz člana 222. stav 2. Krivičnog zakona Federacije BiH.**

PREPORUKA Skupštini Brčko Distrikta BiH da:

- **preduzme neophodne mjere s ciljem donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Brčko Distrikta BiH.**

1.9. Podrška i pravna pomoć žrtvama

Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda, broj 60/147, od 21.3.2006., o Osnovnim principima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju žrtava teških kršenja ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava utvrđena je obaveza države da osigura: jednake i efektivne mogućnosti pristupa pravdi za sve žrtve, odgovarajuće, efektivne i promptne reparacije, te pristup relevantnim informacijama koje se odnose na kršenja njihovih osnovnih prava kao i mehanizme reparacije. Obaveza države je da preduzme mjere da se umanje neprijatnosti za žrtve i njihove opunomoćenike, da se zaštite od nezakonite povrede njihove privatnosti i obezbijede od zastrašivanja i odmazde, kako oni tako i članovi njihovih porodica i svjedoci prije, za vrijeme i poslije sudskih, administrativnih ili drugih postupaka koji imaju uticaja na interese žrtava te da obezbijedi odgovarajuću

33 Ž-BR-261/14,P-45/15,

34 Osnovana Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo, 22.3. 2001.

35 Ž-BR-05-182/15

pomoć žrtvama koje traže pravnu zaštitu. Pored pojedinačnog pristupa pravnoj zaštiti, država treba da pristupi razvoju procedura kako bi obezbijedila grupama žrtava da podnesu zahtjeve za reparaciju, odnosno prime odgovarajuće reparacije.

Odgovarajući, djelotvoran i hitan pravni lijek za teška kršenja ljudskih prava ili ozbiljna kršenja međunarodnog humanitarnog prava treba sadržavati sve dostupne i odgovarajuće međunarodne procedure po kojima lice može imati aktivnu legitimaciju i ne treba biti štetan po bilo koji drugi domaći pravni lijek.

PREPORUKA:

- **potrebno je osigurati mehanizme za dosljednu primjenu odredbi međunarodnih dokumenata u svrhu zaštite žrtava teških kršenja ljudskih prava, osigurati svaki vid pravne pomoći i reparacije.**

Ombudsmeni su u prethodnom periodu zaprimili više žalbi lica, oštećenih ratnim zločinima počinjenim u Bosni i Hercegovini, prvenstveno bivših logoraša, koji su podnijeli tužbe protiv Republike Srpske i Federacije BiH, a radi isplate nematerijalne štete. Ombudsmeni zapažaju da je razlog obraćanja žalitelja nejednaka praksa sudova u Federaciji BiH³⁶ i Republici Srpskoj³⁷, što za posljedicu ima nejednak tretman građana Bosne i Hercegovine i čini osnov za diskriminaciju.

Sudska praksa, kao izvor prava, ima različitu ulogu zavisno od toga da li je u pitanju pripadnost kontinentalnom ili anglosaksonskom pravnom sistemu zasnovanom na precedentnom pravu, odnosno sudskim odlukama kao osnovnom izvoru prava. U Bosni i Hercegovini sudovi sude u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, ali ombudsmeni smatraju da to ni na koji način ne umanjuje potrebu za usaglašavanjem sudske prakse u Bosni i Hercegovini, posebno imajući u vidu obaveze koje ona ima kao članica Vijeća Evrope.

Tokom 2008. godine počeo je raditi Centar za sudsku dokumentaciju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, kako bi doprinio ujednačenosti sudske prakse u Bosni i Hercegovini, ali je zapaženo da su sudovi još uvijek nedovoljno posvećeni ujednačavanju sudske prakse.

PREPORUKA Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH:

- **na nivou Bosne i Hercegovine neophodno je uskladiti sudsku praksu s ciljem obezbjeđenja pravne sigurnosti građana.**

36 Tužbeni zahtjevi se usvajaju i takva praksa bazira se, prije svega, na stavu Vrhovnog Federacije BiH koji je 2011. godine zauzeo pravni stav da, s obzirom na to da nisu doneseni posebni propisi kojima bi entiteti ili država Bosna i Hercegovina regulirala pitanje obeštećenja građana za štete iz ratnog perioda, nezavisno od toga da li je štetnik utvrđen, krivično gonjen ili oglašen krivim, te s obzirom na to da oštećeni ima pravo na naknadu one štete koja je posljedica smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja, to se imaju primijeniti opća pravila odštetnog prava sadržana u ZOO.

37 Tužbeni zahtjevi se odbijaju, odnosno primjena člana 360. u vezi s članom 376. Zakona o obligacionim odnosima, koji propisuju poseban rok zastarjelosti, dok bi se član 377. Zakona o obligacionim odnosima mogao primijeniti samo ukoliko bi se tužbeni zahtjev odnosio na neposrednog izvršioca krivičnog djela i ukoliko bi postojala pravosnažna osuđujuća presuda krivičnog suda ili međunarodnog suda kojom je utvrđeno da je određeni izvršilac počinio neko od krivičnih djela iz člana 142., 150. i 154. KZ SFRJ. Također, sudovi obrazlažu da su zakonska ograničenja u ovom slučaju opravdana zbog pravne sigurnosti i funkcioniranja pravnog sistema i da je tužilac svojim pasivnim držanjem kroz zakonom propisan vremenski period izgubio pravo na sudsku zaštitu.

2. SLOBODA IZRAŽAVANJA, OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA

2.1. Sloboda izražavanja

Sloboda izražavanja je temelj demokratskog društva i preduslov je za ostvarivanje ostalih ljudskih prava. Zagarantirana je Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda³⁸.

Ovo pravo podrazumijeva slobodu nalaženja, primanja i širenja informacija i ideja svih vrsta, u usmenoj, pismenoj, štampanoj ili umjetničkoj formi, ili na bilo koji način po slobodnom izboru. Ovo pravo može biti podvrgnuto izvjesnim ograničenjima koja moraju, međutim, biti izričito određena zakonom, a potrebna su iz razloga: a) poštovanja prava ili ugleda drugih lica; b) zaštite državne sigurnosti, javnog reda, javnog zdravlja i morala.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica, država članica Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda dužna je osigurati i primjenu člana 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

U normativnom smislu, Bosna i Hercegovina jeste učinila iskorak usvajanjem Zakona o slobodi pristupa informacijama na državnom (2000.), a potom i na entitetskom nivou (2001.) te je bila prva država u regionu koja je usvojila ovakve zakone. Međutim, uprkos činjenici da su usvojeni zakonski propisi, ombudsmeni su u prethodnim izvještajima, ali i u pojedinačnim preporukama izdatim po žalbama građana, kontinuirano ukazivali na probleme i nedostatke koji se javljaju u primjeni zakonskih propisa kojima se uređuje oblast slobodnog pristupa informacijama.

Mandat ombudsmena, shodno važećim zakonima o slobodnom pristupu informacijama na svim nivoima,³⁹ osim postupanja po zaprimljenim žalbama i provođenja istraga po službenoj dužnosti, podrazumijeva i izradu i dostavljanje vodiča i općih preporuka koje se odnose na provođenje i primjenu zakona iz ove oblasti, uključivanje u godišnji izvještaj posebnog dijela koji se odnosi na aktivnosti u smislu zakona, te predlaganje uputstava o primjeni zakona svim nadležnim ministarstvima Bosne i Hercegovine.

Žalbe se, generalno, posmatraju u dva segmenta: one koje se odnose na slabosti institucija i na slabosti zakonodavstva. Zaprimljene žalbe tokom 2015. godine ukazuju na to da su slabosti institucija i dalje prisutne i manifestiraju se kroz različita postupanja javnih organa: onemogućavanje pristupa informacijama, nedonošenje rješenja, odnosno neobrazlaganje rješenja, uskraćivanje pouke o pravu na žalbu. Mogući uzrok ovakvog ponašanja javnih organa može biti i nespremnost državnih službenika da primijene važeće zakone (zbog needuciranosti), zbog čega je potrebno preispitati kapacitete državnih službenika i u saradnji s agencijama za državnu službu izraditi programe za permanentnu edukaciju.

Zakonodavstvo od samog njegovog donošenja pokazuje određene slabosti. Neophodno je postaviti pitanje uloge Upravnog inspektorata Ministarstva pravde BiH, koju ima u skladu s odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13), Upravnoj inspekciji Ministar-

38 Pored Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, društvena vrijednost ovog prava prepoznata je i u drugim međunarodnim standardima: član 18. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka.

39 Zakon o slobodi pristupa informacijama BiH, "Službeni glasnik BiH", br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13, Zakon o slobodi pristupa informacijama FBiH "Službene novine FBiH", br. 32/01 i 48/11, i Zakon o slobodi pristupa informacijama RS, "Službeni glasnik RS", broj 20/01;

stva pravde BiH dato je ovlaštenje vršenja inspekcijskog nadzora nad provođenjem zakona. Pomenu-tim izmjenama omogućeno je svakom fizičkom ili pravnom licu da podnese zahtjev upravnoj inspekciji radi zaštite prava na slobodan pristup informacijama kada mu javni organ onemogućava taj pristup.

Uvođenje ovakvog načina zaštite stvara još veću konfuziju kod građana koji javnim organima pod-nose zahtjeve za pristup informacijama i često, obraćajući se svim institucijama, a ne koristeći pravni lijek, propuste rokove za pokretanje upravnog spora čime se ovaj mehanizam zaštite pokazuje neefi-kasnim.

Ombudsmeni su i ranije ukazivali na to da je nedostatak entitetskih zakona to što nemaju propisa-ne kaznene odredbe. Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonima primjenjuje se Zakon o upravnom postupku Federacije BiH, odnosno Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske⁴⁰. Nelogič-no je da se Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske propisuje da će se stranka o odobravanju, odnosno odbijanju pristupa informacijama obavijestiti "dopisom", koji nema karakter upravnog akta. Ovakvo zakonsko rješenje dovodi u pitanje jedan od osnovnih principa upravnog po-stupka, a to je dvostепенost.

Ombudsmeni, postupajući po žalbama, primjećuju da pojedini javni organi u Republici Srpskoj donose rješenja pozivajući se na Zakon o opštem upravnom postupku RS-a, što jeste pozitivna praksa, ali ne umanjuje potrebu izmjene Zakona o slobodi pristupa informacijama RS-a s ciljem korištenja pravne sigurnosti i osiguranja jednakih prava svih građana.

Osiguranje principa dvostепенosti otvara i pitanje da li drugostепенi organ koji odlučuje o žalbi protiv prvostепенog rješenja treba biti unutar javnog organa koji je donio prvostепенo rješenje ili se dvostепенost treba osigurati putem odlučivanja drugog javnog organa unutar sistema javne uprave.

Žalbe ukazuju i na to da i dalje postoje problemi u provođenju testa javnog interesa, pa službenici za informiranje, zbog nesigurnosti ili neznanja, često donose rješenja bez provedenog testa javnog interesa.

Primjer: Žalitelj⁴¹ se obratio ombudsmenima jer mu je Služba za zajedničke poslove organa i ti-jela Federacije BiH rješenjem odbila zahtjev za pristup informacijama koji se odnosio na pristup ličnoj dokumentaciji. Zahtjev za pristup informacijama odbijen je zbog zaštite postupka donošenja odluka u javnom tijelu, a da nije proveden test javnog interesa, niti je u obrazloženju rješenja ukazano na či-njenice i razloge takvog postupanja. Ombudsmeni su izdali preporuku da se rješenje poništi, što je u potpunosti realizirano.

Ombudsmeni su primijetili da postoje i javni organi koji negiraju obavezu postupanja shodno odredbama zakona o slobodi pristupa informacijama, iako je zakonima jasno precizirano koji organi se smatraju javnim.

Primjer: Žaliteljica⁴² se obratila Službi za opću upravu Općine Stari Grad Sarajevo sa zahtjevom za pristup informacijama, po kojem je Služba za opću upravu donijela rješenje i odobrila pristup informa-cijama. U obavještenju koje je dostavilo Općinsko pravobranilaštvo navedeno je da će odgovor na tra-žene informacije biti uručen lično. Žaliteljici je uručen jedan dopis Općinskog pravobranilaštva, ostala,

40 član 25. stav 1. Zakona o slobodi pristupa Federacije BiH i član 25. stav 1. Zakona o slobodi pristupa informacijama RS-a

41 Ž-SA-05-330/15, P-146/15

42 Ž-SA-05-331/15, P- 197/15;

zahtjevom tražena dokumentacija nije joj uručena. Iz izjašnjenja⁴³ Pravobranilaštva zaprimljenog u Instituciji ombudsmena proizilazi da Pravobranilaštvo smatra⁴⁴ da nije javni organ, zbog čega nema obavezu postupanja po Zakonu o slobodi pristupa informacijama. Ombudsmeni su Pravobranilaštvu uputili preporuku da se sporno rješenje poništi. Preporuka ombudsmena nije realizirana.

Ombudsmeni sa zabrinutošću konstatiraju da i dalje postoje slučajevi nesaradnje sa Institucijom ombudsmena i izostanak dostavljanja traženih informacija. Odgovornim organima upućene su preporuke o nesaradnji, a u slučajevima nepostupanja po preporukama ombudsmeni su pismeno obavještavali neposredno viši organ.⁴⁵

Prilikom postupanja po žalbama građana,⁴⁶ koje su se odnosile na ostvarivanje prava u skladu s važećim zakonima o slobodi pristupa informacijama, primijećeno je da građani nerijetko svoje zahtjeve formuliraju na način da javnim organima postavljaju pitanja, koja nemaju karakter informacije u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama.

Ombudsmeni ne mogu sa sigurnošću utvrditi da li je podnošenje takvih zahtjeva posljedica neinformiranosti građana ili predstavljaju intenciju zloupotrebe Zakona o slobodi pristupa informacijama, ali su prilikom postupanja po ovakvim zahtjevima zauzeli stav da je zakonima jasno propisano šta predstavlja informaciju u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama. **Pristup informaciji u smislu važećih zakona podrazumijeva pristup već gotovoj i postojećoj informaciji, odnosno informaciji koja postoji u materijaliziranom obliku i ne predstavlja dužnost tijela javne vlasti da daje odgovore na pitanja i da tumači propise.**

Primjer: Ombudsmeni su postupali po žalbi⁴⁷ u vezi sa zahtjevom za pristup informacijama kojim je tražena kopija žaliteljinog testa, rađenog prilikom provođenja pismenog dijela javnog konkursa za državne službenike Granične policije BiH. Granična policija BiH nije donijela rješenje, nego je usmenim putem obavijestila žaliteljicu o mogućnosti uvida u dokumentaciju. Po izvršenom uvidu, usmeno je odbijen zahtjev za njeno kopiranje. Nakon toga Granična policija BiH donijela je rješenje kojim se odbija pristup informacijama. Ombudsmeni nisu mogli utvrditi da li je proveden test javnog interesa, zbog čega je izdata preporuka. Ombudsmeni su zauzeli stav da testovi koji se provode na javnim konkursima, prema principu transparentnosti, te pod pretpostavkom poštivanja ličnih informacija, treba da budu javna informacija čije saopćavanje jeste u javnom interesu. Preporuka je realizirana u cijelosti.

43 Akt broj 09-23-2177/15 od 29.04.2015.

44 Akt broj U-2/15, od 21.4.2015.

45 Ž-SA-05-840/14, P-1/15;

46 Ž-SA-1197/15, Ž-SA-05-1095/15, Ž-SA-05-778/15;

47 Ž-SA-05-689/15, P- 278 /15, Ž-SA-05-51/15, P- 119/15

Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH kao centralna institucija koja prati primjenu zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima u Bosni i Hercegovini teži preventivnom djelovanju, više nego reakciji, te stoga ukazuje na značaj pojave da određeni javni organi traže od ombudsmena za mišljenje o primjeni zakona u određenim slučajevima.⁴⁸

Evidentno je da veliki broj građana kontinuirano podnosi žalbe ombudsmenima, u kojima navode da su javni organi u Bosni i Hercegovini povrijedili pravo na pristup informacijama. Ombudsmeni ukazuju na to da je nesporno da svi građani imaju pravo na pristup informacijama shodno pozitivnom zakonodavstvu kojim se to regulira, ali činjenica da jedan građanin u periodu od 2010. do 2015. godine podnese Instituciji ombudsmena 60 žalbi vezanih za slobodan pristup informacijama ukazuje na moguće zloupotrebe Institucije ombudsmena radi vršenja pritiska na određene javne organe⁴⁹.

PREPORUKE:

- **Narodnoj skupštini Republike Srpske da, s ciljem osiguranja efikasnijeg provođenja, razmotri mogućnost izmjene Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske u dijelu odredbi koje se odnose na obavještanje stranke o odobravanju/odbijanju pristupa informacijama, tako da se propiše obaveza javnih organa da donose rješenje, a ne dopis;**
- **Parlamentarnoj skupštini BiH, Parlamentu Federacije BiH i Narodnoj skupštini RS-a da razmotre mogućnost izmjene Zakona o slobodi pristupa informacijama, u dijelu odredbi Zakona koje se odnose na odobravanje pristupa informacijama, tako da odluka kojom se odobrava pristup informacijama obavezno sadrži pouku o pravnom lijeku;**
- **Agenciji za državnu službu Federacije BiH i Agenciji za državnu upravu RS-a da:**
 - 1. osiguraju kontinuirane obuke za službenike za informiranje, na kojima će se i detaljno upoznati s obavezama koje imaju shodno zakonima o slobodi pristupa informacijama;**
 - 2. se u stručni ispit za rad u organima uprave uvrsti dio koji se odnosi na primjenu zakona o slobodi pristupa informacijama.**

48 Ž-SA-05-1019/15, Ministarstvo odbrane BiH obratilo se Instituciji ombudsmena tražeći mišljenja u vezi s postupanjem po zahtjevu koji je Ministarstvo zaprimilo od nevladine organizacije kojim je tražena dostava podataka o državnim službenicima i namještenicima koji su u periodu od 2012. godine pa do dana podnošenja zahtjeva za pristup informacijama zaposleni na neodređeno vrijeme. Pod tim informacijama podrazumijevaju se ime i prezime službenika, datum sklapanja ugovora, da li je još uvijek na snazi i na kojim mjestima je zaposlenik bio raspoređen. Ombudsmeni su zauzeli stav da tražene informacije ne predstavljaju ličnu informaciju u smislu odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama. Informacije koje su bile predmet zahtjeva svakako predstavljaju podatke čije otkrivanje jeste u javnom interesu, s obzirom na činjenicu da se zaposlenici Ministarstva finansiraju iz budžetskih sredstava. Ovakvo postupanje Ministarstva odbrane BiH eliminiira žalbene procedure i osigurava adekvatnu primjenu zakona.

49 Ž-SA-05-1182/10, Ž-SA-05-351/11, Ž-SA-05-1330/12, Ž-SA-05-623/13, Ž-SA-05-494/14, Ž-SA-05-1099/15 itd.

2.2. Izvještavanje medija u smislu slobode izražavanja

Informacija koju donose mediji trebala bi biti istinita i objektivna, poštivati ljudsko dostojanstvo, ugled, čast i privatnost i biti značajna za javnost kojoj se prenosi. Činjenica je da se bosanskohercegovački mediji suočavaju s različitim problemima. U vremenu tranzicije, kada opstanak medijske kuće zavisi od broja oglasnih prostora zakupljenih naplaćenim RTV taksama i kada je popularnost medija garant za više reklama, mediji često pribjegavaju senzacionalističkom izvještavanju, koje u određenim slučajevima dovodi do kršenja ljudskih prava.

Primjer: Postupano je po žalbi⁵⁰ neformalne grupe građana u vezi s emitiranjem televizijskog sadržaja pod nazivom *“Dom je sreća najveća”*, emitiranog na OBN televiziji, u kojoj su građani ukazali na to da je koncept emisije u kojoj se socijalno ugrožene porodice iz BiH takmiče kako bi dobile stambenu kuću društveno neprihvatljiv i nedostojan čovjeka. U žalbi se navodi: ***“Neprihvatljivo je od ljudske patnje praviti reality show i još na takav način da se ljudi postave u poziciju da se moraju takmičiti oko toga ko živi u većem siromaštvu i bijedi, odnosno u svom javnom poniženju tražiti načina na koje će njihova bijeda biti što “simpatičnija” gledaocima koji će birati između njih kome dodijeliti montažni objekat.”*** Žalba je prosljeđena Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH na nadležno postupanje.

Primjer: U 2015. godini zaprimljena je anonimna žalba,⁵¹ koja se odnosila na rad veb-portala klix.ba. Žalitelj je imao primjedbu zbog činjenice da je pomenuti veb-portal uklonio njegov korisnički profil, zbog čega je nakon toga koristio novi korisnički profil, koji je također trajno uklonjen bez bilo kakvog obavještenja. Institucija ombudsmena je već ranije zaprimila informaciju Regulatorne agencije za komunikacije BiH da nije nadležna za reguliranje sadržaja na internetu, te da su u takvim slučajevima isključivo nadležni pravosudni organi.

PREPORUKA:

- **nadležnim organima da uspostave mehanizam nadzora nad radom internet portala u Bosni i Hercegovini.**

Neprihvatljivo je senzacionalističko izvještavanje o događajima u koje su uključena djeca i posebno ugrožene kategorije građana (žrtve bilo kojeg oblika nasilja). Nepotrebno se iznose porodične prilike, podaci o zdravstvenom stanju, daju nestručne procjene karaktera i ponašanja te tokom intervjua maloljetnim osobama postavljaju neprikladna pitanja, u nekim slučajevima i političke prirode.

Ombudsmeni zapažaju nemaran i neodgovoran odnos novinara i urednika prema obavezi zaštite identiteta djeteta. Objavljuje se puno ime i prezime, slika djeteta, njegov identitet se otkriva tako što se objavi puno ime i prezime njegovih roditelja, braće, sestara i naselja u kojem živi.

Ovakvo izvještavanje novinari pravdaju interesom javnosti, pri čemu zanemaruju da pravo javnosti na informaciju ne može biti iznad prava na zaštitu privatnosti djeteta.

Novo rizike i odgovornosti u zaštiti privatnosti djece donosi i internet. Internetske stranice, forumi, blogovi i drugi oblici javno dostupne elektronske komunikacije sve češće se pojavljuju kao novi načini ugrožavanja privatnosti i drugih prava djece.

50 Ž-SA-05-136/15

51 Ž-SA-05-512/15

Ombudsmeni ukazuju na to da je prilikom izvještavanja neophodno pronaći ravnotežu između privatnosti pojedinca naspram interesa javnosti za određenim informacijama, a naročito kada su u pitanju djeca.

Prateći akuelna dešavanja u društvu, a s ciljem zaštite prava djece, ombudsmeni su se u 2015. godini uključili u proces javnih konsultacija vezano za izmjene Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija Regulatorne agencije za komunikacije BiH, jer se jedna od predloženih izmjena odredbi ovog kodeksa odnosila i na reality programe i predviđela je da će: **“Reality programi i pseudoreality programi biti emitirani samo u periodu između 24.00 i 06.00 sati. Ovo ograničenje ne primjenjuje se na sadržaje koji se prikazuju uz tehničku zaštitu, kao ni na audiovizuelne medijske usluge na zahtjev.”**

Ombudsmeni su Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH uputili stav⁵²: *“Rukovođeni principom iz člana 17. Konvencije UN-a o pravima djeteta, koji definira njihova medijska prava, a u vezi s čl. 3. i 13. Konvencije UN-a o pravima djeteta, ombudsmeni za ljudska prava BiH smatraju nastojanje RAK-a da pomenuti kodeks izmijeni citiranom pojedinačnom pravnom normom itekako opravdanim i prijeko potrebnim za psihofizički razvoj djeteta ...*

...ograničenje emitiranja ovakvih sadržaja pozitivno bi uticalo i na širu društvenu zajednicu u cjelini, jer privatne elektronske medijske kuće, kreirajući ovakav vid uređivačke politike, svakako nepovoljno utiču na korisnike medijskih usluga, jer se u svrhu postizanja što veće dobiti oni odlučuju davati medijski prostor licima koja su svakako nekompetentna za njegovo zauzimanje.”

2.3. Sloboda okupljanja i udruživanja

Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka priznaje pravo mirnog okupljanja,⁵³ koje u jednom demokratskom društvu može biti samo zakonom ograničeno u interesu nacionalne i javne sigurnosti, javnog reda ili radi zaštite javnog zdravlja ili morala ili prava i sloboda drugih lica.

Također se garantira i pravo svakog lica na slobodno udruživanje, uključujući i pravo na osnivanje sindikata i učlanjenje u njega radi zaštite svojih interesa.⁵⁴

Žalbe registrirane u Instituciji ombudsmena najčešće se odnose na unutrašnje probleme udruženja građana i sindikata, koji su rezultat «raskola» između različitih frakcija u njima.

Ovo je značajno pitanje ako se udruženja finansiraju iz javnih sredstava, odnosno imaju javna ovlaštenja, zbog čega je vrlo važno da resorna ministarstva uspostave i provode posebne mjere nadzora.

Primjer: Žaliteljica⁵⁵ se obratila ombudsmenima, jer je Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja BiH, Sindikalna podružnica Osnovne škole “Hasan Kikić”, odbio zahtjev za učlanjenje. S obzirom na to da, shodno odredbi člana 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, ombudsmeni imaju ovlaštenja i nadležnosti da razmatraju predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjenih od bilo kojeg organa vlasti, a u konkretnom slučaju sindikat nije organ vlasti, te je donesena odluka o neprovođenju istražnog postupka.

52 Akt broj Oi-K-Sa-100/15 od 11. 11. 2015.

53 Član 21. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

54 Član 22. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

55 Ž-SA-04-1060/15

3. PRAVO NA IMOVINU

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na nesmetano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i općim principima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni⁵⁶.

Žalbe imovinsko-pravne prirode koje su zaprimljene u izvještajnom periodu uglavnom su razmatrane kroz neefikasnost u postupanju državnih mehanizama koji su dužni osigurati nesmetano uživanje ovih prava, rad upravnih organa, pravosuđa, ali i nedostatke zakonodavnih propisa kojima se uređuje oblast imovinsko-pravne zaštite.

Primjer: Žalba⁵⁷ je izjavljena u vezi s pitanjem povrata nacionalizirane imovine na području općine Prnjavor. Žalitelj je direktni nasljednik nekretnina (kino «Slavica» i kafana «Pet lampi») koje su 1960. godine nacionalizirane, bez ikakve nadoknade na području općine Prnjavor. Izmjenom Zakona o stvarnim pravima od 2011. godine u Republici Srpskoj omogućeno je državi da nacionalizirane nekretnine uknjiži kao vlasništvo na svoje ime, da raspoláže njima i da ih proda. Na osnovu toga, Općina Prnjavor podnijela je zahtjev Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove za pretvaranje prava korištenja u pravo vlasništva na kinu «Slavica», a Hotelsko-ugostiteljsko uslužno preduzeće HUTP «CER» a.d. Prnjavor je u stečaju prodalo ugostiteljski objekat «Pet lampi» fizičkom licu kojem je izmijenjeni zakon u Republici Srpskoj omogućio da državnu svojinu nad tim ugostiteljskim objektom pretvori u svoju – privatnu.

Žalitelj je podnio zahtjev za vraćanje nepokretnosti Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područnoj jedinici Prnjavor, koji je odbačen zaključkom. **Pitanje vraćanja oduzete imovine u Bosni i Hercegovini pokreće se već više godina. Bilo je i određenih pokušaja da se zakonski regulira, ali je i dalje neriješeno, tako da je Bosna i Hercegovina jedina država u Evropi koja ništa do sada nije uradila na tom planu.**

Umjesto donošenja predmetnih zakona, a potom eventualnog provođenja postupka privatizacije, odlučeno je da se prvo izvrši privatizacija, čak i nacionalizirane imovine, zbog čega postoji opravdana bojazan da će finansijski izdaci za novčanu restituciju iznositi mnogo više, nego u slučaju naturalne restitucije.

Da bi se zaštitila imovina koja će u budućnosti biti predmet restitucije, u Federaciji BiH i RS-u usvojen je zakon o stvarnim pravima⁵⁸ kojim su zabranjivani: prijenos, otuđivanje, zamjena, teret i dugoročni zakup nepokretnosti koje su nacionalizirane bez naknade poslije Drugog svjetskog rata.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske,⁵⁹ međutim, izbrisane su pomenute zabrane, a predviđeno je da novi nosilac prava svojine postaje obveznik naturalne ili novčane restitucije u postupku restitucije. Članom 349a. Dopuna propisano je da «u slučaju da je nosilac prava vlasništva prestao postojati, Republika Srpska bit će obveznik naturalne ili novčane

56 Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Protokol broj 1, član 1

57 Ž-BL-05-834/14

58 Zakon o stvarnim pravima FBiH, «Službene novine Federacije BiH», broj 66/13, i Zakon o stvarnim pravima RS, «Službeni glasnik Republike Srpske», br. 124/08, 58/09, 95/11 i 60/15

59 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima RS, «Službeni glasnik Republike Srpske», broj 95/11

restitucije". Ombudsmeni smatraju da ovakva izmjena predstavlja lošu procjenu budućih finansijskih interesa, jer se prometovanjem nacionaliziranih nekretnina nameće obaveza novčane restitucije, koja je daleko skuplja, uključuje i kamate, a isplaćuje se u konačnici iz sredstava građana, koji kao poreski obveznici pune javni budžet.

Ombudsmene zabrinjava činjenica da zbog nemogućnosti nadležnih institucija da pronađu adekvatno rješenje, oduzeta imovina postaje predmet pravnog prometa, a prethodnim vlasnicima i njihovim nasljednicima ostaje da čekaju zakonska rješenja, bez bilo kakve novčane satisfakcije.

Ostvarivanje prava na imovinu ne smije zavisiti od volje nadležnih institucija jer se radi o neotuđivom privatnom pravu, čija zaštita predstavlja osnovni temelj uređenja svih modernih društava, a selektivno ostvarivanje prava na imovinu obavezuje državu na naknadu štete što je potvrdio i Evropski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu *Grudić protiv Srbije*.⁶⁰

Ombudsmeni su izdali preporuku⁶¹ Narodnoj skupštini Republike Srpske da preduzme mjere iz svoje nadležnosti da bi se spriječilo otuđivanje ili bilo koji vid prometovanja državne svojine koja je nacionalizirana **bez naknade**, bilo mijenjanjem postojećih zakonskih rješenja, bilo donošenjem novih, a u skladu s nalazima iz preporuke. Narodna skupština Republike Srpske, Kabinet predsjednika, dostavio je akt⁶² u kojem navodi da su upućene urgencije prema nadležnim tijelima te da je zaprimljen odgovor⁶³ Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srpske u kojem se navodi da Odbor nije mogao zauzeti stav jer nadležni Odbor za politički sistem nije dostavio mišljenje Zakonodavnom odboru.

Primjer: Žalba⁶⁴ se odnosila na problem s kojim se žalitelj suočava od 2010. godine, a koji traje i danas i odnosi se na ugrožavanje prava na porodični život, prava na mirno i nesmetano uživanje imovine, pravo na dom te pravo na zdrav okoliš. Kršenje je uzrokovano bukom koju proizvode motorne pile samostalne zanatske radnje (djelatnosti).

Ombudsmeni su uputili Preporuku⁶⁵ kojom je Općini Hadžići preporučeno da: preduzme neophodne mjere kojim će otkloniti štetne posljedice povrede člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda uzrokovane donošenjem odobrenja za rad vlasniku samostalne zanatske djelatnosti, osigura podnosiocima žalbe uživanje prava na imovinu na način i na principima ljudskog dostojanstva, da se, s ciljem uspostavljanja sistema kontrole izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad, striktno poštuje procedura pri ovjeravanju ili izdavanju uvjerenja o usaglašenosti izvora buke s propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvom nivou da ne ugrožava zdravlje ljudi, da obezbjeđuje mir i uslove za odmor i rad, da se u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obavezno pribavi mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvođenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su locirani izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastajanja buke i putevima širenja buke.

Odgovor na preporuku nije zaprimljen.

60 Predstavka broj 31925/08, presuda od 17. 4. 2012.

61 P-58/15 od 28.2.2015.

62 Akt Narodne skupštine Republike Srpske, Kabinet predsjednika broj 02/1-021-354/15 od 24.3.2015.

63 Akt Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srpske broj 02/4-01-9-011-2110-1/15 od 19.11.2015.

64 Ž-SA-05-634/15

65 P-190/15

4. UPRAVA

Institucija ombudsmena u 2015. godini zaprimila je 403 žalbe koje se odnose na postupanje uprave. Najveći broj predmeta registriranih u 2015. godini u vezi s postupanjem uprave odnosio se na dužinu trajanja upravnog postupka, šutnju administracije, neefikasnu reakciju inspeksijskih službi i nepostupanje organa u zakonskim rokovima prilikom odlučivanja o zahtjevima stranaka.

U žalbama se navodi neadekvatno postupanje službenika, neodgovarajuće radno vrijeme organa uprave, upućivanje stranaka od jednog do drugog organa, pretjerani formalizam, nedjelotvornost u radu i generalno kršenje procesnih odredbi kojima je reguliran upravni postupak. Građani iskazuju nezadovoljstvo činjenicom da se upravni postupci vode suprotno odredbama Zakona⁶⁶ zbog nedonošenja odluka u zakonskim rokovima, insistiranja na dostavi velikog broja nepotrebne dokumentacije, kršenja principa pružanja pomoći neukoj stranci, nedonošenja odluka po žalbi, dugotrajnih postupaka odlučivanja u drugom stepenu, vraćanja predmeta prvostepenim organima na ponovno odlučivanje (princip ping-pong loptice) i pogrešne primjene materijalnih zakona.⁶⁷

Evidentno je da organi uprave u toku djelovanja ombudsmena odluče po zahtjevima stranaka i obavijeste ombudsmene o donošenju rješenja ili drugog akta. Ipak, u značajnom broju slučajeva potrebno je više intervencija ombudsmena.

Ombudsmeni su u 2015. godini registrirali i žalbe⁶⁸ koje ukazuju na to da građani nisu u mogućnosti da ostvare svoja prava zato što nisu uspostavljeni određeni mehanizmi zaštite u okviru organa uprave. Ovo je posebno vezano za funkcioniranje tijela nadzora, odnosno inspeksijskih organa čija uloga jeste da osiguraju poštivanje zakona i zakonitosti rada. Zapaženo je da inspeksijski organi, postupajući po prijavama građana, izvrše inspeksijski nadzor, strankama dostave informaciju u formi obavještenja ali ne i zapisnik o njegovim rezultatima.

Primjer: Žalba⁶⁹ koja se odnosila na obavljanje inspeksijskog nadzora iz oblasti dječije i socijalne zaštite u Federaciji BiH i preuzimanje federalnih inspektora za dječiju i socijalnu zaštitu iz Federalne uprave za inspeksijske poslove u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. U žalbi je navedeno da je stupio na snagu *Zakon o inspekcijama Federacije BiH*.⁷⁰ U članu 24. predmetnog zakona nije predviđeno radno mjesto federalnog inspektora za socijalnu i dječiju zaštitu, što u konkretnom slučaju znači da obavljanje inspeksijskih poslova iz oblasti dječije i socijalne zaštite po tom zakonu više nije u nadležnosti Federalne uprave za inspeksijske poslove. Vlada Federacije BiH je na 132. sjednici donijela *Zaključak V.broj 1619/2014 o preuzimanju federalnih inspektora za dječiju i socijalnu zaštitu iz Federalne uprave za inspeksijske poslove u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike*. Donesenim zaključkom Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalna uprava za inspeksijske poslove zaduženi su da: realiziraju *Sporazum o preuzimanju dva federalna inspektora socijalne i dječije zaštite iz Federalne uprave u Federalno ministarstvo*; Federalno ministarstvo treba najkasnije u roku od pet dana od dana

66 Zakon o upravnom postupku Federacije BiH, "Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99, Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske "Službeni glasnik RS", br. 13/02, 87/07 i 50/10

67 Ž-BL-05-124/15, Ž-BL-05-488/14, Ž-SA-05-56/15 ...

68 Ž-SA-05-180/15

69 Dana 16.9.2014.

70 *Zakon o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine*, "Službene novine FBiH", broj 73/14

usvajanja zaključka izvršiti postupak izmjene *Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji* i uputiti ga Vladi Federacije BiH na davanje saglasnosti, s ciljem uvrštavanja u sistematizaciju dvije pozicije za radna mjesta federalnog inspektora za dječiju zaštitu. Ova aktivnost nije provedena.

Ombudsmeni su, cijeneći činjenicu da federalni inspektori za dječiju i socijalnu zaštitu provode nadzor nad primjenom brojnih zakona,⁷¹ uputili Preporuku⁷² Vladi Federacije BiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnoj upravi za inspekcijske poslove da preduzmu aktivnosti koje će pitanje radnopravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspekcijskog nadzora u oblasti dječije i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire.

Federalna uprava za inspekcijske poslove⁷³ u odgovoru na Preporuku istaknula je:

"...u potpunosti se slažemo s Vašom konstatacijom iz nalaza i mišljenja da obavljanje inspekcijskih poslova iz dječije i socijalne zaštite po Zakonu o inspekcijama više nije u nadležnosti Federalne uprave za inspekcijske poslove... Sve što se dešavalo nakon preuzimanja poslova i državnih službenika u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, samo donošenja Pravilnika o unutaršnjoj organizaciji, odnosno organiziranje poslova i sistematizacija radnih mjesta u tom ministarstvu, dešavalo se i rješavalo bez bilo kakvog uticaja ove uprave, odnosno o tome ova uprava nije bila upoznata...Naime, nismo upoznati kada je Ministarstvo donijelo pravilnik o unutaršnjoj organizaciji, te na koji način su sistematizirana radna mjesta federalnih inspektora za dječiju i socijalnu zaštitu, iz kojih razloga su data negativna mišljenja na taj pravilnik, te na koji način su organizirali obavljanje navedenih poslova..."

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike⁷⁴ istaknulo je:

"...S tim u vezi, ovo Ministarstvo je aktom broj: 02-02/10-20/15 od 9.12.2015. Vladi Federacije BiH, radi razmatranja i donošenja, dostavilo Prijedlog zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu i dječiju zaštitu iz Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u Federalnu upravu za inspekcijske poslove i Prijedlog odluke o prestanku važenja Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspekcijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspekcijske poslove..."

... Također Vas obavještavamo da je ovo ministarstvo uz Prijedlog odluke i Zaključka dostavilo potrebna pozitivna mišljenja od strane Federalnog ministarstva finansija br: 06-14-6575/15 od 20.10.2015., Federalnog ministarstva pravde br. 03-49-7347/15 od 7.12.2015. i Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije br. 02-02/2-34-947/15 od 16.10.2015., kao i Preporuku Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH P-154/15 od 10.7.2015., s napomenom da je Prijedlog odluke usklađen s preporukama Ureda za zakonodavstvo i s propisima Evropske unije."

Odgovor Vlade Federacije BiH na preporuku nije zaprimljen.

71 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH, Porodičnog zakona FBiH, Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite obitelji s djecom i civilnih žrtava rata FBiH, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom, Zakonom o preuzimanju prava o obveza osnivača nad ustanovama socijalne skrbi u FBiH, Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku FBiH ... te niza međunarodnih konvencija koje tretiraju oblast dječije i socijalne zaštite, te zaštite osjetljivih kategorija stanovništva ...

72 P-154/15 od 10.07.2015. godine

73 Akt Federalne uprave za inspekcijske poslove broj 01-34-1-04775/2014 od 7.8.2015.

74 Akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike od 22.1.2016.

U Instituciji ombudsmena registriran je značajan broj predmeta koji se odnose na oblast inspeksijskog nadzora i provođenje rješenja inspekcije.

Primjeri: Žalitelj⁷⁵ se obratio ombudsmenima sa žalbom na rad inspeksijskih službi Općine Teslić, a zbog neprovođenja Rješenja Odjeljenja za inspeksijske poslove Administrativne službe Općine Teslić.

Općina Teslić obavijestila je⁷⁶ ombudsmane: *“Napominjemo da je po navedenom predmetu u nekoliko navrata pokušano izvršenje prvostepenog rješenja, od kojih posljednje 22.06.2015., ali da su građevinski inspektor i geometri u tome onemogućeni na terenu. Također napominjemo da je izvršenje nemoguće bez asistencije policije, a koja je po obraćanju nadležnog inspektora kao i načelnika Općine u nekoliko navrata odbila da pruži zaštitu postupajućem organu i omogući rad na terenu.”*

Ombudsmeni smatraju da, ako organ u provođenju administrativnog izvršenja policijskom organu postavi zahtjev za pomoć i asistenciju, on je dužan pružiti je, jer je to zakonska obaveza.⁷⁷ Nepostupanje policijskih organa ni u kojem slučaju ne može biti opravdanje za činjenicu da se predmetni postupak vodi izvan zakonom utvrđenih rokova.

Shodno navedenom, upućena je Preporuka⁷⁸ načelniku Općine Teslić da preispita rad nadležnih inspeksijskih službi, a u vezi s upravnim postupkom koji se kod općinskih organa uprave vodi izvan zakonom propisanih rokova i preporuka Policijskoj stanici Teslić da im prilikom budućih zahtjeva nadležnih općinskih organa uprave u Tesliću u provođenju administrativnog rješenja, po njihovom upućenom zahtjevu, obavezno pruži odgovarajući asistenciju i pomoć, kako je to propisano Zakonom o općem upravnom postupku Republike Srpske.

Policijska stanica Teslić⁷⁹ obavijestila je ombudsmane o sljedećem:

“... dana 26.11.2015. u vremenu od 09,00 pa do 11,00 sati pružili smo asistenciju radnicima Odjeljenja za inspeksijske poslove Administrativne službe Opštine Teslić prilikom prinudnog izvršenja njihovog rješenja...”

Primjer: Predmet žalbe⁸⁰ je povreda prava na mirno uživanje imovine i zaštitu od prekomjerne buke i prašine zbog rada pilane “Ramfej” d.o.o u Donjim Vukovijama, Općina Kalesija, koja se nalazi u neposrednoj blizini kuće žalitelja. Žalitelj se u više navrata obraćao Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona zahtjevima za inspeksijski nadzor. Kantonalni inspektor rada za oblast zaštite na radu izvršio je nadzor i donio Rješenje⁸¹ kojim se zabranjuje obavljanje djelatnosti pravnom licu “Ramfej” d.o.o za određene mašine koje ne ispunjavaju tražene sigurnosne uslove, kojim se suštinski ne rješava žaliteljev problem. Ombudsmeni su zauzeli stav kojim ukazuju na to da je adekvatna zaštita okoliša od osnovne važnosti za ljudsku dobrobit i uživanje osnovnih ljudskih prava, uključujući i samo pravo na život. Obaveza države je da putem nadležnih organa osigura zaštitu i jedne i druge zaštićene

75 Ž-BL-05-420/15

76 Akt Opštine Teslić broj 02-014-596/15 od 6.8.2015.

77 Član 261. stav 4. Zakona o općem upravnom postupku

78 P-726/15 od 14.12.2015.

79 Akt Policijske stanice Teslić, broj 11-1/01-290.5-1/16 od 20.01.2016.

80 Ž-BR-05-156/15

81 Kantonalni inspektor rada za oblast zaštite na radu, rješenje broj 17/4-IV-34-003225/14 od 3.4.2014.

vrijednosti. Ombudsmeni su izdali Preporuku⁸² Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona da nadležni inspektorat, bez prethodnih najava, kontinuirano provodi nadzor nad radom pila- ne "Ramfej" d.o.o. u Donjim Vukovijama. Preporuka nije realizirana.

Također, postoji i obaveza države da građanima bezuslovno osigura i pravo na imovinu što podra- zumijeva i njeno nesmetano uživanje i zaštitu.

Ombudsmeni naglašavaju da upravni postupak predstavlja mehanizam za ostvarivanje niza prava: na imovinu, dom, javne isprave, prava po osnovu socijalne i zdravstvene zaštite.

Obaveza organa uprave je da postupa isključivo u skladu sa zakonom, vodeći računa o ostvariva- nju i zaštiti prava građana, a s tim u vezi da stručno i efikasno odgovara na njihove zahtjeve. Organi uprave dužni su da, u okviru svojih zakonom određenih nadležnosti, postupaju po zahtjevima građana na dosljedan način poštujući opravdana i razumna očekivanja koja građani imaju. Ako postoje objek- tivni i odlučni razlozi za drugačije postupanje, oni moraju biti obrazloženi.

Činjenica da organ uprave ne raspolaže dovoljnim resursima za obavljanje funkcije u pogledu oso- blja, prostora ili opreme, prema mišljenju ombudsmena, ne smije biti prepreka u ostvarivanju i zaštiti prava građana. Organ uprave mora preduzeti adekvatne mjere i osigurati sredstva za efikasno obavlja- nje svoje funkcije.

Pozitivni propisi i principi dobre uprave zahtijevaju od organa uprave da postupaju i da blagovre- meno preduzimaju mjere iz svoje nadležnosti. Standard dobre uprave ne dozvoljava nečinjenje i pa- sivnost već traži aktivan, angažiran stav organa prema obavljanju poslova iz svog djelokruga i zakonito obavljanje tih poslova, radi ostvarivanja cilja zbog kojeg su organu data javna ovlaštenja.

Ombudsmeni zaključuju da je nevršenje poslova i radnji iz nadležnosti organa uprave propust koji za posljedicu ima stvaranje pravne nesigurnosti, otežavanje pravnog položaja građana i kršenje njihovih prava.

5. STATUSNA PITANJA GRAĐANA

5.1. Uvod

Subjekti prava su fizička i pravna lica, koja su nosioci određenih prava i obaveza. Fizička lica pravnu sposobnost stiču u trenutku rođenja, a gube momentom smrti (s tim da ona može biti ograničena pod uslovima i na način kako je to propisano zakonom), dok je pravna lica stiču i gube momentom upisa ili ispisa iz sudskog registra.

Djelovanje ombudsmena u pogledu statusnih pitanja usmjereno je na zakonitost upisa činjenica rođenja, smrti, državljanstva, zaključivanja braka itd. u matične knjige, na što su se u toku 2015. godine najčešće odnosile žalbe građana upućene ombudsmenima.

⁸² P-263/15 od 14.12.2015.

Odredbama Zakona o matičnim knjigama⁸³ propisano je da se u matične knjige upisuju lična stanja građana, činjenice o rođenju, državljanstvu, sklapanju braka i druge zakonom predviđene promjene u vezi s tim činjenicama. U Bosni i Hercegovini jedinstvenu strukturu elektronske baze podataka iz matičnih knjiga vode gradske i općinske službe nadležne za vođenje matičnih knjiga u skladu s odredbama zakona o matičnim knjigama.

Nadležni organi u okviru svojih zakonom definiranih nadležnosti u propisanoj formi dužni su da vode matične knjige i na osnovu njih građanima izdaju javne isprave (uvjerenja i izvode) s tačnim podacima koji su upisani u ove knjige.

Prilikom postupanja po žalbama u 2015. godini uočeno je da nadležni organi prilikom izdavanja isprava često griješe tako što građanima izdaju isprave koje ne sadrže tačne podatke, da se greške u matičnim knjigama ili izdatim ispravama najčešće odnose na lične podatke građana (npr. ime, prezime, datum rođenja, matični broj, spol itd.) što za posljedicu ima da građani dobivaju isprave s netačnim podacima koje ne mogu koristiti u pravnom sistemu.

Ombudsmeni uočavaju da ne postoji spremnost odgovornih organa za efikasnom i samoinicijativnom ispravkom grešaka, niti postupanjem u zakonom propisanim rokovima. Zbog ovih propusta građani, bez svoje krivice, snose posljedice neažurnosti i neefikasnosti rada organa što u značajnoj mjeri utiče na ostvarivanje njihovih prava i interesa koji se nadovezuju na svakodnevno korištenje isprava u pravnom sistemu.

“ ... potrebno je da stranka ovoj službi podnese zahtjev za ispravku podataka u matičnoj knjizi državljana i ispravku mjesta rođenja u matičnoj knjizi rođenih, o čemu će ova služba odlučiti u skraćenom postupku.

“nakon ispravke podataka u knjizi državljana na osnovu rješenja izvršit će se upis prezimena koje je sadržano u matičnoj knjizi rođenih i kojim se stranka služi.”⁸⁴

Ombudsmeni zaključuju da su organi uprave koji vode matične knjige i izdaju isprave dužni obezbijediti uspješno i kvalitetno ostvarivanje i zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih lica i pravnih lica, otkloniti posljedice na najbrži mogući način, te obavijestiti građane o pravu na mogućnost korištenja odgovarajućeg pravnog sredstva i pritužbe zbog nastalih propusta.

Također, nadležni organi dužni su skrenuti pažnju građanima na greške i propuste u podnescima, dokumentaciji, te omogućiti ispravku i dopunu u što kraćem roku.

U predmetima koji se odnose na odlučivanja po zahtjevima građana za izdavanje isprava ili ispravku greške ombudsmeni smatraju da je nedopustivo da se zahtjevi građana drže u ladici i nakon proteka zakonom propisanog roka za odlučivanje ili da tek nakon insistiranja ombudsmena dostave odgovore u formi obavještenja. Posebno zabrinjava činjenica da pritom zbog nepostupanja i neodlučivanja niko od ovlaštenih službenih lica ne snosi odgovornost, niti bude sankcioniran.⁸⁵

83 Zakon o matičnim knjigama, “Službeni glasnik RS”, br.20/05 i 145/14, Zakon o matičnim knjigama FBiH, “Službene novine FBiH”, br.37/12 i 80/14 i Zakon o matičnim knjigama Brčko Distrikta BiH, “Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, broj 58/11

84 Ž-BL- 05-428/15, odgovor Grada Bihaća broj od 07/1-13-4859/15 od 10.8. 2015.

85 Ž-BL-05-618/14

Ombudsmeni zaključuju da građani ne treba da preuzimaju na sebe obavezu i sami rješavaju problem čijem nastanku nisu doprinijeli, već je to zadatak administrativnih službi koje su dužne da poštuju utvrđene i propisane principe upravnog postupka i da, kada uoče greške u svom radu, odlučivanju, samoinicijativno izvrše ispravke, kao i da efikasno, ažurno postupaju po zahtjevima građana, a ne da to čine isključivo i jedino nakon intervencije i traženja ombudsmena.⁸⁶

Postavlja se pitanje da li bi ove greške bile otkonjene da građani nisu tražili pomoć i intervenciju ombudsmena. S druge strane, postavlja se pitanje dodatnih novčanih troškova kojima su građani izloženi prilikom izdavanja novih isprava (sa ispravljenim podacima), zbog čega ombudsmeni ukazuju na potrebu stalne edukacije državnih službenika o principima upravnog postupka.

U 2015. godini u Instituciji ombudsmena zaprimljen je određen broj žalbi koji se odnosio na pitanje sticanja državljanstva građana. Ove žalbe su se, prije svega, odnosile na upis građana u matične knjige državljana Bosne i Hercegovine. Prilikom rada na ovim predmetima ombudsmeni su nadležnim organima ukazivali na potrebu odlučivanja o zahtjevima u zakonskom roku i obavezu primjene odredbi Zakona o državljanstvu.⁸⁷

Primjer: Žaliteljica⁸⁸ je rođena u Bihaću, a ima prebivalište u Bijeljini. Prilikom zamjene lične karte informirana je da nije moguće izvršiti potrebnu provjeru ličnih podataka u Matičnom uredu u Bihaću, s obzirom na to da su matične knjige uništene. Matični ured Bihać izvršio je naknadni upis u Matičnu knjigu rođenih, ali je odbio žaliteljicu upisati u knjigu državljana s obrazloženjem da upis državljanstva treba izvršiti u Matičnom uredu gdje ima trenutno prebivalište. Imenovana se obratila zahtjevom Matičnom uredu Bijeljina, ali je i u tom uredu njen zahtjev za upis u knjigu državljana odbijen. Žaliteljica navodi da godinu dana nema ličnih dokumenata. Ombudsmeni su uputili Preporuku Ministarstvu civilnih poslova BiH - Sektor za državljanstvo i putne isprave, Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova, Matičnom uredu Bihać, da bez odgađanja, u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, u koordiniranoj saradnji preduzmu efektivne mjere s ciljem upisa žaliteljice u evidenciju državljana Bosne i Hercegovine. Zaprimljen je akt Grada Bihaća - gradonačelnika, Službe za opću upravu, privredu u kojem se navodi: *“Doneseno je Rješenje broj 07/1-13-3517/15 od 13.7.2015. kojim je odobren naknadni upis činjenice državljanstva Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine u matičnu knjigu rođenih u kojoj je upisana činjenica rođenja lica G. N. te je navedeno rješenje otpremljeno na adresu podnositeljice zahtjeva dana 15.7.2015.”*

Jedan od pozitivnih primjera je postupanje Općine Zvornik koja je nakon intervencije ombudsmena⁸⁹ izvršila neophodne ispravke u knjizi državljana i ombudsmenima dostavila ispravljeno uvjerenje o državljanstvu za žaliteljicu.

86 Ž-BL-05-540/15 i Ž-BL-05-428/15 Ž-BI-05-554/15

87 Zakon o državljanstvu BiH “Službeni glasnik BiH”, br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13, Zakon o državljanstvu RS, “Službeni glasnik RS”, br. 35/99, 17/00, 64/05, 58/09 i 18/10 i Zakon o državljanstvu FBiH, “Službene novine FBiH”, br.43/01, 22/09 i 80/11

88 Ž-BR-05-105/15, P- 132/15

89 Ž-BL-05-540/15

PREPORUKA svim matičnim uredima u Bosni i Hercegovini da:

- **su u svom radu obavezni poštovati principe autentičnosti i tačnosti podataka, te da u najvećoj mogućoj mjeri olakšaju građanima ispravke grešaka u matičnim knjigama i javnim ispravama, u skladu sa zakonodavstvom kojim se uređuje ovo pitanje;**
- **osiguraju stalnu edukaciju državnih službenika o principima upravnog postupka.**

5.2. Uspostavljanje jedinstvenog matičnog registra u Bosni i Hercegovini

Zahvaljujući naporima nadležnih entitetskih ministarstava, došlo je do uspostave jedinstvenih entitetskih matičnih registara kojim se omogućava građanima da unutar entiteta dobiju izvode iz matičnih knjiga bez obzira na mjesto njihovog prebivališta/boravišta. Ombudsmeni podržavaju ovu aktivnost nadležnih, jer činjenica da danas građani izvode iz matičnih knjiga mogu dobiti u njima najbližem matičnom uredu u okviru entiteta u kojem imaju prebivalište pokazuje da mogu brže i efikasnije ostvariti svoja statusna prava. Ovo je značajan napredak koji u velikoj mjeri olakšava dobivanje isprava, ali i smanjuje novčane troškove.

Prema saznanjima ombudsmena, plan nadležnih bio je da se u 2015. godini Jedinstveni matični registar u Federaciji BiH poveže s Registrom Republike Srpske. Na taj način bi se građanima omogućilo da izvode iz matičnih knjiga dobiju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, a što još uvijek nije realizirano.

PREPORUKA Ministarstvu civilnih poslova BiH da:

- **preduzme neophodne mjere s ciljem uvezivanja elektronskih sistema i baze podataka na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.**

6. POLICIJA**6.1. Uvod**

U društvenoj zajednici Bosne i Hercegovine policija bi trebalo da bude garant javne sigurnosti.

Uloga policije je održavanje javnog reda i mira, zaštita i poštivanje osnovnih prava i sloboda građana, sprečavanje i borba protiv kriminala, te pružanje pomoći i servis građanima.

U toku 2015. godine zaprimljeno je 135 žalbi, koje ukazuju na to da pripadnici policije često izlaze iz okvira zakonskih ovlaštenja, da sistem unutrašnje kontrole najčešće ima formalnu ulogu te da ne postoji efikasan mehanizam kontrole rada policijskih organa.

6.2. Žalbe na policijske službenike

Posebno treba ukazati na žalbe⁹⁰ koje se odnose na rad Ureda za pritužbe javnosti, odnosno Jedinice za profesionalne standarde, koja po pritužbama građana formalno provede postupak, a pritužbe u najvećoj mjeri ocijeni neosnovanim ili bez dovoljno dokaza. Građani informaciju o provedenoj unutrašnjoj istrazi dobiju u formi obavještenja, bez mogućnosti korištenja pravnog lijeka.

90 Ž-SA-05-813/15, Ž-SA-05-796/15, Ž-SA-05-229/15, Ž-SA-05-295/14

Primjer: Žalba⁹¹ je izjavljena zbog nanošenja tjelesnih ozljeda od strane službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, Policijske uprave Živinice. Ombudsmeni su uputili preporuku Ministarstvu unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona i Policijskoj stanici Živinice da osiguraju postupanje svojih službenika u skladu s važećim zakonskim propisima rukovodeći se principima Konvencije UN-a protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, a poštujući ljudska prava svakog građanina Tuzlanskog kantona, odnosno općine Živinice zagarantirana Ustavom BiH. U toku praćenja realizacije Preporuke zaprimljen je akt odgovornog organa⁹² u kojem se navodi:

“Obavještavamo Vas da smo, postupajući po Preporuci broj: P-163/15, preduzeli dodatne mjere i radnje na zaštiti lične i imovinske sigurnosti svakog građanina na području koje pokriva Policijska stanica Živinice, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona. Od strane Uprave policije MUP TK-a donesen je Etički kodeks policijskih službenika MUP TK-a broj: 08-01-02.2-353/15 od 17.11.2015. kojim se propisuju standardi i pravila ponašanja policijskih službenika Uprave policije MUP TK-a i ima za cilj da ukaže na ponašanje koje se od policijskih službenika očekuje, kao i na koji način da pristupe izvršavanju radnih i drugih zadataka.

U navedenom kodeksu posebno mjesto zauzima Poglavlje 2. “ Odnosi s građanima i zadaci policijskih službenika”, gdje su date precizne smjernice za postupanje policijskih službenika prema građanima prilikom preduzimanja službenih radnji propisanih Zakonom o policijskim službenicima. Na radnim sastancima i prilikom upućivanja u službu, policijskim službenicima skrenuta je pažnja na obavezu poštivanja pomenutog kodeksa, odnosno ljudskih prava i sloboda zagarantiranih Ustavom BiH, te da u ophođenju s građanima vode računa o uvažavanju ljudskog dostojanstva, rukovodeći se principima Konvencije UN-a protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka. “

Ombudsmeni će nastaviti pratiti provođenje Kodeksa na području Tuzlanskog kantona, mada se otvara pitanje postojanja sličnih mehanizama i u drugim policijskim strukturama. Zbog toga je potrebno napraviti sveobuhvatnu analizu kako rada odbora unutrašnje kontrole na svim nivoima tako i postojanja pravnih akata kojima se regulira ovo pitanje.

Krajem 2015. godine ombudsmeni su u Banjoj Luci održali sastanak s ministrom unutrašnjih poslova Republike Sprske⁹³ na kojem je raspravljano o potrebnim oblicima saradnje i istaknuta potreba da Institucija ombudsmena uz podršku svojih partnera izradi priručnik o ljudskim pravima koji bi služio za permanentnu edukaciju svim policijskim strukturama, a koji bi bio i predmet izučavanja na policijskim akademijama.

91 Ž-BR-05-172/14,P-163/15 od 31.7.2015.

92 MUP-a TK-a, Policijska uprava Živinice, Policijska stanica Živinice broj: 08-05/6-2-05.3-11146/14 od 12.12.2015.

93 Banja Luka,16.2.2015.

PREPORUKE Ministarstvu unutrašnjih poslova Federacije BiH, Ministarstvu unutrašnjih poslova RS-a, Policiji Brčko Distrikta BiH, ministarstvima unutrašnjih poslova svih kantona da:

- **utvrde i unaprijede stvarnu nezavisnost unutrašnje kontrole rada policijskih službenika, preispitaju postojanje stvarne nezavisnosti organa kontrole policijskih službenika**
- **osiguraju dvostепенost u postupcima vođenim po pritužbama građana na postupanje policijskih službenika**
- **osiguraju sistemsku i kontinuiranu edukaciju policijskih službenika o ljudskim pravima**

6.3. Žalbe policijskih službenika

Ombudsmeni su u izvještajnom periodu postupali i po žalbama policijskih službenika koje su se odnosile na procedure unapređenja, statusna pitanja, ostvarivanje prava na penziju itd.

Primjer: Žalba⁹⁴ policijskih službenika odnosila se na proceduru unapređenja policijskih službenika od čina "stariji policajac" do čina "inspektor" u Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, a koja je prethodila objavljivanju liste unaprijeđenih policijskih službenika u čin "inspektor" koju je objavila Komisija za unapređenje policijskih službenika od čina "stariji policajac" do čina "inspektor" pod brojem 02/PK-1-701-228/15 od dana 21.1.2015. Nakon provedenog istražnog postupka, ombudsmeni su uputili Preporuku⁹⁵ Ministarstvu unutrašnjih poslova da razmotri proceduru i akte kojima se uređuje postupak unapređenja policijskih službenika.

Aktom Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo⁹⁶ ombudsmeni su obaviješteni da je Preporuka razmotrena, te da nisu utvrđene činjenice koje bi upućivale na promjenu postojećih procedura i akata.

Primjer: u žalbama⁹⁷ grupe policijskih službenika Granične policije BiH i Sindikata Državne agencije za istrage i zaštitu navodi se da je stupanjem na snagu novog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u Republici Srpskoj, čija je primjena počela od 1.1.2013., preko dvije stotine policijskih službenika, pripadnika srpske nacionalnosti iz Agencije za istrage i zaštitu, Granične policije BiH i Direkcije za koordinaciju policijskih tijela u BiH koji imaju prebivalište u Republici Srpskoj i kojima se doprinosi uplaćuju u Fondu penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske došlo u potpuno neravnopravan i diskriminirajući položaj.

Tokom postupka pred Institucijom ombudsmana utvrđeno je da policijski službenici s prebivalištem u Federaciji BiH, nakon prestanka radnog odnosa zbog ispunjavanja uslova propisanih članom 119. Zakona o policijskim službenicima BiH⁹⁸ i članom 30. Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju

94 Ž-SA-05-86/15

95 P-129/15 od 26.5.2015.

96 Akt Ministarstva unutrašnjih poslova broj 02/PK-34-1-1979/15 od 2.7.2015.

97 Ž-SA-06-1070/14, Ž-SA-06-241/15 P-90/15 od 26.3.2015.

98 Zakon o policijskim službenicima BiH, član 119. stav 1. tačka 3. glasi: "Policijskom službeniku prestaje radni odnos, te automatski gubi status policijskog službenika, u sljedećim slučajevima; (3) kada navršši 65 godina života i zakonom propisani penzijski staž ili 40 godina penzijskog staža;

Federacije Bosne i Hercegovine⁹⁹ u pogledu radnog staža, mogu ostvariti pravo na penziju, s obzirom na to da je dovoljno ispuniti jedan od uslova (godine staža). S druge strane, policajci koji imaju prebivalište u Republici Srpskoj, kada napune godine staža, ne mogu ostvariti pravo na penziju, jer je Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju Republike Srpske propisana i starosna granica.¹⁰⁰ Ombudsmeni su uputili preporuku predsjedavajućem Vijeća ministara BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, premijeru Republike Srpske i Direktorcu Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se usaglasilo zakonodavstvo kojim se uređuje prestanak radnog odnosa i ostvarivanje prava iz penzijskog osiguranja policijskih službenika.

U odgovoru¹⁰¹ Ministarstva civilnih poslova BiH dostavljenom Instituciji ombudsmena navodi se da je: *“Ministarstvo civilnih poslova BiH u skladu sa svojom koordinirajućom ulogom u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, a imajući u vidu isključivu nadležnost entiteta u ovoj oblasti, sačinilo Informaciju za Vijeće ministara BiH s prijedlogom zaključaka, a vezano za Preporuku Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH, broj P-90/15, od 26.3.2015, u vezi s neusklađenošću propisa u Bosni i Hercegovini u oblasti rada i penzijsko-invalidskog osiguranja... da je Vijeće ministara BiH razmotrilo i usvojilo Informaciju na sjednici održanoj 6.10.2015. i u skladu s Preporukom Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH, broj P-90/15, od 26.3.2015., pozvalo nadležne organe na svim nivoima vlasti da preduzmu aktivnosti koje se odnose na provođenje Preporuke Institucije ombudsmena broj P-90/15, od 31.7.2015. (u prilogu ovog akta dostavljen je i akt Vijeća ministra BiH broj 05-07-1-2571-8/15, od 7.10.2015.)...*

Obavještenje o zaključku Vijeća ministara BiH Ministarstvo civilnih poslova BiH dostavilo je Vladi Republike Srpske i Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja na daljnje postupanje”.

99 Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH član 30 *“Osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navršši 65 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža. Osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navršši 40 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života.”*

100 **Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju RS** član 42. stav 1.: *“Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navršši 60 godina života i 40 godina penzijskog staža», a stavom 2. “Osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navršši 58 godina života i 35 godina staža osiguranja”.* Član 43. stav 1. Zakona: **«Osiguraniku koji ima navršen staž osiguranja s uvećanim trajanjem starosna granica za ostvarivanje prava na starosnu penziju iz člana 41. ovog zakona snižava se za ukupno uvećanje staža, a stavom (2) “Uvećanje staža je razlika između ukupno utvrđenog staža osiguranja sa uvećanim trajanjem i staža osiguranja u efektivnom trajanju za isti period”, stavom 3. Starosna granica iz stava 1. ovog člana može se snižavati najviše do 55 godina života.**

101 Akt Ministarstva civilnih poslova BiH, akt broj 07-12-895-3-LIM/15, od 22.10.2015.

IV. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

1. UVOD

Evropskom socijalnom poveljom (Revidirana) koju je Bosna i Hercegovina potpisala dana 11.5.2004., a ratificirala je 7.11.2008. godine štite se sljedeća prava: pravo na rad, pravo na pravične uslove rada, pravo na sigurne i zdrave uslove rada, pravo na pravičnu naknadu, pravo na organiziranje, pravo na kolektivno pregovaranje, pravo djece i mladih na zaštitu, pravo zaposlenih žena na porodiljsku zaštitu, pravo na stručno usmjeravanje, pravo na stručnu obuku, pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na socijalnu zaštitu, pravo na socijalnu i medicinsku pomoć, pravo na korištenje službi socijalne zaštite, pravo lica s onesposobljenjima na nezavisnost, socijalnu integraciju i učešće u životu zajednice, pravo porodice na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo djece i mladih na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo na bavljenje zanimanjem koje donosi zaradu na teritoriji drugih zemalja potpisnica, pravo radnika-migranata i njihovih porodica na zaštitu i pomoć, pravo na jednake mogućnosti i jednak tretman u pitanjima zapošljavanja i zanimanja bez diskriminacije na osnovu spola, pravo na informiranje i konsultiranje, pravo na učešće u određivanju i unapređenju uslova rada i radnog okruženja, pravo starih lica na socijalnu zaštitu, pravo na zaštitu u slučaju prestanka radnog odnosa, pravo radnika na zaštitu njihovih potraživanja u slučaju nesolventnosti poslodavca, pravo na dostojanstvo u radu, pravo radnika s porodičnim obavezama na jednake mogućnosti i jednak tretman, pravo predstavnika radnika na zaštitu u preduzeću i dodjeljivanje adekvatnih sredstava, pravo na informacije i konsultacije u postupku kolektivnog otpuštanja, pravo na zaštitu od siromaštva i socijalnog isključenja, pravo na stanovanje. Potrebno je napomenuti da je Poveljom državama potpisnicama ostavljena mogućnost da ulože rezerve, odnosno da ne ratificiraju njene pojedine članove. Bosna i Hercegovina ne smatra se obavezanom po 12 članova¹⁰².

Imajući u vidu sva navedena prava za zaštitu ranjivih kategorija stanovništva, ombudsmeni ukazuju na široko polje svog djelovanja s ciljem zaštite tih prava.

Tokom 2015. godine u Instituciji ombudsmena registrirano je 698 žalbi koje se odnose na kršenja ekonomskih te prava iz domena socijalne i kulturne zaštite. Ako ovaj podatak uporedimo s 2014. godinom, kada su zaprimljene 682 žalbe, evidentno je da se broj obraćanja građana povećao, što ne iznenađuje s obzirom na loše ekonomsko-socijalne prilike u državi.

Ombudsmeni ukazuju na to da ekonomsko-socijalna prava imaju karakter progresivnih prava. Država prilikom ispunjenja obaveza po ovom osnovu uživa određeni stepen diskrecije pri odabiru sredstava za njihovo ispunjavanje, zavisno od specifičnih političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih okolnosti.¹⁰³ Većina ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava može se potpuno realizirati samo postupno, što ne mijenja obavezu države da ta prava i realizira.¹⁰⁴

102 Članovi 3., 10., 15., 18., 19., 24., 25., 26., 27., 29. i 31. Evropske socijalne povelje

103 Limburški principi o provođenju Međunarodnog sporazuma o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima i smjernice iz Maastrichta o povredi ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, u čijoj su izradi učestvovali istaknuti stručnjaci za međunarodno pravo, sastavljeni od Međunarodne komisije pravnika, Pravnog fakulteta Univerziteta Limburg (Maastricht, Holandija) 1986. godine.

104 Priručnik OSCE -a- *Ljudska prava za socijalne radnike u teoriji i praksi*

2. PRAVO NA RAD

Pravo na rad garantirano je Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka,¹⁰⁵ Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima¹⁰⁶ i drugim dokumentima, kojima se na sličan način uređuje ova oblast, garantira da svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zaposlenja, na pravične i zadovoljavajuće uslove rada, na zaštitu od nezaposlenosti, te pravo na jednaku plaću za jednaki rad.

Rad je u direktnoj vezi s ljudskim dostojanstvom i potrebom pojedinca da putem rada učestvuje u društvenom životu, ali je važno naglasiti da pravna formulacija "pravo na rad" ne podrazumijeva i garanciju prava na rad. Nezaposlenost je pojava s kojom se u manjoj ili većoj mjeri susreće svaka država svijeta i skoro je nemoguće postići apsolutnu zaposlenost na teritoriji jedne države. **Samim tim se i pravo na rad treba posmatrati u smislu prava na jednak pristup radu**, te da postoji obaveza država potpisnica međunarodnih dokumenata da preduzmu konkretne korake kako bi se to pravo i ostvarilo.

Prethodna godina obilježena je intencijom provođenja reforme radnog zakonodavstva. Tokom 2015. godine usvojeni su novi zakoni o radu Federacije BiH i RS-a, čemu se pristupilo bez provođenja širih javnih konsultacija. Oba zakona usvojena su u hitnoj proceduri, što je otvorilo pitanje transparentnosti postupka njihovog donošenja.¹⁰⁷ Ombudsmeni su svjesni potrebe uređenja zakonodavstva u ovoj oblasti s ciljem ispunjavanja uslova za pristupanje u članstvo Evropske unije, ali naglašavaju da se istovremeno mora pristupiti jačanju mehanizama kojima se vrši nadzor nad provođenjem reforme, jer postoji opravdana bojazan da bi moglo doći do značajnog kršenja ljudskih prava.

Uporednom analizom Zakona o radu Federacije BiH i Zakona o radu RS-a može se utvrditi da novi zakoni donose više tehničkih i formalnih unapređenja, ali i nekoliko suštinskih promjena koje, s jedne strane, omogućavaju veći stepen zaštite radnicima, a s druge daju određenu fleksibilnost poslodavcima kod uređenja pojedinih radnopravnih pitanja. U suštini, oba zakona predviđaju ista rješenja. Neke od najbitnijih promjena u novom Zakonu o radu Federacije BiH u odnosu na postojeći su sljedeće: novi zakon prvi put tretira pitanje mobinga u radnopravnom zakonodavstvu FBiH, produženo je trajanje ugovora o radu na određeno vrijeme s dvije na tri godine, smanjen je ukupan broj radnih sati koje radnik može raditi, pa je propisana radna sedmica od maksimalno 48 sati, što je u skladu s relevantnim direktivama Evropske unije i praksom iz regiona, uvedena je mogućnost angažiranja članova uprave bez zasnivanja radnog odnosa, a i kada ova lica zasniju radni odnos, za njih ne važi isti nivo zaštite prava kao što je to slučaj kod drugih radnika. U novom Zakonu o radu RS-a povećan je minimalni broj dana plaćenog godišnjeg odmora sa 18 na 20 i uveden je maksimum od 30 radnih dana godišnjeg odmora. Nadalje, Zakonom o radu Federacije BiH definira se da se plaća sastoji od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće u skladu sa zakonom, što je značajna promjena jer se uvodi stimulacija radnika koji bolje, efikasnije i kvalitetnije obavljaju svoje radne dužnosti. U oba zakona propisano je da se, u slučaju povrede prava iz radnog odnosa, radnik mora prvo obratiti poslodavcu prije podnošenja tužbe, čime bi se trebao smanjiti broj radnih sporova pred nadležnim sudovima, te je propisano trajanje kolektivnih ugovora u maksimalnom periodu od tri godine.

¹⁰⁵ Član 23. Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka

¹⁰⁶ Član 6. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima

¹⁰⁷ Odlukom Ustavnog suda Federacije BiH broj U-29/15 od 17.2.2016. utvrđeno je da je Zakon o radu FBiH donesen suprotno Poslovniku Doma naroda Parlamenta Federacije BiH i Ustavu Federacije BiH te se vraća u fazu predlaganja tog zakona u Domu naroda.

Ombudsmeni ukazuju na to da je neophodno unaprijediti kvalitet i efikasnost postojećih institucionalnih mehanizama (inspekcijskih organa) kako bi se osigurala zaštita prava po osnovu rada i zaštite na radu.

Najčešći razlozi obraćanja građana ombudsmenima u 2015. godini su: nepravilnosti prilikom provođenja konkursne procedure, neprijavlivanje radnika na zavode/fondove za penzijsko i invalidsko osiguranje, uključujući i neuplaćivanje doprinosa za penzijsko, socijalno, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, neplaćanje prekovremenog rada, nemogućnost izmirenja potraživanja radnika nakon okončanja stečajnih postupaka, nemogućnost izvršenja pravosnažnih sudskih odluka u radnim sporovima (isplate zaostalih plaća i potraživanja, povrat na posao) radi likvidacije preduzeća.¹⁰⁸

PREPORUKA resornim ministarstvima da:

- **zajedno sa inspekcijom rada izvrše analizu potrebnih mjera kako bi unaprijedili, odnosno osigurali primjenu međunarodnih standarda zaštite prava radnika i u zakonodavstvu i u praksi;**
- **ojačaju kapacitete inspekcijskih organa s ciljem zaštite prava na radu i u vezi s radom.**

Primjer: Žalitelj¹⁰⁹ se ombudsmenima obratio ukazujući na zloupotrebe odredbi Zakona o radu Federacije BiH jer je u toku radnog odnosa s poslodavcem zaključivao ugovor o radu na određeno vrijeme, po isteku kojeg bi radni odnos bio prekidano, a potom ugovor ponovo zaključivao, bez raspisivanja javnog konkursa. Ombudsmeni su Parlamentu Federacije BiH uputili inicijativu za izmjenu Zakona o radu Federacije BiH i Zakona o javnim preduzećima Federacije BiH, te predložili izmjenu propisa na način da se sva zapošljavanja u javnom sektoru provode samo po osnovu raspisanog javnog konkursa.¹¹⁰ Nakon upućivanja inicijativa za izmjenu zakonskih propisa na opisani način, Institucija ombudsmena obaviještena je da je inicijativa koja se odnosi na izmjene Zakona o radu Federacije BiH razmotrena. Međutim, u međuvremenu je na snagu stupio novi Zakon o radu Federacije BiH, kojim nisu obuhvaćene izmjene koje su predložili ombudsmeni. U vezi sa inicijativom za izmjenu Zakona o javnim preduzećima Federacije BiH,¹¹¹ ona je još uvijek u proceduri i očekuje se odgovor nadležnog organa.

Primjer: Nekoliko žalbi¹¹² upućenih ombudsmenima odnosile su se na javni konkurs za prijem zaposlenika u radni odnos na radno mjesto stručnog saradnika za zastupanje, regresne poslove i normativnu djelatnost u Zavodu zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona. U tekstu konkursa bili su definirani opći, posebni i poželjni uslovi. Žaliteljice su navele da su ispunjavale opće i posebne uslove konkursa, ali su prijave odbačene jer nije dostavljena sva tražena dokumentacija. Naime, uslov koji se nalazio u kategoriji "poželjnih" jeste *stručno i tehničko znanje elektronske obrade- CMS sistem za upravljanje sudskim predmetima*. **Ombudsmeni su utvrdili da definirani "poželjni" uslovi mogu biti uzeti u obzir prilikom odabira kandidata koji ispunjavaju opće i posebne uslove konkursa, ali nikako ne mogu biti eliminatorni faktor.** Preporučeno je da se poništi odluka o konačnom imenovanju i donese nova odluka, utemeljena isključivo na kriterijima kvaliteta kandidata.

108 Ž-SA-05-210/15

109 Ž-SA-05-269/14

110 P-231/14

111 P-256/14

112 Ž-BL-04-797/14, P-75/15 od 28.2.2015., Ž-SA-04-18/15, P-29/15 od 4.2.2015.

Primjer: U 2015. godini ombudsmeni su postupali po žalbi¹¹³ koja je ukazivala na povredu prava na izbor u naučno-nastavna zvanja na Univerzitetu u Tuzli, jer žalitelj, zbog uništenja matične evidencije, uslijed ratnih dejstava, nije bio u mogućnosti priložiti dokaz o propisanom prosjeku ocjena ostvarenom tokom studija. Žalitelj je priložio notarski ovjerenu izjavu o činjenicama koje se traže, što shodno odredbi člana 4. Zakona o notarima Federacije BiH¹¹⁴ ima snagu dokazne isprave, ali ona nije prihvaćena. Žalitelj, bez svoje krivice, nije bio u mogućnosti priložiti traženo uvjerenje što ga dovodi u neravnopravan položaj u odnosu na osobe koje ispunjavaju formalne uslove konkursa.

“...kao dokaz o ispunjavanju uslova može prihvatiti samo rješenje stvarno i mjesno nadležnog suda doneseno u vanparničnom postupku koje zamjenjuje odgovarajuću ispravu...”¹¹⁵

Ombudsmeni su izdali preporuku Univerzitetu u Tuzli, koja je realizirana u cijelosti: *“...Kako su naučno-nastavna/umjetničko-nastavno vijeće fakulteta/akademije ovlašteni predlagачi za izbor kandidata u naučno-nastavna zvanja po raspisanim konkursima, to je rektor Univerziteta distribuirao preporuku Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH dekanima svih fakulteta, radi postupanja po preporuci, kako na tekuće konkursne procedure tako i za ubuduće. Prema povratnim informacijama s fakulteta u postupku utvrđivanja prijedloga za izbor kandidata, Komisija za pripremanje prijedloga za izbor kandidata i Naučno-nastavno vijeće Tehnološkog fakulteta osigurali su pristup izboru u naučno-nastavna zvanja svim kandidatima pod jednakim uslovima.”¹¹⁶*

Primjer: Žaliteljica¹¹⁷ je konkurirala na poziciju stručnog saradnika za predškolsko i osnovno obrazovanje u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona. Nakon provedene konkursne procedure ostvarila je najveći broj bodova, a ministrica je na navedeno radno mjesto postavila kandidatkinju koja je ostvarila najmanji broj bodova. Ombudsmeni su uputili Preporuku¹¹⁸ Agenciji za državnu službu Federacije BiH da u što kraćem roku izmijeni član 3. Pravilnika o jedinstvenim kriterijima, pravilima i postupku imenovanja i postavljanja državnih službenika u organima državne službe FBiH¹¹⁹ tako da glasi: “Rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije, postavlja najuspješnijeg kandidata/te s liste uspješnih kandidata”. Agencija za državnu službu¹²⁰ informirala je Instituciju ombudsmena o sljedećem:

... Imajući u vidu navedeno uputstvo i nalog, obavještavamo Vas o sljedećem:

Članom 31. stav 1. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH (“Službene novine Federacije BiH”, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 I 4/12) propisano je da “državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe uz prethodno

113 Ž-BR-04-149/15, P-160/15

114 Zakon o notarima Federacije BiH “Službene novine FBiH”, broj 45/02

115 Zaključak Senata Univerziteta u Tuzli, broj:03-2521-12/15 od 6.5.2015.

116 Akt Univerziteta u Tuzli broj: 01-7357-1/15 od 14.12.2015.

117 Ž-SA-04-454/15

118 P-138/15 od 24.8.2015.

119 Pravilnik o jedinstvenim kriterijima, pravilima i postupku imenovanja i postavljanja državnih službenika u organima državne službe FBiH u članu 3. glasi: “Rukovodilac organa državne službe uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije postavlja kandidata sa liste uspješnih kandidata, za kojeg procijeni da će najbolje obavljati poslove radnog mjesta na koje se vrši postavljanje u skladu s odredbama propisa iz člana 61. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH”.

120 Akt Agencije za državnu službu Federacije BiH, broj 05-10-1-212/15 od 9.10.2015.

pribavljeno mišljenje Agencije s liste uspješnih kandidata, koji su prošli javni konkurs.

...Mišljenja smo da je izmjena člana 3. Pravilnika na način koji navodite u Preporuci moguća uz prethodnu izmjenu čl. 31. stav 1. Zakona o državnoj službi Federacije BiH.”

Shodno navedenom, ombudsmeni su Parlamentu Federacije BiH uputili **Inicijativu**¹²¹ za izmjenu **Zakona o državnoj službi Federacije BiH**,¹²² odnosno izmjenu člana 31. stav 1. Zakona o državnoj službi Federacije BiH koji glasi: “*Državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs*”. Odgovor nije zaprimljen.

2.1. Pitanje otpremnina u Republici Srpskoj, odnosno Federaciji Bosne i Hercegovine

Ombudsmenima se i dalje obraćaju lica¹²³ koja ispunjavaju uslove iz člana 143. Zakona o radu FBiH, odnosno člana 152. Zakona o radu RS-a, odnosno člana 182. Prečišćenog teksta Zakona o radu RS-a,¹²⁴ koja su se dana 31.12.1991. zatekla u radnom odnosu, a koja su se u zakonskom roku obratila poslodavcu radi uspostavljanja radnopravnog statusa, jer u međuvremenu nisu zasnovala radni odnos kod drugog poslodavca. Rješenjima nadležnih komisija za primjenu člana 143. Zakona o radu FBiH i člana 152. Zakona o radu RS-a, odnosno člana 182. Prečišćenog teksta Zakona o radu RS-a, priznat im je status zaposlenika na čekanju. Međutim, bez obzira na to što je njihovim poslodavcima naloženo da riješe radnopravni status, oni nikada nisu postupili u skladu s rješenjima. Iako im je u skladu sa zakonom prestao radni odnos i iako imaju pravo na otpremninu, pravo im nije priznato, niti im je isplaćena otpremnina.

Ombudsmeni su od komisije za primjenu člana 143. Zakona o radu Federacije BiH tražili statističke podatke o tome koliko je zahtjeva zaprimljeno, te koliko ih je i na koji način riješeno. Međutim, podaci nisu dostavljeni.¹²⁵

Komisija za primjenu člana 182. Zakona o radu RS-a dostavila je sljedeće informacije:¹²⁶

“...

1. *U periodu od 16.11.2000. do 16.2.2001. ovo ministarstvo zaprimilo je 58.658 zahtjeva lica za isplatu otpremnine;*
2. *Zahtjeve za isplatu otpremnina rješava komisija koju imenuje ministar nadležan za poslove rada, a u kojoj su predsjednik i četiri člana;*

121 P-288/15 od 28.12.2015.

122 Zakon o državnoj službi Federacije BiH, “Službene novine FBiH”, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12

123 Ž-SA-05-358/15, , Ž-BL-04-753/15

124 Zakon o radu Republike Srpske, “Službeni glasnik RS”, broj 55/07

125 Ombudsmeni su Ministarstvu rada i socijalne politike Federacije BiH 2012. godine uputili Preporuku broj P-05/12, kojom su preporučili preduzimanje aktivnosti i mjera kako bi se u Federaciji BiH osigurala institucionalna zaštita i ostvarivanje prava iz člana 143. Zakona o radu. Ombudsmeni od nadležnih tijela nisu zaprimili povratnu informaciju. U konkretnom slučaju, osim što nije ispoštovana preporuka ombudsmena, nije ostvarena ni saradnja s resornim ministarstvom, odnosno s Vladom Federacije BiH.

126 Akt Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite, broj 16-126-95-3/15/BH od 18.1.2016.

3. *Od početka rada do 31.12.2015. komisija je riješila 31.499 zahtjeva, a neriješeno je 27.159 zahtjeva;*
4. *Dinamika rješavanja zahtjeva uslovljena je velikim brojem predmeta zaprimljenih u periodu od tri mjeseca u kojem jedna komisija definirana Zakonom o radu objektivno ne može riješiti iako ima normiran rad;*
5. *Na dinamiku rješavanja zahtjeva utiče i činjenica da je veliki broj zahtjeva nekompletiran što komisiji dodatno otežava rad i produžava vremenski rok za donošenje rješenja, jer komisija mora preduzimati brojne radnje na kompletiranju zahtjeva, a što u velikom broju slučajeva traje i po nekoliko mjeseci (većinom su podnosioci raseljena lica koja žive u inozemstvu);*
6. *Prema evidenciji Ministarstva, na dan 31.12.2015. od riješenih zahtjeva isplaćena je otpremnina za 7.254 lica, a 10.351 lice čeka na isplatu..."*

PREPORUKA Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske da:

- **preduzmu neophodne aktivnosti i mjere kako bi se u Federaciji BiH i RS-u obezbijedilo ostvarivanje prava iz člana 143. Zakona o radu Federacije BiH, odnosno člana 182. Prečišćenog teksta Zakona o radu RS-a.**

2.2. Upravni i nadzorni odbori

Ombudsmeni ukazuju na to da postoji *potreba preispitivanja opravdanosti postojanja upravnih i nadzornih organa u javnim ustanovama*. Ovaj stav ombudsmena zasnovan je na sve izraženijoj praksi da se prilikom imenovanja upravljačkih tijela javnih ustanova ne poštuje princip "zakonitosti" i da se za finansiranje ovih tijela izdvajaju značajna finansijska sredstva. U vezi s navedenim, ombudsmeni su uputili Parlamentarnoj skupštini BiH, Parlamentu Federacije BiH, Narodnoj skupštini RS-a i Skupštini Brčko Distrikta BiH Inicijativu za preispitivanje opravdanosti postojanja upravnih i nadzornih odbora u javnim ustanovama.¹²⁷

Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima BiH, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS-a, ombudsmenima je dato ovlaštenje nezavisnog praćenja primjene principa vladavine prava u ovoj oblasti. Ombudsmeni su, postupajući u predmetima koji se odnose na vladina i ministarska imenovanja, uočili da se promjene u strukturama vlasti automatski reflektiraju i na promjenu upravljačke strukture u reguliranim organima. Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini nametanjem zakona imao je intenciju eliminirati praksu da se na pozicije članova upravnih i nadzornih odbora u javnim preduzećima i ustanovama, državnim organima imenuju lica bez odgovarajućih kvalifikacija, kao i lica u sukobu interesa, što stvara predušlove za razvijanje koruptivnih radnji i pravi brojne afere imenovanja nekompetentnih ljudi po stranačkoj liniji. U ovakvoj atmosferi uloga upravnih ili nadzornih odbora izgubila je smisao, a utisak koji se stiče jeste da je opis njihovog posla samo saslušavanje izvještaja rukovodećih organa.

¹²⁷ Na osnovu odredbi člana 32. stav 4. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH

PREPORUKA zakonodavnim organima na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini da:

- **preispitaju opravdanost postojanja upravnih i nadzornih odbora u javnim ustanovama.**

Primjer: Prigovor¹²⁸ žalitelja odnosio se na proceduru izbora i imenovanja Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica po *Oglasu za izbor kandidata za članove Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica* od 17.12.2014., za koju su podnosioci prigovora smatrali da nije provedena uz puno poštivanje principa utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH¹²⁹. Nakon provedenog postupka istrage ombudsmeni su utvrdili da je nejasno: na koji je način Komisija za izbor formirala rang-listu kandidata s obzirom na to da kandidati nisu bodovani, na osnovu kojih kriterija je izvršen izbor i na koji način je utvrđeno da li kandidati ispunjavaju posebne uslove iz oglasa, između ostalih da li imaju znanje iz oblasti rada i organizacije komunalnih preduzeća.

Ombudsmeni su uputili Preporuku¹³⁰ Gradu Zenici da poništi Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica i da preduzme neophodne mjere kojima će se osigurati da se imenovanje izvrši uz puno poštivanje postupka i principa utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH.

Gradonačelnik Grada Zenice u izjašnjenju¹³¹ na Preporuku naveo je:

...Rang-lista kandidata od strane gradonačelnika stvar je diskrecionog prava Komisije s tim što gradonačelnik može odlučiti i drugačije i u toj situaciji daje dodatno obrazloženje. In concreto, Komisija je provela transparentnu proceduru i u okviru svog diskrecionog prava utvrdila rang-listu kandidata koji su ušli u uži izbor. Nema povrede propisa niti prava učesnika konkursa. Kod većeg broja uspješnih kandidata uvijek postoji razlog da se oni koji nisu odabrani žale na odluku o izboru...

Dakle, ne postoje opravdani razlozi za poništavanje Rješenja o imenovanju Nadzornog odbora JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Zenica..."

3. PRAVO ŽENA NA PORODILJSKU NAKNADU

Institucija ombudsmena je u 2014. godini na Inicijativu Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH¹³² pristupila izradi Specijalnog izvještaja o stanju zaštite majke i materinstva za potrebe Vlade i Parlamenta Federacije BiH. Nakon prikupljanja potrebnog materijala i njegove analize, Specijalni izvještaj objavljen je u oktobru 2015. godine.

U izvještaju je konstatirano stanje materinske zaštite s finansijskog aspekta porodiljskih naknada u Federaciji BiH, a nadležnim su upućene preporuke o optimalnom rješenju i preporuke za moguća finansijska rješenja porodiljskih naknada i dječijeg doplatka.

128 Ž-SA-05-211/15, Ž-SA-05-212/15

129 "Službene novine FBiH", br. 12/03, 34/03 i 65/13

130 P-182/15

131 Akt gradonačelnika Grada Zenice, broj 02-14-3598/15 od 16.9.2015.

132 Inicijativa Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH, broj: 01-02-507/ od 30. 4. 2014.

Analizirajući iznose koji su utvrđeni kantonalnim propisima, ombudsmeni su u Specijalnom izvještaju sa zabrinutošću konstatirali da su kantoni u Federaciji BiH različito pristupili reguliranju iznosa naknada za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva. S tim u vezi ombudsmeni zaključuju da, iako su različita rješenja moguća u skladu sa Ustavom Federacije BiH i ustavima kantona zbog podijeljene nadležnosti za utvrđivanje različitog nivoa naknada, trenutna rješenja ne osiguravaju dosljednu primjenu principa jednakosti pred zakonom, a posebno u onim kantonima u kojima nije osiguran minimalan standard da porodiljska naknada iznosi 66 % (dvije trećine) prethodnih primanja žene.¹³³

Ombudsmeni su utvrdili da prava propisana Zakonom o radu Federacije BiH¹³⁴ u velikoj mjeri osiguravaju provođenje međunarodnih standarda ljudskih prava u oblasti zaštite majke i materinstva. Međutim, ombudsmeni pozivaju nadležne da urade sljedeće:

- usaglase dio Zakona o radu tako da uredi pravo na porodiljsko odsustvo kao isključivo pravo majke, a roditeljsko pravo kao pravo oba roditelja;
- Vladu Federacije BiH i kantonalne vlade da ispituju opravdanost rješenja prema kojem se isplata naknada vrši iz kantonalnih budžeta s obzirom na to da je pravo naknade umjesto plaće za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva pravo koje proizilazi iz radnog odnosa i ne bi trebalo biti vezano za priliv sredstava u budžet;
- da kantoni u kojima nije osiguran minimalan standard iznosa za vrijeme trajanja porodiljskog odsustva naknade od 66% od ostvarene plaće osiguraju dosljednu primjenu principa jednakosti pred zakonom.

4. PRAVO NA PENZIJU

Žalbe građana zaprimljene 2015. godine odnosile su se, kao i prethodnih godina, na dužinu postupka nakon podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na penziju, postupanje drugostepenog organa, odnosno neodlučivanje u rokovima o žalbama na rješenja prvostepenog organa, kao i na nepravilnosti prilikom obračuna visine penzije.¹³⁵ Ombudsmeni konstatiraju da je u najvećem broju slučajeva već nakon prvog obraćanja žalitelja ombudsmenima odgovorni organ postupao na adekvatan način i donosio odluku po zahtjevu žalitelja.

Permanentan problem predstavljaju spore procedure uvođenja u pravo, posebno ukoliko je žalitelj radni staž ostvario u drugim državama.¹³⁶ Konkretno, riječ je o određivanju srazmjernog dijela penzije koji pada na teret različitih nosilaca osiguranja u skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju koje je Bosna i Hercegovina potpisala s drugim državama. Iako u konkretnim slučajevima postoji obaveza međusobne službene saradnje fondova/zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, postupci mogu duže trajati u zavisnosti od složenosti prikupljanja dokumentacije na osnovu koje se utvrđuje radni staž i na osnovu koje su uplaćeni doprinosi. U radu na ovim žalbama Institucija ombudsmena ostvarila je zavidan nivo saradnje s ombudsmenima iz država regiona koja je rezultirala uspješnim okončanjem predmeta.

133 Konvencija o zaštiti materinstva Međunarodne organizacije rada iz 2000. godine broj 183

134 Zakono o radu Federacije BiH "Službene novine FBiH", br. 43/99, 32/00 i 29/03

135 Ž-BL-04-579/14, P-66/15, Ž-BL-05-536/15, Ž-BL-04-685/15, Ž-BR-04-76/15

136 Ž-SA-05-609/15, Ž-SA-04-58/14, Ž-BL-05-536/15, Ž-BL-04-685/15, Ž-BR-04-76/15

Ombudsmeni su zaprimili nekoliko žalbi,¹³⁷ koje se odnose na nejednak tretman bračnih i vanbračnih partnera po pitanju ostvarivanja prava na porodičnu penziju u skladu s odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH.¹³⁸

Prema odredbama Porodičnog zakona Federacije BiH i Zakona o nasljeđivanju Federacije BiH, bračni i vanbračni partneri imaju jednaka prava, a što je rezultat usaglašavanja predmetnih zakona s međunarodnim standardima i Zakonom o ravnopravnosti spolova Federacije BiH. Ombudsmeni smatraju da bi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH trebalo da prati tokove društvenog razvoja i napretka i osigura pravo na ostvarivanje prava na porodičnu penziju za vanbračnog druga. Prema statističkim pokazateljima Agencije za statistiku BiH,¹³⁹ žene su u većem procentu nezaposlene u odnosu na muškarce, na osnovu čega se može zaključiti i da će češće biti nosioci ovog prava. Način na koji je sporno pitanje trenutno regulirano dovodi žene u nepovoljan položaj i predstavlja posrednu diskriminaciju po osnovu spola.

Ombudsmeni su svjesni da je u određenim pravnim situacijama postupak dokazivanja vanbračne zajednice kompliciran i zahtjevan, ali ako stranke dokažu kontinuitet trajanja zajednice koja je u stvari faktička, a ne formalna, pretpostavka za ostvarivanje prava na porodičnu penziju ne treba biti upitna.

Ombudsmeni su uputili Parlamentu Federacije BiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje Inicijativu¹⁴⁰ za dopunu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike¹⁴¹ je Instituciji ombudsmena dostavilo obavještenje o tome da je :*“... sačinilo Prijedlog izjašnjenja u vezi s navedenom inicijativom, te istog dana 6.10.2015. dostavilo Vladi Federacije BiH koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27.sjednici, planiranoj za 15.10.2015.”*

Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje uputio je akt Instituciji ombudsmena¹⁴² u kojem je navedeno:

“...Smatramo da u navedenoj inicijativi nema istaknutih pravno činjeničnih razloga za ovakvu dopunu Zakona o PIO.

Naime, izjednačavanje bračnih i vanbračnih partnera kod imovinskih prava ne znači da ih treba izjednačavati i u ostalim oblastima zakonodavstva.

U sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja nikada vanbračni partner nije bio član porodice niti je mogao ostvarivati pravo na porodičnu penziju.

To je i bilo zakonski opravdano, a i u skladu s Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava.

U svojoj inicijativi, u više navrata, pozivate se na Zakon o zabrani diskriminacije, te na Zakon o ravnopravnosti spolova, a imajući u vidu problematiku koju želite izmijeniti ovom inicijativom, smatramo da je pozivanje na ove zakone nepotreb-

137 Ž-SA-06-252/15, Ž-SA-04-258/15

138 Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH, “Službene novine FBiH”, br. 29/98,49/00, 32/01,29/03,73/05,59/06 i 4/09

139 “Žene i muškarci u Bosni i Hercegovini”, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo 2013., str. 31 i 32

140 P-134/15 od 29.6.2015.

141 akt broj 04-02/01-1662/15 od 13.10.2015.

142 akt broj FZ1-05-7-992/15 od 20.7.2015.

no, jer se u konkretnom slučaju ne radi o diskriminaciji, nego o zakonom reguliranom pravu na porodičnu penziju članovima porodice, koji uz ispunjavanje ostalih zakonskih uslova mogu ostvariti to pravo.

...smatramo da pravna regulativa koja ne poznaje vanbračnog partnera kao člana porodice koji bi mogao ostvariti pravo na porodičnu penziju ne dovodi do direktne ili indirektno diskriminacije, niti po jednom osnovu koji ste vi naveli u svojoj inicijativi..."

PREPORUKA: Parlamentu Federacije BiH, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje, Narodnoj skupštini RS-a, Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite RS-a, Fondu za penzijsko-invalidsko osiguranje RS-a, Skupštini i Vladi Brčko Distrikta BiH da:

- **pristupe dopunama pozitivnih zakonskih propisa kojima će se vanbračnim partnerima osigurati jednaka prava po osnovu penzijsko-invalidske zaštite kao što je to učinjeno za bračne partnere.**

U izvještajnom periodu ombudsmeni su zaprimili žalbu¹⁴³ koja se odnosila na pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde" s područja Zeničko-dobojskog i Unsko-sanskog kantona koji se ne nalaze u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Žalitelj je naveo da mu je rješenjem Kantonalne administrativne službe u Sarajevu obustavljena isplata starosne penzije priznate privremenim rješenjem Kantonalne administrativne službe u Zenici, a nakon izvršene revizije Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Zenica. Obustavi isplate penzije prethodio je nalaz revizorskog tima koji je utvrdio da žalitelj nije dobitnik priznanja – odlikovanja "Zlatna policijska zvijezda".

Ombudsmeni su uputili Preporuku¹⁴⁴ Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova da riješe pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde".

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova¹⁴⁵ istaknulo je: *"... obavještavamo Vas da će Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, ukoliko dobitnici priznanja s područja Zeničko-dobojskog i Unsko-sanskog kantona ili članovi njihovih porodica ili organi uprave i drugi organi koji rješavaju određena prava ili dužnosti za dobitnika ratnog priznanja, podnesu zahtjev za izdavanje uvjerenja dobitnika ratnog priznanja Ministarstva unutrašnjih poslova koja su predviđena u članu 9. Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/05, 61/06 i 9/10) riješiti predmetne zahtjeve na način, pod uslovima i po postupku predviđenim Pravilnikom o uslovima, postupku i osnovu za izdavanje uvjerenja dobitnicima ratnih priznanja Ministarstva unutrašnjih poslova ("Službene novine Federacije BiH", broj 80/11) i drugim važećim propisima kojima se regulira predmetno pitanje."*

143 Ž-SA-04-62/15

144 P-37/15 od 21.4.2015.

145 Akt Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, broj 01-07-07/1-49-1-360/15 od 15.6.2015.

5. PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Evropskom socijalnom poveljom (Revidiranom) utvrđeno je pravo na zdravstvenu zaštitu.¹⁴⁶ Pitanje zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini regulirano je na izuzetno složen način, na nivou entiteta FBiH,¹⁴⁷ odnosno kantona, i Republike Srpske¹⁴⁸ i Brčko Distrikta BiH,¹⁴⁹ što zbog funkcionalne i zakonske neusklađenosti u velikoj mjeri otežava ostvarivanje prava građana iz oblasti zdravstvene zaštite.

Tokom 2015. godine registrirane su 34 žalbe koje se tiču kršenja prava na zdravstvenu zaštitu, što je za 41,38 % manje u odnosu na 2014. godinu.

Zaprimljene žalbe odnosile su se na ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje, plaćanje participacije, kvalitet ostvarivanja zdravstvene zaštite i neprofesionalno ophođenje ljekara prema pacijentima.¹⁵⁰

Primjer: Ombudsmeni su po službenoj dužnosti otvorili istragu¹⁵¹ na osnovu saznanja o kršenju prava žena, pacijentica oboljelih od karcinoma dojke u Bosni i Hercegovini, vezano za nedostatak citostatika *Femara*, što je problem koji se najčešće javlja krajem i početkom svake godine kada su pacijentice prinuđene kupovati lijek po veoma visokim cijenama u apotekama.

Istražni postupak¹⁵² ukazao je na brojne slabosti vezane za nabavku i dostupnost lijekova koji, saglasno odredbama Odluke o Listi lijekova, pripadaju listi lijekova Fonda solidarnosti Federacije BiH i finansiraju se sredstvima navedenog fonda. Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH navedene lijekove nabavlja putem procedure javnih nabavki. I pored blagovremeno provedenog postupka javnih nabavki, zaključivanjem ugovora, tokom njihovog provođenja događaju se određeni problemi¹⁵³ u isporuci prema uslovima ugovora, na koje Zavod nema direktnog uticaja.

Ombudsmeni su Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH izdali sljedeću preporuku¹⁵⁴: da osiguraju pravo na citostatike koji se finansiraju sredstvima Federalnog fonda solidarnosti osobama oboljelim od karcinoma dojke, da ubuduće planski i blagovremeno zaključuju ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do njihovog nedostatka u određenom dijelu godine.

146 Evropska socijalna povelja, član 11. *“S ciljem osiguranja djelotvornog korištenja prava na zaštitu zdravlja, zemlje potpisnice preuzimaju obavezu da, bilo direktno ili u saradnji s javnim ili privatnim organizacijama, preduzmu odgovarajuće mjere predviđene da, između ostalog: u najvećoj mjeri uklone slučajeve lošeg zdravlja, predvide savjetodavne ili obrazovne mogućnosti za promoviranje zdravlja i podsticanja individualne odgovornosti u pitanjima zdravlja, spriječe, u najvećoj mogućoj mjeri, epidemije, endemične i druge bolesti, kao i nezgode”*.

147 Zakon o zdravstvenoj zaštiti, “Službene novine FBiH”, broj 46/10, Zakon o zdravstvenom osiguranju, “Službene novine FBiH”, br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11

148 Zakon o zdravstvenoj zaštiti, “Službeni glasnik RS”, broj 106/09, Zakon o zdravstvenom osiguranju, “Službeni glasnik RS”, br. 18/99, 70/01, 51/01, 17/08, 1/09, 106/09

149 Zakon o zdravstvenoj zaštiti, “Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, broj 38/11, Zakon o zdravstvenom osiguranju Brčko Distrikta BiH, “Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, br. 1/02, 7/02, 19/07, 2/08, 34/08

150 Ž-SA-04-954/15, Ž-LI-120/15, Ž-BL-04-354/15, Ž-BL02-118/15

151 Ž-MO-04-61/15

152 Akt Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, broj: 01/I-VII-03-3-861-1/15 od 7.4.2015.

153 Prestanak proizvodnje lijeka/citostatika, nezainteresiranost dobavljača i proizvođača zbog malih količina – malo tržište, zastoji u isporuci, nemogućnost pribavljanja potrebnih dozvola za uvoz, nedostajanje nalaza o kontroli kvaliteta prve i svake serije koje su obavezni osigurati proizvođač i ugovorni dobavljač, neblagovremene aktivnosti ugovornih veleprodgerija/dobavljača na procedurama uvoza lijekova i kašnjenja u predaji uzoraka za kontrolu kvaliteta i dr.

154 P-136/15

Sljedeći problem predstavljaju lijekovi koji nisu registrirani, niti dostupni u BiH, a odobrila ih je Svjetska zdravstvena organizacija. To su uglavnom lijekovi druge, treće i četvrte generacije za liječenje multiple skleroze, i prema navodima građana,¹⁵⁵ riječ je o terapiji koja bi bitno usporila tok bolesti. Godišnja potrošnja navedenih lijekova je relativno mala što dovodi do nezainteresiranosti dobavljača za njihovu nabavku.¹⁵⁶

Kako je već rečeno, građani često u neposrednim razgovorima, ali i putem žalbi ukazuju na nizak nivo pružanja usluga zdravstvene zaštite, njen loš kvalitet kao i na neprofesionalan odnos ljekara prema pacijentima.

Primjer: Na Javnoj diskusiji o pravima žena u Bosanskom Grahovu¹⁵⁷ kao poseban problem s kojim se susreću žene na tom prostoru navedeno je nepostojanje specijaliste ginekologa u toj općini. Ombudsmeni su uputili preporuku¹⁵⁸ Vladi Kantona 10 da razmotri preduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti usmjerenih ka podizanju nivoa zdravstvene zaštite na području općine Bosansko Grahovo. Izjašnjenje na preporuku nije zaprimljeno, a ombudsmeni će nastaviti pratiti njenu realizaciju.

Primjer: Žalitelj se obratio ombudsmenima jer je 11 mjeseci čekao na operaciju na Klinici za ortopediju i traumatologiju Javne zdravstvene ustanove Univerzitetski klinički centar Tuzla. Iako je bio u veoma teškom zdravstvenom stanju, operativni zahvat nije bilo moguće uraditi jer su nedostajali odgovarajući implantati. Ombudsmeni su izdali preporuku Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona i Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona da preduzmu sve potrebne mjere kako bi se nabavili potrebni implantati. Dana 18.11.2015. žalitelj je dostavio obavještenje da je potrebna operacija izvršena zahvaljujući aktivnosti ombudsmena.¹⁵⁹

Ombudsmeni ističu problem zdravstvenog osiguranja za osobe koje su penziju ostvarile u BiH, a trenutno žive u inozemstvu.

Primjer: Žaliteljica¹⁶⁰ je živjela u Banjoj Luci do 1993. godine i ostvaruje pravo na invalidsku penziju iz Federalnog zavoda penzijsko-invalidskog osiguranja. U Republici Hrvatskoj živi 22 godine, a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Omiš je službenim putem od Fonda zdravstvenog osiguranja RS-a u Banjoj Luci zatražio da osigura pravo žaliteljice na zdravstveno osiguranje, ali je zahtjev odbijen. Iz dostavljenih izjašnjenja¹⁶¹ ombudsmeni su zaključili da je problem pitanja zdravstvenog osiguranja za osobe koje su penziju ostvarile u Bosni i Hercegovini, a trenutno žive u inozemstvu poznat organima vlasti Bosne i Hercegovine, te da su preduzimane određene aktivnosti kako bi se ovo pitanje riješilo.

155 Ž-BL-02-766/15

156 Pravna regulativa stavljanja lijekova u promet sastoji se od: Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima, "Službeni glasnik BiH", broj 58/08, Pravilnika o uslovima za uvoz lijekova koji nemaju dozvolu za stavljanje u promet u BiH, "Službeni glasnik BiH" broj 23/11 i Pravilnika o postupku i načinu davanja dozvole za stavljanje lijeka u promet, "Službeni glasnik BiH", broj 75/11

157 Održanoj 5.2.2015. u organizaciji Fondacije "CURE", više informacija o Javnoj diskusiji na veb-stranici: www.fondacijacure.org

158 -SA-04-987/14, P-104/15 od 11.5.2015.

159 Ž-BL-04-211/15, P-167/15 od 17.8.2015.

160 Ž-SA-04-728/15, Ž-SA-04-1010/14

161 Akti: Ministarstva civilnih poslova BiH broj: 07-12-1973-ATO/14 od 27.11.2014., Fonda zdravstvenog osiguranja RS-a, broj: 05/2/011-80-152/14 od 6.11.2014., Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja broj: 01/II-04-4-2763-1/14 od 5.11.2014., Ministarstva civilnih poslova BiH broj: 07-12-1911-ATO/15 od 12.11.2015., Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH broj: 01/II-04-3-19602/15 od 12.10.2015., Fonda zdravstvenog osiguranja RS-a broj: 05/2/011-80-183/15 od 22.9.2015.

Ombudsmeni su u preporuci¹⁶² zauzeli stav da kompleksnost ovog problema u pogledu nadležnosti ili odbijanja nadležnosti različitih organa vlasti Bosne i Hercegovine ne treba imati za posljedicu nemoćnost ostvarivanja prava, nego da vlasti treba da preduzmu neophodne aktivnosti i mjere kako bi se ovo pitanje prevazišlo i riješilo u korist žalitelja. Ministarstvu civilnih poslova BiH, Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, Fondu za zdravstveno osiguranje RS-a, Federalnom ministarstvu zdravstva i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite RS-a preporučeno je da preduzmu aktivnosti i mjere u okvirima svojih nadležnosti s ciljem pronalaženja odgovarajućih rješenja i omogućavanja ostvarivanja zdravstvene zaštite penzionerima Federacije BiH koji su radni staž i prebivalište imali na području Republike Srpske, a koji su se preselili na područje Republike Hrvatske, odnosno Republike Srbije. Odgovor na preporuku nije zaprimljen.

6. SOCIJALNA ZAŠTITA

Sistem socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini uređen je na entitetskom¹⁶³ i na nivou Brčko Distrikta BiH.¹⁶⁴ Oblast socijalne politike u Federaciji BiH je u nadležnosti Federacije BiH i kantona, dok u Republici Srpskoj općine provode socijalnu politiku i ispunjavaju obaveze prema korisnicima, što u značajnoj mjeri utiče na ostvarivanje ovih prava.

Zaprimljene žalbe odnose se na ostvarivanje prava na penziju, prava na invalidninu, dodatak za njegu i pomoć drugog lica, te na ostvarivanje prava na novčanu pomoć.

6.1. Jednokratna novčana pomoć

Institut jednokratne novčane pomoći ustanovljen je s ciljem pomoći pojedincu ili porodici u cjelini, koji su se usljed posebnih, zakonom predviđenih okolnosti, našli u teškoj materijalnoj situaciji, a koju nisu u mogućnosti sami prevazići. Navedeno davanje isplaćuje se iz općinskog budžeta, a na zahtjev stranke. Građani se obraćaju ombudsmenima jer nadležne općinske službe nisu udovoljile njihovim zahtjevima, žalbama na utvrđeni iznos jednokratne novčane pomoći, ali i građani, čiji su zahtjevi neosnovani.¹⁶⁵

Primjer: Žaliteljica¹⁶⁶ čiji je zahtjev za odobravanje jednokratne novčane pomoći odbila Javna ustanova Centar za socijalni rad u Glamoču, jer njen suprug prima invalidninu u iznosu od 386,00 KM i penziju od oko 300,00 KM. Međutim, u periodu dok suprug nije ostvario navedena prava, žaliteljica je više puta puta dobivala traženu pomoć.

162 P-275/15 od 16.12.2015.

163 Zakon o principima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i porodica s djecom "Službene novine FBiH", br. 36/99, 54/04, 39/26, 14/09, Zakon o pravima boraca i članovima njihovih porodica, "Službene novine FBiH", br. 33/04 i 56/05, Zakon o socijalnoj zaštiti, "Službeni glasnik RS", broj 05/12, Zakon o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno-otadžbinskog rata, "Službeni glasnik RS", br. 46/04, 53/04, 20/07 i 59/08), Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata "Službeni glasnik RS", br. 25/93, 32/94, 37/07, 60/07, 24/10

164 Zakon o socijalnoj zaštiti, "Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 1/03, 4/04, 19/07, 02/08, Zakon o zaštiti mentalno oboljelih lica "Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 12/06

165 Ž-BR-04-258/15

166 Ž-LI-04-353/15

6.2. Socijalno stanovanje

Socijalno stanovanje¹⁶⁷ je institut pomoću kojeg društvo pomaže obezbjeđivanju prihvatljivog načina stanovanja građanima koji iz socijalnih, ekonomskih i drugih razloga nisu u stanju samostalno riješiti svoje stambeno pitanje, a s ciljem osiguranja minimalnih uslova za život dostojan čovjeka.

Ombudsmeni zapažaju da u Bosni i Hercegovini nema sistemskog pristupa rješavanju ove problematike. U Federaciji BiH oblast stambene politike je u isključivoj nadležnosti kantona, dok je RS-u ona u nadležnosti Ministarstva zdravlja i socijalne politike, ali proces dodjele socijalnih stanova na korištenje funkcionira na nivou lokalnih zajednica (općina).

Kao pozitivan primjer ombudsmeni ističu pristup Bosansko-podrinjskog i Zeničko-dobojskog kantona, koji su usvojili zakone o neprofitnom-socijalnom stanovanju¹⁶⁸ i na taj način odredili i utvrdili uslove za održivi razvoj neprofitnog-socijalnog stanovanja, način obezbjeđivanja i korištenja sredstava za razvoj neprofitnog stanovanja, način dodjele i korištenja stambenih jedinica, što proces dodjele socijalnih stanova na korištenje građanima čini transparentnijim.

PREPORUKA Narodnoj skupštini i Vladi RS-a, skupštinama i vladama kantona i Skupštini i Vladi Brčko Distrikta BiH da:

- **preduzmu aktivnosti koje će rezultirati donošenjem zakona o neprofitnom stanovanju.**

Primjer: Žaliteljica¹⁶⁹ navodi da s porodicom koristi stan namijenjen za socijalno stanovanje, da je majka djeteta s posebnim potrebama, te da njenog sina svakodnevno šikaniraju ostali stanari navedene zgrade, korisnici objekata socijalnog stanovanja, zbog čega se imenovana obraćala zahtjevom za pomoć Gradu Zenici. Navodi da je nezadovoljna kvadraturom dodijeljenog stana jer on ne zadovoljava sve potrebe njene porodice, a dok osobe koje šikaniraju njenog sina žive same u objektu iste veličine.

Ombudsmeni su zaprimili žalbu¹⁷⁰ osobe iz istog stambenog objekta (zgrade) na postupanja Službe za opću upravu i stambene poslove Grada Zenica, u kojoj je istaknuto da je Zaključkom o dozvoli izvršenja broj 03-23-19146/15 od 24.11.2015. određeno da mora iseliti iz stambene jedinice, staviti je na raspolaganje Gradu Zenici, s obzirom na to da stan ne koristi u skladu s odlukom o kućnom redu.

Ombudsmeni su obaviješteni¹⁷¹ da je svim stanarima spornog objekta upućeno obavještenje, upozorenje, da su dužni da se pridržavaju odluke o kućnom redu.

Tokom 2015. godine ombudsmeni su zaprimili više žalbi¹⁷² s područja Grada Tuzle, u kojima se navodi da je u poplavama 2014. godine došlo do oštećenja stambenih objekata, a da nadležni organi nisu osigurali adekvatan smještaj i pravičan novčani iznos za sanaciju oštećenih objekata.

167 Član 31. (Pravo na stanovanje) Evropske socijalne povelje (revidirane): "S ciljem osiguranja djelotvornog korištenja prava na stanovanje, zemlje potpisnice preuzimaju obavezu da preduzmu mjere kreirane da: promoviraju pristup stanovanju adekvatnog standarda, spriječe i smanje stanje beskućnosti, s ciljem njegove postupne eliminacije, da učine cijenu stanovanja dostupnom za one koji ne raspolažu adekvatnim resursima".

168 Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na 25. redovnoj sjednici, održanoj 29.7.2013.

169 Ž-SA-05-470/15

170 Ž-SA-05-1121/15

171 Akt broj 03-23-16942/15 od 3.9.2015. i akt broj 03-23-19146/15 od 14.12.2015.

172 Ž-BR-04-247/15, Ž-BR-04-65/15, Ž-BR-04-205/15

Institucija ombudsmena zaprimila je akt¹⁷³ u kojem se navodi:

“Uvidom u evidenciju pruženih pomoći koja se vodi u ovoj službi utvrđeno je da je imenovanom dodijeljena novčana pomoć u visini od 6760,00 KM, a prema uslovima utvrđenim Pravilnikom o kriterijima i postupku za odabir korisnika EU programa za opravak od poplava na području Grada Tuzla (“Službeni glasnik Grada Tuzla”, broj 2/14) od čega je imenovanom isplaćeno na račun 80% od dodijeljenog iznosa, a ostatak će biti uplaćen nakon što opravda utrošak već isplaćenih sredstava.

...je također dodijeljen plac u vlasništvo za gradnju kuće koju će u saradnji s Gradom Tuzlom finansirati međunarodna organizacija UNDP, projekat je u toku.

Imenovanom je na ime plaćanja stanarine dodijeljen i iznos od 1000 KM.

Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica je ... dodijelilo donaciju u građevinskom materijalu...”

Iz navedenih primjera proizilazi da su nadležni organi preduzeli potrebne mjere u skladu sa svojim mogućnostima i da je u pitanju nezadovoljstvo žalitelja zbog načina realizacije.

6.3. Pristup socijalnoj zaštiti

Institucija ombudsmena je tokom 2015. godine registrirala predmet iz kojeg proizilazi da strani državljani u Bosni i Hercegovini nemaju pristup socijalnoj zaštiti, a što je u suprotnosti s članom 13. Evropske socijalne povelje (Revidirane) Pravo na socijalnu i medicinsku pomoć čiji stav 4. glasi: **“primijeni odredbe navedene u stavovima 1., 2. i 3. ovog člana na svoje državljane, kao i na državljane drugih zemalja potpisnica koji zakonito borave na njenoj teritoriji....”**

Primjer: Žalitelj¹⁷⁴ se obratio ombudsmenima zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na ličnu invalidninu i dodatak za pomoć i njegu drugog lica za svoje maloljetno dijete s utvrđenim 100% invaliditetom,¹⁷⁵ a u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Kantona Sarajevo.¹⁷⁶ Kantonalni centar za socijalni rad Kantona Sarajevo rješenjem je odbio zahtjev žalitelja zbog neispunjavanja uslova propisanih zakonom, a koji se odnosi na pripadnost državljanstvu Bosne i Hercegovine.

Kantonalni centar za socijalni rad¹⁷⁷ i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike¹⁷⁸ informirali su ombudsmene da je članom 7. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije BiH¹⁷⁹ propisano **da prava po osnovu ovog zakona ne ostvaruju lica koja nisu državljani Bosne i Hercegovine**, zbog čega je dato uputstvo žalitelju da zahtjevom pokrene postupak za ostvarivanje predmetnih prava po važećem kantonalnom zakonu. Međutim, i

173 Akt Grada Tuzla broj 10-23-PS-S1/2015 od 23.9.2015.

174 Ž-SA-02-215/14

175 Maloljetno dijete je nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, broj: NI-PL-P-SA-7084/13 od 19.12.2013. proglašeno osobom s invaliditetom sa oštećenjem organizma u visini od 100% I. grupe.

176 “Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 16/02, 8/03, 2/06, 21/06, 17/10, 26/12, 15/13, 18/14, 25/14

177 Akt pod brojem: 35/IV-22-533-66/14, dana 6.3.2014.

178 Akt broj: 06-35/4-1/2014 BB od 17.3.2014.

179 “Službene novine FBiH” br: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom Kantona Sarajevo u članu 6. propisuje da je za ostvarivanje prava po ovom zakonu, pored prebivališta, potrebno imati državljanstvo Bosne i Hercegovine.

Ombudsmeni su izdali preporuku¹⁸⁰ Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo da razmotre mogućnost izmjene člana 6. *Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Kantona Sarajevo* i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci s odobrenim stalnim/privremenim boravkom u Bosni i Hercegovini mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite; Vladi i Parlamentu Federacije BiH da razmotre mogućnost izmjene člana 7. *Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom Federacije BiH* i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci s odobrenim stalnim/privremenim boravkom u Bosni i Hercegovini mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.

Ombudsmeni su zaprimili pismeni akt u kojem se navodi ¹⁸¹: "*Ponovo ističemo da je članom 7. stav 4. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom*¹⁸² *propisano da prava utvrđena ovim zakonom ne mogu ostvarivati osobe koje nisu državljani Bosne i Hercegovine. Članom 6. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom*¹⁸³ *je također propisano da prava po ovom zakonu ne mogu ostvarivati osobe koje nisu državljani Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da odredbe kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom moraju biti usklađene s odredbama federalnog zakona, to se izmjenama i dopunama kantonalnog zakona, kako je to traženo Vašom preporukom, može pristupiti tek kada se u tom dijelu izmjene odredbe federalnog zakona".*

180 P-280/15

181 Akt Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo pod brojem 13-103308/15 od 20.1.2016.

182 "Službene novine FBiH", br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09

183 Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice s djecom, "Službene novine Kantona Sarajevo" broj 38/14 – Prečišćeni tekst

V. POJAM TORTURE I USPOSTAVLJANJE NACIONALNOG PREVENTIVNOG MEHANIZMA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. UVOD

Tortura¹⁸⁴ (ili mučenje) označava svaki akt kojim se jednom licu namjerno nanosi bol ili teške fizičke ili mentalne patnje s ciljem dobivanja od njega ili nekog trećeg lica obavještenja ili priznanja, njegovog kažnjavanja za djelo koje je to ili neko treće lice izvršilo ili za čije izvršenje je osumnjičeno, zastrašivanje tog lica ili vršenja pritiska na njega ili zastrašivanje i vršenje pritiska na neko treće lice ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kojem obliku diskriminacije ako taj bol ili te patnje nanosi službeno lice ili bilo koje drugo lice koje djeluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili s njegovim izričitim ili prećutnim pristankom. Izraz tortura ne odnosi se na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili sankcija koje se prouzrokuju.

Opcionim protokolom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda od 2002. godine, koji je Bosna i Hercegovina ratificirala u oktobru 2008. godine, predviđeno je da sve države potpisnice uspostave nacionalne mehanizme za prevenciju torture (u daljnjem tekstu: NPM) koji će redovnim posjetama ustanovama u kojima se nalaze lica lišena slobode djelovati preventivno s ciljem poboljšanja njihovog tretmana i uslova u kojima se ta lica nalaze.

Zadatak NPM-a je da svojim kontinuiranim posjetama ustanovama u kojima se nalaze lica lišena slobode djeluju preventivno i odvratiti sve državne organe i službena lica od torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka tako da NPM ima obavezu da kontrolira sva mjesta u kojima se nalaze i mogu nalaziti lica lišena slobode (npr. zatvori, policijske stanice, psihijatrijske bolnice, psihijatrijska odjeljenja u općim bolnicama, kliničkim centrima, ustanove socijalne zaštite, azil za strance).

Polazeći od značaja NPM-a, u periodu od 2009. do 2013. godine u Bosni i Hercegovini domaći organi uložili su određene napore, preduzeli mjere i aktivnosti za njegovo formiranje, ali uprkos tome preventivni mehanizam još nije uspostavljen. Najnovije aktivnosti nadležnih organa koje se povezuju sa uspostavljanjem ovog mehanizma odnose se na činjenicu da je Vijeće ministara BiH utvrdilo novi Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH s ciljem njegovog harmoniziranja s Pariskim principima i preporukama Komiteta Ujedinjenih naroda i Vijeća Evrope. Novim Prijedlogom zakona jasno je definirano da poslove nacionalnog preventivnog mehanizma obavljaju ombudsmeni za ljudska prava BiH.

Naglašena je nezavisnost Institucije ombudsmena i zabranjen svaki oblik uticaja na njen rad, čime se unapređuje efektivnost u zaštiti i promociji ljudskih prava. Istovremeno se podstiče aktivna saradnja nacionalnog preventivnog mehanizma s nevladinim sektorom, međunarodnim organizacijama, stručnim organima i akademskom zajednicom.

Ombudsmeni podržavaju preduzimanje neophodnih mjera s ciljem uspostavljanja nacionalnog preventivnog mehanizma, koji je važan kako sa aspekta praćenja prava osoba lišenih slobode tako i sa aspekta ispunjavanja međunarodnih obaveza.

184 Član 1. Konvencije protiv torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

2. PRAĆENJE PRAVA ZATVORENIKA/PRITVORENIKA

2.1. Uvod

Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine kojim se uređuje pitanje izvršenja krivičnih sankcija raspoređeno je između tri nivoa vlasti i u nadležnosti je Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstava pravde, Ministarstva pravde Republike Srpske i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH.

Institucija ombudsmena tokom 2015. godine zaprimila je 108 žalbi osuđenih lica. Osoblje Odjela za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika izvršilo je devet posjeta kazneno-popravnim zavodima na cijelom području Bosne i Hercegovine. Najveći broj posjeta obavljen je u Kazneno-popravnom zavodu Zenica (šest), a po jedna posjeta kazneno-popravnim zavodima u Mostaru, Tuzli i Doboju. U pojedinačne posjete predstavnici Institucije ombudsmena odlazili su isključivo na zahtjev osuđenih lica, kako bi ispitali osnovanost upućenih žalbi u skladu sa svojom dosadašnjom praksom. Neke od posjeta nisu bile prethodno najavljene radi objektivnog sagledavanja žalbenih navoda, uvida u službene evidencije, kao i razgovora s rukovodiocem i osobljem ustanove.

Kao i prethodnih godina, žalbe se odnose na nezadovoljstvo kvalitetom pružene zdravstvene zaštite, pitanja korištenja vanzavodskih pogodnosti, uslove smještaja i tretmana, nekorektno ponašanje osoblja ili drugih zatvorenika, te nemogućnost ostvarivanja radnog angažmana.

Analizom žalbi registriranih u Odjelu za praćenje prava pritvorenika/zatvorenika može se zaključiti da se, bez obzira na to što su registrirane u ovom odjelu, znatan broj njih odnosi na pritužbe vezane za rad pravosuđa, odnosno sadržaj sudskih odluka. Kako se radi o meritumu sudskog odlučivanja, ombudsmeni nemaju mogućnost postupanja po ovim žalbama, uzimajući u obzir odredbe člana 4. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH¹⁸⁵ koji glasi: *“ Ombudsmen se neće miješati u proces odlučivanja sudova...”*.

U okviru posebnih aktivnosti Odjela, predstavnici Institucije ombudsmena su tokom 2015. godini učestvovali na različitim skupovima zajedno s predstavnicima zatvorskih ustanova, na kojima je bilo prilike da se analizira trenutno stanje i stepen ostvarivanja prava osuđenih lica u ustanovama za izvršavanje krivičnih sankcija.¹⁸⁶

Na osnovu uporedne analize obaveze provođenja odredbi međunarodnih dokumenata iz oblasti prava osoba lišenih slobode, stanja koje proizilazi iz zaprimljenih žalbi u 2015. godini, ombudsmeni će u nastavku Godišnjeg izvještaja o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2015. godinu preporučiti mjere koje je potrebno preduzeti s ciljem poboljšanja statusa ovih osoba. Preporuke su upućene Ministarstvu pravde BiH, Federalnom ministarstvu pravde, Ministarstvu pravde Republike Srpske, Pravosudnoj komisiji Brčko Distrikta BiH i svim ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini.

¹⁸⁵ Zakon o ombudsmenu za ljudska prava BiH, “Službeni glasnik BiH”, br. 19/02, 35/04, 32/06,

¹⁸⁶ Okrugli sto “Prezentiranje prijedloga Akcionog plana u oblasti prevencije maloljetničkog prijestupništva i primjene alternativnih mjera na nivou grada Mostara”, UNICEF u saradnji sa SIDA od 25.3.2015., Okrugli sto “Usklađenost prekršajnog i krivičnog zakonodavstva u Federaciji BiH u kontekstu sa zakonom”, Tuzla, 19.6.2015., Radionica “Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode u regiji Jugoistočne Evrope”, Tirana, 29.6.2015., Okrugli sto o promociji Priručnika za obuku o dodatnim sposobnostima zatvorskih službenika, Banja Luka, 19.11.2015.

2.2. Prava osoba lišenih slobode

A. Zdravstvena zaštita

Za osobe lišene slobode posebno je značajno ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu. Evropska zatvorska pravila ovom pitanju posvećuju značajnu pažnju tako da u Dijelu III. Zdravstvo uređuju sljedeće: organiziranje zdravstvene zaštite u ustanovi, medicinsko i osoblje zdravstvene zaštite, dužnosti ljekara opće prakse, pružanje zdravstvene zaštite, mentalno zdravlje, te druga pitanja.¹⁸⁷

Žalbe osuđenih osoba pretežno se odnose na kvalitet zdravstvene usluge, a u izvjesnoj mjeri i na njenu dostupnost. Pružanje zdravstvenih usluga u ustanovama je osigurano na nivou primarne zdravstvene zaštite s upitnim mogućnostima obavljanja specijalističkih pregleda i nedovoljnim brojem angažiranog medicinskog osoblja. U većini slučajeva ljekari nisu stalno angažirani u ustanovama, nego po osnovu ugovora o djelu.

Evropska zatvorska pravila nalažu da u zatvoru postoji najmanje jedan kvalificirani ljekar opće prakse i da njegov angažman mora biti određen tako da je odmah na raspolaganju u hitnim slučajevima. Pravilima se utvrđuje da, kada nema ljekara opće prakse, zaposlenog na neodređeno i puno radno vrijeme, ljekar koji je zaposlen honorarno, odnosno po ugovoru o djelu, obavezan je redovno dolaziti u ustanovu. Osim ljekara opće prakse, u zatvoru treba biti zaposleno osoblje koje je adekvatno obučeno za pružanje zdravstvene zaštite, a zatvoreniku treba da budu na raspolaganju stomatološke i oftalmološke usluge.

Ombudsmeni smatraju da je nužno razmotriti mogućnost uspostavljanja efikasnog sistema zdravstvene zaštite unutar sistema izvršenja krivičnih sankcija. On bi rezultirao kontinuiranim pružanjem usluga zdravstvene zaštite, pod jednakim uslovima u svim ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija na cijelom području Bosne i Hercegovine.

PREPORUKA ministarstvima pravde Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Republike Srpske da se:

- **u skladu s Evropskim zatvorskim pravilima, utvrdi zdravstvena politika u ustanovama za izdržavanje krivičnih sankcija i osiguraju materijalno-tehničke mogućnosti za njeno provođenje;**
- **s ciljem preventivnog djelovanja, organiziraju edukativni programi radi upoznavanja lišenih slobode s opasnostima od oboljenja i načinima prenošenja zaraznih bolesti;**
- **poboljšaju opći higijenski uslovi sanitarnih i ostalih prostorija.**

B. Korištenje vanzavodskih pogodnosti

Korištenje vanzavodskih pogodnosti od posebnog je značaja za osuđene osobe s obzirom na to da je u pitanju skup podsticajnih mjera usmjerenih na ukazivanje povjerenja osobama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a sve s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život u skladu s pravnim poretom i normama društva. Korištenje pogodnosti uslovljeno je mišljenjem nadležne policijske uprave i nadležnog organa socijalne zaštite.

¹⁸⁷ Evropska zatvorska pravila, Dio III. Zdravstvo.

U žalbama upućenim ombudsmenima žalitelji navode da pripadnici policijskih uprava ne utvrđuju stvarne prilike na terenu na osnovu kojih bi formirali objektivno mišljenje, nego a priori zauzimaju negativan stav, a često i po znatnom protoku vremena po podnesenoj molbi.

Ombudsmeni primjećuju da je u pogledu mogućnosti korištenja vanzavodskih pogodnosti neophodno preispitati diskreciono pravo uprave ustanova za izvršenje krivičnih sankcija o mogućnosti odlučivanja o tome.

Primjer: Žalitelj¹⁸⁸ navodi da je od vaspitača obaviješten da je Upravi Kazneno-popravnog zavoda Policijska stanica Bihać dostavila negativno mišljenje za korištenje vanzavodskih pogodnosti, zbog protivljenja članova porodice. Žalitelj tvrdi da takav stav nije osnovan, s obzirom na to da policijski službenici nisu obavili razgovor s članovima njegove porodice, koji se ne protive korištenju vanzavodskih pogodnosti što je potvrdio Centar za socijalni rad koji je dostavio pozitivno mišljenje. Aktom Policijske stanice Bihać¹⁸⁹ ombudsmeni su obaviješteni o rezultatima ponovo izvršene terenske provjere tokom koje su policijski službenici, na osnovu razgovora s članovima porodice žalitelja, promijenili svoje mišljenje u vezi s korištenjem vanzavodskih pogodnosti.

C. Uslovi smještaja

Ombudsmeni u ovom kao i u ranijim izvještajima naglašavaju da je pitanje pretrpanosti kazneno-popravnih zavoda odavno prestalo biti problem samo zatvorske ustanove i da se radi o problemu koji vlasti moraju sistemski rješavati. Problem pretrpanosti nije moguće riješiti samo izgradnjom novih zatvora i povećanjem postojećih kapaciteta. Potrebno je razmotriti mogućnosti izricanja alternativnih kazni, kao što su: rad za opće dobro, elektronske narukvice, dekriminalizacija određenih kažnjivih ponašanja i način izvršavanja ovih mjera.

D. Radne aktivnosti

Život u zatvorenom prostoru, ograničeno kretanje i izostanak uobičajenih radnih aktivnosti kod osoba na izdržavanju zavorske kazne dovode do negativnih posljedica u pogledu ponašanja i psihofizičkog stanja. Radna aktivnost potrebna je radi ostvarivanja potpunog programa tretmana u ustanovama zatvorenog tipa.

Primjer: Žalitelj¹⁹⁰ je uložio žalbu zbog uskraćivanja radnog angažmana u Kazneno-popravnog zavodu. Direktor Zavoda dostavio je izjašnjenje¹⁹¹ u kojem navodi: *"...zbog prioriternih zadataka u pogledu obezbjeđenja fizičke sigurnosti, mogućnosti provođenja tretmanskih aktivnosti, uključujući i radno okupacionu terapiju, ispod su nivoa koji se ostvaruje u predgojnim kolektivima. Poštujući prioriternu listu zapošljavanja osuđenih lica u ovom kolektivu, NN je u skladu s navedenim u međuvremenu radno angažovan na poslovima redara..."*

PREPORUKA: svim kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini da:

- **u skladu s objektivnim mogućnostima, unaprijede radni angažman lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora.**

188 Ž-SA-07-1093/15

189 Akt Policijske stanice Bihać broj: 05-04/06-1-8659/15 od 8.12.2015.

190 Ž-SA-07-141/15

191 Akt direktora Kazneno-popravnog zavoda zatvorenog tipa Zenica, broj 01-12-1648/14 od 3.3.2015.

E. Pitanje premještaja

Ombudsmeni ukazuju na to da nadležni organi nisu preduzeli sve potrebne mjere, radnje i izmijenili zakonske propise u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u dijelu koji se odnosi na pitanje premještaja osuđenih lica iz ustanova za izdržavanje krivičnih sankcija jednog entiteta u drugi na dalje izdržavanje kazne zatvora. U skladu s Evropskim zatvorskim pravilima, pitanje premještaja posebno je značajno zbog toga što je potrebno osigurati upućivanje osuđenika u ustanovu koja je bliže njegovom prebivalištu/boravištu, kako bi održao kontakt s porodicom, a što se svakako pozitivno odražava i na njegovu socijalnu rehabilitaciju.

Ombudsmeni su ovaj problem prepoznali i ranije, na njega je ukazivano u prethodnim godišnjim izvještajima, bio je predmet razmatranja *Specijalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini*,¹⁹² kada su nadležnim organima u Bosni i Hercegovini izdate jasne preporuke u svrhu izmjene zakonskih propisa.

Neophodno je provesti aktivnosti, kako bi se otklonile posljedice vezane za neusaglašenost zakona o izvršenju krivičnih sankcija na državnom i entitetskom nivou i zaštitila prava osuđenih lica. Ministarstvo pravde BiH mora preuzeti ulogu koordinatora između entitetskih ministarstava i aktivno učestvovati u rješavanju ovog problema.

F. Sigurnost osoba lišenih slobode

Žalbe osuđenika odnose se i na ugrožavanje njihove sigurnosti od drugih osuđenika, što se manifestira ucjenama, nepoštivanjem, psihološkim pritiskom, provokacijama na nacionalnoj osnovi itd. U svakom pojedinačnom slučaju ombudsmeni su od uprave ustanove tražili adekvatnu reakciju radi zaštite sigurnosti osuđenika.

Primjer: Žalitelj¹⁹³ je istakao da već dva mjeseca, od kada je u njegovu sobu smješten drugi osuđenik, trpi provokacije na nacionalnoj osnovi. Naime, drugi osuđenik mu zabranjuje da gleda vijesti i serije na turskom TV kanalu, za vrijeme obavljanja vjerskih aktivnosti namjerno pojačava muziku, upućuje psovke i čini sve kako bi ponizio njegovu vjeru, naciju i jezik. Žalitelj se obraćao nadležnim u zavodu, ali je izostala očekivana zaštita, zbog čega smatra da postoji grubo kršenje njegovih prava. Na traženje ombudsmena, direktor zavoda dostavio je izjašnjenje u kojem navodi da je uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđena zabilježba više žalbi ovih osuđenih lica, zbog činjenice da ne mogu zajedno izdržavati kaznu zatvora. Nakon razgovora sa osuđenima i sa službenim osobama, a po sticanju objektivnih mogućnosti, osuđene osobe premještene su u odvojene sobe u istom paviljonu.

G. Komunikacija s vanjskim svijetom

Evropskim zatvorskim pravilima¹⁹⁴ propisuje se da se domaćim zakonom utvrđuju domaći i međunarodni organi i zvaničnici s kojima zatvorenici komuniciraju, što je propisano i Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH.¹⁹⁵ Ombudsmeni su već ranije uputili odgovornim organima preporuke da se bezuslovno osigura poštivanje navedenog prava i zakonskih odredbi. U godišnjim izvještajima za 2013. i 2014. godinu ukazano je da se pismena koje osuđena lica upućuju ombudsmenima (iz ka-

192 Specijalni izvještaj o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u BiH, 2012. godina

193 Ž-SA-07-156/15

194 Evropska zatvorska pravila, Dio II. Komunikacija s vanjskim svijetom

195 Član 20. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH glasi: "prepiska upućena ombudsmenu ili Instituciji iz mjesta u kojima se osobe nalaze lišene slobode ne može podlijegati nikakvoj cenzuri, niti se smije otvarati".

zveno-popravnih zavoda u Republici Srpskoj) dostavljaju u otvorenim kovertama, a praksa ovakvog postupanja nastavljena je i u 2015. godini. Ombudsmeni ponovo iskazuju zabrinutost zbog ove prakse, koja ne samo da predstavlja kršenje zagarantiranih prava osuđenih osoba, nego i činjenicu nepoštivanja preporuka i izvještaja ombudsmena.

U ustanovama za izdržavanje kazne svaki zatvorenik ima mogućnost izbora sedam brojeva koje može kontaktirati, a među kojim može biti i broj telefona Institucije ombudsmena. Tokom 2015. godine zabilježena je pozitivna praksa u Kazneno-popravnim zavodu Doboj, gdje vaspitači, na zahtjev osuđenog lica, ako procijene da postoji potreba za obraćanjem, omogućuje direktan telefonski kontakt s Institucijom ombudsmena. Nakon razgovora osoblje Institucije ombudsmena sačinjava službenu zabilješku koja je osnov za registriranje predmeta i postupanje po žalbi bez odgađanja.¹⁹⁶

PREPORUKA svim kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini da:

- u skladu s Evropskim zatvorskim pravilima, osiguraju tajnost pismenih pošiljki koje osobe lišene slobode upućuju Instituciji ombudsmena
- preispitaju mogućnost preuzimanja pozitivne prakse Kazneno-popravnog zavoda Doboj.

3. STANJE U USTANOVAMA ZA SMJEŠTAJ OSOBA S MENTALNIM INVALIDITETOM¹⁹⁷

Ombudsmeni permanentno prate stanje u ustanovama za smještaj osoba s mentalnim invaliditetom. Tako su se tokom 2008. godine, prilikom razmatranja stanja ljudskih prava u zatvorima, susreli s problemom smještaja mentalno invalidnih lica u specijalizirane ustanove, ustanove socijalne zaštite u Federaciji BiH¹⁹⁸ i Republici Srpskoj¹⁹⁹. Nakon obavljenih posjeta, sačinjen je Specijalni izvještaj o stanju u ustanovama za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica u Bosni i Hercegovini koji je pokazao da nije zadovoljavajuće stanje u pogledu smještaja (prebukiranost ustanova), zdravstvene zaštite (nije sistemski riješena), zanemarenosti obrazovanja, nedovoljne komunikacije sa starateljima i srodnicima, neuslovnost soba za izolaciju i fiksiranje, nedostatak stručnog usavršavanja osoblja, nedovoljno stručnjaka, neadekvatna saradnja s drugim institucijama, organizacijama i neizvršavanje obaveza osnivača u Federaciji BiH.

Specijalnim izvještajem upućene su preporuke nadležnim organima na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini s ciljem povećanja kvaliteta zbrinjavanja i brige o korisnicima u ustanovama te povećanje svijesti nadležnih o stanju ljudskih prava u ovoj oblasti.

Od dana sačinjavanja Specijalnog izvještaja o stanju u ustanovama za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica u BiH ombudsmeni BiH nisu zaprimili informacije o realizaciji izdatih preporuka. Neophodno je urgentno sagledati stanje u navedenim ustanovama, te utvrditi stepen provođenja preporuka datih u Specijalnom izvještaju.

¹⁹⁶ Ž-BL-07-736/15, Ž-BL-07-746/15

¹⁹⁷ Medicinske-bolnice i socijalne ustanove

¹⁹⁸ Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih lica u Fojnici, Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih lica Bakovići, Zavod za zaštitu djece i omladine u Pazariću, Zavod za vaspitanje muške djece i omladine u Sarajevu, Zavod za vaspitanje ženske djece i omladine u Ljubuškom

¹⁹⁹ Dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju Prijedor, Zavod za zaštitu ženske djece u Višegradu

Pitanje rada i funkcioniranja ovih ustanova ponovo je aktuelizirano donošenjem odluka Ustavnog suda BiH i Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Ove aktivnosti nije moguće provesti sa sadašnjim kapacitetima Institucije ombudsmena zbog nedostatka ljudskih potencijala i novčanih sredstava, zbog čega je neophodno obezbijediti dodatna novčana sredstava iz budžeta Bosne i Hercegovine ili od strateških partnera.

Ustavni sud BiH²⁰⁰ utvrdio je **da postoji kršenje prava na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava BiH i člana 5. stav 1. E. Evropske konvencije budući da prilikom smještaja i boravka apelantice u Javnu ustanovu socijalne zaštite nisu ispoštovani suštinski proceduralni propisi i pravila Zakona o zaštiti lica s duševnim smetnjama.**²⁰¹

“...postoji kršenje člana 5. stav 4. Evropske konvencije kada o apelantičinom prisilnom smještaju, odnosno produženju prisilnog smještaja u Zavodu odluku nikada nije donio sud ili neki drugi nezavisni organ”.

Evropski sud za ljudska prava je, u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv BiH²⁰², zauzeo stav da nadležni sud mora ispitati neophodnost prisilnog prijema, odnosno procijeniti da li utvrđeni poremećaji opravdavaju prisilno zadržavanje i utvrdio da se lica ne mogu zadržavati na osnovu administrativne već isključivo sudske odluke.

Ombudsmeni izražavaju zabrinutost zato što Bosna i Hercegovina nije razvila strategiju i akcioni plan s ciljem transformacije ustanova socijalne zaštite u kojima su smještene lica s duševnim smetnjama, niti uspostavila mehanizam primjene postojećih propisa koji podržavaju proces deinstitucionalizacije. Još uvijek nije uspostavljen ni mehanizam koji bi omogućio adekvatnu podršku osobama kada se stvore uslovi za izlazak iz ustanova u kojima su smještene.

4. POLITIKA I REGULIRANJE PITANJA IMIGRACIJE, IZBJEGLICA I AZILA

Članom III. (1) (f) Ustava BiH propisano je da je politika i reguliranje pitanja imigracije, izbjeglica i azila u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine. Pravo na azil u Bosni i Hercegovini zagarantirano je: Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine, Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine, koji čine sastavni dio Ustava BiH, te Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu.²⁰³

200 AP- 2038/11

201 “Ustavni sud je istakao da član 5. stav 4. Evropske konvencije garantira licu lišenom slobode da mora imati pristup sudu koji bi mogao ispitati zakonitost, kako inicijalnog lišavanja slobode, tako i produženje trajanja te mjere. Ustavni sud je također u navedenoj odluci istakao da u konkretnom slučaju nalazi da federalni zakon o osnovama socijalne zaštite i kantonalni zakon o socijalnoj, na osnovu kojih je apelantica smještena u Zavod, ne predviđaju obavezan nadzor nad zakonitošću lišavanja slobode, odnosno prisilnog smještaja koji mora vršiti sud ili organ koji mora biti nezavisan od izvršne vlasti i strana u postupku kako to predviđa Evropska konvencija. Ustavni sud nalazi da odredbe člana 22. do 42. Zakona o zaštiti lica predviđaju obaveznu odluku suda, tj. da isključivo sud odlučuje o prisilnom smještaju duševno poremećenog lica, zatim da isključivo sud odlučuje o produženju prisilnog smještaja, kao i o otpustu iz zdravstvene ustanove. Zakonom o zaštiti lica propisano je koji sud u kojem postupku može vršiti ispitivanje zakonitosti produženja prisilnog smještaja i u kojim vremenskim intervalima, koje su procesne garancije na raspolaganju, te u kojem roku se odluka o tome mora donijeti. Imajući u vidu činjenicu da je već prethodno konstatirao da služba socijalne zaštite nije postupala u smislu navedenih odredama Zakona o zaštiti lica, nego da je apelantičin prisilni smještaj izvršila u smislu odredbi federalnog zakona o osnovama socijalne zaštite i kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti koji ne predviđaju niti jedan kriterij koji mora biti ispunjen u smislu člana 5. stav 4. Evropske konvencije, Ustavni sud je u tački 50. navedene odluke zaključio da je na ovaj način prekršeno apelantičino pravo iz člana 5. stav 4. Evropske konvencije.”

202 Hadžimejlić i drugi protiv BiH; Apelacija broj 3427/13, 74569/13 i 7157/14; odluka donesena 3.11.2015.

203 Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu “Službeni glasnik BiH”, br. 29/03, 4/04 i 53/07;

Ombudsmeni su tokom 2015. godine posjetili Azilantski centar u Delijašima i Imigracioni centar u Lukavici.²⁰⁴

4.1. Azilantski centar

Azilantski centar u Delijašima otvoren je u septembru 2014. godine i do dana posjete ombudsmana u njemu je bilo smješteno ukupno 55 korisnika.²⁰⁵ Korisnici se vrlo kratko zadržavaju u Centru (u prosjeku 15 do mjesec dana), te ga samovoljno napuste po dobivanju statusa tražitelja azila.

Centar se prostire na oko 150 m² i smješten je na prilično udaljenoj lokaciji. Približno 9 km udaljen je od glavne ceste i 30 km od centra grada, a najbliža škola nalazi se na udaljenosti od oko 500 m. Međutim, škola ne radi, s obzirom na to da u obližnjem selu nema djece koja bi je pohađala. Škola koju bi pohađala djeca iz Azilantskog centra nalazi se u naselju Dejčići, 20 km od Azilantskog centra. Najbliže naselje udaljeno je oko 300 m, a ambulanta se nalazi u krugu Centra i trenutno je u toku njeno opremanje.

U Azilantskom centru angažirano je 16 zaposlenika Sektora za azil Ministarstva sigurnosti BiH. Iako je Azilantski centar adekvatno opremljen i prilagođen boravku korisnika, površinom zauzima veliki prostor i u cijelosti je stavljen u funkciju. Međutim, neiskorištenost svih kapaciteta stvara prostor da nadležne institucije razmotre mogućnosti korištenja prostora i za druge namjene, kao što je organiziranje radionica, seminara i drugih edukativnih sadržaja.

Ombudsmeni su utvrdili da je Pravilnikom o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra²⁰⁶ propisano da se bez odobrenja upravnika Centra neće odobriti trećoj osobi ulazak u prostor Centra, što je u suprotnosti s odredbama člana 28. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, kojim je propisano da ombudsmeni imaju pristup bilo kojem organu vlade, kao i svim dokumentima pa čak i onima povjerljive i tajne prirode.

PREPORUKA Ministarstvu sigurnosti BiH da:

- **pristupi izmjeni Pravilnika o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra u odredbama koje se odnose na pribavljanje saglasnosti upravnika za ulazak osoblja Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH u Azilantski centar.**

4.2. Imigracioni centar

Prilikom posjete Imigracionom centru izvršen je obilazak prostorija Centra u kojima su korisnici smješteni i obavljen je razgovor s njima. Tom prilikom utvrđeno je da su prostorije adekvatno opremljene, da korisnici imaju na raspolaganju jedinicu koja se sastoji iz dvije prostorije: spavaonice i kuhinje. Toalet i kupatilo su zajednički za cijeli objekat i na zadovoljavajućem su nivou.

204 Dana 10. i 11. 11.2015. ombudsmeni za ljudska prava BiH Jasminka Džumhur je sa saradnicima posjetila Azilantski centar smješten u Delijašima i Imigracioni centar u Lukavici. Posjeti su prisustvovali i predstavnici UNHCR-a u BiH

205 U trenutku posjete ombudsmana BiH u Azilantskom centru su boravila četiri korisnika, od kojih su dva iz Srbije, jedan iz Turske i jedan iz Bangladeša.

206 Pravilnik o standardima funkcioniranja i drugim pitanjima značajnim za rad azilantskog centra, "Službeni glasnik BiH", broj 86/09

Jedan od motiva za obilazak Azilantskog i Imigracionog centra bila je i žalba²⁰⁷ zaprimljena u Instituciji ombudsmena u vezi s postupanjem nadležnih organa u slučaju armenijske porodice koja je ilegalno prešla granicu Bosne i Hercegovine. Žalbu je podnijela nevladina organizacija koja je zastupala porodicu, koja je zbog ilegalnog prelaska granice uhapšena i rješenjem Službe za strance stavljena pod nadzor. Istaknuto je da nije bilo pravnog osnova za daljim lišavanjem slobode maloljetne djece u Imigracionom centru, te je nevladina organizacija od Službe za strance zahtijevala premještaj porodice iz Imigracionog u Azilantski centar, vodeći pri tome računa o najboljem interesu djeteta. Ukazano je na odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu u BiH, prema kojima je trenutni smještaj maloljetne djece u Imigracionom centru nezakonit i bez ikakvog pravnog osnova, s obzirom na to da nije doneseno rješenje o nadzoru smještanjem u Imigracioni centar, niti je doneseno skupno rješenje za roditelje i maloljetnu djecu. Ombudsmeni su po prijemu žalbe uputili akt Službi za poslove sa strancima pri Ministarstvu sigurnosti BiH, nakon čega su obaviješteni²⁰⁸ da je Sud BiH, postupajući po tužbi uloženoj protiv rješenja Ministarstva sigurnosti BiH i Službe za poslove sa strancima, u postupku stavljanja pod nadzor korisnika, donio presudu kojim je tužba uvažena i osporeno rješenje poništeno, te predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. U ponovnom postupku, Služba za poslove sa strancima donijela je zaključak kojim se obustavlja postupak stavljanja pod nadzor u Imigracioni centar, nakon čega je porodica prebačena u Azilantski centar.

207 Ž-SA-05-1039/15

208 Akt Ministarstva sigurnosti BiH, broj 18.6.1-14.1-7216-23/15 od 17.11.2015.

VI. PRAVA DJECE

1. UVOD

Konvencija o pravima djeteta²⁰⁹ je prvi sveobuhvatni dokument kojim se garantiraju prava djeteta u svim oblastima života. Shodno odredbama Konvencije, djetetom se smatra ljudsko biće koje nije navršilo 18 godina života. Obaveza države ugovornice je da poštuje i osigura utvrđena prava svakog djeteta koje se nalazi pod njenom jurisdikcijom bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Konvencija detaljno tretira politička, građanska, ekonomska, socijalna i kulturna prava iz perspektive djeteta, kao dodatak specifičnim odredbama usmjerenim na zaštitu djece.

Tokom 2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je 148 žalbi koje se odnose na prava djece, što predstavlja povećanje za 3,50% u odnosu na prethodnu godinu.

Žalbe se odnose na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, održavanje ličnih kontakata s roditeljem s kojim dijete ne živi, kao i pravo na život bez nasilja.²¹⁰

Najčešće označeni odgovorni organi su centri za socijalni rad, škole, nadležna ministarstva iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, sudovi itd. Porodica kao osnovna ćelija društva u značajnoj mjeri je narušena i oslabljena, a što se negativno reflektira i na ostvarivanje prava djece.

Zahvaljujući dugogodišnjoj podršci svog partnera Save the Children i obezbjeđenja dodatnih materijalnih i ljudskih resursa, u proteklim godinama Institucija ombudsmena imala je mogućnosti provesti veći broj aktivnosti u zajednici u formi organiziranih posjeta školama i izrade niza specijalnih izvještaja,²¹¹ koji su rezultirali upućivanjem preporuka nadležnim organima. Tokom 2015. godine u skladu s objektivnim mogućnostima Institucije ombudsmena praćena je realizacija ovih preporuka.

U 2015. godini kao i u prethodnim, najveći broj žalbi odnosio se na kršenja prava djece prilikom konfliktnih razvoda. Ove žalbe posebno ukazuju na određene manjkavosti u radu centara za socijalni rad, pristrasnost centara i nemogućnost da se napravi izuzeće centara u situacijama kada to stranka traži s obzirom na kantonalnu i entitetsku podijeljenost, a što je problem koji se dodatno usložnjava u slučaju kada bivši bračni partneri žive u različitim teritorijalnim jedinicama. Kako je uloga centara za socijalni rad značajna u sistemu zaštite prava djece, ombudsmeni ukazuju na potrebu da vlasti ulože dodatne napore i izdvoje potrebna novčana sredstva kako bi se obim i kvalitet usluga koje pružaju centri poboljšao.

209 Konvencija o pravima djeteta usvojena je na Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 20.11.1989.

210 Ž-BL-01-339/15, Ž-BL-01-243/14, Ž-SA-01-439/15, Ž-SA-04-601/15, Ž-MO-05-87/15, Ž-SA-01-648/15

211 Specijalni izvještaj "Djeca u konfliktnim razvodima", Specijalni izvještaj "Zdravstvena zaštita djece u BiH", Specijalni izvještaj "djeca i slobodno vrijeme", Specijalni izvještaj "Uloga centara za socijalni rad u zaštiti prava djece", Specijalni izvještaj "Mladi i djeca u sukobu sa zakonom", Specijalni izvještaj "O stanju zaštite majke i materinsta u FBiH", "Specijalni izvještaj "O stanju prava djece sa posebnim potrebama/smetnjama u prihofizičkom razvoju u BiH" Specijalni izvještaj "O participaciji djece i odraslih u interesu djece u školama", Specijalni izvještaj "o problemu prosjačenja djece u BiH", Analiza stanja prava djece i njihova implementacija u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja, Analiza usklađenosti zakonodavstva BiH s Konvencijom o pravima djeteta, izvještani dostupni na www.ombudsmen.gov.ba

PREPORUKE:

- 1. Vladi Federacije BiH, Vladi Republike Srpske, Vladi Brčko Disktrikta BiH i vladama kantona da:**
 - **ulože dodatne napore kako bi se ojačali materijalni i ljudski kapaciteti centra za socijalni rad;**
- 2. Ministarstvu civilnih poslova BiH da, zajedno s Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike,**
 - **razmotri mogućnost uspostavljanja mehanizma rješavanja sukoba nadležnosti između CSR s područja različitih entiteta, kao i između kantona.**

Ombudsmeni zapažaju da u određenom broju predmeta roditelji djece ugrožavaju prava djeteta, a vlasti ne čine mnogo da se ponašanje roditelja adekvatno sankcionira (porodičnopravne sankcije, krivičnopravne, građansko i/ili prekršajno pravne sankcije). Npr. u slučajevima konfliktnih razvoda, prisiljavanja djece na prosjačenje,²¹² postojanja sumnje u fizičko nasilje nad djetetom²¹³ zbog čega se nameće pitanje na koji način se neadekvatno ponašanje roditelja odražava na život i razvoj djece te koje mjere društvo preduzima da bi ih zaštitilo.

Primjer: Žaliteljica²¹⁴ je izjavila žalbu na rad Općinskog suda u Tuzli jer sud nije preduzeo procesne radnje u postupku razvoda braka pokrenutog 2014. godine i nije blagovremeno donio odluku, iako je odluku potrebno urgentno donijeti s ciljem povjeravanja maloljetne djece na čuvanje i vaspitanje jednom od roditelja i određivanja načina održavanja kontakta s drugim roditeljem. Žaliteljica je navela da joj je za sve vrijeme trajanja sudskog postupka uskraćeno pravo viđanja djece. U toku istražnog postupka ombudsmeni su kontaktirali JU Centar za socijalni rad Tuzla i Općinski sud u Tuzli nakon čega je donesena odluka u ovoj pravnoj stvari.

2. NAJBOLJI INTERES DJETETA

Institut najboljeg interesa djeteta ima za cilj osiguranje potpunog i stvarnog ostvarivanja svih prava priznatih Konvencijom o pravima djeteta. Prema Konvenciji, najbolji interes djeteta obavezuje da se u svim aktivnostima koje se tiču djece, bez obzira na to da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalne zaštite, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tijela, obezbijedi da interes djeteta bude od prvenstvenog značaja. Država se obavezuje da obezbijedi takvu zaštitu i brigu o djetetu koja je neophodna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete i s tim ciljem preduzimaju sve odgovarajuće zakonodavne i administrativne mjere.

Ombudsmeni nastoje uticati na građane da, ako je to moguće, svoje probleme riješe mirnim putem i izbjegnu sudske postupke. Ovo je posebno značajno za predmete koji se tiču kršenja prava djeteta, jer je krunski uslov za donošenje odluka u vezi s pravima djeteta da odluke odraslih budu u najboljem interesu djeteta. U velikom broju predmeta sporazumno i mirno rješenje problema jeste u najboljem

212 Ž-BL-01-616/15

213 Ž-BL-01-493/15

214 Ž-BR-01-209/15

interesu djeteta. Nažalost, evidentni su primjeri neuspjelih pokušaja mirnog rješenja problema, kada roditelji različitim tužbenim zahtjevima nastoje građanski i krivično sankcionirati obrazovne, socijalne, zdravstvene i druge ustanove ili drugog roditelja.²¹⁵

Primjer: Postupajući po žalbi,²¹⁶ a uzimajući u obzir najbolji interes djeteta i činjenicu da je razvrstano u kategoriju lica s tjelesnim oštećenjem, ombudsmeni su pozvali Općinu Novo Goražde da pomogne u rješavanju stambenog pitanja ugrožene porodice s obzirom na to da se majka nalazi u teškoj materijalnoj situaciji i da pored ovog djeteta ima još dvoje djece. Postupak istrage u predmetu pokazao je da se brojne "male" općine na području Bosne i Hercegovine nalaze u teškoj finansijskoj situaciji i nisu u mogućnosti pomoći građanima.

"Općina Novo Goražde spada u kategoriju tzv. izrazito nerazvijenih općina, njeni žiro-računi su gotovo svakodnevno blokirani od Poreske uprave Republike Srpske i brojnih drugih povjerilaca, te se kao servis svojih građana svakodnevno suočava s ogromnim problemima..."

...Općinska uprava hronično kuburi s nedostatkom kancelarijskog materijala, tako da smo prinuđeni svoje navode istaknuti u kratkim crtama, kako bi uštedili papir²¹⁷"

Institucija ombudsmena registrirala je određeni broj predmeta koji su se odnosili na probleme prilikom organiziranja izleta, ekskurzija i/ili putovanja učenika/djece, kao što su: pitanje termina putovanja, izbora destinacije i organizatora putovanja (agencije), neadekvatnog programa putovanja itd.

Ombudsmeni ističu da je školska ekskurzija oblik vanučioničke nastave, koja obuhvata višednevno putovanje radi posjete prirodnim, kulturnim, historijskim, sportskim sjedištima, a koje organizira škola u svrhu provođenja odgojno-obrazovnih ciljeva, a plaćaju je roditelji.

Žalbe²¹⁸ pokazuju da je bilo situacija propuštanja odlaska djece na ekskurziju, zbog činjenice da nije izabran menadžment škole, koji ima obavezu organizacije odlaska na ekskurziju. Također, primjetni su i propusti u organizaciji putovanja, jer ne postoje odgovarajući propisi kojima se regulira izvođenje izleta i ekskurzija.²¹⁹

Ombudsmeni napominju da su organi vlasti na svim nivoima države odgovorni za ostvarivanje prava djece kao i da mogu direktno ili indirektno prouzrokovati štetu ukoliko nemaju djelotvorna sredstva za provođenje obaveza prema Konvenciji. To podrazumijeva i propuštanje donošenja, revidiranja zakonodavstva ili podzakonskih akata, neadekvatnu primjenu zakona i drugih propisa, kao i zloupotrebu prava djeteta na način da se prilikom izvršavanja obaveza zanemaruju najbolji interesi, stavovi i razvojni ciljevi djeteta.

PREPORUKA Federalnom ministarstvu obrazovanja i Vladi Brčko Distrika BiH – Odjeljenju za obrazovanje, kantonalnim ministarstvima obrazovanja da:

- **pitanje izvođenja ekskurzija u osnovim i srednjim školama reguliraju na principima Konvencije o pravima djeteta.**

215 Ž-BL-01-672/14

216 Ž-BL-01-93/15

217 Akt Općine Novo Goražde broj: 02/1-372-2-1/15 od 27. 7. 2015.

218 Ž-BL-01-339/15

219 Ž-BL-SA-405/15

3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I OBRAZOVANJE DJECE

Ombudsmeni su uočili da je mjesto rođenja djeteta, entitet odnosno kanton, ključno za ostvarivanje prava djece na zdravstvenu zaštitu u Bosni i Hercegovini.

Pitanje zdravstvene zaštite djece na nivou entiteta Federacije BiH i Republike Srpske, kao i na nivou Brčko Distrikta BiH regulirano je sljedećim zakonima: zakonom o zdravstvenoj zaštiti, zakonom o zdravstvenom osiguranju, te zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Ombudsmeni zapažaju da i dalje postoje brojni problemi u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu koji ukazuju i na diskriminaciju, jer su uslovi za ostvarivanje prava iz zdravstvene zaštite različiti u pojedinim kantonima. Također, u Republici Srpskoj evidentna su različita postupanja u zdravstvenim ustanovama u identičnim pravnim situacijama.

Pozitivni zakonski propisi u oblasti zdravstvene zaštite nisu usklađeni s Konvencijom o pravima djeteta u pogledu definicije djeteta, jer postoji konstantan problem u definiciji djeteta i problem ostvarivanja prava zdravstvene zaštite djece od 15. do 18. godine života djeteta.

Primjer: Ombudsmeni su izdali preporuku²²⁰ kojom su naložili Vladi i Ministarstvu zdravlja i socijalne politike Srednjobosanskog kantona da preduzmu adekvatne i efikasne mjere s ciljem osiguranja bezuslovne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu s područja kantona. Također, Zavodu zdravstvenog osiguranja Srednjobosanskog kantona preporučeno je da preduzme neophodne mjere kako bi sva djeca na području kantona bila oslobođena neposrednog ličnog učešća u vidu plaćanja godišnje premije – markica. Ombudsmeni su aktom Ministarstva zdravlja i socijalne politike²²¹ obaviještjeni da je Skupština Kantona donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Srednjobosanskog kantona,²²² kojom je propisano da su **djeca do navršениh 15 godina života, odnosno stariji maloljetnici do navršениh 18 godina života oslobođeni učešća u troškovima zdravstvene zaštite.** Ova odluka stupa na snagu 1. 1. 2016.

PREPORUKA zakonodavnim i izvršnim organima entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH da:

- **usklađe definiciju djeteta u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine s odredbama Konvencije o pravima djeteta**
- **osiguraju bezuslovno pravo djeteta na besplatnu zdravstvenu zaštitu.**

Ombudsmeni posebno ukazuju na problematiku obrazovanja djece s posebnim potrebama i smetnjama u psihofizičkom razvoju.

Primjer: Dijete²²³ zbog teške i rijetke bolesti nije bilo u mogućnosti redovno pohađati nastavu. Istraga ombudsmena pokazala je da zbog finansijskih poteškoća Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo nije bilo u mogućnosti obezbijediti djetetu asistenta u nastavi, pa je kao alternativno rješenje ponuđen koncept projekta "Škola u kući". Iako su ombudsmeni pozdravili aktivnost nadležnih i dobru namjeru da pomognu u rješavanju problema i omoguće djetetu školovanje, postavilo se pitanje da li je ovo rješenje u najboljem interesu djeteta. Izdata je preporuka Skupštini i

220 P-17/15 od 28. 1. 2015.

221 broj: 05-37-711/13-8 od 30. 10. 2015.

222 broj: 01-02-552/15 od 29. 10. 2015.

223 Ž-BL-01-360/14, P-173/15

Vladi Kantona Sarajevo da u što skorije vrijeme razmotre mogućnost donošenja podzakonskih propisa kojima će regulirati pitanje odgoja i obrazovanja djeteta s posebnim potrebama na području Kantona Sarajevo. Odgovor nadležnih do dana pisanja izvještaja nije zaprimljen.

4. PARTICIPACIJA DJECE

Participacija je jedan od osnovnih principa Konvencije o pravima djeteta i priprema djecu za odgovoran i aktivan stav u ostvarivanju dječijih i kasnije ljudskih prava. Ovo pravo obezbjeđuje djetetu koje je sposobno formirati svoje mišljenje pravo slobodnog izražavanja mišljenja o svim pitanjima koja se tiču djeteta s tim što se mišljenju djeteta posvećuje dužna pažnja u skladu s godinama života i zrelošću djeteta.

Ombudsmeni smatraju da bi najbolji način u osiguranju participacije djece bilo formiranje mreže mladih savjetnika koju bi činili djeca i mladi, jer bi se na ovaj način omogućilo da se jasnije sagledaju potrebe djece i mladih, te da se osigura da djeca koja su dio mreže mladih u svojoj školi i mjestu prenesu informacije o dječijim pravima i tako aktivno učestvuju u promoviranju i zaštiti svojih prava.

Problem nedostatka opremljenih parkova i igrališta, neadekvatno opremljenih fiskulturnih sala, na što su ombudsmeni ukazali u Specijalnom izvještaju iz 2013. pod nazivom Djeca i slobodno vrijeme, ponovno je aktueliziran 2015. godine. Ombudsmeni su se, potaknuti nesretnim događajem i smrću dvanaestogodišnjeg dječaka na području općine Novi Grad u Sarajevu (prilikom pada konstrukcije gola na igralištu), ponovo obratili nadležnim organima apelom²²⁴ da, u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima, izvrše detaljan pregled svih sportskih igrališta, kako bi se izbjegle neželjene situacije i spriječilo kršenje i ugrožavanje prava djeteta na slobodno vrijeme, igru, rekreaciju, ali i prava na život, razvoj i opstanak.

5. VRŠNJAČKO NASILJE

Ombudsmeni zapažaju da je problem vršnjačkog nasilja konstantno prisutan i u porastu zbog čega je potrebno da se društvo u cjelini pozabavi ovim pitanjem, kako bi se uticalo na podizanje svijesti i prepoznavanje nasilnog ponašanja kod djece u što ranijoj dobi. Bosna i Hercegovina ima zakonodavni okvir koji regulira ovu oblast, ali nadležni organi moraju stvoriti institucionalne pretpostavke za efikasno provođenje donesenih propisa.

Postavlja se pitanje šta učiniti u najboljem interesu djeteta koje je ispoljilo devijantno ponašanje. Ombudsmeni zapažaju da je fokus nadležnih organa na ponašanju djeteta, a da se zanemaruje potreba analize i rada s porodicom u cjelini iz koje dijete potiče.

Pitanje vršnjačkog nasilja zbog svog značaja svakako zahtijeva dublju analizu zakonskih propisa iz ove oblasti, kao i dosadašnje prakse, što je aktivnost koju će ombudsmeni nastojati realizirati u 2016. godini.

6. STARATELJSTVO I USVOJENJE

Usvojenje je poseban oblik porodično-pravne zaštite djece bez roditelja, ili bez odgovarajućeg roditeljskog staranja, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički odnos.

²²⁴ Akt ombudsmena broj: Oi-K-BL-2/15 od 15.10.2015.

Iako je riječ o veoma značajnom institutu porodično-pravne zaštite, jedan od glavnih problema koji su ombudsmeni zapazili jeste nepostojanje baze podataka koja bi pokazala koliko djece se nalazi u statusu usvojenja odnosno starateljstva, što stvara prostor za mogućnost manipulacije i trgovine djecom.

PREPORUKA Vladi Federacije BiH, Vladi Republike Srpske i Vladi Brčko Distrikta BiH da:

- **uspostave bazu podataka na nivou entiteta koja će sadržavati podatke o djeci koja se nalaze u statusu usvojenja, odnosno starateljstva, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka djece ograničenim pristupom nadležnih podacima.**

U Bosni i Hercegovini i dalje je prisutna neusaglašenost zakonskih odredbi porodičnog zakonodavstva u dijelu propisanih uslova za usvojenje djece u pogledu godina života djeteta.

Tako član 157. Porodičnog zakona Republike Srpske glasi: *“Potpuno usvojiti se može samo dijete uzrasta do pet godina, koje nema žive roditelje, ili su mu roditelji nepoznati, odnosno koji su dijete napustili, a više od jedne godine ne zna im se mjesto boravka, ili čiji su roditelji pred nadležnim organima starateljstva pristali da njihovo dijete bude potpuno usvojeno”,* dok član 101. Porodičnog zakona Federacije BiH i član 86. Porodičnog zakona Brčko Distrikta BiH propisuju: *“Potpuno se može usvojiti dijete do 10. godine života.”*

PREPORUKA:

- **usaglasiti odredbe porodičnih zakona Federacije BiH, Brčko Distrikta BiH i Republike Srpske u dijelu odredbi kojima se propisuju uslovi za usvojenje djeteta.**

Primjer: Podnositeljica žalbe - baka, koja je rješenjem Centra za socijalni rad Novi Grad, postavljena kao staratelj djetetu svoje kćerke, u žalbi navodi da nije u stanju adekvatno se brinuti o djetetu usljed lošeg materijalnog stanja, zbog čega će biti primorana odreći se starateljstva. Postavila je zahtjev za novčanu pomoć Centru, koju do dana obraćanja ombudsmenima nije ostvarila. Ombudsmeni su zahtijevali da Centar za socijalni rad Novi Grad ozbiljno razmotri mogućnost odobravanja i isplate novčane pomoći žaliteljici. Centar je postupio po traženju ombudsmena²²⁵ i žaliteljici osigurao stalni mjesečni prihod, procijenivši da je u interesu djeteta da ostane živjeti u dobro poznatoj sredini.²²⁶

7. DNEVNI CENTRI

Dnevno zbrinjavanje obuhvata različite vrste organiziranih dnevnih usluga i boravka djece izvan vlastite porodice kroz koje se obezbjeđuje ishrana, njega, čuvanje, briga o zdravlju djece itd. Pitanja vezana za dnevno zbrinjavanje u Bosni i Hercegovini regulirana su zakonskim i podzakonskim propisima na nivou entiteta.²²⁷

225 Akt Centra za socijalni rad Novi Grad broj: 04/3-541.3-343/13 od 8. 10. 2015.

226 Ž-BL-01-448/15

227 Zakon o socijalnoj zaštiti Republike Srpske “Službeni glasnik RS”, broj 37/12, Zakon o osnovama socijalne zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom u FBiH, “Službene novine FBiH”, br.36/99, 54/04 i 39/06

Prema saznanjima ombudsmena, u Bosni i Hercegovini trenutno je organiziran rad sedam dnevnih centara za djecu, i to u sljedećim gradovima: Banjoj Luci, Bijeljini, Tuzli, Zenici, Sarajevu, Brčkom i Mostaru. Na osnovu informacija nevladine organizacije Save the Children, u toku je osnivanje i dnevnog centra u Bihaću. Ombudsmeni su, u okviru obilježavanja 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava, obavili posjetu u Dnevnom centru za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru²²⁸.

Pitanje dnevnog zbrinjavanja djece, način organiziranja, rad i funkcioniranje ovih centara svakako su pitanja koja zahtijevaju dodatnu analizu, zbog čega će je ombudsmeni, u saradnji s partnerima, nastojati uraditi tokom 2016. godine.

228 Dana 10.12.2015. godine ombudsmanka za ljudska prava Bosne i Hercegovine Nives Jukić obavila je posjetu Dnevnom Centru za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru. Centar nudi sveobuhvatan odgovor na radnu eksploataciju djece kroz preduzimanje pozitivnih koraka u osiguranju zaštite i pružanja pomoći djece ulice i djeci koja su u riziku da to postanu u saradnji sa Centrom za socijalni rad i policijom. U Dnevnom centru djeca ulice mogu dobrovoljno boraviti do 16.00 sati gdje im se pružaju usluge kupanja, čista odjeća itd. Potrebe i osoblje Dnevnog centra za djecu s ulice finansira Save the Children od 2011. godine. Na nivou Grada Mostara u toku je priprema Strategije djelovanja Centra prema kojoj bi se institucionalno riješilo pitanje Dnevnog centra za djecu ulice Mostar.

VII. PRAVO NA OBRAZOVANJE

Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka²²⁹ propisano je da svako ima pravo na obrazovanje, koje treba biti besplatno barem u osnovnim školama. Osnovno obrazovanje je obavezno. Tehničko i stručno obrazovanje treba biti svima podjednako dostupno na osnovu sposobnosti. Obrazovanje je, osim Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka, zagwarantirano i Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.²³⁰

Efikasan i kvalitetan obrazovni sistem je svojevrsan stub modernog demokratskog društva. Decentraliziranost sistema obrazovanja u Bosni i Hercegovini na entitetskom, odnosno kantonalnom i nivou Brčko Distrikta BiH i nepostojanje krovne institucije koja bi nadzirala rad u ovoj oblasti stvara dodatne prepreke i onemogućava kvalitetan obrazovni sistem.

Institucija ombudsmena je u 2015. godini zaprimila 33 žalbe koje su se u najvećoj mjeri odnosile na ostvarivanje prava na rad institucija i organa zaduženih za obezbjeđenje kvalitetnog funkcioniranja obrazovnog sistema, te način na koji je u nastavnim evidencijama obrazovnih ustanova Republike Srpske, kao školski predmet, označavan Bosanski jezik.

Primjer: Žalba²³¹ se odnosila na izdavanje svjedočanstava o završenoj srednjoj školi u kojoj je u rubrici "jezik" upisano "bošnjački jezik". Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske informiralo je ombudsmane²³² da nastoji omogućiti jednake uslove obrazovanja i vaspitanja sve djece²³³, ali da je u Ustavu Republike Srpske eksplicitno utvrđeno: *"Službeni jezici Republike Srpske su: jezik srpskog naroda, jezik hrvatskog naroda i jezik bosnjačkog naroda...Prema tvorbenim pravilima srpskog jezika od "srpski narod" izvodi se ekvivalentan naziv "srpski jezik", od "hrvatski narod" izvodi se ekvivalentan naziv "hrvatski jezik", a od "bošnjački narod" moguće je jedino izvesti naziv "bosnjački jezik", a nikako nije moguće izvesti naziv "bosanski jezik". Naziv bošnjački jezik odgovara nazivu bošnjački narod."*

229 Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka, član 26.

230 Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, član 13.

231 Z-SA-06-615/15

232 Akt Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj 07.04/052-4709/15 od dana 8.7.2015.

233 *"U prilog tome navodimo sljedece aktivnosti koje provodi ovo ministarstvo: Svim učenicima prvog i drugog razreda osnovna škola obezbjeđuje besplatne udžbenike, odnosno udžbeničke komplete, pa samim tim i za učenike koji izučavaju tzv. nacionalnu grupu predmeta; Finansira troškove prevoza za sve učenike koji stanuju na udaljenosti većoj od četiri kilometra od škole; Jezik i kultura nacionalnih manjina u Republici Srpskoj poštuju se i koriste u školi u najvećoj mogućoj mjeri, a u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina i Zakonom o zaštiti prava pripradnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 2/05). Jezik i kultura nacionalnih manjina izučavaju se u okviru proširenog programa kao fakultativna nastava....U osnovnom obrazovanju štite se vjerske slobode, tolerancija i kultura dijaloga. Učenici pohađaju časove vjeronauke prema svom vjerskom opredjeljenju, ako je to u skladu s njihovim i ubjeđenjima njihovih roditelja....Svi učenici povratnici u Republici Srpskoj uključeni su sistem obaveznog osnovnog obrazovanja, a svi oni koji žele nastaviti dalje obrazovanje mogu nesmetano ostvariti svoje obrazovanje u svim srednjim školama u Republici Srpskoj ako ispunjavaju uslove konkursa za upis učenika u prvi razred srednje škole; U Republici Srpskoj u 20 osnovnih škola realizira se nastava tzv. nacionalne grupe predmeta prema nastavnom planu i programu nekog od kantona iz Federacije Bosne i Hercegovine..."*

Primjer: Po službenoj dužnosti, otvoren je predmet²³⁴ nakon saznanja iz medija da učenicima bošnjačke nacionalnosti koja pohađaju Javnu ustanovu Prva osnovna škola Srebrenica na kraju prvog polugodišta nisu izdate đачke knjižice, zbog učenja bosanskog jezika, prema usmenoj direktivi Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske upućene direktoru škole. Javna ustanova Prva osnovna škola Srebrenica²³⁵ informirala je ombudsmene o sljedećem:

“... tražili ste da škola da svoje izjašnjenje povodom neizdavanja đачkih knjižica učenicima na kraju prvog polugodišta.

Tim povodom obavještavamo vas da je škola postupila na osnovu usmenog naređenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Naime, Ministarstvo je putem telefonskog poziva naredilo da se knjižice ne dijele do daljnjeg, a da se uspjeh učenika u učenju i vladanju saopšti svim učenicima na roditeljskom sastanku iz odjeljskih knjiga...”

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske Instituciji ombudsmena nije dostavilo informaciju.

S obzirom na važnost ove problematike, ombudsmani su se obratili pismenim aktom svim kantonalnim ministarstvima obrazovanja pitanjem: koji su službeni jezici u kantonu, te kako je osigurana upotreba jezika i pisma, kao i nacionalne grupe predmeta za sva tri konstitutivna naroda. Nakon detaljne analize dostavljenih odgovora Instituciji ombudsmena, pristupit će izradi specijalnog izvještaja s konkretnim preporukama, kako bi se na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine svim građanima omogućilo pod jednakim uslovima ostvarivanje prava na korištenje jezika i pisma.

U međuvremenu, i potpredsjednica Federacije BiH²³⁶ zatražila je od ombudsmena izradu izvještaja o upotrebi službenih jezika u Bosni i Hercegovini, u entitetima i kantonima Federacije BiH.

Ombudsmeni zapažaju da djeca, zbog problema koji se javljaju u funkcioniranju sistema javne uprave, odnosno koji su uzrokovani samovoljom direktora škola, ili drugih organa unutar škola, ne ostvaruju prava koja im pripadaju shodno zakonskim propisima. Do ovakvih problema dolazi i zbog neuređenosti svih pitanja zakonskim i podzakonskim aktima.

Primjer: Instituciji ombudsmena žalbu²³⁷ je dostavilo Vijeće roditelja djece koja pohađaju Osnovnu muzičku školu Ilidža, a koja već drugu školsku godinu nisu bila u mogućnosti dobiti ovjerene dokumente o pohađanju i završetku osnovne muzičke škole, zbog toga što su pečati, vlasništvo osnovne muzičke škole, otuđeni i nedostupni školskoj administraciji. Roditelji su se u više navrata, bezuspješno, obraćali Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.

Ombudsmeni su zaprimili izjašnjenje Ministarstva²³⁸ u kojem se navodi da je Federalno ministarstvo pravde donijelo rješenje kojim je odobrena izrada pečata JU Osnovne muzičke škole Ilidža, da su oni izrađeni, a da su učenicima dodijeljena svjedočanstva.

234 Ž-SA-06-13/16

235 JU Prva Osnovna škola Srebrenica, akt broj 62-01/16 od 20.1.2016.

236 Akt potpredsjednice Federacije BiH broj: 02-10-356-01/15 od 14. 10. 2015.

237 Ž-SA-05-555/15

238 Akt Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevobroj: 11/04-10-23158/15 od 14.9.2015.

Razmatrajući predmete koji se odnose na izbor u zvanje na visokoškolskim ustanovama, ombudsmeni su zaključili da je, cijeneći autonomiju u radu ovih ustanova, neophodno osigurati mehanizam nadzora, a s ciljem ostvarivanja vladavine prava.²³⁹

239 Ž-MO-04-138/14, P-125/15, 25. 5. 2015., Ž-BL-04-399/15

VIII. POSEBNO UGROŽENE KATEGORIJE GRAĐANA

1. OSOBE S INVALIDITETOM

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom²⁴⁰ garantira jednak tretman i prava koja treba da osiguraju jednak položaj osoba s invaliditetom u odnosu na ostale građane i njihovu aktivnu uključenost u društvo i zajednicu. Ratificiranjem Konvencije, Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo uskladi s principima Konvencije, te da preduzme mjere kojima će omogućiti jednak tretman i ravnopravan položaj osobama s invaliditetom. Ovo istovremeno znači da je država obavezna uspostaviti jedan ili više nezavisnih mehanizama da unaprijedi, zaštiti ili nadzire provođenje Konvencije.²⁴¹

Analizom žalbi zaprimljenih u 2015. godini može se konstatirati da se razlozi obraćanja građana ombudsmenima nisu promijenili u odnosu na prethodne godine, a da se žalbe podnose zbog: problema pristupačnosti, kašnjenja isplate naknada po osnovu invalidnosti, neisplaćivanja naknada i šteta dosuđenih pravosnažnom sudskom odlukom, dužine trajanja postupka odlučivanja po žalbi pred drugostepenim organom, prava na socijalnu zaštitu, ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, zaštitu osoba s invaliditetom od svih vidova diskriminacije kao i drugih prava.

Ombudsmeni ukazuju da i dalje postoji problem multipliciranja kršenja prava osoba s invaliditetom, što s jedne strane usložnjava ostvarivanje njihovih prava, ali i praćenje stanja u ovoj oblasti. Shodno navedenom, broj žalbi zaprimljenih u Instituciji ombudsmena ne odražava stvarno stanje, jer se dešava da se u okviru različitih odjela Institucije ombudsmena razmatraju povrede prava osoba s invaliditetom.²⁴²

Jedan od osnovnih problema osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini jeste neosiguranje pristupačnosti, koja je preduslov za participaciju u društvu. Osobe s invaliditetom trebale bi imati osiguran pristup, pod jednakim osnovama kao i drugi: fizičkom okruženju, prijevoznim sredstvima, informacijama i komunikacionim tehnologijama i sistemima, drugim objektima i uslugama.

Ombudsmeni ističu da je osobama s invaliditetom potrebno osigurati puno, efikasno i aktivnije učesće u svim sferama društva. **Neosiguranje pristupačnosti predstavlja povredu ustavnog prava na jednakost i nediskriminaciju osoba s invaliditetom.**

Tokom 2015. godine ombudsmeni su ispitali mogućnost pristupa osoba s invaliditetom zgradama u kojima su smješteni zakonodavni organi svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini. Povod za navedeno postupanje bio je, između ostalog, i upitnik specijalnog izvjestioca Ujedinjenih naroda o pravima oso-

240 Bosna i Hercegovina je 2010. ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, koja je stupila na snagu iste godine.

241 Konvencija o zaštiti osoba s invaliditetom, član 33.

242 Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije, Odjel za praćenje građanskih i političkih prava, Odjel za ekonomsko-socijalna i kulturna prava, Ž-SA-02-215/14 (P-280/15), Ž-SA-02-818/15 (P-201/15)

ba s invaliditetom zaprimljen u septembru 2015. godine na okolnosti učešća osoba s invaliditetom u donošenju odluka zakonodavnih organa. Rezultat aktivnosti je Specijalni izvještaj²⁴³ *“Pristupačnost radnih prostora zakonodavnih organa u Bosni i Hercegovini osobama s invaliditetom”*.

“Zakonodavne vlasti u Bosni i Hercegovini imaju u vidu i u potpunosti shvataju značaj uklanjanja arhitektonskih barijera, te na taj način omogućavanje osobama s invaliditetom ostvarivanja prava na ravnopravno učešće u društvenom životu, što svakako potvrđuju i blagovremeno dostavljeni odgovori na upit Institucije ombudsmena. Iz dostavljenih izjašnjenja proizilazi da postoji i jasno izražena volja onih zakonodavnih organa koji nisu uklonili arhitektonske barijere da u budžetima za 2016. godinu predvide budžetska sredstva za ovu namjenu, te da to učine u narednoj godini (to su Skupština Tuzlanskog kantona, Skupština Zapadnohercegovačkog kantona, Skupština Kantona 10 i Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona).”

U 2015. godini uočena je diskriminatorna praksa Odsjeka za administraciju Cazin, Sektora za pravne poslove Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona - kojom se slijepi i slabovidne osobe uslovljavaju da uz zahtjev za izdavanje/zamjenu lične karte i izdavanje pasoša prilože rješenje o imenovanju staratelja za poseban slučaj.

Postupajući po žalbi,²⁴⁴ ombudsmeni su utvrdili da nije jasno na koji način su predmetne odredbe relevantne za postupak izdavanja lične karte/pasoša poslovno sposobnoj osobi, niti na koji način je referent za zamjenu lične karte ocijenio da žaliteljica, izuzev što je slijepa, nije sposobna brinuti se o sebi i svojim interesima. U predmetu je izdata preporuka, koja je u cijelosti realizirana. Instituciji ombudsmena dostavljen je akt Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona²⁴⁵ u kojem se navodi:

“...Odmah po prijemu vaše preporuke, šef ovog odsjeka je obavijestio i upoznao referente koji rade na referatu izdavanja ličnih dokumenata (ličnih karata, putnih isprava, vozačkih dozvola) i drugim referatima u ovom odsjeku da imaju odmah prekinuti s dosadašnjom diskriminatorskom praksom uslovljavanja slijepih i slabovidnih osoba da uz zahtjev za izdavanje ličnih dokumenata prilažu rješenje centra za socijalni rad o imenovanju staratelja za poseban slučaj koji će slijepi osobe zastupati u postupcima pred ovim organom...”

“...Preporuku vašeg organa primjenjujemo u cijelosti na način da slijepi i slabovidne osobe kod ovog organa podnose zahtjev za izdavanje ličnih dokumenata bez ikakvih uslovljavanja, štiteći njihova prava, njihov integritet i pružajući takvim osobama svu neophodnu pomoć s ciljem efikasnijeg i ekonomičnijeg ostvarivanja njihovog prava na dokument...”

Ombudsmeni su u više navrata isticali problem funkcioniranja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH, koji vrši procjenu i određuje procenat invaliditeta. U proteklom periodu ombudsmeni su svojim preporukama²⁴⁶ konstatirali i ukazali nadležnim organima na to da je potrebno izvršiti reviziju stanja u ovoj oblasti i uvesti promjene koje će biti u skladu s najboljim in-

243 Specijalni izvještaj *“Pristupačnost radnih prostora zakonodavnih organa u Bosni i Hercegovini osobama s invaliditetom, P-12/16, januar 2016. godine*

244 Ž-SA-02-818/15, P-201/15

245 Akt Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona broj: 05-03/01-08-2-296/2015 od 8.1.2016.

246 P-110/15 od 20.5.2015.

teresom osoba s invaliditetom. Ombudsmeni naglašavaju da je stanje u ovoj oblasti nepromijenjeno, te da i dalje Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH djeluje kao izolirani centar moći.

U velikom broju slučajeva kod osoba kojima je utvrđivan procenat invaliditeta nalazom, ocjenom i mišljenjem Komisije za vještačenje zdravstvenog stanja, procenat je naknadno umanjivan, iako nije došlo do izlječenja ili poboljšanja zdravstvenog stanja što bi bio opravdan razlog za smanjenje stepena invaliditeta. Navedeno je posljedica promjene pravnih akata kojima je osobama s visokim stepenom invalidnosti taj procenat umanjen, čija je svrha izvođenje tih osoba iz prava na socijalna primanja.

Ombudsmeni smatraju da su osobe s invaliditetom, zbog važećih zakonskih i podzakonskih propisa, te organizacije ustanova koje se bave ocjenom invalidnosti, izložene svojevrsnoj institucionalnoj torturi i nepotrebnim troškovima, koje u najvećem broju slučajeva snose sami ili čak nisu u mogućnosti ni obezbijediti potrebna finansijska sredstva da bi eventualno osigurali pristup institucijama.

Potpisivanjem i ratificiranjem međunarodnih dokumenata o zaštiti prava osoba s invaliditetom država Bosna i Hercegovina preuzela je i obavezu usklađivanja domaćeg zakonodavstva s tim dokumentima. Polazeći od toga, domaće zakonodavstvo mora biti usklađeno u svrhu zaštite prava invalidnih osoba a ne u svrhu isključenja iz prava, posebno uzevši u obzir zdravstveno stanje invalidnih osoba gdje je veoma često, i bez posebne specijalizacije iz oblasti medicinske struke, jasno da za to nema opravdanih i razumnih razloga.

Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH izdato je više preporuka²⁴⁷, povodom kojih je Vlada Federacije BiH dostavila Instituciji ombudsmena akt²⁴⁸ u kojem je navedeno da je na sjednici Vlade donesen zaključak da se hitno pristupi donošenju nove Liste invaliditeta koja će biti u skladu s Međunarodnom klasifikacijom funkcioniranja onesposobljenosti i zdravlja (MKF). Nažalost, Institut se nije očitovao ombudsmenima povodom Zaključka Vlade, ali su ombudsmeni na osnovu dokumentacije dostupne iz druge žalbe²⁴⁹ registrirane u Instituciji ombudsmena zaključili da je Komisija pri Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH utvrdila prijedlog nove Liste invaliditeta.

„2. Nalaže se direktoru i Upravnom odboru Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja da, imajući u vidu iznesene navode i činjenice, odmah pri-

247 Ž-SA-02-837/14 i Ž-SA-02-851/14, Tokom 2014. godine, po službenoj dužnosti, Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH otvorila je predmet s ciljem utvrđivanja činjenica koje ukazuju na kršenja prava osoba oboljelih od karcinoma dojke, a u vezi s traženjem mišljenja Parlamenta FBiH o potrebi usklađivanja Liste invaliditeta s međunarodnom listom invaliditeta. Institucija ombudsmena je povodom žalbe Ž-SA-02-851/14 izdala Preporuku broj: P-154/14, kojom je ukazala na elemente diskriminacije osoba (žena) oboljelih od karcinoma dojke koja je višestruka jer je, donošenjem Uputstva o primjeni Liste invaliditeta, umjesto da se postigne jednostavnija i lakša primjena Liste invaliditeta, u potpunosti ukinut procenat invalidnosti. Nadležnim organima data je preporuka da se prestane s primjenom Uputstva za primjenu Liste invaliditeta kao apsolutno ništavog akta i da primjenjuje Listu invaliditeta kao akta koji je na pravnoj snazi, te pozvala nadležne organe na promptno preduzimanje mjera nadzora prema Institutu. Ombudsmeni su svojim Mišljenjem broj: Ž-SA-02-837/14, dostavljenim Parlamentu Federacije BiH, uz koje je priložena i navedena preporuka, izrazili svoj stav o problematici provođenja Uputstva za primjenu Liste invaliditeta i Liste invaliditeta, te ukazali na nedopustivost prakse koju provodi Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja FBiH.

248 Akt Vlade Federacije BiH, broj: 03-35-1095-1/2014 od 8.7.2015.

249 Ž-BR-02-67/14

stupe usklađivanju Pravilnika o kriterijima i postupku medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja i donošenju nove Liste invaliditeta.

3. Nova Lista invaliditeta poštovat će principe o jedinstvenim kriterijima i nediskriminaciji osoba s invaliditetom s obzirom na uzrok nastanka invaliditeta, sadržane u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, a bazirat će se na dijelovima Liste svjetske zdravstvene organizacije (MKF) kojim se isključivo tretira invaliditet, urođeni ili stečeni..."

PREPORUKA: Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Federacije BiH da

- **u što kraćem roku prestane primjenjivati Uputstvo za primjenu Liste invaliditeta i donese novu Listu invaliditeta u skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH.**

1.1. Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom

Profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom je od posebnog javnog interesa i spada u oblast socijalne zaštite. Prava osoba s invaliditetom i njihova prava vezana za profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje za zapošljavanje regulirana su Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom.²⁵⁰

Ustanovu za profesionalnu rehabilitaciju shodno navedenom zakonu može osnovati Federacija BiH, kanton, jedinica lokalne uprave, Federalni zavod za zapošljavanje, udruženje osoba s invaliditetom, humanitarna organizacija, vjerska zajednica i druga pravna i fizička lica.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Federacije BiH finansira i sufinansira projekte poslovne rehabilitacije koje provode isključivo privredna društva za zapošljavanje osoba s invaliditetom u okviru svog poslovanja, na način da dodjeljuje sredstva privrednim društvima za zapošljavanje osoba s invaliditetom, koja su obavezna da kroz program/projekat profesionalne rehabilitacije prema potrebama uključe određeni broj osoba s invaliditetom.

Ombudsmeni ističu da nije dovoljno donijeti zakon i na osnovu njega donositi odluke kojima se osobama s invaliditetom utvrđuje pravo na profesionalnu rehabilitaciju ukoliko nije osnovana ustanova nadležna za provođenje neophodnih aktivnosti.

Primjer: Osobi s invaliditetom²⁵¹ je rješenjem Kantonalnog zavoda za zapošljavanje u Livnu utvrđeno pravo na profesionalnu rehabilitaciju, shodno navedenom zakonu, bez navođenja informacije o tome koja ustanova ga treba provesti. Institucija ombudsmena zaprimila je Zaključak Vlade Kantona 10 od dana 28.5.2015. u kojem je istaknuto da Vlada usljed finansijskih razloga i kompleksnosti ovog pitanja nije u mogućnosti osnovati predmetnu ustanovu.

PREPORUKA Vladi Federacije BiH da:

- **bez odgađanja preduzme potrebne mjere radi osnivanja ustanove za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom.**

250 Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom, "Službene novine FBiH, broj 09/10,

251 Ž-LI-05-46/15, Ž-SA-05-354/14

2. PRAVA MANJINA

U Bosni i Hercegovini živi 17 nacionalnih manjina od kojih su Romi najbrojnija i kao takva često marginalizirana u društvenom, ekonomskom i političkom smislu. U prethodnom periodu učinjeni su određeni zakonodavni i institucionalni pomaci, pojačan je angažman države, entiteta, kao i lokalnih vlasti, ali romska populacija i dalje trpi u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, obrazovanja, prekvalifikacije, upisa u matične knjige i dostupnosti zdravstvene zaštite.

U izvještajnom periodu zaprimljen je relativno mali broj žalbi - njih 10, koji ne oslikava stvarni status manjinske populacije.

Ombudsmeni su nakon postupaka provedenih po zaprimljenim žalbama izdali preporuke nadležnim gradskim i općinskim organima da preduzmu odgovarajuće mjere s ciljem adekvatnog stambenog zbrinjavanja,²⁵² poboljšanja higijenskih uslova i osiguranja bolje infrastrukturne mreže u naselju u kojem je većinsko romsko stanovništvo,²⁵³ da nađu mogućnost zapošljavanja pripadnice romske nacionalne manjine²⁵⁴ i u svim slučajevima uočili spremnost organa vlasti da postupe po preporukama ombudsmena.

Posebno treba istaći važnost dobre saradnje Institucije ombudsmena s pripadnicima romskih udruženja koji konkretnim radnjama mogu doprinijeti ostvarivanju ugroženih prava.

Primjer: Krajem 2014. godine zaprimljena je žalba S.S. iz Tuzle u kojoj se navodi da žalitelj nema ličnih dokumenata, obraćao se Ministarstvu unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona ali mu nije omogućeno ostvarivanje prava na njihovo izdavanje bez istovremene lične odjave iz službenih evidencija u Zvorniku. Žalitelj je pripadnik romske nacionalne manjine, neobrazovan, porodičan, bez ikakvih primanja. U saradnji s predstavnikom Udruženja Roma "Euro Rom" iz Tuzle, žalitelju je omogućen odlazak u Zvornik, pomoć prilikom obavljanja administrativnih radnji te su tokom februara 2015. godine zaprimljena obavještenja Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centra javne bezbjednosti Zvornik i Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, Uprave policije Tuzla da su obavljene sve neophodne radnje, uredno zaprimljen *"zahtjev za izdavanje lične karte koja je u međuvremenu **spremnna na uručenje.**"*²⁵⁵

PREPORUKE organima vlasti na svim nivoima Bosne i Hercegovine da:

- **nastave provoditi mjere uspostavljene u skladu s obavezama koje ima Bosna i Hercegovina prema Dekadi Roma, uz reviziju tih mjera u odnosu na najnovije preporuke organa izvještavanja UN-a u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, zdravstvene zaštite, obrazovanja i obezbjeđenja upisa u matične knjige.**

I dalje je evidentna diskriminacija nad pripadnicima manjina **po pitanju mogućnosti izbora na određene političke funkcije.**

252 Ž-BR-06-12/15,P-109/15

253 Ž-BR-03-282/14,P-111/15

254 Ž-BR-03-171/14,P-108/15

255 Ž-BR-05-300/14

Primjer: Žalitelj²⁵⁶ navodi da nije izabran na radno mjesto u kompaniji "Elektroprijenos" iako je bio najbolji kandidat u pogledu iskustva i drugih kvalifikacija, pa smatra da je diskriminiran zbog činjenice da je pripadnik romske nacionalne manjine. U postupku istrage, označeni javni organ nije prezentirao bilo kakve argumente koji bi demantirali navode žalitelja, nije dostavljena rang-lista, ni podaci o zaposlenim licima romske nacionalnosti. Zbog navedenog, ombudsmeni su izdali preporuku²⁵⁷ *Elektroprijenosu BiH da preduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u Elektroprenosu u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine*. Odgovorni javni organ dostavio je izjašnjenje²⁵⁸ u kojem se navodi da je kompanija dužna primjenjivati odredbe Zakona o radu u institucijama BiH, te zatražio uputstvo na koji način da provede preporuku ombudsmena, a da pri tome budu ispoštovani pozitivni propisi kojima se regulira oblast zapošljavanja.

Ombudsmeni²⁵⁹ su pozvali pomenuto javno preduzeće da uskladi svoje interne akte (Pravilnik o radu) sa Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o radu u institucijama BiH u kojima je propisano da: *"struktura zaposlenika kod poslodavca okvirno odražava nacionalnu strukturu stanovništva Bosne i Hercegovine prema posljednjem popisu stanovništva."*²⁶⁰

3. POVRATNICI

Aneksom VII. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini propisano je da sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo da se slobodno vrate svojim kućama, pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tokom neprijateljstava od 1991. godine, kao i nadoknadu imovine koja im se ne može vratiti. Odredbe Aneksa VII. tijesno se vezuje s pitanjem zaštite privatnog vlasništva na način na koji to predviđa Evropska konvencija.

Ombudsmeni su tokom 2015. godine posvetili pažnju pitanju provođenja Aneksa VII. S ciljem utvrđivanja položaja povratničke populacije organizirane su posjete sljedećim lokalnim zajednicama: općini Derventa,²⁶¹ općini Vlasenica,²⁶² općini Zvornik,²⁶³ Gradu Prijedor,²⁶⁴ s većinskom povratničkom populacijom.

U razgovoru s čelnicima izvršne vlasti konstatiran je napredak po pitanjima koja su u nadležnosti organa lokalne samouprave, dok se problemi vežu za postupanje viših nivoa vlasti, a odnose se na pitanje: sigurnosti, obrazovanja, te dodjele sredstava za obnovu objekata.

Ombudsmeni su planirali i posjete općinama Velika Kladuša i Konjic, koje iz tehničkih razloga nisu realizirane, što će svakako biti učinjeno u 2016. godini.

256 Ž-BL-06-70/15

257 P-74/15

258 Akt broj 01-5180/2015 od 29.4.2015.

259 Urgencija od 21.6.2015.

260 Preporuka je objavljena na zvaničnoj stranici Institucije ombudsmena, a podnosilac žalbe je pokrenuo i sudski postupak za zaštitu svojih prava, koristeći se nalazima iz Preporuke Ombudsmena kao prilog tvrdnji da je došlo do povrede njegovih prava.

261 dana 14.4.2015.

262 dana 3.6.2015.

263 dana 6.10.2015.

264 dana 12. i 13.10.2015.

3.1. “Raseljena lica u sopstvenom gradu”

Ombudsmeni ukazuju na činjenicu da su i tokom 2015. godine zaprimali žalbe građana²⁶⁵ koji su raseljene osobe na području Kantona Sarajevo. Njihovo stambeno pitanje nije riješeno od završetka rata pa do danas, jer je zgrada u kojoj su se nalazili stanovi srušena do temelja i do danas nije obnovljena. I 21 godinu nakon okončanja ratnih dejstava ovi građani imaju status raseljenih osoba zbog nemogućnosti racionalne obnove/rekonstrukcije oštećenih/uništenih objekata kolektivnog stanovanja/zgrada i individualne gradnje iz razloga tehničke i finansijske opravdanosti. Odgovorni organi pozivali su podnosiocima žalbi na strpljenje i ukazivali na činjenicu da se preduzimaju mjere na rješavanju problema, ali konkretno pitanje nije riješeno do danas.²⁶⁶ Ombudsmeni zapažaju da žalitelji nisu odgovorni za nastalu situaciju, a da pri tome snose posljedice. Teško je tvrditi da je u konkretnom slučaju osigurano efikasno ostvarivanje prava i interesa građana i da nadležni organi preduzimaju mjere da se što efikasnije riješi pitanje raseljenih lica. U konačnici, može se konstatirati da su nadležni organi propuštanjem preduzimanja radnji u razumnom vremenskom okviru s ciljem rješavanja ovog problema doveli do kršenja prava raseljenih lica.

Ombudsmeni podsjećaju da je, shodno Zakonu o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji BiH i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, obaveza *Vlade Federacije BiH, Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Kantona Sarajevo donošenje godišnjih planova povratka raseljenih osoba, plana za obnovu, gradnju objekata i naselja za smještaj raseljenih lica, vođenje evidencije o raseljenim licima* itd.. Odnosno, obaveza naznačenih organa je da, u saradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, sistemski riješe ovo pitanje.

Ombudsmeni su uputili preporuku²⁶⁷ Parlamentu Federacije BiH da prioritetno preduzme mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji BiH i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine, Skupštini Kantona Sarajevo da prioritetno preduzme mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kanton Sarajevo, te da nadležni organi iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema.

Primjer: Ombudsmenima je dostavljena žalba²⁶⁸ u vezi s nerealizacijom rješenja koje je donijelo Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10,²⁶⁹ koje se odnosi na dodjelu sredstava s tekućeg transfera “Izdaci za raseljene osobe” za 2014. godinu, jer Ministarstvo finansija još nije postupilo po donesenom rješenju i izvršilo odgovarajuću isplatu. U odgovoru Ministarstva finansija Kantona 10²⁷⁰ navedeno je:

“...Obavještavamo Vas da je Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih poduzelo sve mjere a koje su u našoj nadležnosti u vidu dostave naloga za isplatu Ministarstvu finansija koje je u fazi čekanja raspoloživih sredstava kako bi se izvršila isplata s ciljem zaštite prava stečenih rješenjem...”

265 Ž-SA-05-1331/14, Ž-SA-04-1127/14

266 Postupak po žalbi broj Ž-SA-05-78/11

267 P-87/15

268 Ž-LI-05-119/15

269 Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10, Rješenje broj: 09-01-14-215/14 od 21.11.2014.

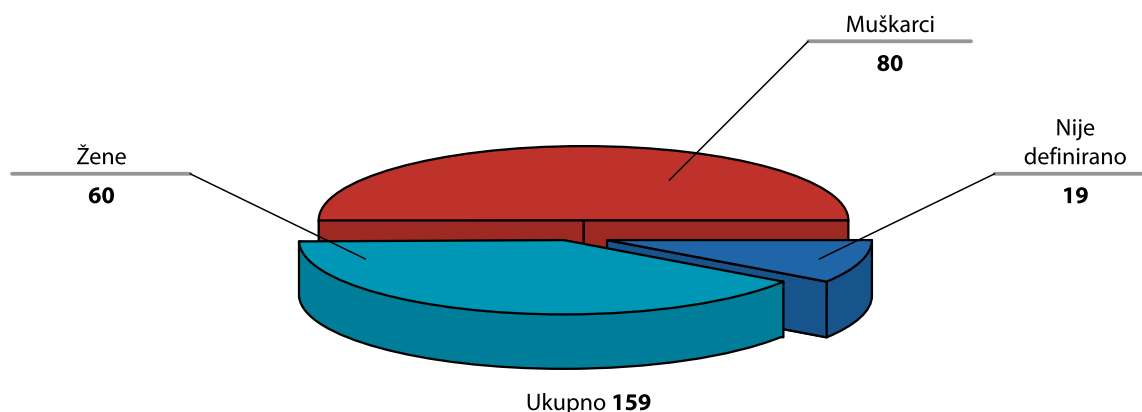
270 Akt Ministarstva finansija Kantona 10 broj:09-01-14-215.3/14 od 3.12.2015.

4. PRAVA ŽENA

Kao i prethodnih godina, Institucija ombudsmena vodi statistiku i o strukturi žalbi prema spolu podnosioca žalbe, imajući u vidu svoj mandat za borbu protiv diskriminacije na osnovu spola, ali i zahtjeve različitih organa i organizacija koje se bave ravnopravnošću spolova. U 2015. godini muškarci su izjavili 80, a žene 60 žalbi zbog diskriminacije, što u procentima iskazano predstavlja 60% prema 40% u korist muškaraca. Primjetna je, dakle, blaga prednost u broju obraćanja muškaraca u odnosu na žene, što znači da se žene rjeđe odlučuju na pokretanje postupka za zaštitu od diskriminacije iako su, barem u jednakoj mjeri, diskriminirane, naročito u vidu mobinga i drugih vrsta diskriminacije na radnom mjestu. Registrirano je pet predmeta diskriminacije na osnovu društvenog položaja, dok je takvih predmeta u prethodnoj, 2014. godini, bilo 25, a uglavnom se odnose na oblast zapošljavanja i ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Kada govorimo u ukupnom broju predmeta, dakle ne samo vezano za diskriminaciju, tokom 2015. godine Instituciji ombudsmena u formi žalbe obratilo se ukupno 976 žena, u odnosu na 1720 muškaraca, a u 270 predmeta spol nije bio definiran. Ove brojke donekle oslikavaju odnos iz 2014. godine, kada je otvoreno 1010 predmeta po žalbama žena u odnosu na 1871 predmet otvoren po žalbama muškaraca, dok je spol u 250 žalbi bio nedefiniran.

U predmetima u kojima nije definiran spol radi se o slučajevima kada Institucija ombudsmena otvara predmet po službenoj dužnosti (*ex officio*), o anonimnoj žalbi ili žalbi u kojoj podnositelj izričito navodi da ne želi otkrivanje svog identiteta.

Dijagram: Spolna struktura žalitelja u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije u 2015.

Spol	Zaprimljeno u 2015.
Muškarci	80
Žene	60
Nije definirano	19
Ukupno	159

Tabela: Spolna struktura žalitelja u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije u 2015.

U pogledu ostvarivanja građanskih i političkih prava žena u Bosni i Hercegovini, ombudsmeni posebnu pažnju posvećuju pitanju imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora u javnim institucijama, ustanovama i preduzećima s ciljem osiguravanja rodne ravnopravnosti u skladu sa Zakonom o

ravnopravnosti spolova u BiH. Na osnovu rezultata provedenih istraga u pojedinačnim predmetima, dolazi se do zaključka da se na pomenute pozicije uglavnom imenuju muškarci što otvara pitanje potencijalne sistematske diskriminacije na osnovu spola u organima upravljanja u javnoj sferi.

Ombudsmeni ističu da je u privatnom sektoru prisutan problem dužeg radnog vremena od propisanog u uslužnim djelatnostima kojem su uglavnom izložene žene, kao i problem nedefiniranog radnog vremena koje omogućava poslodavcima da eksploatiraju radnike. Ombudsmeni također ukazuju na to da se ponekad dešava da se radnice eksploatiraju i kroz zloupotrebu instituta "probnog rada" neplaćenog prekovremenog rada, uskraćivanja sedmičnog odmora i drugih prava garantiranih propisima kojima se uređuju radni odnosi. Ombudsmeni s naročitom pažnjom ukazuju na problem rada u večernjim satima koji za posljedicu ima pojavu da su radnice često izložene incidentima nasilja i pljačke, te pozivaju nadležne entitetske institucije za preispitivanje potrebe noćnog rada u pojedinim objektima gdje navedeni rizici postoje.

U pogledu zdravstvene zaštite žena, ombudsmeni primjećuju da je potrebno više pažnje posvetiti oboljenjima i brizi o licima kojima je dijagnosticiran karcinom dojke, ali i generalno reproduktivnom zdravlju žena. Izjavljene žalbe u Instituciji ombudsmena pokazuju da postojeći modeli zdravstvenog osiguranja mogu žene dovesti u neravnopravan položaj u odnosu na bračnog partnera, što se naročito manifestira u slučajevima nasilja u porodici. Shodno navedenom, ombudsmeni ističu da su žene najveći korisnici usluga centara za socijalnu pomoć, pa pozivaju nadležne institucije da ojačaju kapacitete centara, kako bi imali mogućnost da odgovore na sve veće izazove obezbjeđivanja minimalnog životnog standarda licima koja im se obraćaju.

U pogledu odnosa vlasti prema učešću žena u sportu, primjetno je da se nesrazmjerno više novca izdvaja za sportove koji se tradicionalno mogu klasificirati kao muški, kao što je to npr. slučaj s fudbalom, a slična situacija je i sa izdvajanjima iz budžeta za sportska udruženja.

U izvještajnom periodu Institucija ombudsmena sačinila je Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH, koji je detaljnije obrađen u poglavlju Ekonomsko-socijalnih i kulturnih prava, a pitanja zaštite žena od nasilja obrađeno je u poglavlju pod nazivom "Nasilje u porodici".

IX. JEDNAKOST I NEDISKRIMINACIJA

1. UVOD

Zakonom o zabrani diskriminacije BiH povjerava se Instituciji ombudsmena status "centralne institucije nadležne za zaštitu od diskriminacije" i u tu svrhu predviđa osnivanje i rad posebnog odjela sa isključivim zadatkom razmatranja predmeta navodne diskriminacije koju je počinilo bilo koje pravno ili fizičko lice i u bilo kojoj oblasti života.²⁷¹

Zakon predviđa široku lepezu nadležnosti ombudsmena, koje sežu od promotivnih aktivnosti, preko istraživanja u oblasti diskriminacije, do postupanja po žalbama pojedinaca koji tvrde da su žrtve diskriminacije i preuzimanja aktivne uloge u prekršajnim postupcima za zaštitu od diskriminacije, i u velikoj mjeri, prate međunarodne standarde relevantne za rad tijela za zaštitu jednakosti.

Za efikasnu borbu protiv diskriminacije nije dovoljno samo usvojiti zakonska rješenja usklađena s tim standardima. Ključno je osigurati efikasnu i pravilnu primjenu Zakona o zabrani diskriminacije BiH, koja je u Bosni i Hercegovini trenutno ocijenjena slabom, prije svega kroz jačanje institucija koje mogu odgovoriti novom važnom zadatku antidiskriminacijske zaštite.

2. OCJENA STANJA PO ŽALBAMA, SPECIJALNI IZVJEŠTAJI, EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

Postupak po pojedinačnim žalbama građana predstavlja najznačajniji vid zaštite ljudskih prava. U Instituciji ombudsmena za ljudska prava u 2015. godini registrirano je ukupno 159 predmeta diskriminacije. Pored predmeta iz 2015. godine, u radu Odjela bio je i 181 predmet iz 2014. godine, tako da je ukupno u radu bilo 340 predmeta. U izvještajnom periodu Odjel je završio 89 predmeta iz 2015. godine i 122 iz 2014. godine. Ombudsmeni ističu da su određeni predmeti riješeni pozitivno i prije izdavanja preporuke, bilo posredovanjem, podsticanjem prijateljskog rješenja ili preduzimanjem medijacije između strana u sporu, bilo na način da odgovorni javni organ sam korigira svoje postupanje nakon prvog obraćanja Instituciji ombudsmena, što će u sljedećim poglavljima biti ilustrirano konkretnim primjerima.

U periodu izvještavanja ombudsmeni su izdali 49 preporuka, najčešće u slučajevima mobinga, diskriminacije na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini, obrazovanja i seksualne orijentacije.

Nepoštivanje preporuka ombudsmena vezanih za povrede Zakona o zabrani diskriminacije povlači prekršajnu odgovornost fizičkih i pravnih lica, novčane kazne do 10.000 KM, mjere sigurnosti zabrane obavljanja djelatnosti i druge sankcije predviđene čl. 19. i 20. pomenutog zakona.

²⁷¹ Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije uspostavljen je u januaru 2009. godine sa osnovnim ciljem da osigura ujednačavanje pristupa u ostvarivanju i zaštiti prava građana na čitavoj teritoriji BiH i preduzima efikasne mjere s ciljem sprečavanja bilo kojeg oblika diskriminacije. Radom na pojedinačnim žalbama ili u postupcima istraživanja po službenoj dužnosti, ombudsmeni nastoje da ukažu na značaj što dosljednije primjene zabrane diskriminacije sadržane u međunarodnim konvencijama i domaćem zakonodavstvu, kao i na značaj usklađivanja domaćeg zakonodavstva s međunarodnim standardima ljudskih prava. U preporukama i ostalim odlukama ukazuje se odgovornim institucijama i službama na faktore koji onemogućavaju ravnopravan zakonski tretman prema svim građanima BiH i predlažu odgovarajuće mjere za efikasnu pravnu intervenciju usmjerenu na zaštitu prava građana.

Ombudsmeni pribjegavaju pokretanju sudskog postupka samo kao krajnjoj mjeri, jer postoje očekivanja da će preporuke u konačnici biti ispoštovane s obzirom na to da je takvo rješenje u interesu svih strana u postupku.

U toku 2015. godine nastavljene su aktivnosti na promociji i informativnim kampanjama koje su usmjerene ka nadležnim institucijama i javnosti. Ograničena sredstva i kapaciteti Institucije ombudsmena umanjile su mogućnost njenog djelovanja u promociji, tako da je to djelovanje u 2015. kao i u prethodnim godinama uglavnom bilo u sklopu aktivnosti koje su bile organizirale druge organizacije i institucije. Detaljan hronološki pregled aktivnosti i promocije iz oblasti diskriminacije sadržan je u nastavku ovog izvještaja.

3. PREGLED STANJA – POREĐENJE U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD

Najveći broj žalbi u izvještajnom periodu odnosi se na mobing, kao poseban oblik diskriminacije na radnom mjestu - 37, zatim slijede žalbe zbog diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti- 13, diskriminacije na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla - 8 i diskriminacije na osnovu obrazovanja - 8. Prema procjenama ombudsmena, ovi podaci i dalje ne predstavljaju stvaran prikaz obima diskriminacije, jer i dalje postoje neprijavljeni slučajevi, zbog generalnog nepovjerenja, kao i zbog straha od eventualnih negativnih posljedica po status žrtava.

U tom smislu, ombudsmeni primjećuju da je konstantno prisutan visok broj žalbi zbog mobinga,²⁷² da se redovno pojavljuju žalbe zbog etničke diskriminacije,²⁷³ ali u blago opadajućem broju, ali i da se sve više predmeta otvara po navodima o diskriminaciji po osnovu seksualne orijentacije²⁷⁴ (LGBT populacije) ili predmetima vezanim za govor mržnje, iako je broj žalbi iz posljednje dvije kategorije gotovo zanemarljiv u odnosu na ukupan broj predmeta u Instituciji.

Analizirajući statistike koje se vode u Instituciji ombudsmena o porastu broja predmeta koji se odnose na diskriminaciju po osnovu spolne orijentacije u periodu od 2009. godine do danas, ombudsmeni prepoznaju potrebu sačinjavanja specijalnog izvještaja u kojem bi detaljno bilo analizirano stanje pristupa pravima LGBT populacije u Bosni i Hercegovini.

Ombudsmeni su svjesni da je najveći izazov nespремnost društva da odbaci stereotipe i predrasude i bude tolerantnije prema pojavama koje nisu u skladu sa stavovima većine. Najzad, u tome se ogleda nivo dostignute kulture ljudskih prava. U trenutnom sistemu društvenih vrijednosti u našoj zemlji, stepen tolerancije je takav da je odnos prema drugom u najmanju ruku neutralan, a često i nasilan.

Državni organi zaduženi za održavanje reda imaju prvenstveno obavezu da reaguju u ovakvim situacijama, a sudovi imaju mogućnost izricanja težih kazni za krivična djela počinjena iz mržnje. Bitno je pronaći i procesuirati počioniocе, radi preveniranja budućih napada sličnog karaktera i slanja jasne poruke javnosti da je nasilje prema LGBT populaciji neprihvatljivo.

272 Ž-SA-06-315/15 (P-282/15), Ž-BL-06-750/14(P-246/15), Ž-SA-06-1258/14

273 Ž-BR-06-18/14 (P-42/15), Ž-BL-05-83 i 84/15 (P-225/15)

274 Ž-BL-06-676/14 (P-60/15), Ž-BL-06-90/15 (P-227/15), Ž-SA-06-104/15

PREPORUKA:

- **otvorenije istupanje nosilaca javnih funkcija radi razbijanja predrasuda, preveniranja svih oblika nasilničkog ponašanja i govora mržnje u svrhu zaštite prava LGBT populacije.**

Ombudsmeni žele skrenuti pažnju na to da su određeni predmeti zbog diskriminacije protiv Bosne i Hercegovine bili razmatrani pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu.

U drugoj polovini 2014. godine Evropski sud za ljudska prava donio je presudu u predmetu Zornić protiv Bosne i Hercegovine. Apelantica je 2002. godine bila kandidatkinja Socijaldemokratske partije BiH na parlamentarnim izborima i izjašnjava se kao građanka Bosne i Hercegovine. Prema Ustavu BiH, samo pripadnici konstitutivnih naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) mogu se kandidirati na izborima za organe izvršne vlasti.

Evropski sud za ljudska prava je u svojoj presudi konstatirao da je došlo do povrede člana 14. (zabrana diskriminacije) u vezi s članom 3. Protokola broj 1. (pravo na slobodne izbore) uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima. Povreda se odnosi na nemogućnost gospođe Zornić da učestvuje na izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH. Sud je zaključio i da je došlo do povrede člana 1. Protokola broj 12. (opća zabrana diskriminacije) uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima u odnosu na nemogućnost gospođe Zornić da učestvuje na izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH i Predsjedništvo BiH.²⁷⁵

Prema Ustavu BiH, samo pripadnici konstitutivnih naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) mogu se kandidirati na izborima za organe izvršne vlasti. Sudsko vijeće odlučilo je sa šest glasova za i jednim protiv u korist Azre Zornić, dodavši da svim građanima Bosne i Hercegovine treba biti omogućeno kandidiranje za Predsjedništvo BiH i Dom naroda PSBiH te da hitno treba promijeniti Ustav BiH. Također je utvrđeno da je slučaj Azre Zornić identičan predmetu Sejdić i Finci, u kojem su pripadnici jevrejske, odnosno romske nacionalne manjine tužili Bosnu i Hercegovinu zbog nemogućnosti kandidiranja za izvršnu vlast.

4. PRIMJERI IZ PRAKSE

Iako je od usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije prošlo više od šest godina, potrebno je da pojedine odredbe "zažive" i u sudskoj praksi, što se naročito odnosi na pravila o hitnom postupanju u sudskim postupcima za zaštitu od diskriminacije.

Primjer: Ombudsmeni su prihvatili navode i argumente Kantonalnog suda u Tuzli o prezaduženosti sudija, o rješavanju predmeta hronološkim redom, ali su ipak konstatirali da u konkretnom slučaju Sud ne uvažava odredbu člana 12. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH. Naime, u skladu s navedenim zakonom, svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminirana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka. Podnositeljica žalbe se dana 20.1.2014. obratila Instituciji ombudsmena, a dana 25.2.2014. kod Općinskog suda u Tuzli podnijela tužbu, kojom između ostalog, traži da se utvrdi da je tuženi /Tuzlanski kanton/Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona/, povrijedio pravo tužiteljice na jednako postupanje u procesu rada i radnih uslova. Dakle, zahtijevala je zaštitu od diskriminacije sudskim putem, a ombudsmeni su potom sve vrijeme imali pismenu

²⁷⁵ Aplikacija broj 3681/06, presuda od 15.7.2014.

korespondenciju s podnositeljicom žalbe i pratili sudski postupak. S obzirom na to da su pojedini tužbeni zahtjevi podnositeljice žalbe usvojeni, tuženi je izjavio žalbu, nadležnom drugostepenom sudu. **Kako je članom 12. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH propisano da su sud i druga tijela koja provode postupak za zaštitu od diskriminacije dužna da radnje u postupku preduzimaju hitno, obezbjeđujući da sve tvrdnje o diskriminaciji budu što prije ispitane**, ombudsmeni su uputili preporuku Kantonalnom sudu u Tuzli da odmah odluči o žalbi. Sud je obavijestio ombudsmene da se predmet nalazi na 438. mjestu zaduženja od 480 predmeta, da se predmeti uzimaju u rad po redoslijedu i da ne postoji mogućnost da se predmet uzme u rad.²⁷⁶

PREPORUKA:

- **preporučuje se pravosudnim organima da shodno odredbi člana 12. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije imaju u vidu da su sud i druga tijela koja provode postupak za zaštitu od diskriminacije dužna da radnje u postupku preduzimaju hitno, obezbjeđujući da sve tvrdnje o diskriminaciji budu što prije ispitane**
- **preporučuje se usklađivanje odredbi o procesnim rokovima sadržanim u Zakonu o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine s odredbama drugih procesnih zakona, prvenstveno sa zakonom o parničnom postupku Federacije BiH i Republike Srpske.**

Primjer: Advokat je povodom projekta "Prvi posao" koji provode Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Republike Srpske uputio prijavu Zavodu za zapošljavanje za novčana sredstva iz javnog/državnog budžeta gdje je nedvosmisleno naveo da želi pomoći ugroženim kategorijama, zapošljavanjem osoba s invaliditetom. U konkretnom slučaju advokat nije primio lice koje ima invaliditet iako je stanje invaliditeta nesporno utvrđeno prilikom ličnog intervjua s podnositeljicom žalbe.²⁷⁷

Uvažavajući odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH, ombudsmeni su zaključili da je advokat svojim ponašanjem diskriminirao podnositeljicu žalbe – osobu s invaliditetom, a pri tome Vlada Republike Srpske, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite i Zavod za zapošljavanje nisu učinili ništa da spriječe diskriminaciju. Navođenje humanih razloga prilikom prijavljivanja na novčana sredstva iz javnog budžeta i potom postupanje u suprotnosti s dostavljenom prijavom upućuje na odsustvo etičkih kriterija koja mora imati član Advokatske komore, što znači da i njegovo ponašanje u ovoj profesiji, ukoliko je nesankcionirano, dovodi u pitanje ugled ostalih nosilaca te funkcije i advokature u cjelini. Iz navedenih razloga ombudsmeni su uputili disciplinsku prijavu protiv advokata Advokatskoj komori Republike Srpske.

Uzimajući u obzir ekonomsku krizu u našoj državi i visoku stopu nezaposlenosti, ombudsmeni su izrazili podršku Vladi Republike Srpske zbog provođenja Projekta podrške sticanju radnog iskustva mladih u statusu pripravnika "Prvi posao". S druge strane, ombudsmeni su izrazili zabrinutost što se prilikom korištenja budžetskih sredstava i sklapanja ugovora s različitim poslodavcima ne vodi više računa o tome da se sredstva koriste namjenski i da nemaju predviđene mehanizme zaštite i kontrole u slučaju "zloupotrebe sredstava".

276 Ž-BL-05-19/14

277 Ž-BL-02-713/14

Dakle, Preporuke ombudsmena nisu ispoštovane, odnosno i dalje ne postoji efikasan mehanizmi zaštite (izuev sudske zaštite) u slučaju kada dođe do diskriminacije, odnosno kršenja Zakona.

“Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite je krajnje neugodno iznenađeno i zatečeno dostavljanje Preporukom...predlaže da Institucija ombudsmena povuče spornu preporuku. Navedenim stavom, ovo ministarstvo je, blago rečeno, zaprepašteno...”

Stav Institucije da je podnositeljica žalbe diskrimirana, a da nadležni organi nisu učinili ništa da diskriminaciju spriječe, u potpunosti je neosnovan i tendenciozan, jer su nadležne institucije preduzele sve mjere koje su u njihovoj nadležnosti da ozbiljno istraže i provjere navode iz žalbe podnositeljice. Ovakvim stavom Institucija je izašla iz okvira svojih nadležnosti propisanih Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH, prema čijim odredbama pojavu diskriminacije isključivo može da utvrdi sud u parničnom postupku, a na što je skrenuta pažnja kako Instituciji, tako i podnositeljici žalbe u nekoliko navrata.”

Očigledno je da nepoznavanje prava škodi, jer je, u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije BiH, Institucija ombudsmena centralna institucija za zaštitu od diskriminacije i ovlaštena je da po prijemu žalbe građana provede postupak istraživanja i meritorno utvrdi da li je došlo do povrede nekog od ustavom garantiranih prava.

Primjer: Tokom posljednjeg kvartala 2015. godine ombudsmeni su otvorili istragu po službenoj dužnosti a u vezi s informacijama koje su ukazivale na kršenje prava radnika u kompaniji “Boksit” a.d. Milići.²⁷⁸ Nakon izjašnjenja svih relevantnih strana, utvrđeno je da je došlo do praksi i aktivnosti koje mogu predstavljati kršenje prava radnika i koje sadrže elemente nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu, poznatijeg kao mobing.

Ombudsmeni koriste ovaj slučaj da istaknu protivljenje upotrebi poligrafa u kontekstu rješavanja radnopravnih odnosa i naglašavaju da u konkretnom slučaju ovlašteni organi nisu vodili ni krivični postupak, ni krivičnu istragu, već je poligrafsko testiranje iskorišteno kao metod discipliniranja radnika, mimo Zakona o radu i drugih općih propisa kojima se regulira oblast radnih odnosa, zbog čega se prisiljavanje radnika na poligrafsko testiranje doživljava kao mobing.

Ombudsmeni su također utvrdili da je na zvaničnoj internetskoj stranici Kompanije objavljena zabrana kretanja pojedinim licima, da je na njoj zaključno s danom 8.1.2015. navedeno 13 osoba, imenom i prezimenom, a kojima se zabranjuje ulazak i boravak u objektima i prostorima Kompanije “Boksit” a.d. Milići, pružanje usluga bilo koje vrste, a da zabrana obuhvata i ugostiteljske objekte, prijevozna sredstva (autobuse), Autobusku stanicu, Dom rudara itd., s obrazloženjem da su ti objekti privatna imovina, u vlasništvu akcionara Kompanije.

Ombudsmeni ovakav vid postupanja smatraju neprihvatljivim, s obzirom na to da se radi o ograničavanju osnovnih ljudskih prava, da je riječ o javnim objektima koji, bez obzira na vlasničku strukturu, po svojoj prirodi moraju biti dostupni svim građanima, bez diskriminacije. Navedni primjer ukazuje na aktivnu ulogu nedržavnih subjekata koji svojim ponašanjem dovode do kršenja ljudskih prava, a istovremeno državni organi pokazuju ili nespremnost ili nemogućnost da reagiraju na ovakve pojave.

278 Ž-BL-711/15, Ž-BL-06-761/15, Ž-BL-06-800/15 - P-18/16 od 15.1.2016.

Ombudsmeni su uputili preporuku Upravi ove kompanije da preduzme sve neophodne mjere kako bi iz svoje poslovne prakse eliminirala sve one radnje koje dovode ili bi mogle imati za posljedicu uznemiravanje radnika ili izazivanje osjećaja nesigurnosti i straha.

Ombudsmeni ukazuju na to da privredna društva ovakvog kapaciteta moraju s naročitim stepenom odgovornosti tretirati prava zaposlenih, ali i drugih građana, jer se radi o ostvarenju važnih egzistencijalnih prava, pri čemu Uprava Kompanije ne bi smjela koristiti položaj nadređenosti i autoriteta. Eventualni animoziteti, netrpeljivost ili nesporazumi moraju se prevazići na profesionalan način.

X. PREPORUKE OMBUDSMENA

Ombudsmeni u skladu s članom 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH nakon razmatranja žalbe, ili provedenog postupka, odgovornom organu mogu dati preporuke s ciljem otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava. Organi koji dobiju takve preporuke dužni su pismeno odgovoriti i obavijestiti ombudsmene o učinku preporuka u roku koji su ombudsmeni odredili.

Ukoliko predmetni organ ne preduzme mjere, ili ako ne obavijesti ombudsmene o razlozima njihovog nepreduzimanja, ombudsmeni će neposredno višem organu ukazati na tok predmeta i na date preporuke. Za uspješno funkcioniranje Institucije ombudsmena posebno je značajna izgradnja dobrih odnosa između institucija u Bosni i Hercegovini i ombudsmena, a što podrazumijeva uspostavu saradnje sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH i provođenje preporuka bez ikakvog uslovljavanja.

Analizom izdatih preporuka i načina njihove realizacije može se utvrditi da odgovorni organi ispoštuju preporuku u cijelosti, djelimično realiziraju, uspostave određeni oblik saradnje sa Institucijom ombudsmena, ne postupe po preporuci uz izričito navođenje razloga za nepostupanje, ili uopće ne dostave povratnu informaciju Instituciji ombudsmena.

Način realizacije preporuka u predmetima	Broj predmeta sa izdatom preporukom
Realizirana	103
Ostvarena saradnja	90
Djelimično realizirana	14
Nema odgovora	48
Nije realizirana	69
Ukupan broj predmeta sa izdatom preporukom	324

Detaljan pregled izdatih preporuka i način njihove realizacije prikazan je u posebnom poglavlju ovog izvještaja.

XI. SARADNJA S ORGANIMA I INSTITUCIJAMA

1. SARADNJA SA ORGANIMA I INSTITUCIJAMA BiH

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u svom radu, prije svega, nastoje ostvariti dobru i produktivnu saradnju sa organima i institucijama u Bosni i Hercegovini, kako komunikacijom tokom istrage u otvorenim predmetima, tako i razmjenom informacija na posebnim sastancima u cilju ukazivanja na kršenja ljudskih prava i preporuke potrebnih mjera u interesu poštivanja prava građana. U 2015. godini institucija Ombudsmena za ljudska prava je značajno intenzivirala saradnju sa Komisijom za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine kroz strateški i sektorski pristup ljudskim pravima, aktivnim učestvovanjem na tematskim sjednicama koje rezultiraju konkretnim zaključcima za unapređenje ljudskih prava.

Posebno treba izdvojiti dvodnevnu konferenciju "Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i sloboda kroz zakonodavni okvir, i trenutno stanje i planovi institucija BiH u oblasti ljudskih prava" u organizaciji Zajedničke komisije za ljudska prava koja je održana 22. i 23. juna u Bijeljini, a koja je imala za cilj da se utvrdi trenutno stanje u oblasti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, sagledaju problemi i pronađu rješenja za unaprjeđenje ljudskih prava, kao i da predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti zajedno sa neovisnim institucijama i agencijama razmjene mišljenja i iskustva u oblasti ljudskih prava.

Iskorak u saradnji sa specijalizovanim parlamentarnim tijelima je napravljen kroz saradnju i organizaciju zajedničke tematske sjednice Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma PSBiH i Komisije za jednakopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, na kojoj je prezentiran Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH koji je sačinila institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH, a na kojoj je raspravljano o mogućim rješenjima za unaprjeđivanje zaštite majki u Bosni i Hercegovini.

Kroz aktivnost veće prisutnosti Ombudsmena BiH u lokalnim zajednicama, koja je podržana od starane Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini uspostavljena je saradnja sa općinama/opštinama, i obavljeno je niz sastanaka sa relevantnim institucijama/organima na ovom nivou kako bi se dobile informacije o izazovima sa kojima se ove institucije suočavaju prilikom implementacije preporuka Ombudsmena i kako bi im se približile mjere za otklanjanje kršenja ljudskih prava koje Ombudsmeni predlažu.

Ovaj model uspostavljanja i jačanja institucionalne saradnje i veće prisustvo Ombudsmena na terenu i u lokalnim zajednicama pokazao se i kao uspješan model prevencije i promocije ljudskih prava.

Poseban segment kojem će Ombudsmeni u budućnosti posvetiti više pažnje je jačanje saradnje sa akademskom zajednicom i mogućnostima zajedničkih aktivnosti i djelovanja koje ova saradnja pruža.

2. SARADNJA S MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Institucija ombudsmena, kao nacionalni mehanizam za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, kroz saradnju s međunarodnim institucijama i organizacijama u zemlji i saradnju na međunarodnom planu nastoji mobilizirati sve značajne faktore kako bi se zajedničkim aktivnostima ljudska prava u društvenom kontekstu nametnula kao prioritet i jedan od preduslova za razvoj demokratskog

društva. U 2015. godini Institucija ombudsmena je u tom smislu posebnu pažnju posvetila koordinaciji aktivnosti s međunarodnim organizacijama koje djeluju u zemlji i inicirala razmjenu informacija kada je riječ o aktivnostima u oblasti ljudskih prava.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Misija OSCE-a u BiH) je i u 2015. godini nastavila podržavati rad Institucije ombudsmena i to u segmentima:

- izgradnje i jačanja kapaciteta Institucije;
- promocije i aktivnosti vezanih za Zakon o zabrani diskriminacije;
- posjete i promocije rada ombudsmena u lokalnim zajednicama;
- afirmacije i vidljivosti Institucije na međunarodnom planu.

Tokom 2015. godine Institucija ombudsmena je, uz podršku Misije OSCE-a, i dalje bila prisutna u sljedećim lokalnim zajednicama: Bosansko Grahovo, Drvar, Glamoč, Tomislavgrad, a posjećeni su i Prijedor, Zvornik, Bihać, Vlasenica i Derventa.

Prisustvo na terenu generiralo je i povećan broj zaprimljenih žalbi s ovih područja, ali i mogućnost da ombudsmeni direktno na terenu u razgovoru s građanima i predstavnicima vlasti rješavaju određena pitanja koja se tiču svakodnevnog života i uživanja prava građana u ovim zajednicama. Posebno značajna aktivnost koja se zajednički realizira s Misijom OSCE-a u BiH je Antidiskriminacijski forum/ Forum za ljudska prava, stalno tijelo koje funkcionira već dvije godine i pokriva područje istočne Hercegovine, i koji, prije svega, razmatra slučajeve diskriminacije i podiže svijest građana i relevantnih aktera o ovom pitanju.

Zahvaljujući podršci Misije OSCE-a u BiH, Institucija ombudsmena učestvovala je u najvažnijem događaju na međunarodnom planu kada su NHRI u pitanju, a to je 28. godišnji sastanak Međunarodnog koordinacionog komiteta nacionalnih institucija za promociju i zaštitu ljudskih prava (ICC) koji je održan od 11. do 13. marta u Ženevi. Glavne teme ovogodišnjeg ICC sastanka su: uloga nacionalnih mehanizama za zaštitu ljudskih prava (NHRI) u realizaciji razvojnih ciljeva 2015., zatim zaštita prava starih osoba, odnos vlade prema nezavisnim mehanizmima za zaštitu ljudskih prava, zaštita ranjivih kategorija društva kao što su žene i djeca žrtve trgovine ljudima i nasilja u porodici, migranti i azilanti, osobe s invaliditetom.

U segmentu međunarodne saradnje ombudsmeni pokušavaju ostvariti sinergiju s međunarodnim institucijama koje funkcioniraju van zemlje i koje imaju svoja predstavništva u Bosni i Hercegovini, kao što je Vijeće Evrope.

Ombudsmeni su u proteklim godinama ostvarili zavidan nivo saradnje s Evropskom komisijom protiv rasizma i netolerancije (ECRI), tako da su i u 2015. godini učestvovali na seminaru u Strasbourgu, 28. i 29. maja koji je bio namijenjen specijaliziranim tijelima/institucijama koji se bore protiv rasizma i rasne diskriminacije u 47 zemalja članica Vijeća Evrope. Tema seminara bila je uloga specijaliziranih organa/institucija u povećanju broja prijavljivanih zločina iz mržnje i diskriminacije, a ciljevi seminara da se identifikira doprinos koji specijalizirana tijela/institucije mogu dati u prevazilaženju prepreka u prijavljivanju zločina iz mržnje i diskriminacije.

U fokusu djelovanja Ureda Vijeća Evrope u Sarajevu, tokom 2015. godine su aktivnosti i stručni skupovi o temama: prevencija ekstremizma, učenje o vjerskim i nevjerskim uvjerenjima u školi, udruženo građenje inkluzivnog društva, uloga i mjesto religije u javnom prostoru, provođenje Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, prava manjina u podijeljenim društvima i prava osoba kojima je ograničena sloboda kretanja.

Kada govorimo o saradnji s agencijama UN-a u Bosni i Hercegovini, ona je nešto manjim intenzitetom nastavljena u 2015. godini i to uglavnom u pitanjima prava djece (UNICEF), prava žena i ravnopravnosti spolova (UNWOMEN) i (UNFPA) te prava osoba s invaliditetom (UNDESA).

Posebno važan segment saradnje Institucije ombudsmena je i uspostavljanje produktivnih i strateških odnosa s ambasadama koje imaju svoje diplomatsko predstavništvo u Bosni i Hercegovini i koje u svojim aktivnostima u vrhu prioriteta imaju i aktivnosti vezane za promociju ljudskih prava. U tom kontekstu potrebno je istaknuti posjetu posebnog izaslanika State Departmenta za ljudska prava LGBT osoba gosp. Randyja Berrya, predstavnika američke ambasade gosp. Brayana Wockleya i gosp. Kerry N. Ashforthu u ime Biroa za demokratiju, ljudska prava s kojim su ombudsmeni razgovarali o modalitetima sistemskog rješavanja problema diskriminacije pripadnika LGBT populacije u Bosni i Hercegovini. Tokom ovih sastanaka naglašeno je da princip jednakog tretmana svakog lica u jednom društvu bez obzira na njegovu pripadnost i opredjeljenje treba da bude osnova djelovanja svih institucija zbog čega je potrebno uložiti dodatne napore u unapređenju zakonskih propisa koje je Bosna i Hercegovina usvojila s ciljem eliminiranja svih oblika diskriminacije.

U svjetlu pridruživanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji ombudsmeni su održali radni sastanak i s ekspertima Evropske unije gosp. Patrikom Cederlofom, gđom Fredericom Domanin, gđom Lilianom Sorrention i gđom Katarinom Kramesovom u vezi s pitanjem trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, a u sklopu ekspertne misije Evropske komisije koja se fokusira na "Viza dijalog blok 3", a s predstavnicima Ambasade Kraljevine Holandije o temi vladavine prava, reforma javne uprave, ekonomsko-socijalne reforme koje očekuju zemlje potencijalne kandidate za članstvo u Evropsku uniju.

Posebnu pažnju ombudsmeni posvećuju aktivnostima unutar mreža u kojima Institucija ombudsmena za ljudska prava ostvaruje punopravno članstvo, stoga izdvajamo nekoliko najznačajnijih sastanaka:

- Godišnja konferencija ombudsmena za djecu Jugoistočne Evrope pod nazivom "Prava djeteta - između interesa roditelja i dužnosti države", održana je u Zagrebu 28. i 29. maja 2015. Tema konferencije bila je ostvarivanje prava djeteta i njegovog najboljeg interesa, a kada je interes roditelja u suprotnosti s interesom djeteta i s obavezama države u zaštiti djetetovih interesa. Šta zapravo znači i kako se u praksi ostvaruje osnovni princip Konvencije o pravima djeteta da najbolji interes djeteta mora imati prednost u svim postupanjima i odlukama koje se na njega odnose u javnoj i u privatnoj sferi, bilo je centralno pitanje kojim su se bavili svi pozvani govornici na ovom skupu.
- Godišnji sastanak Evropske mreže ombudsmena za djecu (ENOC) koji je održan od 22. do 24. septembra u Amsterdamu i koji je rezultirao zajedničkom izjavom mreže ENOC i specijalne predstavnice UN-a za borbu protiv nasilja nad djecom u duhu globalne inicijative o preuzimanju odgovornosti država u okončanju nasilja nad djecom. Istaknuto je da ombudsmeni koji se bave pravima djece imaju obavezu da:
 - stvaraju atmosferu i okruženje u kojem će se poštivati prava djeteta;

- zagovaraju promjene i zakonske reforme;
 - uvijek uzimaju u obzir najbolji interes djeteta u svojim postupanjima;
 - slušaju djecu i osnažuju njihov glas;
 - kontinuirano promoviraju međunarodne standarde u zaštiti i promociji prava djece.
- Sastanak radne grupe o pravima osoba s invaliditetom Evropske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava (ENHRI) koji je održan u Zagrebu 26 i 27. oktobra. Cilj sastanka, osim razmjene iskustava i dobrih praksi članica evropske mreže, bio je i definiranje prioriteta rada radne grupe kao i diskusija o razvijanju univerzalnih indikatora za praćenje provođenja Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i njihova promocija na regionalnom i međunarodnom nivou.
 - Iako u statusu posmatrača, Institucija ombudsmena BiH učestvovala je na tematskom sastanku Evropske mreže tijela za jednakost (Equinet), posvećenom pitanju vjere i uvjerenja u radu tijela za jednakost, koji je održan u Londonu 9. i 10. novembra 2015. i bavio se pitanjima izazova u obezbjeđenju slobode vjerovanja i borbe protiv vjerske diskriminacije na evropskom i nacionalnom nivou. Poseban akcenat stavljen je na ulogu tijela za jednakost i izazove koji stoje pred njima prilikom bavljenja pitanjima vjere i uvjerenja kroz diskusiju o najboljim primjerima iz prakse.
 - Godišnji sastanak Generalne skupštine Evropske mreže nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava (ENNHRI), koji je održan od 30. novembra do 2. decembra 2015. u Utrehtu, Holandija, u cijelosti je bio posvećen trenutnoj izbjegličkoj krizi u Evropi, kao i pitanjima migracija i azila, zatim ostvarenju ekonomskih i socijalnih prava, te ulozi nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava (NHRI) u (post)konfliktnim situacijama i promoviranju održivih razvojnih ciljeva (SDG) usvojenih u septembru 2015. godine na globalnom nivou.

Prioritet djelovanja ombudsmena je obavezna interakcija sa sistemom ugovornih tijela UN-a i Uredom visokog komesara za ljudska prava UN-a, kao i saradnja s regionalnim i međunarodnim mehanizmima zaštite ljudskih prava, pogotovo u svjetlu reakreditacije Institucije koja je odgođena za 2016. godinu.

Paralelno s ovim aktivnostima, Institucija ombudsmena bila je dio globalnih inicijativa i participirala na važnim skupovima na svjetskom nivou. Neki od tih skupova su:

- Konferencija "Bosna i Hercegovina - 20 godina mira", koja je održana u Štokholmu, u organizaciji Švedskog instituta za međunarodne odnose, a njen cilj je da se u svjetlu 20 godina mira u Bosni i Hercegovini ukaže na izazove i perspektivu koju Dejtonski sporazum nosi u budućnosti. Teme konferencije bile su: Dejtonski mirovni sporazum – uspjeh ili promašaj, kako (ne)graditi mir – da li su izvučene pouke, bavljenje posljedicama rata – da li vrijeme liječi, te umjetnost i kultura – razdvajaju ili spajaju?
- Seminar pod nazivom "Uloga ombudsmena u modernoj parlamentarnoj demokratiji: regionalna perspektiva", koji je održan u Briselu, u organizaciji Jedinice za pretpristupne radnje Evropskog parlamenta i Ureda evropskog ombudsmena koji predstavlja dio programa podrške Evropskog parlamenta za 2015. godinu parlamentima zemalja koje su u procesu proširenja. A neke od tema o kojima su učesnici diskutirali su: odgovornost institucija EU i uloga ombudsmena, parlamentarni nadzor nad primjenom zakona i doprinos ombudsmena, unapređivanje dobre uprave u procesu reformi i pristupanja EU.

- Međunarodna konferencija posvećena ulozi nacionalnih institucija za ljudska prava (NHRIs) u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama, održana u Kijevu u organizaciji ukrajinskog parlamentarnog komesara za ljudska prava. U okviru Konferencije prezentirane su naučene lekcije vezane za zaštitu ljudskih prava tokom konflikta u BiH, te izazovima s kojim se Institucija ombudsmena BiH i dalje susreće, a koje su posljedica konflikta, kao što su: pitanja statusa civilnih žrtava rata, povratka, nestalih i dr. Usvojena je Deklaracija o NHRIs u konfliktnim i postkonfliktnim zemljama kao platforma za djelovanje NHRIs.

Na međunarodnom planu tokom 2015. godine Institucija je potvrdila svoje opredjeljenje za uspostavljanje dobrih i operativnih kontakata, koordinaciju aktivnosti i učešće u većini događaja od globalnog značaja.

3. REGIONALNA SARADNJA

Ombudsmeni za ljudska prava BiH posebnu važnost daju regionalnoj saradnji. U 2015. godini u većini zemalja regije, institucije ombudsmena bile su na prekretnici, jer se istovremeno suočavaju s problemima i borbom za finansijsku i drugu nezavisnost na jednoj, i perspektivama koje nudi regionalna saradnja na drugoj strani.

Zemlje Balkana nije zaobišla globalna migrantska/izbjeglička kriza i izazovi koje ona sa sobom nosi, a koji zahtijevaju stvaranje jedne regionalne platforme za zajedničko odlučivanje i djelovanje institucija ombudsmena.

U tom kontekstu ombudsmeni BiH su zajedno s pravobraniteljicom Republike Hrvatske Lomom Vidović i osobljem njenog ureda, kao i s generalnim sekretarom Evropske grupe nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava Debbie Cohner, 22. novembra posjetili Azilantski centar u Slavanskom Brodu. Ova aktivnost bila je uvod za međunarodnu konferenciju ombudsmena i institucija za ljudska prava o temi: "Izazovi u ostvarivanju ljudskih prava u izbjegličkoj/migrantskoj krizi", koja je 23. i 24. novembra održana u Beogradu i na kojoj je aktualizirano pitanje ostvarivanja ljudskih prava u migrantskoj krizi. Izbjeglička kriza ima mnoge dimenzije - sigurnosnu, ekonomsku i ljudsku, a među onima koji dolaze u Evropu ima mnogo pripadnika ranjivih grupa, posebno žena, djece i osoba s invaliditetom kojima je potrebna pomoć. Posebno značajno je usvajanje Beogradske deklaracija kojom se definira način na koji institucije i društva treba da se opredjeljuju i ponašaju prema izbjeglicama.

Teme i aktivnosti koje su bile relevantne za regiju u 2015. godini su: prava djece, prava azilanata i izbjeglica, sloboda pristupa informacijama i jačanje nacionalnih preventivnih mehanizama (NPM) uspostavljenih u skladu s Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture. Institucija ombudsmena dala je svoj doprinos i učestvovala u radu sljedećih konferencija i stručnih skupova na kojima je razmjenjivana regionalna praksa i usvajani određeni zaključci koji su imali za cilj unapređenje zaštite prava u ovim oblastima:

- Stručno savjetovanje o temi: "Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode u Jugoistočnoj Evropi", 29 i 30. juni, Tirana, u organizaciji ombudsmena Albanije.
- Konferencija pod nazivom: "Razmjena iskustava o multidisciplinarnom timskom radu u oblasti zaštite prava djece", održana u Prištini 9. i 10. novembra, u organizaciji "Terre des hommes", "Defence for children and Child Protection Hub for South East Europe" i Filozofskog fakulteta Univerziteta u Prištini.

- Međunarodna konferencija: Slobodan pristup informacijama – regionalna iskustva i međunarodni standardi, 19.-21. novembar 2015., Podgorica, u organizaciji Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Crne Gore.
- Dvodnevna međunarodna konferencija, 29. i 30. oktobar, Tirana, o ulozi institucije ombudsmena u zaštiti prava podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu u organizaciji Institucije ombudsmena Albanije. Konferencija se fokusirala na mnogobrojne aspekte međunarodne zaštite, uključujući i pravo na azil, kao i supsidijarnu i privremenu zaštitu, ulogu institucija ombudsmena u nadzoru nad postupkom kvalifikacija, mjesta i standarda prihvata, ophođenja s ranjivim grupama i sl.

XII. SARADNJA S MEDIJIMA

Ombudsmeni BiH aktivno saraduju s medijima, svjesni uticaja koji nesumnjivo imaju na sve strukture društva formirajući javno mnijenje, te da u značajnoj mjeri mogu doprinijeti promociji ljudskih prava, informiranju o njihovom kršenju i mogućnostima zaštite.

Saradnja ombudsmena i medija odvija se s ciljem sistematičnog, kontinuiranog, pravovremenog i tačnog informiranja javnosti, putem štampanih i elektronskih medija o relevantnim aktivnostima Institucije ombudsmena.

Institucija ombudsmena primenjuje standardne procedure u odnosima s medijima, što podrazumijeva davanje odgovora o aktivnostima i pitanjima iz nadležnosti Institucije na zahtjev novinara, učešće predstavnika Institucije u medijima (intervjui, izjave, gostovanja u TV i radio emisijama), organizaciju pres-konferencija, objavljivanje saopćenja za javnost, predstavljanje aktivnosti Institucije kroz distribuciju promotivnih materijala, te učešće u promotivnim kampanjama i sl.

Konstantno i sistematično praćenje javnog mnijenja, na osnovu kvantiteta i kvaliteta medijskog prostora posvećenog radu Institucije, događajima i pitanjima značajnim za ostvarivanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, kao i analiza dobivenih podataka i njihovo korištenje odvija se u svrhu planiranja budućih inicijativa u domenu promocije ljudskih prava i odnosa s javnošću. Istovremeno, informiranjem putem medija, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine dolaze u priliku da blagovremeno reaguju na potencijalna kršenja prava građana kroz otvaranje predmeta po službenoj dužnosti s ciljem ispitivanja tačnosti navoda i preduzimanja aktivnosti u skladu s mandatom Institucije. U tom smislu, izvještavanje medija o životnim situacijama građana, njihovim potrebama i interesima, najbolji su načini da se uoče povrede njihovih prava.

S druge strane, pravo građana na pravovremenu i tačnu informaciju direktno zavisi od ambijenta u kojem novinari treba da imaju adekvatne i nesmetane uslove za rad.

Stepen slobode izražavanja u jednom društvu je indikator njegove otvorenosti, nivoa demokratije i poštivanja ljudskih prava. Stoga, u interesu javnosti, ombudsmeni BiH pozivaju da se zaustavi trend narušavanja slobode medija u Bosni i Hercegovini, te da se novinarima u BiH, u skladu s postojećim zakonima i međunarodnim standardima, omogući pravo na rad. Ombudsmeni smatraju da je svakako potrebno cijeliti dostignuti nivo nezavisnosti medija, kao i intenzitet kršenja prava i medijskih sloboda, a u tome i odgovornost za svaki konkretan slučaj, te osuđuju svaki incident koji ugrožava sigurnost i dignitet novinara te slobodu medija u Bosni i Hercegovini.

U izvještajnoj godini zabilježen je blagi rast ukupnih aktivnosti po pitanju saradnje medija s Institucijom ombudsmena u odnosu na prethodnu godinu.

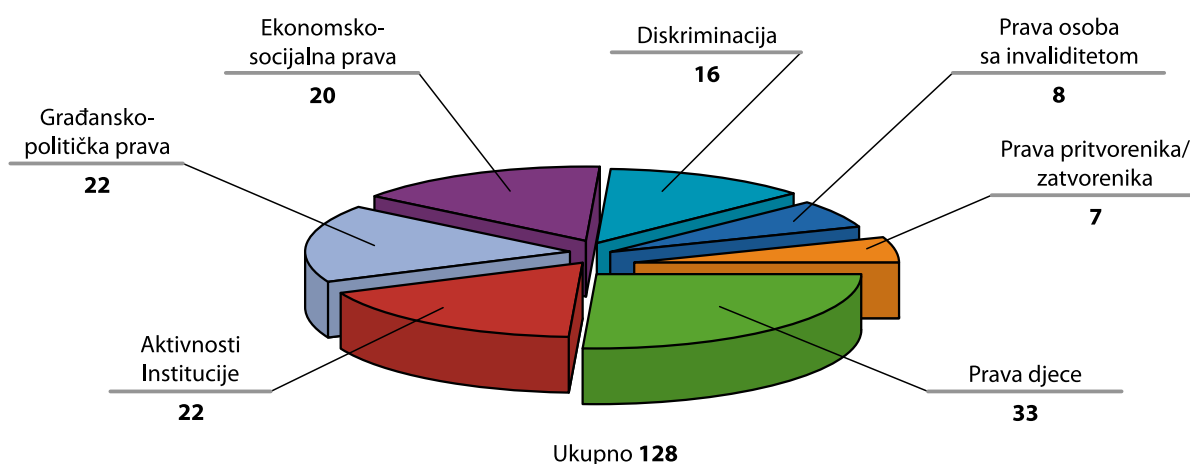
Ove aktivnosti podrazumijevale su učešće ombudsmena i njihovih pomoćnika u medijima (intervjui, izjave, gostovanja u TV i radio emisijama), kao i dostavljanje odgovora u pisanoj formi kada su u pitanju štampani mediji.

U 2015. godini Institucija ombudsmena odgovorila je na ukupno 128 zahtjeva medija, što je za 28 više nego 2014. godine.

Izjave koje su ombudsmeni i njihovi pomoćnici dali za lokalne medije širom Bosne i Hercegovine ili u inozemstvu, kao i informacije plasirane u formi saopćenja za javnost, nisu obuhvaćene obrađenom statistikom, zato treba napomenuti da su lokalni mediji pokazali značajan interes za rad Institucije, kao i da su ombudsmeni i njihovi pomoćnici dali značajan broj izjava za medije prilikom učešća na konferencijama u inozemstvu.

U formi saopćenja za javnost ombudsmeni su se oglasili o temama diskriminacije, prava djeteta i osoba s invaliditetom, te drugih tema koje su razmatrane sa stanovišta zaštite i unapređenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Na isti način ombudsmeni su nastojali doprinijeti afirmaciji prava, posebno ugroženih kategorija stanovništva povodom obilježavanja značajnih datuma iz oblasti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini u 2015. godini.

Ipak, ova činjenica ne umanjuje obavezu intenzivnijeg djelovanja ombudsmena prema medijima s ciljem aktueliziranja ostalih relevantnih pitanja iz oblasti zaštite ljudskih prava u narednom periodu.

Pregled zahtjeva medija po oblastima ljudskih prava

Posmatrano po kategorijama povreda prava, analiza pokazuje da se najveći broj zaprimljenih zahtjeva medija, kako u prethodnim godinama, tako i u 2015., odnosio na oblast zaštite prava djeteta (33).

U istoj mjeri mediji su pokazali interes za pitanja iz oblasti građanskih i političkih prava (22), kao i opće nadležnosti Institucije (22), dok je neznatno manji broj medijskih zahtjeva tretirao oblast ekonomsko-socijalnih prava građana (20).

U odnosu na 2014. godinu, manji udio u ukupnom broju obraćanja zauzimaju teme iz nadležnosti Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije (16). I dalje nedovoljan, ali povećan interes medija u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu zabilježen je po pitanju prava osoba s invaliditetom (8), dok su prava pritvorenika i zatvorenika ostala na približno istom nivou interesovanja i bila su sedam puta predmet obraćanja medijskih kuća ovoj instituciji.

Kao što je ranije navedeno, i dalje je prisutan trend da se mediji u najvećoj mjeri obraćaju Instituciji ombudsmena u vezi s pitanjima koja tretiraju prava djece, što je posljedica aktuelnih dešavanja u oblasti obrazovanja, kao i slučajeva vršnjačkog nasilja, eksploatacije djece i druge problematike u ostvarivanju prava djece u Bosni i Hercegovini.

Pored iznošenja stava u pogledu navedenih tema, ombudsmeni su u domenu promocije posebnu pažnju ove godine posvetili "Specijalnom izvještaju o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH", kao i obilježavanju Dječije nedjelje i Međunarodnog dana djeteta.

Mediji su evidentno pokazali značajan interes za aktivnosti Institucije, odnosno saznanja do kojih su ombudsmeni došli postupajući po žalbama građana i mjera koje su preduzeli na otklanjanju utvrđenih kršenja njihovih prava. U ovim izjavama ombudsmeni su se također osvrnuli na ostale pokazatelje kojima se ocjenjuje opće stanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

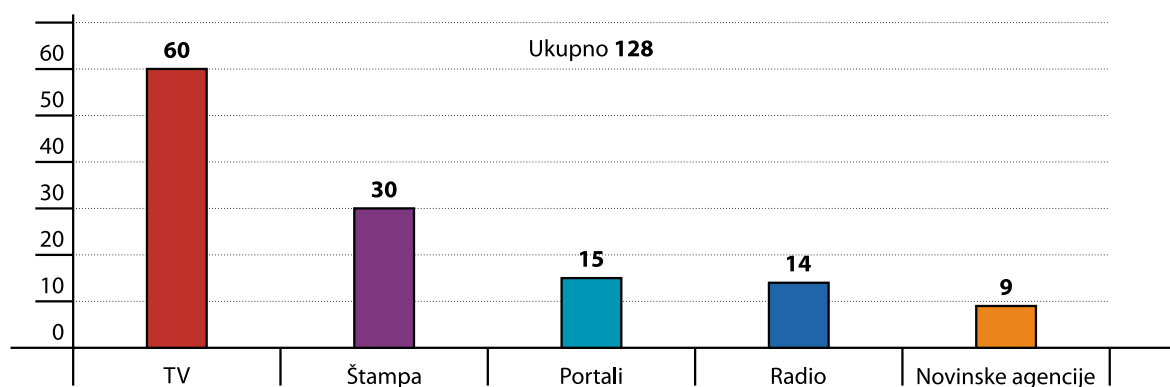
U oblasti građanskih i političkih prava zabilježen je značajan porast zahtjeva koji se odnose na slobodu pristupa informacijama, a Institucija je odgovarala i na zahtjeve novinara u vezi s funkcioniranjem pravosuđa, uprave, kao i imovinsko-pravnim odnosima, vladinim i ministarskim imenovanjima i sl.

U neznatno manjoj mjeri zahtjevi medija odnosili su se na ekonomsko-socijalna prava građana. U okviru ove oblasti tretirane su teme iz domena socijalne zaštite, kao i prava iz radnog odnosa i dr.

U odnosu na prethodnu, u 2015. godini nešto manji udio u ukupnom broju zaprimljenih zahtjeva zauzimaju teme iz nadležnosti Odjela za eliminaciju svih oblika diskriminacije. Ipak, medijima svakako treba priznati neosporan doprinos u informiranju građana u pogledu postojanja zaštite od diskriminacije, kao i stavljanja u fokus tema kao što su mobing, diskriminacija na osnovu društvenog položaja i spola, kao i drugi oblici diskriminacije. Ovakav pristup medija omogućio je da se o navedenim temama više čuje u javnom prostoru BiH, a samim tim ohrabre građani da prijave ovakve slučajeve.

U izjavama koje su predstavnici Institucije dali po pitanju prava osoba s invaliditetom posebno su aktualizirali problem arhitektonskih barijera, zapošljavanja i ostalih problema čije rješavanje bi omogućilo unapređenje stanja prava ove kategorije stanovništva.

Kada je riječ o pravima zatvorenika i pritvorenika, razgovarano je o uslovima u kazneno-popravnim zavodima u BiH, obraćanju Instituciji i preduzetim mjerama, a određeni broj medijskih zahtjeva zaprimljen je povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv torture.

Medijski interes za rad Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH prema vrsti medija

Najviše istupa u 2015. ombudsmeni i njihovi pomoćnici ostvarili su u programima elektronskih medija, čime je nastavljen trend iz prethodnih godina.

Kao što prikazuje dijagram, ubjedljivo najveći udio u ukupnom broju izjava za medije ombudsmeni i njihovi pomoćnici ostvarili su u televizijskim programima (60), dok je duplo manje izjava realizirano po zahtjevima štampanih medija (30).

Posmatrano prema vrsti medija za koje su predstavnici Institucije dali izjave u izvještajnoj godini, slijede portali (15) i radiostanice (14), te novinske agencije (9).

U odnosu na 2014. godinu, evidentan je porast broja zahtjeva od štampanih medija i portala, dok su nešto manji interes pokazale radiostanice, a saradnja s novinskim agencijama ostala je na istom nivou.

Govoreći o medijima s kojima je Institucija ostvarila saradnju tokom 2015. godine, važno je napomenuti da je najviše izjava realizirano po zahtjevima BHRT-a, ali i da su u većoj mjeri nego prethodne godine aktivnosti institucije ispratili RTVFBiH i RTRS.

Predstavnici Institucije su tokom 2015. godine gostovali i davali izjave u programima N1, TV1, Al Jazeera, Pink BH, kao i za "Nezavisne novine", "Dnevni avaz", "Press" i brojne druge medijske kuće.

Značajan doprinos u informiranju javnosti u lokalnim zajednicama dale su RTVZE, RTV Slon iz Tuzle, RTVUSK, Tv City iz Mostara i druge.

U izvještajnoj godini nastavljen je trend fokusiranja medijske saradnje na sjedište Institucije u Banjoj Luci i sarajevski ured, što ukazuje na potrebu snažnijeg angažmana na promociji aktivnosti područnih ureda Institucije u Mostaru, Livnu i Brčko Distriktu BiH.

Koristeći mogućnosti interneta, kao elektronskog medija s najvećom korisničkom grupom na svijetu, Institucija je, prateći trendove u funkcionalnosti i dizajnu, posebnu pažnju posvetila internetskoj stranici (www.ombudsmen.gov.ba) na kojoj se korisnici mogu informirati o radu Institucije, svojim pravima i postupcima za ostvarivanje prava kroz rad ombudsmena, te preuzeti obrazac žalbe.

Na stranici su također objavljeni i specijalni izvještaji, analize i preporuke ombudsmena, te publikacije i promotivni videomaterijali, čime je posjetiocima omogućen bolji uvid u aktivnosti Institucije značajan za ostvarivanje njihovih prava.

U toku 2015. godine na ovoj internetskoj prezentaciji objavljeno je 75 pojedinačnih informacija, a posjećena je 32.698 puta i ukupno je pogledano 107.654 stranica sa sadržajima. Te posjete ostvarilo je 22.128 različitih posjetilaca koji su se, u prosjeku, zadržavali dvije minute i pedeset sekundi na internetskoj prezentaciji.

Najviše posjeta bilo je iz Bosne i Hercegovine, slijede Srbija i Hrvatska, a značajan broj posjeta zabilježen je iz SAD-a, Njemačke, Velike Britanije, Holandije, Slovačke, Kenije itd.

Kako prethodnih, tako i 2015. godine saradnja s medijima odvijala se kroz učešće predstavnika Institucije na skupovima posvećenim pitanjima iz oblasti medijskih sloboda, te redovne kontakte s novinarima, kao i portparolima iz drugih agencija i institucija.

U izvještajnoj godini ombudsmeni su prvi put organizirali novogodišnji prijem za novinare, kako bi istakli dobru saradnju s medijima i zahvalili na profesionalnom odnosu u izvještavanju o aktivnostima Institucije. Prijem je ujedno bio prilika za sumiranje rezultata rada u 2015. godini i razgovor o unapređenju buduće saradnje ombudsmena i medija s ciljem promocije i zaštite ljudskih prava.

XIII. SARADNJA S NEVLADINIM I CIVILNIM SEKTOROM

Saradnja s nevladinim organizacijama i civilnim sektorom u 2015. godini bila je intenzivirana i karakterizira je veliki broj zahtjeva za saradnjom i učešćem u aktivnostima NVO-a, a koji su upućeni Instituciji ombudsmena. Imajući u vidu svoje redovne aktivnosti i ograničene kapacitete, ombudsmeni su se ipak u najvećoj mjeri odazivali ovakvim pozivima. Međutim, saradnja na individualnim i ad hoc osnovama otvorila je pitanja revidiranja Platforme o saradnji s NVO i organiziranja ove saradnje na uređenijim i partnerskim osnovama.

U 2015. godini izdvojilo se nekoliko oblasti saradnje sa NVO. Radi se, prije svega, o zaštiti marginaliziranih grupa, u prvom redu osoba s invaliditetom, djece, pripadnika manjina. Kako bi unaprijedili njihova prava i ukazali na težak položaj, u borbi za jednakopravnost i socijalno uključenje u sve segmente društva, ombudsmeni BiH su nastavili saradivati s organizacijama: My Rights, Minority Groups International, Koalicijom za strategiju i izjednačavanje mogućnosti i prava osoba s invaliditetom Unsko-sanskog kantona, koalicijom marginaliziranih grupa (KOMAG).

Neke od definiranih oblasti zajedničkog djelovanja su:

- Izrada plana provođenja Konvencije o pravima osoba s invaliditetom UN-a ili plan za usklađivanje zakonodavstva s proklamiranim principima i obavezama definiranim u Konvenciji, te shodno tome ujednačavanje definicije invaliditeta i osoba s invaliditetom u zakonodavstvu,
- Zagovaranje programa za adekvatno utvrđivanje potreba za ortopedskim i drugim pomagalicama, primjerenim individualnim potrebama osoba s invaliditetom, i osiguranje sredstva za funkcionalan javni sistem stomatološke usluge za djecu i odrasle osobe s intelektualnim poteškoćama,
- Zagovaranje provođenja kvalitetnog inkluzivnog obrazovanja za djecu i mlade s invaliditetom na svim nivoima obrazovanja,
- Promoviranje prava na jednake mogućnosti i pristupačnost javnim objektima i ustanovama i ravnopravno učešće u saobraćaju,
- Približavanje rada ombudsmena osobama s invaliditetom kako bi mogle podnijeti žalbu Instituciji ombudsmena o kršenju njihovih prava.
- Učešće osoba s invaliditetom i organizacije osoba s invaliditetom u određivanju prioriteta i provođenju Strategije 2016.-2021. ombudsmena u ovoj oblasti.

Imajući u vidu povećan broj žalbi iz oblasti radnih odnosa i žalbi vezanih za mobing na radnom mjestu te najavljeno usvajanje novog Zakona o radu, Institucija ombudsmena ostvarila je niz kontakata s organizacijama koje se bave smanjenjem eksploatacije na radnom mjestu i jačanjem zaštite prava radnika u Bosni i Hercegovini.

U oblasti zaštite prava djece Institucija ombudsmena nastavila je saradnju s koalicijom mreže NVO za prava djeteta "Snažniji glas za djecu" i Save the Children.

Kada govorimo o posebnom mandatu koji Institucija ombudsmena ima u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije u BiH, saradnja s NVO ogledala se u učešću na konferencijama, stručnim skupovima i promotivnim aktivnostima u kojima se šira javnost upoznavala s mandatom i nivoom provo-

đenja ovog zakona. Poseban akcenat je u 2015. godini stavljen na prava LGBT osoba, a organizacije s kojima je Institucija saradivala na ovim pitanjima su Sarajevski otvoreni centar i Koalicija organizacija civilnog društva za borbu protiv diskriminacije "Jednakost za sve."

Na pitanjima jačanja i promocije uspostave sistema pristupa pravdi i uspostave efikasnog sistema besplatne pravne pomoći Institucija je nastavila saradnju s organizacijom Vaša prava i Fondacijom lokalne demokratije u okviru potpisanog sporazuma čija je svrha uspostavljanje zajedničke saradnje i koordinacije pružaoca besplatne pravne pomoći kako bi građani Kantona Sarajevo imali efikasniju i kvalitetniju zaštitu u ostvarivanju svojih prava.

Posebno intenzivirana saradnja s organizacijama civilnog društva u 2015. godini bila je u oblasti transparentnosti, odgovornosti i integriteta u javnoj upravi, borba protiv korupcije i u okviru inicijative partnerstva za otvorenu vlast.

Institucija ombudsmena učestvovala je u inicijativi Partnerstvo za otvorenu vlast u organizaciji Transparency International Bosne i Hercegovine, Fondacija CPI, Centar za društvena istraživanja Analitika i Centar za istraživačko novinarstvo, a u saradnji s Fondom otvoreno društvo Bosna i Hercegovina i regionalnim projektom "Zagovaranje za otvorenu vlast: pravo da znam u Jugoistočnoj Evropi", koji je finansirala Evropska unija.

Partnerstvo za otvorenu vlast – Open Government Partnership (OGP) – globalna je multilateralna inicijativa za transparentnost i otvorenost rada organa javne vlasti, a njene učesnice su države koje se članstvom u Partnerstvu obavezuju na konkretne mjere i djelovanje u oblastima transparentnosti, osnaživanja učešća građana u vlasti, borbe protiv korupcije i uvođenja novih tehnologija, a kako bi javna vlast bila što efikasnija. Partnerstvo za otvorenu vlast je inicijativa koja broji 65 država članice, a Bosna i Hercegovina joj se priključila 2014. godine.

U skladu sa svojim kapacitetima i mogućnostima, Institucija ombudsmena je tokom 2015. godine provodila i određene edukativne aktivnosti, te nastojala otvoriti svoja vrata studentima i nevladinim organizacijama koje se interesiraju za način funkcioniranja Institucije. U tom smislu izdvajamo posjetu Instituciji grupe NVO koje su okupljene oko USAID-ovog programa podrške marginaliziranim grupama.

Važni događaji

Na inicijativu Institucije ombudsmena, održana je Zajednička tematska sjednica Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma PSBiH i Komisije za jednakopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, na kojoj je razmatran Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH. Ovaj način saradnje s parlamentima u Bosni i Hercegovini pokazao se i izuzetno učinkovit i rezultirao je širom inicijativom za rješavanje pitanja porodijskih naknada u FBiH.

Međunarodni dan ljudskih prava, 10. decembar, pod motom "Naša prava. Naše slobode. Uvijek." Institucija ombudsmena obilježila je učešćem u nekoliko zajedničkih aktivnosti:

- U radu konferencije koju je organizirao Gender centar Vlade Republike Srpske, o temi "Femicid kao oblik rodno zasnovanog nasilja" održanoj u Banjoj Luci, u okviru obilježavanja globalne kampanje pod nazivom: "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" i kampanje: "Život bez nasilja";

- Izlaganjem na zajedničkoj konferenciji u organizaciji Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, koja je posvećena podizanju svijesti o ljudskim pravima i stvaranju prostora za dijalog u Bosni i Hercegovini kao koraka naprijed ka demokratskom i tolerantnom bh. društvu lišenom diskriminacije i predrasuda;
- Posjetom dnevnog centra za djecu pri Humanitarnoj organizaciji "Altruist" u Mostaru, s ciljem ukazivanja na problem prosjačenja djece i potrebu njegovog sistemskog rješavanja, te pružanja podrške dnevnim centrima za djecu zatečenu u prosjačenju i skitnji i djeci koja trpe druge oblike nasilja ili eksploatacije u Bosni i Hercegovini, a koji rade zahvaljujući entuzijazmu i zalaganju pojedinih nevladinih organizacija;
- Izlaganjem na skupu na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci pod nazivom: "Bosna i Hercegovina i izbjeglice: Onda i sada", gdje je otvorena javna rasprava o izazovima proizašlim iz dugotrajnog raseljavanja na Balkanu, 20 godina nakon završetka oružanih sukoba u Bosni i Hercegovini, kao i o novim izazovima u rješavanju trenutne izbjegličke krize iz perspektive Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

XIV. BUDŽET I FINANSIJE

Institucija ombudsmena u cijelosti se finansira iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine²⁷⁹. U tabeli u Aneksu ovog izvještaja prikazan je budžet za 2015. godinu kojim Institucija ombudsmena raspolaže u iznosu od 2.460.000. Ukupno izvršenje rashoda budžeta za 2015. godinu iznosi 2.328.369 KM, što čini 95 % od ukupnih sredstava odobrenih budžetom.

Institucija ombudsmena u toku 2015. godine nije iskazala potrebu, niti se obraćala sa zahtjevom za sredstvima iz tekuće rezerve.

U periodu od 2009. godine budžetska sredstva za funkcioniranje Institucije ombudsmena bila su umanjivana, što je uticalo na plan i rad Institucije i otežavalo normalno funkcioniranje u svim segmentima te nisu uvažavani zahtjevi za budžetskim sredstvima iako su za to postojali i zakonski i opravdani razlozi, kao što su to, prema Zakonu o zabrani diskriminacije, posebni poslovi u oblasti vladinih, ministarskih i drugih imenovanja, poslovi u oblasti slobode pristupa informacijama i drugi.

Institucija ombudsmena akreditirana je kod Međunarodnog koordinacijskog komiteta nacionalnih institucija za promociju i zaštitu ljudskih prava u statusu "A".

Jedan od osnovnih preduslova za akreditaciju u statusu "A" je finansijska neovisnost institucije. Ombudsmeni smatraju da bi ovaj preduslov bio ozbiljno narušen ako bi Institucija ombudsmena prihvatila da njeno finansijsko poslovanje dodatno revidiraju organi izvršne vlasti, što bi u konačnici moglo dovesti do gubljenja statusa "A", a što Institucija ombudsmena ne može dozvoliti.

Revizijski izvještaji su svake godine bili pozitivni, što je ukazivalo na racionalno i zakonito izvršenje budžeta i trošenje budžetskih sredstava.

²⁷⁹ Zakon o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2015.godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 40/15)

XV. TABELARNI PRIKAZ PREPORUKA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-1/15	Ž-SA-05-840/14	OPĆINA TRAVNIK N/R NAČELNIKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-2/15	Ž-MO-05-58/14	GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-3/15	Ž-MO-05-77/14	GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-4/15	Ž-MO-05-106/14	GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA MOSTARA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-5/15	Ž-MO-04-125/14	VLADA HNK/Ž N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	12.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-6/15	Ž-LI-05-130/13	OPĆINSKI SUD LIVNO	09 - SUDOVI	21.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-7/15	Ž-BL-05-660/14	POLICIJSKA STANICA TESLIĆ	05 - POLICIJA	20.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-8/15	Ž-BL-05-693/14	OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	26.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-9/15	Ž-SA-04-1376/14	D.D. BH TELECOM - TELECOM INŽENJERING SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	22.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-10/15	Ž-SA-05-1081/14	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO SLUŽBA ZA PRIVREDU, FINANSIJE I INSPEKCIJSKE POSLOVE URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	3.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-11/15	Ž-SA-05-1104/14	GRAD PRIJEDOR ODJELJENJE ZA FINANSIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	3.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-12/15	Ž-BL-05-764/14	GRAD BANJA LUKA	19 - UPRAVA	29.1.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-13/15	Ž-BL-02-713/14	ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO RADA I BORAČKO INVALIDSKE ZAŠTITE	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	29.1.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-14/15	Ž-BL-05-742/14	PORESKA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	29.1.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-15/15	Ž-BL-05-611/14	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO	19 - UPRAVA	29.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-16/15	Ž-BL-05-226/14 Ž-BL-05-234/14	VIJEĆE MINISTARA BiH	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	29.1.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-17/15	Ž-BL-01-662/13	VLADA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE SREDNJOBOSANSKI KANTON ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA SBK NOVI TRAVNIK OPĆA BOLNICA JAJCE	13 - PRAVA DJETETA	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-18/15	Ž-BL-05-359/14	OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE BOSANSKA KRUPA JKP "10. JULI" D.O.O. BOSANSKA KRUPA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-19/15	Ž-BL-04-668/14	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH VIJEĆE MINISTARA BiH VLADA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA FOND PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE	25 - PENZIJE	30.1.2015	REALIZIRANA	DA
P-20/15	Ž-BL-05-6/15	JU OŠ "SVETI SAVA" DOBOJ	09 - SUDOVI	3.2.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-21/15	Ž-BL-05-830/14	UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE BiH	19 - UPRAVA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-22/15	Ž-BL-05-772/14	GRAD BANJA LUKA	19 - UPRAVA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-23/15	Ž-BL-05-759/14	JU CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE "ZUHDIJA ŽALIĆ" VELIKA KLADUŠA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	4.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-24/15	Ž-BL-05-706/14	JP "MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA" D.O.O.	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	4.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-25/15	Ž-SA-05-1263/14	OPĆINA VITEZ	19 - UPRAVA	4.2.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-26/15	Ž-SA-06-1141/14	VIJEĆE MINISTARA BiH MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - NA OSNOVU POLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	4.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-27/15	Ž-SA-02-520/14	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	5.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-28/15	Ž-SA-04-961/14	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU, KULTURU I SPORT ZENICA JU SREDNJA MJEŠOVITA ŠKOLA ZAVIDOVIĆI N/R DIREKTORA ZAVIDOVIĆI	10 - RADNI ODNOSI	6.2.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-29/15	Ž-SA-04-18/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA N/R DIREKTORA ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	6.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-30/15	Ž-LI-05-138/14	OPĆINA DRVAR, OPĆINSKI NAČELNIK OPĆINSKO VIJEĆE DRVAR	19 - UPRAVA	9.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-31/15	Ž-LI-05-249/14	SKUPŠTINA KANTONA 10	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	9.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-32/15	Ž-LI-02-291/14	OPĆINA DRVAR, OPĆINSKI NAČELNIK OPĆINSKO VIJEĆE DRVAR	02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMIRANJA	9.2.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-33/15	Ž-LI-05-321/14	OPĆINA LIVNO, OPĆINSKI NAČELNIK	19 - UPRAVA	9.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-34/15	Ž-SA-05-943/14	AGENCIJA ZA FINANSIJSKE, INFORMATIČKE I POSREDNIČKE USLUGE D.D. SARAJEVO N/R V.D. DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	9.2.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-35/15	Ž-SA-04-644/12	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO	23 - ZDRAVSTVO	25.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-36/15	Ž-SA-05-1098/11	OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO N/R URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKOG INSPEKTORA N/R NAČELNIKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	23.2.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-37/15	Ž-SA-04-62/15	FEDERALNI ZAVOD ZA PIO/MIO MOSTAR DIREKTOR FEDERALNOG ZAVODA	25 - PENZIJE	24.2.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-38/15	Ž-BR-05-259/13	OPĆINSKI SUD U ŽIVNICAMA	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	11.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-39/15	Ž-BR-04-36/14	VLADA BRČKO DISTRIKTA BiH ODJEL ZA OBRAZOVANJE	11 - OBRAZOVANJE	11.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-40/15	Ž-BR-04-5/14	GRAD TUZLA SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE, IZGRADNJU I POSLOVE MJESNIH ZAJEDNICA KOMISIJA ZA SAOBRAĆAJ JKP SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE D.O.O TUZLA	21 - KOMUNALNE USLUGE	11.3.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-41/15	Ž-BR-05-100/14	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-42/15	Ž-BR-06-18/14	VLADA BRČKO DISTRIKTA BiH ODJEL ZA OBRAZOVANJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-13 - NA OSNOVU VEZE SA NACIONALNOM MANJINOM	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-43/15	Ž-BR-05-201/14	JP RADIOTELEVIZIJA TUZLANSKOG KANTONA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-44/15	Ž-BR-05-200/14	JP RADIOTELEVIZIJA TUZLANSKOG KANTONA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-45/15	Ž-BR-05-261/14	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE CENTAR JAVNE BEZBJEDNOSTI BIJE LJINA POLICIJSKA STANICA BIJE LJINA	05 - POLICIJA	11.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-46/15	Ž-SA-06-105/14	OPĆINA PROZOR-RAMA SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE, KOMUNALNE DJELATNOSTI, IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE I KATASTAR NEKRETNINA N/R NAČELNIKA PROZOR-RAMA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE HNK MOSTAR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	9.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-47/15	Ž-SA-04-900/14	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO, SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE	9.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-48/15	Ž-SA-06-1196/14	KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	11.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-49/15	Ž-SA-05-1340/14	JU OŠ "5. OKTOBAR" SANSKI MOST ŠKOLSKI ODBOR, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	11.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-50/15	Ž-SA-01-95/15	VLADA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE SKUPŠTINA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE	13 - PRAVA DJETETA	13.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-51/15	Ž-SA-06-1107/14	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA SARAJEVO	06 - JAVNI PRIHODI	13.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-52/15	Ž-MO-05-3/15	ISLAMSKA ZAJEDNICA U BiH - KARAOĐOZ-BEGOVA MEDRESA MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-3 - PRAVO NA DVOSTEPENOST	13.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-53/15	Ž-BL-05-832/14	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO- PRAVNE POSLOVE BANJA LUKA	19 - UPRAVA	16.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-54/15	Ž-BL-05-741/14	JZU DOM ZDRAVLJA BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	17.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-55/15	Ž-BL-05-749/14	UNIVERZITETSKA BOLNICA KLINIČKI CENTAR BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-56/15	Ž-BL-05-9/15	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE INSPEKCIJA RADA PODRUČNO ODJELJENJE TREBINJE - ODSJEK BILEĆA	15 - IMOVINSKO PRAVNI	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-57/15	Ž-BL-04-684/14	OPĆINA GRADIŠKA	10 - RADNI ODNOSI	16.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-58/15	Ž-BL-05-834/14	NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE OPĆINA PRNJAVOR	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	16.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-59/15	Ž-BL-05-815/14	OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6.)	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-60/15	Ž-BL-06-676/14	MUP REPUBLIKE SRPSKE UPRAVA ZA POLICIJSKO OBRAZOVANJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - NA OSNOVU POLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-61/15	Ž-BL-06-504/14	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE RS-a	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-18 - NA OSNOVU DRUŠTVENOG POLOŽAJA I POLA	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-62/15	Ž-BL-04-778/14	GRAD BANJA LUKA ODJELJENJE KOMUNALNE POLICIJE	21 - KOMUNALNE USLUGE	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-63/15	Ž-BL-04-520/14	OPĆINA SRBAC	10 - RADNI ODNOSI	16.3.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-64/15	Ž-BL-02-17/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE RS	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-65/15	Ž-BL-05-754/14	VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BiH SARAJEVO	09 - SUDOVI	16.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-66/15	Ž-BL-04-579/14	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	25 - PENZIJE	16.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-67/15	Ž-BL-04-688/14	SREDNJOŠKOLSKI CENTAR "NIKOLA TESLA" KOTOR- VAROŠ	11 - OBRAZOVANJE	16.3.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	NE
P-68/15	Ž-MO-01-18/15	OSNOVNA ŠKOLA NOVI TRAVNIK N/R DIREKTORA NOVI TRAVNIK	13 - PRAVA DIJETETA	30.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-69/15	Ž-MO-04-172/14	VLADA HNK N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	30.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-70/15	Ž-MO-04-173/14	VLADA HNK N/R PREMIJERA MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	30.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-71/15	Ž-BL-05-394/14	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.2.2015	REALIZIRANA	DA
P-72/15	Ž-BL-05-161/15	GRAD ZENICA SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I STAMBENE POSLOVE	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	31.3.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-73/15	Ž-BL-05-103/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	19 - UPRAVA	31.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-74/15	Ž-BL-06-70/15	ELEKTROPRIENOS BiH BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PORIJEKLA	31.3.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-75/15	Ž-BL-04-797/14	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	31.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-76/15	Ž-BR-05-14/15	FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	1.4.2015	REALIZIRANA	DA
P-77/15	Ž-SA-04-899/14	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE	28.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-78/15	Ž-BR-04-18/13	VLADA BRČKO DISTRIKTA BiH N/R GRADONAČELNIKA JP "KOMUNALNO BRČKO" D.O.O. N/R DIREKTORA	21 - KOMUNALNE USLUGE	1.4.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-79/15	Ž-BR-05-376/13	OPĆINA GRAČANICA SLUŽBA ZA PODUZETNIŠTVO, LOKALNI RAZVOJ I FINANSIJE URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	1.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-80/15	Ž-BR-04-370/13	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO, INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA SARAJEVO, ODJELJENJE ZA PRVOSTEPENI POSTUPAK MEDICINSKOG VJEŠTAČENJA TUZLA, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	1.4.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-81/15	Ž-BL-05-415/14	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA BiH OPĆINA ZVORNIK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	31.3.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-82/15	Ž-BL-05-621/14	SKUPŠTINA KANTONA 10 KOMISIJA ZA IZBOR I IMENOVANJE TOMISLAVGRAD	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	31.3.2015	REALIZIRANA	DA
P-83/15	Ž-BL-01-592/14	VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO PRAVDE REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	31.3.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-84/15	Ž-SA-04-57/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE KOMISIJA ZA PRIMJENU ČLANA 152. ZAKONA O RADU BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	2.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-85/15	Ž-SA-06-125/15 Ž-SA-06-132/15 Ž-SA-06-145/15	FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BORACA I INVALIDA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA KANTONALNE SKUPŠTINE SVIH KANTONA U FBiH	01 - DISKRIMINACIJA	3.4.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-86/15	Ž-SA-05-1300/14	SKUPŠTINA OPĆINE ISTOČNO NOVO SARAJEVO N/R PREDSEDNIKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	3.4.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-87/15	Ž-SA-04-1127/14 Ž-SA-05-1331/14	PARLAMENT FEDERACIJE BiH- PREDSTAVNIČKI DOM -DOM NARODA -ODBOR ZA POVRATAK IZBJEGLIH I RASELJENIH LICA DOMA NARODA SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA N/R MINISTRA SARAJEVO SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO N/R PREDSEDAVAJUĆEG SARAJEVO MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE KANTONA SARAJEVO N/R MINISTRA SARAJEVO MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BiH SARAJEVO	04 - VJERSKE SLOBODE / RELIGIJA I 19 - UPRAVA	6.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-88/15	Ž-SA-05-1234/14	KJP "SARAJEVO-ŠUME" D.O.O. SARAJEVO ODBOR ZA REVIZIJU	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	6.4.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-89/15	Ž-SA-04-134/15	FEDERALNI ZAVOD ZA PIO/MIO MOSTAR N/R DIREKTORA ZAVODA	25 - PENZIJE	6.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-90/15	Ž-SA-06-1070/14 Ž-SA-06-241/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH SARAJEVO VIJEĆE MINISTARA BiH SARAJEVO VLADA RS BANJALUKA FOND PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA RS BIJELJINA	01 - DISKRIMINACIJA	28.4.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-91/15	Ž-SA-05-954/13	OPĆINA CENTAR SARAJEVO KABINET OPĆINSKOG NAČELNIKA -INSPEKCIJA	19 - UPRAVA	28.4.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-92/15	Ž-SA-06-131/15	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA BRATUNAC	01 - DISKRIMINACIJA	28.4.2015	REALIZIRANA	DA
P-93/15	Ž-SA-05-10/14	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	19 - UPRAVA	28.4.2015	REALIZIRANA	DA
P-94/15	Ž-SA-04-62/15	FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BORACA I INVALIDA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA N/R MINISTRA FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA N/R MINISTRA	25 - PENZIJE	30.4.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-95/15	Ž-SA-04-64/15	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	30.4.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-96/15	Ž-SA-05-155/15	FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	8.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-97/15	Ž-BL-05-240/15	VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BiH OSNOVNI SUD BIJELJINA OKRUŽNI SUD BIJELJINA	09 - SUDOVI	11.5.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-98/15	Ž-BL-05-107/15	GRAD BANJA LUKA ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKA INSPEKCIJA	19 - UPRAVA	11.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-99/15	Ž-BL-05-87/15	OPĆINA SANSKI MOST	28 - PREDMETI KORUPCIJE	11.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-100/15	Ž-SA-01-1047/14 Ž-SA-06-1009/14 Ž-SA-06-1042/14 Ž-SA-06-1043/14 Ž-SA-06-1044/14 Ž-SA-06-1045/14 Ž-SA-06-1046/14 Ž-SA-06-1073/14 Ž-SA-06-331/14 Ž-SA-06-332/14 Ž-SA-06-346/14 Ž-SA-06-357/14 Ž-SA-06-378/14 Ž-SA-06-386/14 Ž-SA-06-408/14 Ž-SA-06-446/14 Ž-SA-06-944/14	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA SKUPŠTINA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	01 - DISKRIMINACIJA	11.5.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-101/15	Ž-BL-04-243/15	ELEKTROPRENOS BiH OPERATIVNO PODRUČJE BANJA LUKA BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-102/15	Ž-BL-06-225/15	GRADSKA UPRAVA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-18 - NA OSNOVU DRUŠTVENOG POLOŽAJA I POLA	12.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-103/15	Ž-BL-06-97/15	JU GIMNAZIJA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	12.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-104/15	Ž-SA-04-987/14	VLADA KANTONA 10 LIVNO	23 - ZDRAVSTVO	19.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-105/15	Ž-SA-05-1352/14	GRAD TUZLA TUZLA	19 - UPRAVA	19.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-106/15	Ž-MO-05-16/15	VLADA HNK MOSTAR	05 - POLICIJA	21.5.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-107/15	Ž-BR-05-188/14	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA TUZLANSKOG KANTONA • POLICIJSKA STANICA SREBRENİK • UPRAVA POLICIJE TUZLA - JEDINICA ZA PROFESIONALNE STANDARDE	05 - POLICIJA	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-108/15	Ž-BR-03-171/14	OPĆINA LUKAVAC JU SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE TUZLANSKOG KANTONA TUZLA MINISTARSTVO OBRAZOVANJA NAUKE, KULTURE I SPORTA TUZLANSKOG KANTONA	18 - MANJINE	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-109/15	Ž-BR-06-2/15	GRAD TUZLA KOMISIJA ZA IZBOR/ODABIR KORISNIKA PROJEKTA ROMA ACTION U OPĆINI TUZLA TUZLA MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BIH SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	27.5.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-110/15	Ž-BR-02-67/14	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA SARAJEVO - ODJELJENJE ZA PRVOSTEPENI POSTUPAK MEDICINSKOG VJEŠTAČENJA TUZLA	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-111/15	Ž-BR-03-282/14	OPĆINA ŽIVINICE N/R NAČELNIKA	18 - MANJINE	27.5.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-112/15	Ž-BR-06-84/13	OPĆINA ORAŠJE NAČELNIK OPĆINE ORAŠJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - NA OSNOVU OBRAZOVANJA	27.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-113/15	Ž-BL-05-68/15	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-114/15	Ž-BL-05-235/15	JZU DOM ZDRAVLJA BIJELJINA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	25.5.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-115/15	Ž-BL-04-773/14	GRAD PRIJEDOR	21 - KOMUNALNE USLUGE	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-116/15	Ž-SA-05-225/15	GRAD SARAJEVO GRADSKA UPRAVA SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE GRADSKI KOMUNALNI INSPEKTOR OPĆINA CENTAR KABINET NAČELNIKA - INSPEKCIJA URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	25.5.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-117/15	Ž-SA-05-176/15	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE UNSKO-SANSKOG KANTONA KANTONALNI UPRAVNI INSPEKTOR	19 - UPRAVA	25.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-118/15	Ž-SA-05-1189/14	J.P. "PARKING – SERVIS" ZENICA ZENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-119/15	Ž-SA-05-51/15	UNIVERZITET U ZENICI EKONOMSKI FAKULTET Z E N I C A	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-120/15	Ž-SA-05-1027/14	JP ELEKTROPRIVREDA BIH D.D. – SARAJEVO PODRUŽNICA "ELEKTRODISTRIBUCIJA", ZENICA ZENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.5.2015	REALIZIRANA	NE
P-121/15	Ž-BL-05-19/14	KANTONALNI SUD U TUZLI	05 - POLICIJA	26.5.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-122/15	Ž-BL-05-105/15	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	26.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-123/15	Ž-BL-05-785/13	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	09 - SUDOVI	27.5.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-124/15	Ž-BL-05-142/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE ZAVOD ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH	19 - UPRAVA	26.5.2015	REALIZIRANA	DA
P-125/15	Ž-MO-04-138/14	SVEUČILIŠTE U MOSTARU MEDICINSKI FAKULTET MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	4.6.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-126/15	Ž-SA-05-276/15 Ž-SA-05-280/15	OPĆINA HADŽIĆI OPĆINSKI NAČELNIK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	5.6.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-127/15	Ž-BL-04-788/14	FOND PIO REPUBLIKE SRPSKE	25 - PENZIJE	8.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-128/15	Ž-SA-06-886/14	RADIO-TELEVIZIJA BiH SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	10.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-129/15	Ž-SA-05-86/15	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO N/R MINISTRA PREDRAGA KURTEŠA MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA KANTONA SARAJEVO UPRAVA POLICIJE N/R POLICIJSKOG KOMESARA VAHIDA ČOŠIĆA SARAJEVO	05 - POLICIJA	15.6.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-130/15	Ž-SA-04-483/15	PARLAMENT FEDERACIJE BiH N/R PREDSEDAVAJUĆEG PREDSTAVNIČKOG DOMA SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	25.6.2015	REALIZIRANA	DA
P-131/15	Ž-BR-05-243/14	TUŽILAŠTVO BRČKO DISTRIKTA BiH	26 - TUŽILAŠTVA	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-132/15	Ž-BR-05-105/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH -SEKTOR ZA DRŽAVLJANSTVO I PUTNE ISPRAVE SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA SARAJEVO MATIČNI URED BIHAĆ BIHAĆ	17 - JAVNE ISPRAVE	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-133/15	Ž-BR-05-195/14	OPĆINSKI SUD U LUKAVCU	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6)	8.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-134/15	Ž-SA-04-258/15 Ž-SA-06-252/15	PARLAMENT FEDERACIJE BiH N/R PREDSEDAVAJUĆEG PREDSTAVNIČKOG DOMA SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE N/R MINISTRA SARAJEVO FEDERALNI ZAVOD ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR MOSTAR	01 - DISKRIMINACIJA I 25 - PENZIJE	9.7.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-135/15	Ž-SA-04-326/15	VLADA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA	10 - RADNI ODNOSI	24.6.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-136/15	Ž-MO-04-61/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FBiH - SARAJEVO N/R DIREKTORA	23 - ZDRAVSTVO	6.7.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-137/15	Ž-BL-05-426/14	MINISTARSTVO FINANSIJA RS PORESKA UPRAVA BANJA LUKA	19 - UPRAVA	9.7.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-138/15	Ž-BL-05-498/14	MINISTARSTVO FINANSIJA FBiH SARAJEVO	09 - SUDOVI	9.7.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-139/15	Ž-BL-05-732/14	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	09 - SUDOVI	9.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-140/15	Ž-BL-01-410/14	OSNOVNI SUD GRADIŠKA	13 - PRAVA DIJETETA	9.7.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-141/15	Ž-BL-02-713/14	VLADA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	9.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-142/15	Ž-BL-05-488/14	OPĆINA JAJCE	19 - UPRAVA	9.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-143/15	Ž-BL-05-581/14	OPĆINSKI SUD U ORAŠJU	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-144/15	Ž-BL-05-807/14	ZAŠTITNI FOND FBiH SARAJEVO	19 - UPRAVA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-145/15	Ž-BL-05-222/15	VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6.)	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-146/15	Ž-SA-05-330/15	SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-147/15	Ž-SA-05-1291/14	NAČELNIK OPĆINE ILIDŽA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	14.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-148/15	Ž-SA-05-836/14	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE BANJA LUKA PODRUČNA JEDINICA BANJA LUKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	10.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-149/15	Ž-BL-05-102/15	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC	19 - UPRAVA	13.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-150/15	Ž-BL-05-317/15	OKRUŽNI SUD U BANJOJ LUCI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6)	13.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-151/15	Ž-BL-05-151/15	GRAD DOBOJ	28 - PREDMETI KORUPCIJE	13.7.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-152/15	Ž-BL-04-180/15	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI MEDICINSKI FAKULTET SLUŽBA ZA SPECIJALISTIČKI STUDIJ I KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU	11 - OBRAZOVANJE	13.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-153/15	Ž-SA-05-1108/14	AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE BiH URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI SARAJEVO PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH N/R PREDSEDAVAJUĆEG DOMA NARODA N/R PREDSEDAVAJUĆEG PREDSTAVNIČKOG DOMA SARAJEVO	19 - UPRAVA	13.7.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-154/15	Ž-SA-05-180/15 Ž-SA-06-1137/14	VLADA FEDERACIJE BiH N/R PREMIJERA FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE N/R MINISTRA FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE N/R DIREKTORA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING I 26 - TUŽILAŠTVA	15.7.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-155/15	Ž-SA-05-149/15	MINISTARSTVO FINANSIJA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	15.7.2015	REALIZIRANA	DA
P-156/15	Ž-BL-05-376/15	SKUPŠTINA OPĆINE RIBNIK MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	5.8.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-157/15	Ž-BL-04-86/15	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE JU ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE JP "ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA"	10 - RADNI ODNOSI	5.8.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-158/15	Ž-BL-01-129/15	MINISTARTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	5.8.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-159/15	Ž-BL-01-243/14	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KOTORVAROŠ MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	13 - PRAVA DJETETA	12.8.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-160/15	Ž-BR-04-149/15	UNIVERZITET U TUZLI -SENATU -REKTORU	11 - OBRAZOVANJE	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-161/15	Ž-BR-04-168/12	VLADI BRČKO DISTRIKTA BIH -ODJEL ZA OBRAZOVANJE URED GRADONAČELNIKA BRČKO DISTRIKTA BIH -INSPEKTORAT ZA OBRAZOVANJE	11 - OBRAZOVANJE	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-162/15	Ž-BR-05-138/15	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH -GRADONAČELNIK -APELACIONO POVJERENSTVO	19 - UPRAVA	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-163/15	Ž-BR-05-172/14	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA TK-A POLICIJSKA UPRAVA ŽIVINICE POLICIJSKA STANICA ŽIVINICE	05 - POLICIJA	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-164/15	Ž-BR-05-34/15	AGENCIJA ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	1.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-165/15	Ž-BR-04-187/14	FOND ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE FILIJALA BIJE LJINA	25 - PENZIJE	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-166/15	Ž-LI-05-131/15	FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	19 - UPRAVA	18.12.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-167/15	Ž-BL-04-394/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA TUZLANSKOG KANTONA MINISTARSTVO ZDRAVSTVA TUZLANSKOG KANTONA	23 - ZDRAVSTVO	27.8.2015	REALIZIRANA	DA
P-168/15	Ž-BL-04-535/14	JP GRIJANJE D.O.O. ZENICA	10 - RADNI ODNOSI	31.8.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-169/15	Ž-BL-04-293/15	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE RS REPUBLIČKI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	11 - OBRAZOVANJE	31.8.2015	REALIZIRANA	DA
P-170/15	Ž-BL-05-278/15	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TREBINJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	31.8.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-171/15	Ž-BL-05-288/14	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS	23 - ZDRAVSTVO	4.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-172/15	Ž-BL-05-320/15	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO- PRAVNE ODNOSI RS REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO- PRAVNE ODNOSI RS- -PODRUČNA JEDINICA LAKTAŠI	19 - UPRAVA	4.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-173/15	Ž-BL-01-360/14	SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVA VLADA KANTONA SARAJEVO MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE JAVNA USTANOVA OŠ "KOVAČIĆI" SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	4.9.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-174/15	Ž-BL-05-54/15	AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU FEDERACIJE BIH URED ZA ZAKONODAVSTVO VLADE UNSKO-SANSKOG KANTONA ODBOR DRŽAVNE SLUŽBE ZA ŽALBE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-175/15	Ž-BL-05-18/15	GRAD BANJA LUKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	1.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-176/15	Ž-BL-05-502/14	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE RS	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-177/15	Ž-BL-04-747/14	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA USK BIHAĆ	10 - RADNI ODNOSI	1.9.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-178/15	Ž-BL-06-430/15	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE RS BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - NA OSNOVU OBRAZOVANJA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-179/15	Ž-BL-05-267/15	JU ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE PALE	19 - UPRAVA	2.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-180/15	Ž-SA-05-417/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD GRADAČAC UPRAVNI ODBOR	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-181/15	Ž-SA-04-622/15	JU STOMATOLOŠKI FAKULTET S KLINIKAMA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	2.9.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-182/15	Ž-SA-05-211/15 Ž-SA-05-212/15	GRAD ZENICA GRADONAČELNIK GRADA ZENICE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-183/15	Ž-SA-04-454/15	AGENCIJA ZA DRŽAVNU SLUŽBU FBiH N/R DIREKTORA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	7.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-184/15	Ž-SA-05-608/15	POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BiH SREDIŠNJI URED SARAJEVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	8.9.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-185/15	Ž-SA-04-731/15	UNIVERZITET U ZENICI MAŠINSKI FAKULTET N/R DEKANA	11 - OBRAZOVANJE	18.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-186/15	Ž-SA-04-595/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	18.9.2015	REALIZIRANA	DA
P-187/15	Ž-SA-06-625/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH N/R MINISTRA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	18.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-188/15	Ž-SA-04-894/15	ORGANI VLASTI FEDERACIJE BiH	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	31.8.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-189/15	Ž-BR-05-201/12	OPĆINSKI SUD U TUZLI	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6)	12.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-190/15	Ž-SA-05-1119/13 Ž-SA-05-634/15	OPŠTINA HADŽIĆI HADŽIĆI	15 - IMOVINSKO PRAVNI I 19 - UPRAVA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-191/15	Ž-SA-04-866/15	BOSNA I HERCEGOVINA MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-192/15	Ž-MO-04-51/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA ZHK N/R MINISTRICE ŠIROKI BRIJEG	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-193/15	Ž-MO-01-98/15	DRUGA OSNOVNA ŠKOLA ŠIROKI BRIJEG N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DJETETA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-194/15	Ž-MO-04-8/15	J.P. AUTOCESTE FBiH D.O.O. MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-195/15	Ž-MO-04-116/15	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA HNK MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-196/15	Ž-SA-05-696/15	JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "KOMUNALAC" D.O.O. HADŽIĆI HADŽIĆI	19 - UPRAVA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-197/15	Ž-SA-05-331/15	OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO SARAJEVO OPĆINSKO PRAVOBRANILAŠTVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-198/15	Ž-SA-04-358/15	KOMISIJA ZA PRIMJENU ČLANA 152. ZAKONA O RADU N/R PREDSEDNIKA KOMISIJE	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-199/15	Ž-SA-05-374/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	5.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-200/15	Ž-SA-05-797/14	GRAD MOSTAR ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE MOSTAR	19 - UPRAVA	5.10.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-201/15	Ž-SA-02-818/15	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	5.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-202/15	Ž-SA-06-275/15 Ž-SA-06-406/15	KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-203/15	Ž-SA-05-1024/14	GRAD MOSTAR GRADSKA UPRAVA ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE, ODJEL ZA FINANSIJE I NEKRETNINE N/R GRADONAČELNIKA	19 - UPRAVA	5.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-204/15	Ž-SA-04-482/15 Ž-SA-04-484/15	HIDROGRADNJA D.D. SARAJEVO UPRAVA DRUŠTVA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	5.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-205/15	Ž-MO-05-90/14	OPĆINA JEZERO N/R NAČELNIKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	12.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-206/15	Ž-MO-05-138/15	GRAD MOSTAR ODJEL ZA PRIVREDU, KOMUNALNE I INSPEKCIJSKE POSLOVE SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	15 - IMOVINSKO- PRAVNI	12.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-207/15	Ž-MO-01-152/15	E DIAKONIEWERK-INKLUZIVNI DJEČIJI VRTIĆ SUNČANI MOST - MOSTAR N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DIJETETA	12.10.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-208/15	Ž-MO-04-35/15	ELEKTROPRIJENOS BIH A.D. BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-209/15	Ž-MO-04-42/15	ELEKTROPRIJENOS BIH A.D. BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	12.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-210/15	Ž-BL-05-507/15	OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE BUŽIM	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	10.9.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-211/15	Ž-BL-05-122/15	FEDERALNA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE SARAJEVO	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	29.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-212/15	Ž-BL-05-547/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE JU OSNOVNA ŠKOLA "NJEGOŠ" BERKOVIĆI	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	12.10.2015	NIJE REALIZIRANA	NE
P-213/15	Ž-BL-05-384/15	OKRUŽNI PRIVREDNI SUD BANJA LUKA	09 - SUDOVI	12.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-214/15	Ž-BL-05-208/15	OPĆINA ŠAMAC	19 - UPRAVA	13.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-215/15	Ž-BL-05-60/15	OPĆINA ŠIPOVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	13.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-216/15	Ž-BL-04-579/14	OKRUŽNI SUD U BIJELJINI	25 - PENZIJE	13.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-217/15	Ž-BL-05-246/15	OPĆINA LAKTAŠI ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE	19 - UPRAVA	13.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-218/15	Ž-BL-05-359/15	VLADA REPUBLIKE SRPSKE KABINET PREDSEDNIKA VLADE BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	13.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-219/15	Ž-BL-05-838/13	MINISTARSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA REPUBLIKE SRPSKE ODSJEK TREBINJE MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE CJB TREBINJE PU TREBINJE	19 - UPRAVA	16.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-220/15	Ž-BL-05-336/15	JU OSNOVNA ŠKOLA "VUK KARADŽIĆ" OMARSKA REPUBLIČKI PEDAGOŠKI ZAVOD REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	16.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-221/15	Ž-BL-04-45/15	KANTONALNI ZAVOD ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI USK FEDERALNI ZAVOD ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE KANTONALNA ADMINISTRATIVNA SLUŽBA MOSTAR MINISTARSTVO ODBRANE BiH	25 - PENZIJE	16.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-222/15	Ž-BL-05-367/15	SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA MINISTARSTVO FINANSIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA BIHAĆ	19 - UPRAVA	16.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-223/15	Ž-BL-05-535/15	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE CENTAR JAVNE BEZBJEDNOSTI BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-224/15	Ž-BL-05-517/15	VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BiH SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	15.10.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-225/15	Ž-BL-06-83/15	MUP REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-226/15	Ž-BL-06-282/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-01 - UZNEMIRAVANJE	15.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-227/15	Ž-BL-06-90/15	MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH GRANIČNA POLICIJA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-19 - NA OSNOVU POLNOG IZRAŽAVANJA ILI ORIJENTACIJE	15.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-228/15	Ž-MO-04-151/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA ZHK N/R MINISTRICE ŠIROKI BRIJEG	10 - RADNI ODNOSI	19.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-229/15	Ž-SA-04-762/15	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA N/R DIREKTORA ZENICA	23 - ZDRAVSTVO	22.10.2015	REALIZIRANA	DA
P-230/15	Ž-SA-04-1361/14	OPĆINA BUGOJNO N/R NAČELNIKA BUGOJNO	10 - RADNI ODNOSI	22.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-231/15	Ž-MO-05-56/15	FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE N/R MINISTRA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	23.10.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-232/15	Ž-SA-05-338/15	UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR U SARAJEVU SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	9.7.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	NE
P-233/15	Ž-SA-05-169/15	OPĆINA BUGOJNO OPĆINSKI NAČELNIK SLUŽBA ZA FINANSIJE I INSPEKCIJSKI NADZOR	19 - UPRAVA	27.10.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-234/15	Ž-SA-05-435/15	OPĆINA SREBRENICA SKUPŠTINA OPŠTINE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	27.10.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-235/15	Ž-LI-04-206/15	UPRAVNO VIJEĆE VRTIČA "PČELICE" LIVNO	10 - RADNI ODNOSI	23.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-236/15	Ž-BL-05-311/15	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE FARMACEUTSKA KOMORA REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	19 - UPRAVA	4.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-237/15	Ž-SA-05-497/15	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	3.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-238/15	Ž-SA-05-712/15	KANTONALNO TUŽILAŠTVO SREDNJOBOSANSKOG KANTONA TRAVNIK TRAVNIK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	3.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-239/15	Ž-BR-05-150/15	UNIVERZITET U TUZLI PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-240/15	Ž-SA-05-962/15	OPĆINSKI SUD U BANOVICIMA BANOVICI	09 - SUDOVI -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	5.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-241/15	Ž-BL-04-774/14	FOND ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE FILIJALA BANJALUKA	25 - PENZIJE	6.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-242/15	Ž-BL-05-373/15	OSNOVNI SUD U BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	6.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-243/15	Ž-BL-05-554/14	KANTON SARAJEVO OPĆINA CENTAR	15 - IMOVINSKO PRAVNI	6.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-244/15	Ž-BL-05-23/15	AGENCIJA ZA DRUŽAVNU UPRAVU REPUBLIKE SRPSE BANJA LUKA	05 - POLICIJA	6.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-245/15	Ž-BL-06-224/15	OPĆINA PRNJAVOR	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-01 - UZNEMIRAVANJE	9.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-246/15	Ž-BL-06-750/14	JP "KOMUNALNO BRČKO" D.O.O. BRČKO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	9.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-247/15	Ž-SA-04-777/15	UPRAVA ZA INDIRECTNO OPOREZIVANJE BIH SREDIŠNJI URED UIO BANJA LUKA	10 - RADNI ODNOSI	16.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-248/15	Ž-BL-05-442/15	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	18.11.2015	REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-249/15	Ž-BL-05-545/15	FOND SOLIDARNOSTI ZA OBNOVU REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	18.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-250/15	Ž-MO-04-181/15	SKUPŠTINA HNK MOSTAR	06 - JAVNI PRIHODI	18.11.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-251/15	Ž-LI-05-236/15	OPĆINA DRVAR, OPĆINSKI NAČELNIK	19 - UPRAVA	18.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-252/15	Ž-LI-04-245/15	JP "KOMUNALAC" GLAMOČ	21 - KOMUNALNE USLUGE	29.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-253/15	Ž-BL-04-463/15	JP "ELEKTROPRIVREDA BiH" D.O.O. SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	30.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-254/15	Ž-MO-05-217/14	OPĆINA ČITLUK N/R PREDSEDNIKA OPĆINSKOG VIJEĆA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.11.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-255/15	Ž-MO-05-85/15	"VODOVOD" MOSTAR DRUŠTVO ZA VODOVOD I KANALIZACIJU D.O.O. MOSTAR N/R DIREKTORA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	30.11.2015	REALIZIRANA	DA
P-256/15	Ž-BL-05-340/15	UPRAVA ZA INDIRECTNO OPOREZIVANJE BiH MINISTARSTVO PRAVDE BiH UPRAVNA INSPEKCIJA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	30.11.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-257/15	Ž-BL-04-425/15	OPĆINA VLASENICA	10 - RADNI ODNOSI	30.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-258/15	Ž-LI-05-214/15	TUŽLAŠTVO KANTONA 10 LIVNO	26 - TUŽILAŠTVA	22.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-259/15	Ž-BL-06-534/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PORIJEKLA	30.11.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-260/15	Ž-SA-01-648/15	OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO N/R NAČELNIKA OPĆINE	05 - POLICIJA I 13 - PRAVA DJETETA	4.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-261/15	Ž-SA-05-431/15	OPĆINA ODŽAK OPĆINSKO VIJEĆE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	7.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-262/15	Ž-BR-01-239/15 Ž-BR-05-238/15	MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA RS CENTAR JAVNE BEZBJEDNOSTI DOBOJ POLICIJSKA STANICA PELAGIĆEVO -JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PELAGIĆEVO	13 - PRAVA DJETETA	17.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-263/15	Ž-BR-05-218/14	KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKOG KANTONA	19 - UPRAVA	17.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-264/15	Ž-BR-05-156/15	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD MODRIČA	19 - UPRAVA	17.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-265/15	Ž-SA-05-1034/13	VLADA KANTONA SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	14.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-266/15	Ž-SA-05-39/14	VLADA FBiH SARAJEVO	19 - UPRAVA	14.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-267/15	Ž-BL-05-618/15	OPĆINA SREBRENICA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	24.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-268/15	Ž-BL-04-638/15 Ž-BL-04-639/15	OSNOVNA ŠKOLA "SOKOLAC" SOKOLAC OPĆINA SOKOLAC ODJELJENJE ZA OPĆU UPRAVU MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE N/R MINISTRA MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE N/R MINISTRA	10 - RADNI ODNOSI	25.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-269/15	Ž-SA-04-1102/15	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE I MLADIH KANTONA SARAJEVO SARAJEVO N/R MINISTRA	11 - OBRAZOVANJE	28.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-270/15	Ž-SA-01-405/15	JU "PRVA OSNOVNA ŠKOLA" STOLAC STOLAC VLADA HERCEGOVAČKO- NERETVANSKOG KANTONA MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA MOSTAR	13 - PRAVA DIJETETA	28.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-271/15	Ž-MO-05-167/15	GRAD MOSTAR N/R GRADONAČELNIKA	19 - UPRAVA	29.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-272/15	Ž-MO-05-185/15	MUP ZHK N/R MINISTRA ŠIROKI BRIJEG	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	29.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-273/15	Ž-SA-05-242/15	OPĆINA TRAVNIK OPĆINSKI NAČELNIK SLUŽBA ZA URBANIZAM, GRAĐENJE, KATASTAR I IMOVINSKO- PRAVNE POSLOVE	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	30.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-274/15	Ž-SA-05-924/15	OPĆINA ISTOČNO NOVO SARAJEVO NAČELNIK OPĆINE SKUPŠTINA OPĆINE	19 - UPRAVA	30.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-275/15	Ž-SA-04-1010/14 Ž-SA-04-728/15	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH SARAJEVO ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I REOSIGURANJA FBiH SARAJEVO FOND ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA	23 - ZDRAVSTVO	30.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-276/15	Ž-BL-05-420/15	OPĆINA TESLIĆ POLICIJSKA STANICA TESLIĆ	19 - UPRAVA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-277/15	Ž-SA-05-347/15	KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-278/15	Ž-SA-05-689/15	GRANIČNA POLICIJA BiH N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-279/15	Ž-SA-05-824/15	REPUBLIKA SRPSKA JU OSNOVNA ŠKOLA "SOKOLAC"	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-280/15	Ž-SA-02-215/14	VLADA KANTONA SARAJEVO SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO VLADA F BiH PARALMENT FBiH	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	30.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA

BROJ PREPORUKE	BROJ ŽALBE	UPUĆEN ORGANU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	PRIMLJEN ODGOVOR
P-281/15	Ž-SA-05-1349/14	OPĆINA VELIKA KLADUŠA N/R NAČELNIKA VELIKE KLADUŠE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-282/15	Ž-SA-06-315/15	FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA SARAJEVO MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KS	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	30.12.2015	DJELIMIČNO REALIZIRANA	DA
P-283/15	Ž-BL-05-555/15	INVESTICIONO-RAZVOJNA BANKA A.D. BANJA LUKA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	30.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-284/15	Ž-BL-05-290/15	OPĆINA VELIKA KLADUŠA	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-285/15	Ž-SA-01-1032/15	OPĆINA VITEZ JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VITEZ	13 - PRAVA DJETETA	30.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-286/15	Ž-BL-04-279/15	GRAD PRIJEDOR	24 - SOCIJALNA ZAŠTITA	31.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-287/15	Ž-SA-04-1135/15	KANTON SARAJEVO MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE N/R MINISTRA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	31.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-288/15	Ž-SA-04-454/15	PARLAMENT FEDERACIJE BiH N/R PREDSEDAVAJUĆEG PREDSTAVNIČKOG DOMA SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE
P-289/15	Ž-SA-05-391/15	TUŽILAŠTVO BiH SARAJEVO	09 - SUDOVI -- 09-2 - DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLAN 6.)	31.12.2015	REALIZIRANA	DA
P-290/15	Ž-SA-05-767/15	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA SARAJEVA N/R MINISTRA	19 - UPRAVA	31.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-291/15	Ž-SA-04-49/14	NAČELNIK OPĆINE NOVO SARAJEVO OPĆINSKO VIJEĆE NOVO SARAJEVO	15 - IMOVINSKO-PRAVNI	31.12.2015	OSTVARENA SARADNJA	DA
P-292/15	Ž-SA-02-1240/12	PREDSEDAVAJUĆI SAVJETA ZA BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA SARAJEVO MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I TRANSPORTA FBiH N/R MINISTRA MOSTAR MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA KANTONA SARAJEVO N/R MINISTRA SARAJEVO	12 - OSOBE S INVALIDITETOM	31.12.2015	NIJE REALIZIRANA	DA
P-293/15	Ž-MO-06-142/15	OPĆINA ČITLUK OPĆINSKO VIJEĆE N/R PREDSEDNIKA	01 - DISKRIMINACIJA	31.12.2015	NEMA ODGOVORA	NE

ANEKS I.

PREGLED BUDŽETA 2015.

0304 Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Pregled rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama, Period izvještavanja: od 1.1.2015. do 31.12.2015. Obrazac 2.

Redni broj	Opis	Ekon. kod	Budžet	Izmjene i dopune (rebalans, prestruktur., preraspodjela, rezerva, namjenska sredstva i dr.)	Korigirani budžet	Ostvareni kumulativni iznos ukupnih rashoda i izdataka	Ostvareni kumulativni iznos istog perioda prethodne godine	Procenat 7/6 x 100	Procenat 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6(4+5)	7	8	9	10
1	Ukupni rashodi i izdaci (2+16)		2.460.000	0	2.460.000	2.328.369	2.387.447	94,6%	97,5%
2	Ukupni tekući rashodi (3+6)	610000	2.420.000	-24.500	2.395.500	2.272.002	2.380.015	94,8%	95,5%
3	Plaće i naknade troškova zaposlenih (4+5)	611000	1.906.000	4.000	1.910.000	1.836.709	1.880.445	96,2%	97,7%
4	Bruto plaće i naknade plaća	611100	1.723.000	0	1.723.000	1.656.592	1.702.693	96,1%	97,3%
5	Naknade troškova zaposlenih	611200	183.000	4.000	187.000	180.117	177.752	96,3%	101,3%
6	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (7+.....+15)	613000	514.000	-28.500	485.500	435.293	499.570	89,7%	87,1%
7	Putni troškovi	613100	73.000	0	73.000	65.103	55.341	89,2%	117,6%
8	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	613200	59.000	0	59.000	47.199	52.026	80,0%	90,7%
9	Izdaci za energiju i komunalne usluge	613300	21.000	-6.000	15.000	11.270	15.013	75,1%	75,1%
10	Nabavka materijala i sitnog inventara	613400	49.000	-1.500	47.500	37.503	41.071	79,0%	91,3%
11	Izdaci za usluge prevoza i goriva	613500	35.000	-9.000	26.000	20.417	22.752	78,5%	89,7%
12	Unamljivanje imovine i opreme	613600	194.000	-12.000	182.000	181.307	247.047	99,6%	73,4%
13	Izdaci za tekuće održavanje	613700	35.000	0	35.000	33.870	26.213	96,8%	129,2%
14	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	613800	7.000	0	7.000	2.843	6.403	40,6%	44,4%
15	Ugovorene i druge posebne usluge	613900	41.000	0	41.000	35.781	33.704	87,3%	106,2%
16	Ukupni kapitalni izdaci		40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
17	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	821000	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%
18	Nabavka opreme	821300	40.000	24.500	64.500	56.367	7.432	87,4%	758,4%

ANEKS II.

PREGLED OBAVEZA PO ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA

1. Javni organi na nivou Bosne i Hercegovine koji su ispunili obavezu imenovanja Službenika za informisanje i dostavili Vodič i Index registar u skladu sa članom 19 i 20 ZOSPI

R.br.	Ime institucije	R.Br.	Ime institucije
1	Agencija za policijsku podršku BiH	37	Institut za intelektualno vlasništvo BiH
2	Agencija za državnu službu BiH	38	Institut za standardizaciju BiH
3	Agencija za forenzička ispitivanja BiH	39	Komisija za koncesije BiH
4	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	40	Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
5	Agencija za javne nabavke i Ured za razmatranje žalbi BiH	41	Komisija za uklanjanje mina BiH
6	Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH	42	Konkurencijsko vijeće BiH
7	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	43	Ministarstvo civilnih poslova BiH
8	Agencija za osiguranje depozita BiH	44	Ministarstvo finansija i trezora BiH
9	Agencija za osiguranje u BiH	45	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
10	Agencija za poštanski promet BiH	46	Ministarstvo odbrane BiH
11	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	47	Ministarstvo pravde BiH
12	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH	48	Ministarstvo sigurnosti BiH
13	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	49	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
14	Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH	50	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
15	Agencija za sigurnost hrane BiH	51	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
16	Agencija za statistiku BiH	52	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH
17	Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH	53	Odbor državne službe za žalbe BiH
18	Agencija za unapređenje inostranih investicija BiH	54	Parlamentarna skupština BiH
19	Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH	55	Pravobranilaštvo BiH
20	Arhiv BiH	56	Regulatorna agencija za komunikacije BiH
21	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH	57	Predsjedništvo BiH
22	Centar za uklanjanje mina BiH	58	Služba za poslove sa strancima BiH
23	Centralna banka BiH	59	Služba za zajedničke poslove institucija BiH
24	Centralna izborna komisija BiH	60	Sud Bosne i Hercegovine
25	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela u BiH	61	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine
26	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH-BHDCA	62	Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja i bilja
27	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	63	Uprava za indirektno oporezivanje BiH
28	Direkcija za evropske integracije BiH	64	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
29	Državna agencija za istrage i zaštitu BiH	65	Ured za reviziju finansijskog poslovanja Institucija BiH
30	Državna regulativna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH	66	Ured za veterinarstvo BiH
31	Državna regulatorna komisija za električnu energiju BiH	67	Ustavni sud BiH
32	Elektroprivreda BiH	68	Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH
33	Fond za povratak BiH	69	Ured za zakonodavstvo BiH
34	Granična policija BiH	70	Vijeće ministara BiH
35	Institucija ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH	71	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
36	Institut za akreditiranje BiH		

2. Javni organi na nivou Bosne i Hercegovine koji su tokom 2015. godine dostavljali statističke podatke u skladu sa članom 20 ZOSPI

R.br.	Ime institucije	R.Br.	Ime institucije
1	Agencija za državnu službu BiH	21	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
2	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	22	Ministarstvo odbrane BiH
3	Agencija za javne nabavke BiH	23	Ministarstvo pravde BiH
4	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	24	Ministrastvo sigurnosti BiH
5	Agencija za sigurnost hrane BiH	25	Ministarstvo spoljne trgovina i ekonomskih odnosa BiH
6	Agencija za osiguranje u BiH	26	Ured za veterinarstvo BiH
7	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	27	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
8	Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH	28	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
9	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH	29	Ministarstvo civilnih poslova BiH
10	Agencija za unapređenje stranih investicija BiH	30	Ombudsman za zaštitu potrošača BiH
11	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH-BHDCA	31	Parlamentarna skupština BiH- Sekretarijat
12	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	32	Predsjedništva BiH -Sekretarijat
13	Direkcija za evropske integracije BiH	33	Služba za poslove sa strancima BiH
14	Državna regulatorna agencija za električnu energiju BiH	34	Sud BiH
15	Elektroprivreda BiH	35	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
16	Granična policija BiH	36	Ured za razmatranje žalbi BiH
17	Fond za povratak BiH	37	Ustavni sud BiH
18	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	38	Vijeće ministara BiH - Generalni Sekretarijat
19	Komisija za zaštitu očuvanje nacionalnih spomenika BiH	39	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
20	Ministarstvo finansija i trezora BiH		

Kada govorimo o dostavljanju statističkih podataka javnih organa na državnom nivou, u odnosu na 2015. godinu, Institucija ombudsmena za ljudska prava bilježi 39 javnih organa koji redovno ispunjavaju svoju obavezu. Tokom 2014. ovu obavezu je ispunjavalo 29 javnih organa.

3. Javni organi na nivou FBiH koji su tokom 2015. godine dostavljali statističke podatke u skladu sa ZOSPI

R.Br.	Nivo entiteta	R.Br.	Nivo Kantona	R.Br.	Nivo općine
1	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	1	Kantonalni sud u Tuzli	1	Općina Bugojno
2	Federalni hidrometeorološki zavod	2	Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo	2	Općina Bosansko Grahovo
3	Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH	3	Kantonalno tužiteljstvo ZDK	3	Općina Drvar
4	Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH	4	Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	4	Općina Foča-Ustikolina
5	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša FBiH	5	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	5	Općina Gračanica
6	Tužilaštvo FBiH	6	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove -Sarajevo	6	Općina Hadžići
		7	Kantonalni sud Zenica	7	Općina Ilijaš
		8	Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona	8	Općina Visoko
		9	Javna ustanova centar za socijalni rad Bihać	9	Općina Kakanj
		10	Olimpijski Bazen Otoka	10	Općina Lukavac
		11	Univerzitet u Tuzli	11	Općina Novi Travnik
				12	Općina Sapna
				13	Općina Sanski Most
				14	Općina Stari Grad
				15	Općina Tomislavgrad
				16	Općina Zavidovići
				17	Općinski sud Živinice

U 2015. godini, šest javnih organa na nivou FBiH je redovno ispunjavalo svoju obavezu dostavljanja statističkih podataka, kao i u 2014. godini. Na nivou kantona FBiH u 2015 godini ovu obavezu je ispunilo 11 javnih organa, dok je u 2014. godini ovu obavezu je ispunjavalo 6 javnih organa. Kada govorimo o općinama u FBiH, statističke podatke u 2015. godini redovno je dostavilo 17 javnih organa na nivou općina, dok je u 2014. godini ovu obavezu ispunjavalo 11 javnih organa.

4. Javni organi na nivou Republike Srpske koji su tokom 2014. dostavili statističke podatke u skladu sa ZOSPI

R.Br.	Nivo entiteta	R.Br.	Nivo okruga	R.Br.	Nivo općine
1	Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske	1	Okružni privredni sud Doboj	1	Općina Milići
2	Republičko Tužilaštvo	2	Okružno tužilaštvo Istočno Sarajevo	2	Općina Prnjavor
		3	Okružno tužilaštvo Trebinje	3	Općina Rudo
		4	Okružno tužilaštvo Banja Luka	4	Općina Sokolac
				5	Općina Ugljevik
				6	Osnovni sud u Tesliću

Na nivou entiteta Republike Srpske, u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu, ostalo je nepromjenjeno stanje, uz jedan novi javni organ na nivou okruga koji je ispunio svoju obavezu dostave statističkih podataka

Tokom 2015. godine sljedeći javni organi su ispunili obavezu dostave Rješenja o službeniku za informisanje, Vodiča i Indeks Registra u skladu sa ZOSPI:

1. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
2. Državna regulatorna agencija za električnu energiju (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
3. Granična policija BiH (Vodič, Indeks Registra)
4. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela u BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
5. Agencija za razvoj visokog obrazovanja, i osiguranje kvaliteta BiH (Rješenje o službeniku za informisanje)
6. Služba za poslove sa strancima (Rješenje o službeniku za informisanje)
7. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
8. Komisija za zaštitu očuvanje nacionalnih spomenika (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
9. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (Rješenje o službeniku za informisanje)
10. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (Rješenje o službeniku za informisanje)
11. Kantonalna uprava civilne zaštite (Rješenje o službeniku za informisanje)
12. Kantonalno tužiteljstvo Sarajevo (Rješenje o službeniku za informisanje)
13. Kantonalni sud u Tuzli (Rješenje o službeniku za informisanje)
14. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša kantona Sarajevo (Rješenje o službeniku za informisanje)
15. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona (Rješenje o službeniku za informisanje)
16. Općinski sud Orašje (Rješenje o službeniku za informisanje)
17. Općina Banovići (Rješenje o službeniku za informisanje)
18. Centar za socijalni rad Laktaši (Vodič)
19. Centar za socijalni rad Banja Luka (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)
20. Javna ustanova centar za socijalni rad Bihać (Vodič, Indeks Registra)
21. Javno preduzeće "Komunalno Brčko" (Vodič, Indeks Registra, Rješenje o službeniku za informisanje)

ANEKS III.

TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

ODJEL	Zaprimljeno u 2015	Preneseno iz ranijih godina	Ukupno rađeno u 2015	Ukupno završeno u 2015	Preneseno u 2016.g.
01 - Odjel za praćenje prava djece	148	87	235	133	102
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom	53	48	101	54	47
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	10	10	20	11	9
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna pitanja	698	343	1041	704	337
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava	1790	772	2562	1659	903
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	159	181	340	211	129
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / Zatvorenika	108	85	193	94	99
UKUPNO	2966	1526	4492	2866	1626

Rad po žalbama po odjelima u 2015.g.

Odjel	Broj žalbi
01 - Odjel za praćenje prava djece // SA	66
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // SA	27
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // SA	9
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // SA	287
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // SA	669
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // SA	83
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // SA	94
Ukupan broj predmeta Sarajevo	1235
01 - Odjel za praćenje prava djece // BL	58
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // BL	19
03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // BL	1
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // BL	177
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // BL	474
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // BL	58
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // BL	13
Ukupan broj predmeta Banja Luka	800
01 - Odjel za praćenje prava djece // Brčko	6
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // Brčko	110
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Brčko	188
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	8
Ukupan broj predmeta Brčko	312
01 - Odjel za praćenje prava djece // Mostar	15
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Mostar	3
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // Mostar	65
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Mostar	121
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	7
07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Mostar	1
Ukupan broj predmeta Mostar	212
01 - Odjel za praćenje prava djece // Livno	3
02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Livno	4
04 - Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna prava // Livno	59

Odjel	Broj žalbi
05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Livno	338
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	3
Ukupan broj predmeta Livno	407
Ukupan broj predmeta u instituciji	2966

Broj žalbi po Uredima u 2015. god.

Broj predmeta zaprimljeni // podkategorija 2015		
Povreda prava	Podkategorija	Broj žalbi
01 - Diskriminacija	00 - Ostalo	67
01 - Diskriminacija	01-01 - Uznemiravanje	4
01 - Diskriminacija	01-03 - Mobing	37
01 - Diskriminacija	01-09 - Na osnovu jezika	4
01 - Diskriminacija	01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	13
01 - Diskriminacija	01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	8
01 - Diskriminacija	01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	1
01 - Diskriminacija	01-14 - Na osnovu političkog ili drugog uvjerenja	3
01 - Diskriminacija	01-15 - Na osnovu imovnog stanja	1
01 - Diskriminacija	01-17 - Na osnovu obrazovanja	8
01 - Diskriminacija	01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	5
01 - Diskriminacija	01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	4
01 - Diskriminacija	UKUPNO	155
02 - Mediji i sloboda informisanja	UKUPNO	7
03 - Pristup informacijama	00 - Ostalo	128
03 - Pristup informacijama	03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	48
03 - Pristup informacijama	03-2 - odbijanje pristupa informacijama	41
03 - Pristup informacijama	03-3 - pravo na dvostепенost	6
03 - Pristup informacijama	UKUPNO	223
04 - Vjerske slobode / religija	UKUPNO	5
05 - Policija	UKUPNO	135
06 - Javni prihodi	UKUPNO	4
07 - Zatvori	00 - Ostalo	96
07 - Zatvori	07-1 - korištenje zavodskih pogodnosti i posjete	5
07 - Zatvori	07-2 - zdravstvena zaštita i higijenski uslovi	4
07 - Zatvori	UKUPNO	105
08 - Ravnopravnost polova	UKUPNO	1
09 - Sudovi	00 - Ostalo	278
09 - Sudovi	09-1 - žalbe na rad sudija/sutkinja	36
09 - Sudovi	09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	193
09 - Sudovi	09-3 - izvršenje presuda	96
09 - Sudovi	UKUPNO	603
10 - Radni odnosi	UKUPNO	288
11 - Obrazovanje	UKUPNO	33
12 - Osobe sa invaliditetom	UKUPNO	55
13 - Prava djeteta	UKUPNO	145
14 - Ekologija zaštita okoliša	UKUPNO	3
15 - Imovinsko pravni	UKUPNO	206
16 - Nasilje	UKUPNO	1
17 - Javne isprave	UKUPNO	37

Broj predmeta zaprimljeni // podkategorija 2015		
Povreda prava	Podkategorija	Broj žalbi
18 - Manjine	UKUPNO	5
19 - Uprava	UKUPNO	403
20 - Ratne štete	UKUPNO	6
21 - Komunalne usluge	UKUPNO	73
22 - Vladina i ministarska imenovanja	UKUPNO	73
23 - Zdravstvo	UKUPNO	34
24 - Socijalna zaštita	UKUPNO	100
25 - Penzije	UKUPNO	188
26 - Tužilaštva	UKUPNO	71
27 - Pravobranilaštva	UKUPNO	1
28 - Predmeti korupcije	UKUPNO	6
	UKUPNO	2966

Broj žalbi primljenih pod potkategorijama 2015. god.

R. br.	Način okončanja	Žalbe 2015	Žalbe iz ranijih godina	Ukupno
1	Utoku intervencije ombudsmena	517	381	898
2	Preporukom ombudsmena	94	245	339
3	Nezainterasiranost stranke za dalje vođenje postupka	302	158	460
4	Neprihvatljiva žalba	488	211	699
5	Na drugi način	249	153	402
6	Nenadležnost i ustupanje predmeta nadležnom organu	36	7	43
7	Prosljeđen drugom uredu Ombudsmena	9	0	9
8	Specijalnim izvještajem	5	7	12
9	Ponovni postupak	3	1	4
10	Ukupno	1703	1163	2866
	SAMO ZA NEPRIHVATLJIVA ŽALBA - POTKATEGORIZACIJA			
	00 - ostalo	42	12	
	01 - anonimna žalba	1	1	
	02 - zlonamjerna žalba	4	1	
	03 - neosnovana žalba	389	185	
	04 - žalba ne sadrži nikakav zahtjev	8	2	
	05 - narušavanje legitimnih prava treće strane	1	1	
	06 - kašnjenje podnosioca od 1g. nakon činjenica, događaja ili odluke	4	2	
	07 - nisu iscrpljena sva pravna sredstva	17	1	
	08 - žalba nepotpuna ili nerazumljiva (nije naknadno dopunjena)	6	1	
	09 - podnositelj odustao od žalbe	1	0	
	10 - žalba sa već razmatranim činjenicama (dupliranje žalbe)	15	4	
	11 - činjenično stanje prije 14. decembra 1995.g.	0	1	
	Ukupno	488	211	

Broj žalbi koje su završene// Način okončanja žalbi u 2015. god.

R.br.	Povreda prava	Broj preporuka
1	01 - Diskriminacija	49
2	02 - Mediji i sloboda informisanja	1
3	03 - Pristup informacijama	34
4	04 - Vjerske slobode / religija	1
5	05 - Policija	9
6	06 - Javni prihodi	2
7	09 - Sudovi	19
8	10 - Radni odnosi	40
9	11 - Obrazovanje	10
10	12 - Osobe sa invaliditetom	8
11	13 - Prava djeteta	14
12	15 - Imovinsko pravni	22
13	17 - Javne isprave	1
14	18 - Manjine	2
15	19 - Uprava	50
16	21 - Komunalne usluge	5
17	22 - Vladina i ministarska imenovanja	30
18	23 - Zdravstvo	8
19	24 - Socijalna zaštita	3
20	25 - Penzije	11
21	26 - Tužilaštva	3
22	28 - Predmeti korupcije	2
23	UKUPNO	324

Djelimično realizovana	14
Nema odgovora	48
Nije realizovana	69
Ostvarena saradnja	90
Realizovana	103
Ukupno	324

Broj žalbi sa preporukama izdatim u 2015.g. po kategorijama povreda prava i realizaciji

ODJEL	Broj žalbi sa preporukom izdatom u 2015.g.
Odjel za praćenje političkih i građanskih prava	170
Odjel za ekonomska, socijalna i kulturna pitanja	79
Odjel za praćenje prava osoba s invaliditetom	9
Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i dr. manjina	2
Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika	0
Odjel za praćenje prava djece	15
Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	49
UKUPNO	324

Broj žalbi sa izdatom preporukom po odjelima u 2015. god.

Ured	Broj žalbi sa preporukom izdatom u 2015.g.
Ured Sarajevo	132
Ured Banja Luka	121
Ured Brčko	33
Ured Mostar	28
Ured Livno	10
Ukupno žalbi iz 2015.god. s preporukom	324

Broj žalbi sa izdatom preporukom po uredima u 2015. god.

TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

CD/WEB dodatak koji se ne nalazi unutar štampanog izdanja

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Sarajevo	01 - Diskriminacija	81
Sarajevo	02 - Mediji i sloboda informisanja	6
Sarajevo	03 - Pristup informacijama	117
Sarajevo	04 - Vjerske slobode / religija	5
Sarajevo	05 - Policija	44
Sarajevo	06 - Javni prihodi	2
Sarajevo	07 - Zatvori	92
Sarajevo	09 - Sudovi	180
Sarajevo	10 - Radni odnosi	146
Sarajevo	11 - Obrazovanje	18
Sarajevo	12 - Osobe sa invaliditetom	29
Sarajevo	13 - Prava djeteta	64
Sarajevo	14 - Ekologija zaštita okoliša	1
Sarajevo	15 - Imovinsko pravni	56
Sarajevo	17 - Javne isprave	20
Sarajevo	18 - Manjine	5
Sarajevo	19 - Uprava	163
Sarajevo	20 - Ratne štete	1
Sarajevo	21 - Komunalne usluge	29
Sarajevo	22 - Vladina i ministarska imenovanja	37
Sarajevo	23 - Zdravstvo	19
Sarajevo	24 - Socijalna zaštita	20
Sarajevo	25 - Penzije	70
Sarajevo	26 - Tužilaštva	29
Sarajevo	27 - Pravobranilaštva	1
	UKUPNO Sarajevo	1235

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Banja Luka	01 - Diskriminacija	57
Banja Luka	02 - Mediji i sloboda informisanja	1
Banja Luka	03 - Pristup informacijama	72
Banja Luka	05 - Policija	38
Banja Luka	07 - Zatvori	12
Banja Luka	09 - Sudovi	141
Banja Luka	10 - Radni odnosi	49
Banja Luka	11 - Obrazovanje	5
Banja Luka	12 - Osobe sa invaliditetom	19
Banja Luka	13 - Prava djeteta	57
Banja Luka	14 - Ekologija zaštita okoliša	2
Banja Luka	15 - Imovinsko pravni	62
Banja Luka	16 - Nasilje	1
Banja Luka	17 - Javne isprave	9
Banja Luka	19 - Uprava	99
Banja Luka	20 - Ratne štete	3
Banja Luka	21 - Komunalne usluge	29
Banja Luka	22 - Vladina i ministarska imenovanja	28
Banja Luka	23 - Zdravstvo	6
Banja Luka	24 - Socijalna zaštita	25
Banja Luka	25 - Penzije	66
Banja Luka	26 - Tužilaštva	14
Banja Luka	28 - Predmeti korupcije	5
	UKUPNO Banja Luka	800

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Brčko	01 - Diskriminacija	7
Brčko	03 - Pristup informacijama	18
Brčko	05 - Policija	16
Brčko	08 - Ravnopravnost polova	1
Brčko	09 - Sudovi	67
Brčko	10 - Radni odnosi	28
Brčko	11 - Obrazovanje	6
Brčko	13 - Prava djeteta	6
Brčko	15 - Imovinsko pravni	22
Brčko	17 - Javne isprave	4
Brčko	19 - Uprava	49
Brčko	20 - Ratne štete	1
Brčko	21 - Komunalne usluge	11
Brčko	22 - Vladina i ministarska imenovanja	1
Brčko	23 - Zdravstvo	4
Brčko	24 - Socijalna zaštita	37
Brčko	25 - Penzije	25
Brčko	26 - Tužilaštva	8
Brčko	28 - Predmeti korupcije	1
	UKUPNO Brčko	312

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Mostar	01 - Diskriminacija	7
Mostar	03 - Pristup informacijama	11
Mostar	05 - Policija	8
Mostar	06 - Javni prihodi	2
Mostar	07 - Zatvori	1
Mostar	09 - Sudovi	21
Mostar	10 - Radni odnosi	42
Mostar	11 - Obrazovanje	3
Mostar	12 - Osobe sa invaliditetom	3
Mostar	13 - Prava djeteta	15
Mostar	15 - Imovinsko pravni	62
Mostar	19 - Uprava	5
Mostar	20 - Ratne štete	1
Mostar	22 - Vladina i ministarska imenovanja	6
Mostar	23 - Zdravstvo	2
Mostar	24 - Socijalna zaštita	6
Mostar	25 - Penzije	11
Mostar	26 - Tužilaštva	6
	UKUPNO Mostar	212

Ured	Povrede prava	Broj žalbi
Livno	01 - Diskriminacija	3
Livno	03 - Pristup informacijama	5
Livno	05 - Policija	29
Livno	09 - Sudovi	194
Livno	10 - Radni odnosi	23
Livno	11 - Obrazovanje	1
Livno	12 - Osobe sa invaliditetom	4
Livno	13 - Prava djeteta	3
Livno	15 - Imovinsko pravni	4
Livno	17 - Javne isprave	4
Livno	19 - Uprava	87
Livno	21 - Komunalne usluge	4
Livno	22 - Vladina i ministarska imenovanja	1
Livno	23 - Zdravstvo	3
Livno	24 - Socijalna zaštita	12
Livno	25 - Penzije	16
Livno	26 - Tužilaštva	14
	UKUPNO Livno	407

**Broj žalbi po povredama prava po uredima u 2015. god.
(Sarajevo, Banja Luka, Brčko, Mostar i Livno)**

Entitet	Kanton	Opština	Broj žalbi
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	Goražde	5
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	Pale - Prača	1
FBiH	Bosansko-podrinjski kanton	UKUPNO	6
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Čapljina	15
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Čitluk	3
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Grad Mostar	140
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Jablanica	11
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Konjic	5
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Neum	1
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Prozor	1
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	Stolac	6
FBiH	Hercegovačko-neretvanski kanton	UKUPNO	182
FBiH	Kanton br. 10	Bosansko Grahovo	10
FBiH	Kanton br. 10	Drvar	35
FBiH	Kanton br. 10	Glamoč	51
FBiH	Kanton br. 10	Livno	245
FBiH	Kanton br. 10	Tomislavgrad	55
FBiH	Kanton br. 10	UKUPNO	396
FBiH	Kanton Sarajevo	Hadžići	13
FBiH	Kanton Sarajevo	Ilidža	36
FBiH	Kanton Sarajevo	Ilijaš	13
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo - Centar	181
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Noví Grad	97
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Novo Sarajevo	99
FBiH	Kanton Sarajevo	Sarajevo-Stari Grad	58
FBiH	Kanton Sarajevo	Trnovo	1
FBiH	Kanton Sarajevo	Vogošća	20
FBiH	Kanton Sarajevo	UKUPNO	518
FBiH	Posavski kanton	Odžak	7
FBiH	Posavski kanton	Orašje	10
FBiH	Posavski kanton	UKUPNO	17
FBiH	Srednjobosanski kanton	Bugojno	21
FBiH	Srednjobosanski kanton	Busovača	4
FBiH	Srednjobosanski kanton	Donji Vakuf	1
FBiH	Srednjobosanski kanton	Fojnica	4
FBiH	Srednjobosanski kanton	Gornji Vakuf - Uskoplje	2
FBiH	Srednjobosanski kanton	Jajce	9
FBiH	Srednjobosanski kanton	Kiseljak	5
FBiH	Srednjobosanski kanton	Kreševo	5
FBiH	Srednjobosanski kanton	Novi Travnik	7
FBiH	Srednjobosanski kanton	Travnik	17
FBiH	Srednjobosanski kanton	Vitez	10
FBiH	Srednjobosanski kanton	UKUPNO	85
FBiH	Tuzlanski kanton	Banovići	23
FBiH	Tuzlanski kanton	Doboj-Istok	4
FBiH	Tuzlanski kanton	Gračanica	8
FBiH	Tuzlanski kanton	Gradačac	11
FBiH	Tuzlanski kanton	Kalesija	15

FBiH	Tuzlanski kanton	Kladanj	6
FBiH	Tuzlanski kanton	Lukavac	43
FBiH	Tuzlanski kanton	Srebrenik	20
FBiH	Tuzlanski kanton	Teočak	3
FBiH	Tuzlanski kanton	Tuzla	143
FBiH	Tuzlanski kanton	Živinice	33
FBiH	Tuzlanski kanton	UKUPNO	309
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bihać	40
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bosanska Krupa	11
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bosanski Petrovac	9
FBiH	Unsko-sanski kanton	Bužim	3
FBiH	Unsko-sanski kanton	Cazin	17
FBiH	Unsko-sanski kanton	Ključ	2
FBiH	Unsko-sanski kanton	Sanski Most	12
FBiH	Unsko-sanski kanton	Velika Kladuša	11
FBiH	Unsko-sanski kanton	UKUPNO	105
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Grude	3
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Ljubuški	7
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Posušje	10
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	Široki Brijeg	11
FBiH	Zapadnohercegovački kanton	UKUPNO	31
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Breza	4
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Doboj-Jug	3
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Kakanj	10
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Maglaj	6
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Olovo	2
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Tešanj	9
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Usora	2
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Vareš	6
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Visoko	15
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Zavidovići	11
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Zenica	142
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	Žepče	7
FBiH	Zeničko-dobojski kanton	UKUPNO	217
FBiH		UKUPNO	1866
RS		Bijeljina	73
RS		Bileća	1
RS		Bosanska Kostajnica	6
RS		Bosanski Brod	5
RS		Bratunac	6
RS		Čajniče	3
RS		Čelinac	8
RS		Derвента	4
RS		Doboj	39
RS		Foča	14
RS		Gacko	5
RS		Grad Banja Luka	234
RS		Gradiška	28
RS		Han Pijesak	2

RS		Istočna Ilidža	7
RS		Istočni Stari Grad	3
RS		Istočno Novo Sarajevo	17
RS		Jezero	2
RS		Kalinovik	1
RS		Kneževo	8
RS		Kotor Varoš	2
RS		Kozarska Dubica	4
RS		Kupres	6
RS		Laktaši	13
RS		Lopare	1
RS		Ljubinje	1
RS		Milići	6
RS		Modriča	6
RS		Mrkonjić Grad	8
RS		Nevesinje	5
RS		Novi Grad	11
RS		Novo Goražde	1
RS		Osmaci	1
RS		Pale	5
RS		Pelagićevo	6
RS		Petrovo	2
RS		Prijedor	50
RS		Prnjavor	21
RS		Ribnik	1
RS		Rogatica	6
RS		Rudo	1
RS		Sokolac	9
RS		Srbac	6
RS		Srebrenica	3
RS		Šamac	7
RS		Šekovići	1
RS		Šipovo	9
RS		Teslić	10
RS		Trebinje	24
RS		Ugljevik	3
RS		Višegrad	5
RS		Vlasenica	8
RS		Zvornik	14
RS		UKUPNO	722
Brčko distrikt		UKUPNO	56
		Nema opštine	40
		e-mail	175
		Iz inostranstva	107
		UKUPNO SVE	2966

Broj predmeta po entitetima i opštinama podnosioca žalbe 2015.god

R.br.	Naziv ureda	Naziv odjela	Žalbe 2015	Žalbe iz ranijih godina	Ukupno A/A
1	Sarajevo	01 - Odjel za praćenje prava djece // SA	29	19	48
2	Sarajevo	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // SA	11	17	28
3	Sarajevo	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // SA	4	5	9
4	Sarajevo	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // SA	184	109	293
5	Sarajevo	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // SA	341	238	579
6	Sarajevo	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // SA	41	85	126
7	Sarajevo	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // SA	23	61	84
8	Ukupno rješениh predmeta Sarajevo		633	534	1167
9	Banja Luka	01 - Odjel za praćenje prava djece // BL	23	42	65
10	Banja Luka	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // BL	8	6	14
11	Banja Luka	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // BL	0	0	0
12	Banja Luka	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // BL	132	55	187
13	Banja Luka	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // BL	337	130	467
14	Banja Luka	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // BL	38	25	63
15	Banja Luka	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // BL	9	1	10
16	Ukupno rješениh predmeta Banja Luka		547	259	806
17	Brčko	01 - Odjel za praćenje prava djece // Brčko	1	3	4
18	Brčko	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Brčko	0	2	2
19	Brčko	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Brčko	0	2	2
20	Brčko	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Brčko	63	64	127
21	Brčko	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Brčko	117	105	222
22	Brčko	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	5	8	13
23	Brčko	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Brčko	0	0	0
24	Ukupno rješениh predmeta Brčko		186	184	370
25	Mostar	01 - Odjel za praćenje prava djece // Mostar	9	4	13
26	Mostar	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Mostar	0	6	6
27	Mostar	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Mostar	0	0	0
28	Mostar	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Mostar	16	29	45
29	Mostar	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Mostar	28	58	86
30	Mostar	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	2	3	5
31	Mostar	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Mostar	0	0	0
32	Ukupno rješениh predmeta Mostar		55	100	155

33	Livno	01 - Odjel za praćenje prava djece // Livno	3	0	3
34	Livno	02 - Odjel za praćenje prava osoba sa invaliditetom // Livno	3	1	4
35	Livno	03 - Odjel za praćenje prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Livno	0	0	0
36	Livno	04 - Odjel za ekonomska,socijalna i kulturna prava // Livno	41	11	52
37	Livno	05 - Odjel za praćenje političkih i građanskih prava // Livno	232	73	305
38	Livno	06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	3	1	4
39	Livno	07 - Odjel za praćenje prava pritvorenika / zatvorenika // Livno	0	0	0
40	Ukupno rješениh predmeta Livno		282	86	368
41	UKUPNO		1703	1163	2866

Broj žalbi koje su završene po Uredima i odjelima u 2015. god.

PREPORUKE PO POVREDI PRAVA 2015. GODINA

01-DISKRIMINACIJA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-06-18/14	P-42/15	<p><u>Vladi Brčko distrikta BiH</u> <u>Odjelu za obrazovanje</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke poduzme sve mjere u okviru nadležnosti kako bi se u prilikom dodjele stipendija vodilo računa o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina; 2.da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	Realizirana	DA	Dana 02.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Valde Brčko distrikta BiH, Odjela za obrazovanje broj predmeta 05-000593/ 15, broj akta 0313SR-002/15 od 26.06.2015. godine kojem se navodi „Ovim putem obavještavamo da je Odjeljenje za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH, prilikom raspisivanja javnog poziva za dodjelu stipendija redovnim studentima za period os 01.01. do 31.12.2015. godine u člamu I, stav (1), alineja f) predvidjelo da se jedna stipendija dodjeljuje studentu pripadniku nacionalne manjine I. I starijih godina. U prilogu ovog dopisa dostavljamo primjerak javnog poziva za dodjelu stipendija redovnim studentima za period od 01.01. do 31.12.2015. godine predmet broj: 13-001669/15, akt broj: 0313SR-001/15 od 15.06.2015. godine.“
Ž-SA-06-1196/14	P-48/15	<p><u>Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove i nadležnom inspektor</u> 1.da izvrši inspeksijski nadzor te da u slučaju utvrđivanja nezakonitosti i nepravilnosti poduzme mjere iz svoje nadležnosti i izvrši obaveze predviđene zakonom; 2.da Instituciju ombudsmena izvjesti o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila izjašnjenje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove TK, od Glavnog kantonalnog inspektora rada, zaštite na radu i socijalne zaštite, akt broj 4301-0002, od 13.04.2015. godine i Glavnog kantonalnog inspektora za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, akt 43403-003, od 13.04.2015. godine o izvršenom inspeksijskom nadzoru. stitucija ombudsmena je u aktu broj 43403-0004, od 27.04.2015. godine od Glavnog kantonalnog inspektora za obrazovanje, nauku, kulturu i sport zaprimila informaciju <i>da je po zaprimanju odgovora od MONKS TK, doneseno rješenje broj 17/4-VI-38-002923/15, ur. broj 43824-0006, od 24.04.2015. godine kojim je Ustanovi naredeno otklanjanje nedostataka vezanih za prijem bez konkursa zaposlenika na radno mjesto stručni saradnik pedagog-psiholog te da prijem izvrši u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju TK (Sl. novine TK, broj 12/09, 8/11, 10/13).</i>
Ž-BL-06-676/14	P-60/15	<p><u>Upravi za policijsko obrazovanje MUP-a Republike Srpske</u> 1.da u okviru stručnog osposobljavanja, usavršavanja, obuke, edukacije ili kroz bilo koji vid informisanja policijskih službenika, preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem unapređenja senzibiliteta policije za rad sa pripadnicima LGBT zajednice, proaktivnog i preventivog djelovanja, te provođenja i primjene strožije prekršajne i kaznene politike za prekršaje i krivična djela počinjena prema pripadnicima LGBT zajednice; 2.da obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.</p>	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Realizirana	DA	Nakon slanja preporuke, predstavnici Institucije ombudsmena učestvovali su u nizu aktivnosti organizovanih od strane nadležnih institucija i nevladinih organizacija sa ciljem provođenja preporuke i promocije prava LGBT zajednice. Dana 17.09.2015. godine, načelnik Uprave za policijsko obrazovnja dostavio je informaciju Instituciji ombudsmena da se organizuje seminar za policijske službenike CJB Banja Luka pod nazivom „Unapređenje odnosa policije Republike Srpske sa pripadnicima LGBT zajednice“ na kojem su predstavnici Institucije uzeli aktivno učešće. Obzirom da su učinjeni konkretni koraci na provođenju preporuke ombudsmena donesena je odluka kao u uvodu ove Obavijesti, u skladu sa članom 35. Stav 8) Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.
Ž-BL-06-504/14	P-61/15	<p><u>Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske</u> 1. da u roku od 15 dana od dana prijema ove Preporuke dostavi tražene informacije, prema nalazima iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za</p>	01 - Diskriminacija -- 01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku ministarstvu da Vam dostavi tražene informacije, a odgovor na Preporuku dostavljen je Instituciji ombudsmena 22.04.2015. godine, u kojoj navode da su mišljenja da su u cjelosti ispoštovali preporuku.

		ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.				
Ž-SA-06-131/15	P-92/15	<u>JAVNOJ ZDRAVSTVENOJ USTANOVI DOM ZDRAVLJA BRATUNAC PREPORUKU</u> 1. da odmah po prijemu preporuke uspostavi suradnju s Institucijom ombudsmana; 2. da osigura da se u narednom periodu, bez obzira na razloge, odustva doktora, blagovremeno postupaju po zahtjevima zaposlenog roditelja da radi s jednom polovicom radnog vremena; 3. da o načinu ispoštovanja preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 15 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	U svezi iste zaprimljeno je dana 08.05.2015. godine izjašnjenje pod brojem 01-137-05/15 od 06.05.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da je postupljeno po zahtjevu žaliteljice.
Ž-BL-06-97/15	P-103/15	<u>Direktoru Gimnazije Banja Luka</u> 1. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem pravilne raspodjele časova informatike, u skladu sa mišljenjem Republičkog pedagoškog zavoda i sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku direktoru Gimnazije da preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem pravilne raspodjele časova informatike, u skladu sa mišljenjem Republičkog pedagoškog zavoda i nalazima iz preporuke. U ostavljenom vremenskom roku, direktor Gimnazije je dostavio obavještenje u kojem su navedene konkretne mjere i kopije akata usvojenih sa ciljem provođenja preporuke ombudsmena.
Ž-SA-06-886/14	P-128/15	<u>PREPORUKU GENERALNOM DIREKTORU RADIOTELEVIZIJE BOSNE I HERCEGOVINE</u> 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama od dana 23.02.2015. godine, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, 2. razmotri mogućnost donošenja Pravilnika o napredovanju u BHRT-u; 3. da o načinu ispoštovanja ove Preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 30 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Realizirana	DA	Zaprimljen odgovor BHRT-a, 02.02.2016. godine u kojem se navodi da je nedonošenjem rješenja o pristupu informacijama povrijeđeno pravo stranke. Navode da je trenutno u toku reorganizacija BHRT-a te da je neminovna izmjena postojećih te donošenje novih opštih akata.
Ž-BL-06-430/15	P-178/15	<u>MINISTARSTVU ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se detaljnije i preciznije regulisao proces zapošljavanja zdravstvenih radnika, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-17 - Na osnovu obrazovanja	Realizirana	DA	U ostavljenom roku, dana 25.09.2015. godine, ministar zdravlja i socijalne zaštite dostavio je odgovor na preporuku, u kojem se navodi spremnost ministarstva da postupi u skladu sa preporukom, i u toj namjeri je izrađen i upućen ustanovama čiji je osnivač Vlada Republike Srpske jedan zajednički akt (br 11/04-059-399/15 od 23.09.2015. godine) sa sadržajem upućenim na obavezu ustanova da se striktno pridržavaju zakona prilikom zasnivanja radnog odnosa radnika te da proces prijema bude što pravičniji i transparentniji.
Ž-BL-06-83/15	P-225/15	<u>MUP-u Republike Srpske</u> 1. da Instituciji ombudsmena dostavi podatke o nacionalnoj strukturi zaposlenih u CJB Banja Luka, u skladu sa internim aktima ministarstva ali uvažavajući nalaze iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	Realizirana	DA	Kako na zahtjev za pristup informacijama o strukturu zaposlenih u CJB Banja Luka nije dostavljen odgovor, Institucija ombudsmena je dana 16.10.2015. godine uputila Preporuku (P-225/15) da se takvi podaci dostave, koja je ispoštovana o čemu svjedoči dopis ministarstva od 23.10.2015. godine.
Ž-BL-06-90/15	P-227/15	<u>Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine</u> 1. da u okviru svoje nadležnosti utvrdi potpuno i tačno činjenično stanje po opisanoj prijavi i da preduzme mjere predviđene zakonom; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o rezultatima istrage i o poduzetim mjerama u cilju realizacije ove preporuke u roku od 60 dana računajući od dana prijema	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Realizirana	DA	Institucija ombudsmena je provela postupak istrage, i uputila Preporuku (P-227/15) Graničnoj policiji da u okviru svoje nadležnosti utvrdi tačno i potpuno činjenično stanje i preduzme mjere predviđene zakonom po okončanju istrage. U odgovoru Granične policije od 26.10.2015. godine, navodi se da su izvršene i ponovljene sve neophodne provjere i da je utvrđeno da se sporni incident nije desio na teritoriji BiH, nego eventualno susjedne Hrvatske. O rezultatima istrage je sačinjen izvještaj (br. 17-07-34-7-

						191/15) koji je dostavljen Odboru za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH. Odbor za žalbe građana je nakon prikupljanja neohodnih informacija usvojio io navedeni Izvještaj i zahtjevao zvanične podatke od organa Republike Hrvatske.
--	--	--	--	--	--	---

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-06-70/15	P-74/15	<u>Elektroprenosu BiH</u> 1. Da preduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u Elektroprenosu u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke	01 - Diskriminacija -- 01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	Djelimično realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku Elektroprenosu BiH da preduzme mjere kako bi struktura zaposlenih u većoj mjeri odražavala zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine. U ostavljenom roku, Elektroprenos BiH je dostavio odgovor, u kojem se navodi da se preporuka prihvata i izražava spremnost na provođenje preporuke, prilikom nekog od budućih konkursa. Obzirom da je u odgovoru preduzeća traženo više detalja o najboljem načinu da se provede preporuka, Institucija ombudsmena uputila je i urgenciju sa traženim obrazloženjem
---------------	---------	---	---	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-06-125/15, Ž-SA-06-132/15, Ž-SA-06-145/15	P-85/15	1. Da kantonalne skupštine sagledaju ovu problematiku u okviru svojih nadležnosti; 2. Da <u>Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u> razmotre mogućnost koordiniranja aktivnosti sa nadležnim kantonalnim ministarstvima na rješavanju konkretnog problema u cilju ujednačavanja prava i uvjeta studiranja ovih kategorija; 3. da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je aktom od 04.11.2015. godine (otpremljen 19.11.2015. godine) ukazala na konkretan predmet premijeru Vlade FBiH u svrhu poduzimanja adekvatnih mjera i aktivnosti kako bi se preporuka Institucije ombudsmena broj P-85/15, od 26.03.2015. godine ispoštovala. Institucija ombudsmena je dana 24.11.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1457/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera FBiH od Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmena P-85/15, od 26.03.2015. godine. Obzirom da je Institucija ombudsmena izdala preporuku u konkretnom predmetu, da se ista ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH. Vlada FBiH dostavila odgovor u kojem dostavljaju očitovanja Federalnog ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata i Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke.
Ž-SA-06-1070/14, Ž-SA-06-241/15	P-90/15	<u>Predsjedavajućem Vijeća ministara BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, Premijeru Republike Srpske, Direktor u Fonda PIO Republike Srpske</u> 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se izvršilo usaglašavanje zakonodavstva kojim se uređuje prestanak radnog odnosa i ostvarivanje prava iz penzijskog osiguranja policijskih službenika; 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	01 - Diskriminacija	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine sačinilo Informaciju za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine sa prijedlogom zaključaka, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju na sjednici održanoj 6.10.2015. godine i u skladu s Preporukom Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj P-90/15 od 26.03.2015. godine, pozvalo nadležne organe na svim nivoima vlasti da poduzmu aktivnosti koje se odnose na implementiranje Preporuke Institucije ombudsmena broj P-90/15, od 31.07.2015. godine .Obavijest o zaključku Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostavilo je Vladi Republike Srpske i Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja, na dalje postupanje. Obzirom da je Institucija ombudsmena izdala preporuku u konkretnom predmetu, zaprimila odgovore organa kojima je upućena preporuka, te da su poduzete mjere u cilju realizacije iste.

<p>Ž-SA-01-1047/14, Ž-SA-06-1009/14, Ž-SA-06-1042/14, Ž-SA-06-1043/14, Ž-SA-06-1044/14, Ž-SA-06-1045/14, Ž-SA-06-1046/14, Ž-SA-06-1073/14, Ž-SA-06-331/14, Ž-SA-06-332/14, Ž-SA-06-346/14, Ž-SA-06-357/14, Ž-SA-06-378/14, Ž-SA-06-386/14, Ž-SA-06-408/14, Ž-SA-06-446/14, Ž-SA-06-944/14</p>	<p>P-100/15</p>	<p><u>Skupštini Tuzlanskog kantona</u> 1.Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona da revidira Pravilnik o kriterijima za prijem zaposlenika u radni odnos u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama na području Tuzlanskog kantona, prema principu davanja prednosti navedenim kategorijama u slučaju istog broja bodova detaljnije obrazloženim u ovoj Preporuci; 2.Skupštini TK, da razmotri mogućnost preciziranja zakonskih odredbi shodno zaključcima u Preporuci, kako bi se preveniralo različito reguliranje ove problematike podzakonskim aktima i različito postupanje prilikom primjene navedenih propisa. 3.Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Instituciju o preduzetim aktivnostima i rokovima na realizaciji iste.</p>	<p>01 - Diskriminacija</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p>Podnositelji žalbe su u konačnici izvjestili Instituciju ombudsmana da je Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta donijelo novi Pravilnik o uslovima, kriterijima i postupku zapošljavanja u javnim ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona, broj 10/1-34-018011-2/15, od 31.07.2015. godine, te da nije uvažena preporuka ombudsmana broj P-100/15, te da je sada izvršeno i bodovanje po osnovu ratnih priznanja.Institucija ombudsmana do danas nije zaprimila odgovor premijera Vlade Tuzlanskog kantona na akt Institucije ombudsmana od 30.10.2015. godine, a u vezi poduzimanja mjera u cilju realizacije preporuke Institucije ombudsmana broj P-100/15, od 22.04.2015. godine. Obzirom da je Institucija ombudsmana izdala preporuku u konkretnim predmetima, da se ista ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade Tuzlanskog kantona, te da će Institucija ombudsmana iskoristiti mogućnost pominjanja ovih predmeta u godišnjem izvještaju.</p>
<p>Ž-BR-06-2/15</p>	<p>P-109/15</p>	<p><u>Gradu Tuzli</u> <u>Komisiji za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action u Općini Tuzla</u> 1.da u okviru svoje nadležnosti osiguraju implementaciju projekata stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzle na način kojim će osigurati zakonite,jednostavne,jasne, pristupačne procedure za rješavanja problema iz oblasti stambenog zbrinjavanja. <u>Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH</u> 1.da u okviru svoje nadležnosti vrši nadzor nad provođenjem programa stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzle u cilju efikasne provedbe Akcionog plan BiH za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja.</p>	<p>01 - Diskriminacija</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p>Dana 24.08.2015. godine zaprimljen je odgovor Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice broj 07-39-2484-1/14 od 05.08.2015. godine u kojem se navodi " Napominjemo da Hilfswerk-Austria implementira IPA projekat prema pravilima Evropske komisije i da Ministarstvo, nije vršilo monitorin izbora korisnika projekta.Obavještavamo vas da Evropska komisija dodijelila IPA projekat Hilfswerk-Austria organizaciji, koja je dužna da redovno izvještava o realizaciji projekta Evropsku komisiju. Samo nezavisni revizori, angažovani od strane Evropske komisije, mogu vršiti redovni monitoring i evaluaciju realizacije IPA projekta." Također je i dana 24.08.2015. godine zaprimljen odgovor i Grada Tuzle, Komisije za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action u općini Tuzla broj 02-03-8212-2013-2/15 od 06.08.2015. godine u kojem se navodi "Komisija za izbor/odabir korisnika Projekta Roma Action, koja je imenovana od strane Gradonačelnika Grada Tuzle, osigurava implementaciju Projekta stambenog zbrinjavanja Roma na području grada Tuzla, obezbjeđujući zakonite, jednostavne, jasne i pristupačne procedure iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma. Pravilnik o načinu dodjele/izbora korisnika, u odnosu na problematiku iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma, konstantno se doraduje/prilagodava aplikantima romskih porodica u stanju potrebe za stambeno zbrinjavanje. Važno je napomenuti da Grad Tuzla već godinama prednjači u transparentnoj brizi o romskoj populaciji... Tako su i u ovom slučaju ispoštovane sve potrebne procedure, uz ambiciju da se cijeli aspekt stambenog zbrinjavanja Roma u budućnosti razvija u odnosu na potrebe, perspektive i ponuđene mogućnosti."</p>
<p>Ž-SA-04-258/15, Ž-SA-06-252/15</p>	<p>P-134/15</p>	<p><u>Inicijativa Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom zavodu PIO/MIO Mostar.</u> 1.Inicijativa za dopunu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji glasi: Porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice: bračni drug, djeca rođena u braku, van braka, usvojena, pastorčad koja je osiguranik izdržavao, unučad i druga djeca bez roditelja koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti. Porodičnu penziju može ostvariti i bračni drug iz razvedenog braka, ako mu je sudskom odlukom</p>	<p>01 - Diskriminacija 25 - Penzije</p>	<p>Ostvarena saradnja</p>	<p>DA</p>	<p><i>Institucija ombudsmana je podnijela inicijativu broj P-134/15, od 29.06.2015. godine za dopunu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju odnosno dopunu člana 60 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, zaprimila odgovore organa kojima je upućena, te da su poduzete određene aktivnosti.</i> <i>Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavila Inicijativu za donošenje Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Ministarstvo je sačinilo Prijedlog izjašnjenja u vezi navedene Inicijative, te istoga dana 06.10.2015.godine dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27.sjednici planiranoj za 15.1 0.2015.godine</i></p>

		utvrđeno pravo na izdržavanje, 2. da Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH o načinu ispoštovanja ove Inicijative obavijesti Ombudsmene BiH u roku od 90 dana od dana prijema iste.				
Ž-SA-05-180/15, Ž-SA-06-1137/14	P-154/15	<u>VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE, FEDERALNOJ UPRAVI ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE</u> 1.da, imajući u vidu nalaze Ombudsmena BiH, domah po prijemu ove preporuke poduzmu aktivnosti koje će pitanje radno-pravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspeksijskog nadzora u oblasti dječije i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire; 2.da u što kraćem vremenskom period obavijesti Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima u cilju ispoštovanja ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Do 11.12.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Federalne uprave za inspeksijske poslove, dok Vlada Federacije BiH i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nisu dostavili izjašnjenje na preporuku P-154/15. 01.02.2016. Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike da je dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine prijedlog Zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu zaštitu u Federalnu upravu za inspeksijske poslove kao i prijedlog Odluke o prestanku važenja Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspeksijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspeksijske poslove.
Ž-SA-06-625/15	P-187/15	<u>Ministarstvu sigurnosti BiH</u> 1.da ministar Ministarstva sigurnosti BiH prioritarno riješi radno-pravni status podnosioca žalbe i postupi u skladu sa rješenjem Ministarstva broj: 04-34-2-1511-1/15 od 10.03.2015.godine i rješenjem Agencije za državnu službu broj: 03-34-2-453-3/15 od 22.06.2015.godine. 2.da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-07-6-3435-32/15 od 25.09.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-07-6-3435-24/15 od 20.07.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča upravni spor koji je imenovani pokrenuo pred Sudom Bosne i Hercegovine. Odgovor Ministarstva sigurnosti od 09.12.2015. godine, gdje se navodi da je Sud donio presudu kojom je naloženo vraćanje stranke na radno mjesto od 01.04.2015. godine.
Ž-BL-06-282/15	P-226/15	<u>Centru za socijalni rad Banja Luka</u> 1. da pokrene postupak promjene staraoca ili preduzme druge mjere iz svoje nadležnosti kako bi došlo do zbrinjavanja na način adekvatan njegovom stanju, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-01 - Uznemiravanje	Ostvarena saradnja	DA	Upućena je Preporuka (P-226/15 od 30.09.2015.) Centru za socijalni rad da pokrene postupak promjene staraoca odnosno, preduzimanje drugih mjera iz svoje nadležnosti kako bi isti bio zbrinut u skladu sa svojim zdravstvenim stanjem. U odgovoru Centra navodi se da se stranka ne vodi pod starateljstvom, jer mu nije oduzeta poslovna sposobnost, da je Centar preduzeo sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi nadležni ljekar specijalista izvršio procjenu potrebe za hospitalizacijom, te da tek nakon toga nadležna Klinika za psihijatriju može imenovanog trajno zbrinuti u adekvatnu zdravstvenu ustanovu ili ustanovu socijalne zaštite. Navedena pitanja spadaju u domen medicine, za šta Institucija ombudsmena nema nadležnost da meritorno utvrđuje opravdanost ili neopravdanost mjera koje preduzimaju ustanove zdravstvene zaštite.
Ž-BL-06-224/15	P-245/15	<u>Opštini Prnjavor</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 3. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke	01 - Diskriminacija -- 01-01 - Uznemiravanje	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je izdala Preporuku (P-245/15) dana 29.10.2015. godine, kojom se od načelnika opštine zahtjeva uspostavljanje saradnje sa Institucijom ombudsmena i dostavljanje traženih informacija. U ostavljenom roku, dana 16.11.2015. godine, urbanističko-gradevinski inspektor, dostavila je traženo izjašnjenje iz kojeg, između ostalog proizilazi, da je nadležna inspekcija preduzela mjere iz svoje nadležnosti i donijela odgovarajuća rješenja, da je postupak koji je bio obustavljen zbog zahtjeva za legalizaciju sad nastavljen. Iz svega proizilazi da opštinski organi preduzimaju mjere u skladu sa zakonom kojima je regulisana oblast prostornog uređenja, a u prilogu spisa dostavljena je i foto-dokumentacija kao dokaz za tvrdnje iznesene u izjašnjenju.

Ž-BL-06-750/14	P-246/15	<u>Upravnom odboru JP „Komunalno Brčko“ d.o.o.</u> 1.da preduzme neophodne mjere kako bi se rješila otvorena pitanja i sporne situacije iz radnih odnosa, između podnosioca žalbe i Uprave preduzeća, a u skladu sa pozitivnim propisima i nalazima iz ove Preporuke; 2.da u roku od 30 dana, počev od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljeno obavještenje od JP „Komunalno Brčko“ d.o.o., u njihovim postupanjima, te također navode da su navodi žalitelja o diskriminaciji neosnovani. Zaprimljen odgovor gradonačelnika Brčko distrikta na urgenciju povodom Preporuke ombudsmena upućene JP „Komunalno Brčko“ d.o.o., gdje se navodi da gradonačelnik nema ovlaštenja da postupa po istom.
Ž-BL-06-534/15	P-259/15	<u>Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvu prosvjete i kulture RS, Federalnom ministarstvu obrazovanja</u> 1.Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se licima koja konkurišu na radna mjesta u školama na cijeloj teritoriji BiH, priznao socijalni status kao djece poginulog borca, bez obzira o kojim oružanim snagama se radi; 2.Da u roku od 30 dana, od dana prijema, obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog porijekla	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljen odgovor Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine 28.12.2015. godine. u kojem navode da nemaju osnov za djelovanje te se mole entitetska ministarstva obzirom na nadležnost da informišu pored Institucije ombudsmena i ovo ministarstvo o svojim postupanjima.
Ž-SA-06-315/15	P-282/15	<u>Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu:</u> 1.da donesu Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i da shodno tome preispitaju zaključene ugovore o radu i status podnosioca žalbe, obzirom da je propuštanje poduzimanja zakonskih obaveza koje se odnose na blagovremeno raspisivanje konkursa i neodgovoranje na zahtjeve podnosioca žalbe itd., rezultiralo do dovođenja podnosioca žalbe u status neizvjesnosti. <u>Ministru za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.</u> 2.da shodno svojim nadležnostima poduzme aktivnosti koje će osigurati zakonito djelovanje FZS u Sarajevu, posebno u dijelu da je izvršavanje osnovnog mandata fakulteta osigurano adekvatnim brojem izvršilaca čiji poslovi i radni zadaci su jasno definirani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijeste ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj preporuci.	01 - Diskriminacija -- 01-03 - Mobing	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu da su preuzeli neophodne radnje u cilju donošenja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i prije preporuke, te da je rok do 20.02.2016. godine.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-06-105/14	P-46/15	<u>Načelniku općine Prozor- Rama i ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK</u> 1.da iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema i da u što kraćem roku poduzmu mjere u cilju realizacije projekta obezbjeđivanja vodosnadbijevanjem sela Duge i omogućavanja povratka; 2.da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.	01 - Diskriminacija -- 01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	Nije realizirana	DA	Institucija ombudsmena je u aktu broj 03/1-27-485/15, od 18.03.2015. godine zaprimila odgovor iz Općine Prozor-Rama na preporuku broj P-46/15, ali nije od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK. Institucija ombudsmena je ukazala i premijeru Vlade HNK na konkretan slučaj u svrhu poduzimanja adekvatnih mjera i aktivnosti kako bi se preporuka Institucije ombudsmena broj P-46/15, od 26.02.2015. godine ispoštovala, nakon čega je zaprimljen odgovor broj 14-1-12-884-3/15, od 25.08.2015. godine, a u prilogu izjašnjenje Ministarstva broj UP/I-11-05-27-200-15/13, od 20.08.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da je u konkretnom predmetu u toku postupak prikupljanja dokumentacije koja je potrebna za izdavanje saglasnosti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.
----------------	---------	--	--	------------------	----	--

						Dakle i nakon istražnog postupka koji u Instituciji ombudsmena traje već skoro dvije godine u ovom predmetu i izdavanja preporuke, Ministarstvo dostavlja izjašnjenje istog sadržaja odnosno da je u toku „prikupljanje dokumentacije koja je potrebna za izdavanje prethodne vodne saglasnosti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.”
Ž-BL-06-225/15	P-102/15	<u>GRADSKOJ UPRAVI GRADA BANJA LUKA</u> 1.DA PODNOSITELJICI ŽALBE PRIZNA PRAVA IZ RADNOG ODNOSA PREMA ZAKONU O RADU REPUBLIKE SRPSKE, ZA PRAVA OSTVARENA PRIJE DONOŠENJA DOPUNA ZAKONA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI REPUBLIKE SRPSKE, A PREMA NALAZIMA IZ OVE PREPORUKE ; 2.DA U ROKU OD 30 DANA OBAVIJESTI INSTITUCIJU OMBUDSMENA O PREDUZETIM MJERAMA NA REALIZACIJI PREPORUKE.	01 - Diskriminacija -- 01-18 - Na osnovu društvenog položaja i pola	Nije realizirana	DA	Dana 19.06.2015. godine, Grad Banja Luka dostavio je Instituciji ombudsmena odgovor na preporuku u kojem obrazlaže svoje tumačenje propisa koje se odnose na radne odnose zasnovane na određeno vrijeme u Gradskoj upravi i u kojem se navodi da se u konkretnom slučaju ne mogu primjeniti odredbe Zakona o radu navedene u obrazloženju Preporuke
Ž-BR-06-84/13	P-112/15	<u>Općini Orašje, općinskom načelniku</u> 1.da bez odlaganja pristupi izmjeni članka 16.Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji jedinstvenog općinskog tijela uprave općine Orašje; 2.da sukladno preporučenim izmjenama, pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima, osigura pravilan natječaj za mjesto Pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove, bez diskriminacije po bilo kom osnovu; 3.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	01 - Diskriminacija -- 01-17 - Na osnovu obrazovanja	Nije realizirana	DA	Dana 29.06.2015. godine zaprimljen je odgovor Općine Orašje, Općinskog načelnika broj 01-02-598/ 13 od 22.06.2015. godine u kojem se navodi „ Dana 01.06.2015. godine zaprimili smo Vašu Preporuku, broj Ž-BR-06-84/13 od dana 20.05.2015. godine koja se odnosi na izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i poništenje javnog natječaja za radno mjesto pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove. Vezano za isto pitanje, Općina Orašje je zaprimila Presudu Općinskog suda u Orašju, broj 25 0 Rs 033519 12 Rs od dana 27.12.2013. godine kojom je u cjelosti odbijen tužbeni zahtjev za poništenje javnog natječaja za radno mjesto pomoćnik općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove, kao i Presudu Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Rs 033519 14 Rsž od dana 21.02.2014. godine, kojom je žalba na presudu Općinskog suda od dana 27.12.2013. godine odbijena kao neutemeljena, a Presuda Općinskog suda od dana 27.12.2013. godine potvrđena. Općina Orašje je također zaprimila i Presudu Općinskog suda u Orašju broj: 25 0 Rs 036544 14 Rs od dana 17.04.2015. godine kojom se odbija tužbeni zahtjev za poništenje rješenja o postavljanju rukovodećeg državnog službenika pomoćnika općinskog načelnika za prostorno uređenje i imovinsko-pravne poslove. Ovim putem Vas obavještavamo da će Općina Orašje postupiti u skladu sa navedenim presudama.“

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-06-1141/14	P-26/15	<u>Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine</u> 1. da razmotri potrebu za donošenjem strategija, uputstava ili drugih vrsta posebnih privremenih mjera usmjerenih ka postizanju uključivanja što većeg broja žena u oblast sporta, sa posebnim naglaskom na jedinice lokalne samouprave.	01 - Diskriminacija -- 01-19 - Na osnovu polnog izražavanja ili orijentacije	Nema odgovora	NE
Ž-SA-06-275/15, Ž-SA-06-406/15	P-202/15	<u>Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo</u> da u narednom periodu nastoje da prilikom ponovnog utvrđivanja određenih prava u što većoj mjeri nastoje izbjeći situaciju da lica koja ostvaruju određena prava moraju izlaziti u više navrata pred ljekarske komisije.	01 – Diskriminacija	Nema odgovora	NE

Ž-MO-06-142/15	P-293/15	<p><u>Predsjedniku Općinskog vijeća općine Čitluk</u> 1. Da se odmah poduzmu neophodne mjere na eliminiranju nejednakopravnog tretmana podnositelja žalbe, gosp. Pere Vučina i jegove obitelji u procedure sticanja prava na imovinu u Međugorju; 2. Da se poništi Rješenje posl.br. 01-06-52/8-14 od 27.ožujka 2014. Godine, objavljeno u Službenom glasilu Općinskog vijeća općine Čitluk, br. 2/14; 3. Da se podnositelju žurno osigura ostvarivanje prava pod istim uvjetima kao in a istovjetan način, kao što je omogućeno osobama/vlasnicima i graditeljima iz Međugorja, po osnovu rješenja Općinskog vijeća donesenih pod poslovnim brojevima 01-06-95/9-14, 01-06-95/10-14 i 01-06-95/141-14, od dana 18.lipnja 2014. Godine, te objavljenih u Službenom glasilu Općinskog vijeća općine Čitluk; i na koncu, 4. Da najkasnije u roku 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi povratne informacije o rezultatima angažmana, u Područni ured Mostar, ul. Kneza Višeslava bb 88000 Mostar,</p>	01 – Diskriminacija	Nema odgovora	NE
----------------	----------	--	---------------------	---------------	----

UKUPNO – 01 – DISKRIMINACIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
29	49	10	1	12	3	3

02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMISANJA

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-LI-02-291/14	P-32/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1.da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje Službe za opću upravu i društvene djelatnosti Općine Drvar, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2.da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	02 - Mediji i sloboda informisanja	Nema odgovora	NE

UKUPNO 02- MEDIJI I SLOBODA INFORMISANJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	0	0	0	0	1

03 - PRISTUP INFORMACIJAMA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-693/14	P-8/15	<p><u>Osnovni sud Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 16.06.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	<p>Dana, 25.12.2014. godine Institucija je izdala preporuku Registru da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 16.06.2014. godine.</p> <p>Podnosilac žalbe je dana 03.02.2015. godine dostavio komentar na „dopis“ Registra od 27.01.2015. godine. U navedenom dopisu se navodi da je rad kancelarije Udruženja građana organizovan tako da stranka može ostvariti svoje pravo, odnosno postupiti po predmetnom zahtjevu svake srijede u periodu od 09.00-13.00 časova.</p> <p>Podnosilac žalbe navodi nezadovoljstvo navedenim odgovorom jer nigdje nije navedeno da li mu je odobren pristup informacijama.</p> <p>Ombudsmeni smatraju da je navedenim odgovorom ispoštovan Zakon o slobodi pristupa informacijama i preporuka Institucije jer je podnosilac žalbe obaviješten na koji način može ostvariti pristup traženim informacijama.</p> <p>Dio žalbe u kojem se navodi da se obratio Instituciji žalbom na rad predsjednika Osnovnog suda u Banjaluci, ombudsmeni upućuju imenovanog da se obrati Visokom sudskom i tužilačkom savjetu kao nadležnom organu.</p> <p>Dio žalbe u kojem se traži da se obavijesti da li je i šta preduzeto povodom njegove prijave protiv Okružnog javnog tužilaštva u Banjaluci od 11.09.2014. godine, ombudsmeni upućuju imenovanog da se može obratiti Instituciji posebnom žalbom na rad tužilaštva.</p>
Ž-SA-05-1104/14	P-11/15	<p><u>Grad Prijedor</u></p> <p>1. da u skladu sa članom 14 Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj donese odluku po zahtjevu za pristup informacijama stranke Sarajevo od dana 07.07.2014. godine;</p> <p>2. da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	<p>Dana 23.02.2015. godine Instituciji ombudsmena dostavljeno je izjašnjenje žalitelja, u kojem se navodi da je Grad Prijedor dostavio dostavio tražene informacije, te da nema potrebe za daljim postupanjem po žalbi.</p> <p>Obzirom na navedeno, utvrđeno je da je ostvarena zaštita prava podnosioca žalbe na način da je odgovorna strana ispoštovala Preporuku Institucije ombudsmena, te postupila u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, zbog čega se predmet zatvara.</p>
Ž-MO-05-3/15	P-52/15	<p><u>Direktoru Karadoz – begove medrese</u></p> <p>1. Da se u roku ne dužemo od 15 dana od prijema preporuke a u skladu sa člankom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH postupi po zahtjevu za pristup informacijama, te donese rješenje kojim se odobrava ili odbija pristup informacijama i to bez ispitivanja razgloa opravdanosti zahtjeva</p> <p>2. da uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je naprijed navedeno i u roku od petnaest (15)</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-3 - pravo na dvostепенost	Realizirana	DA	<p>S obzirom na kršenje Zakona o pristupu informacijama FBiH, Ombudsmeni BiH su dana 13.03.2015. godine izdali Preporuku Islamskoj zajednici u BiH – Karadoz – begovoj medresi broj: P – 52/15, da u roku ne dužem od 15 dana od dana prijema preporuke donese rješenje kojim se odobrava ili odbija pristup informacijama i uspostavi suradnja sa Institucijom ombudsmena.</p> <p>Dana 30.03.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je obavijest od direktora Islamske zajednice u BiH – Karadoz – begove medrese. Iz navedene obavijesti vidljivo je, da je postupljeno po Preporuci Ombudsmena BiH i donešeno Rješenje kojim se odobrava pristup informacijama.</p> <p>Podnositeljica žalbe telefonskim putem je potvrdila da je zaprimila naprijed navedeno rješenje o pristupu informacijama.</p>
Ž-BL-05-741/14	P-54/15	<p><u>JZU Domu zdravlja Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	<p>Institucija je dana 17.03.2015. godine Domu zdravlja izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 20.05.2015. godine Dom zdravlje je dostavio odgovor u kojem se navodi da je preporuka Institucije ispoštovana, odnosno da je dostavljena sva tražena dokumentacija te da nema potrebe za daljim angažmanom Institucije.</p>

Ž-BR-05-14/15	P-76/15	Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevima za pristup informacijama podnosiocu žalbe od 20.10.2014. godine i 27.02.2015. godine, a sve u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvršiti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 – Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 24.04.2015. godine Institucija ombudsmana je zaprimila akt Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica broj 03-36-2-382-7/14 od 13.04.2015. godine u kojem navode „ obavještavamo da smo dana 10.04.2015. godine donijeli Rješenje u odnosu na zahtjev stranke. U prilogu dostavljamo jedan primjerak Rješenje upućenog imenovanom.“
Ž-SA-05-155/15	P-96/15	Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstava 1. Da se hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema preporuke poništi rješenje broj: broj 01-49-175/15, od 27.01.2015. godine i donese novo rješenje sa svim svim sastavnim elementima i adekvatnom poukom o pravnom lijeku u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama FBiH, a posebno vodeći računa da se u slučaju odbijanja pristupa informacijama primjeni test javnog interesa i obrazloži zašto određena informacija predstavlja izuzetak od saopćavanja; 2. Da se u skladu sa članom 19. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH imenuje službenik za informisanje, koji će obrađivati zahtjeve i donositi rješenja u prvom stepenu i da se odluka o imenovanju i davanju ovlaštenja za donošenje rješenja dostavi Instituciji ombudsmana;	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je dana 26.05.2015. godine zaprimila Rješenje Ministarstva, akt broj 01-49-175-1/15 E.Š., od 20.05.2015. godine, kojim se: poništava rješenje broj: broj 01-49-175/15, od 27.01.2015. godine, dozvoljava pristup informaciji koju je pismenim zahtjevom od 19.01.2015. godine zatražio od Ministarstva i kome će podaci biti dostavljeni do 05.06.2015. godine primjerak rješenja je dostavljen i podnosiocu žalbe
Ž-SA-05-1027/14	P-120/15	Javnom preduzeću Elektro distribucija BiH d.d. Sarajevo Podružnica „Elektro distribucija“, Zenica 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke uzme u razmatranje zahtjev za pristup informacijama, podnesen dana 02.05.2014. godine i postupi u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmana o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	NE	Elektrodistribucija je pozvana da o realizaciji preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana, što je i učinjeno aktom broj 03-06-12-11548/2015 od 03.06.2015. godine na osnovu kojeg je utvrđeno da je Elektrodistribucija ispoštovala preporuku Ombudsmana i donijela rješenje o pristupu informacijama. Uvidom u rješenje broj 03-06-12-11453/2015 od 01.06.2015. godine utvrđeno je da je pristup traženim informacijama djelimično odobren, te da je žalitelju omogućeno korištenje pravnog lijeka protiv rješenja.
Ž-SA-05-330/15	P-146/15	DIREKTORU SLUŽBE ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE ORGANA I TIJELA FBiH 1. da sukladno članku 19 Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH imenuje službenika za informiranje; 2. da točno naznači ime i prezime službenika za informiranje u Vodiču za pristup informacijama; 3. da poništi rješenje broj 01-34-3035/15 od dana 06.04.2015. godine te da prilikom odlučivanja po Zahtjevu uzme u obzir mišljenja i nalaze Ombudsmana BiH datih u ovoj 45preporuci i postupi na način koji će podrazumjevati poštovanje prava na slobodan pristup informacijama sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama FBiH ; 4. da u roku od 20 dana od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmane BiH o načinu ispoštovanja iste.	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 24.07.2005. godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Službe, akt pod brojem 01-34-3035/14 od 22.07.2015. godine u kojem se između ostalog navodi da Služba nije poništila Rješenje broj 01-34-3035/14 od 06.04.2015. godine kojim se odbija zahtjev žalitelja za pristup informacijama. Obzirom na sadržaj izjašnjenja Službe Institucija ombudsmana uputila je dana 17.09.2015. godine akt - Obavijest Vladi Federacije BiH o neispoštovanju preporuke P-146/15. Dana 28.10.2015. godine zaprimljen je akt Službe broj 01-34-3055/14 od 26.10.2015. godine, a kojim se Institucija ombudsmana obavještava da je preporuka pod brojem P-146/15 u potpunosti ispoštovana. Dana 26.10.2015. godine doneseno Rješenje Službe broj 01-34-3035-1/14 kojim se oglašava ništavim Rješenje Službe broj 01-34-3034/14 od 06.04.2015. godine, i Bodulović Rodoljubu odobrava pristup traženim informacijama...

Ž-BR-05-34/15	P-164/15	<u>Agenciji za bankarstvo Republike Srpske</u> 1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske dopisom obavijeste Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH vezano za zahtjev za pristup informacijama od 23.01.2015. godine, 2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 16.09.2015. godine zaprimljen je odgovor Agencije za bankarstvo Republike Srpske broj 03-1332-1/15 od 14.09.2015. godine u kojem se navodi " Obavještavamo vas da je Agencija za bankarstvo Republike Srpske postupila u skladu sa Vašm preporukom broj Ž-BR-05-34/15 i dopisom broj: 03-101-4/15 od 10.09.2015. godine obavijestila Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH, vezano za zahtjev za pristup informacijama od 23.01.2015.godine. /prilog-dopis broj 03-101-4/15"
Ž-BL-05-502/14	P-176/15	<u>Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske</u> 1.Da dostavi Instituciji ombudsmana i podnosiocu žalbe informaciju da li su propisi traženi zahtjevom za pristup onformacijama doneseni i ukoliko jesu da dostavi brojeve službenih glasnika u kojima su objavljeni 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzetim mjerama u vezi navedene preporuke	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Ministarstvo je dana 10.09.2015.godine dostavilo odgovor na preporuku Institucije.Navedeni odgovor je dostavljen podnosiocu žalbe dana 14.09.2015. godine. Kako je odgovoreno na preporuku Institucije, ombudsmeni za ljudska prava BiH su u skladu sa Pravilima za funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) odlučili da zatvore predmet koji se vodi po žalbi a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
Ž-BL-05-535/15	P-223/15	<u>Centru javne bezbjednosti Banja Luka</u> 1.Da odmah preduzme neophodne radnje kako bi se o zahtjevu podnosioca žalbe razmatralo u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske 2.Da o učinku ove preporuke obavijesti Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Dana 16.11.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen punomoćniku podnosioca žalbe, a u kojem se navodi da je o zahtjevu podnosioca žalbe doneseno Rješenje od 06.11.2015. godine, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama RS.
Ž-SA-05-712/15	P-238/15	<u>Kantonano tužilaštvo Srednjobosanskog kantona Travnik</u> 1. Da u što kraćem roku donese rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama, a po zahtjevu žalitelja od dana 14.05.2015. godine; 2.Da se obavijesti Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena u skladu sa ovom Preporukom. <i>Rok za realizaciju preporuke iznosi 30 dana.</i>	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 10.11.2015. godine zaprimljen je akt Ministarstva broj: T06 0 KT 0011546 15 od 05.11.2015. godine u kojem je navedeno da je Tužilaštvo, po prijemu preporuke Ombudsmana BiH, donijelo Rješenje o pristupu informacijama, broj: T06 0 KT 0011546 15 od 05.11.2015. godine. Uvidom u prednje navedeno Rješenje, utvrđeno je da je istim odobren pristup informacijama.
Ž-BR-05-150/15	P-239/15	<u>Univerzitetu u Tuzli, Prirodno-matematičkom fakultetu</u> 1. Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-05-150/15 od 17.09.2015. godine traženo.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Realizirana	DA	Dana 31.12.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Univerziteta u Tuzli, Prirodno-matematičkog fakulteta broj: 02/12-4130-3/15 od 29.12.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo Vas da smo na lični zahtjev stranke od 21.09.2015. godine, istog istog dana izdali: Index, Svedočanstvo od 1 do 4 razreda srednje škole kao i ispis ocjena. Tražena dokumenta tj. kompletnu ličnu dokumentaciju je stranka lično preuzela, čime je prema nama ovaj postupak okončan.“
Ž-BL-05-442/15	P-248/15	<u>Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i podnosiocu žalbe odgovori novim aktima koji će biti izdati u odgovarajućoj formi propisanoj Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj 2. Da prilikom dostavljanja budućih odgovora koje će im upućivati lica vode računa da isti budu sastavljeni u odgovarajućoj formi 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Realizirana	DA	Ministarstvo je dana 16. 12. 2015. godine dostavilo odgovor iz kojeg proizilazi da će isti postupiti u skladu sa izdatom preporukom. Na osnovu navdenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 104/11), a pomenuta preporuka smatra se ispoštovanom.

Ž-SA-05-689/15	P-278/15	<u>Graničnoj policiji BiH</u> 1. Da se poništi Rješenje, broj: UP 17-06-1-04-4-36-2/15 od dana 07.07.2015. godine, te donese novo Rješenje, utemeljeno na odredbama ZoSPL, a uvažavajući navode iz ove Preporuke; 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke	03 - Pristup informacijama	Realiziran	DA	Iz odgovora Granične policije Bosne i Hercegovine broj: UP 17-06-1-04-4-36-5/15 od 13.01.2016. godine proizlazi da je preporuka realizovana u cjelosti, te da je doneseno Rješenje broj: UP 17-06-1-04-4-36-4/15 od 13.01.2016. godine kojim je odobren pristup informacijama. U obrazloženju rješenja, između ostalog navedeno je: „Postupajući u ponovnom postupku, a uvažavajući preporuku Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj: Ž-SA-05-689/15, P-278/15 od 02.12.2015. godine (zaprimljene dana 06.01.2016. godine), Granična policija Bosne i Hercegovine donijela je rješenje kojim se odobrava predmetni zahtjev na način da se imenovanoj dostavi kopija traženih testova.“
Ž-SA-05-1349/14	P-281/15	<u>Načelniku Općine Velika Kladuša</u> 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, ulože dodatni napor u cilju pribavljanja informacija, traženih zahtjevom za pristup informacijama od 25.09.2015. godine; 2. Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema preporuke, donese rješenje u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristup informacijama FBiH; 3. Da se u roku ne dužem od 40 dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke	03 - Pristup informacijama	Realizirana	DA	Dana 20.01.2016. godine zaprimljen je akt općine Velika Kladuša broj: 07-05-4027/14 od 14.01.2016. godine u kojem se navodi da je u skladu sa članom 13. Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj: 07-05-4027/14 od 14.04.2015. godine zahtjev za pristup informacijama prosljeđen JU Direkciji regionalnih cesta Unsko-sanskog kantona na nadležno postupanje. Žalitelj je aktom od 25.01.2016. godine obavijestio Instituciju da je preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ispoštovana, te da nema potrebe za daljim postupanjem.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-60/15	P-215/15	<u>Opštini Šipovo</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke postupe u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te razmotre ostale zahtjeve podnosioca žalbe; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Ostvarena saradnja Odgovor zaprimljen nakon isteka roka (e-mail prepiska od 16.02.2016.)	DA	Kako opština Šipovo nije postupila po Preporuci Ombudsmena, Ombudsmeni su shodno zakonskim ovlaštenjima iz Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, o tome upoznali nadležno resorno Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, kao neposredno viši organ. Imajući u vidu navedeno, predmet broj Ž-BL-05-60/15, Ombudsmeni zatvaraju, s obzirom da su u konkretnom slučaju iscrpili zakonske mogućnosti, a o svemu se upoznaje podnosilac žalbe pismenim putem. Odgovor zaprimljen nakon isteka roka (e-mail prepiska od 16.02.2016.)
Ž-BL-05-373/15	P-242/15	<u>Osnovnom sudu Banja Luka</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te odgovori na zahtjev stranke od 17.04.2015. godine. 2. Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Osnovnog suda Banja Luka od 21.01.2016. godine, gdje obavještavaju o ukupnom broju zaposlenih, te također da se ne vode evidencije o broju zaposlenih koji su iz kategorije porodica poginulih i nestalih boraca, a razlog je jer ne postoji propis koji utvrđuje tu obavezu.
Ž-SA-05-824/15	P-279/15	<u>JU Osnovna škola „Sokolac“</u> 1. Da se u što kraćem roku, a najkasnije 10 dana od dana prijema preporuke, postupi u skladu sa članom 14. ZoSPL, odnosno da se razmotri zahtjev za pristup informacijama stranke, te da se dopisom obavijestiti o odobravanju/odbijanju pristupa informacijama. 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Ostvarena saradnja A/A	DA	Dana 20.01.2016. godine zaprimljen je akt JU Osnovna škola Sokolac broj: 01-9/16 od 15.01.2016. godine u kojem se navodi da je postupajući po preporuci Ombudsmena za ljudska prava BiH, JU Osnovna škola Sokolac razmotrila zahtjev za pristup informacijama i odlučila da odbije pristup informacijama, radi zaštite donošenja odluka i zaštite privatnosti trećih lica. Iz dopisa kojim je odbijen pristup informacijama, utvrđeno je da je žalitelju data mogućnost ulganja prigovora Školskom odboru JU Osnovna škola Sokolac..

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-742/14	P-14/15	<p><u>Poreskoj upravi Republike Srpske</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 01.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 29.01.2015. godine Poreskoj upravi izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 01.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 10.03.2015. godine Poreska uprava je dostavila odgovor u kojem se navodi da preporuka Institucije nije ispoštovana jer se radi o ličnim podacima te nisu ispunjeni uslovi da se dostave traženi podaci podnosiocu žalbe.</p> <p>Kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Udruženja.</p> <p>Takođe, Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti Ministarstvo finansija RS te navedeni predmet uvrstiti u Godišnji izvještaj za 2015. godinu sa pominjanjem imena službenika koji su odbili postupiti po preporuci Institucije.</p>
Ž-SA-05-943/14	P-34/15	<p><u>Agenciji za finansijske, informatičke i posredničke usluge d.d. Sarajevo</u></p> <p>1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke preispita rješenje broj: 01-3907 od 13.11.2014. godine, donešeno po zahtjevu za pristup informacijama od 11.06.2014. godine, te razmotri mogućnost poništavanja istog i donošenja novog rješenja, sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine,</p> <p>2. da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Dana 23.2.2015. godine zaprimljen je odgovor AFIP-a broj: 01-644/1 od 19.2.2015. godine u kojem se navodi kako AFIP ostaje kod ranijeg stava da odredbe ZoSPI u konkretnom slučaju nisu prekršene.</p> <p>Kako iz sadržaja odgovora koji je AFIP dostavio, proizlazi da preporuka Ombudsmena nije realizovana, Ombudsmeni konstatuju da su u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH poduzete sve radnje iz nadležnosti Institucije ombudsmena.</p>
Ž-BR-05-200/14	P-44/15	<p><u>Javnom poduzeću Radio televizije Tuzlanskog kantona</u></p> <p>1. da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama podnositelju žalbe od 08.09.2014. godine, u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine,</p> <p>2. da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	<p>Obzirom da Preporuka broj P-44/15 nije provedena, Institucija ombudsmena je dana 31.08.2015. godine sukladno odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijestila Upravni odbor JP Radio televizije Tuzlanskog kantona o nepoduzimanju mjera po Preporuci i uputila poziv da JP RTV TK-a Upravni odbor sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se postupa po istoj.</p>
Ž-BL-05-749/14	P-55/15	<p><u>Univerzitetska bolnica Klinički centar Banja Luka</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 17.03.2015. godine Kliničkom centru izdala preporuku da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 22.10.2014. godine.</p> <p>Dana, 09.04.2015. godine Klinički centar je dostavio odgovor u kojem se navodi da preporuka Institucije nije ispoštovana jer smatraju da bi objavljivanje traženih podataka predstavljalo povredu prava radnika na zaštitu ličnih podataka. .</p> <p>Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS te navedeni predmet uvrstiti u Godišnji izvještaj za 2015. godinu sa pominjanjem imena službenika koji su odbili postupiti po preporuci Institucije.</p>

Ž-BL-05-235/15	P-114/15	<u>JZU Domu zdravlja Bijeljina</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 03.03.2015. godine. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nije realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku broj: 2905/15 od 04. 06. 2015. godine u kojem je navedeno mišljenje ove ustanove, da podaci koji se traže prema zakonskim i podzakonskim propisima spadaju u kategoriju ličnih podataka iz kadrovske evidencije koji se klasifikuju kao povjerljivi i predstavljaju službenu tajnu pa ne trebaju biti ni dostupni javnosti. S tim u vezi a naglašavajući, da upućeni zahtjev ne sadrži svrhu, niti pravni osnov za korištenje ličnih podataka ovlaštena lica ove ustanove smatraju, da nisu u obavezi da dostave tražene podatke. Uzimajući u obzir činjenicu, da označena ustanova nije postupila po upućenoj preporuci, Ombudsmeni putem ovog akta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
Ž-SA-05-51/15	P-119/15	<u>Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici</u> 1. Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke po zahtjevu žaliteljice od 16.12.2014. godine postupi u skladu sa članom 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH i donese rješenje o pristupu informacijama; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	NE	Institucija ombudsmena je provela postupak istraživanja po žalbi žaliteljice, nakon čega je dana 19.05.2015. godine Fakultetu izdata preporuka broj: P-119/15 da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke po zahtjevu žaliteljice od 16.12.2014. godine postupi u skladu sa članom 14. ZoSPI i donese rješenje o pristupu informacijama, te o svemu obavijesti Institucija ombudsmena. Postupajući po preporuci, dana 29.06.2015. godine zaprimljen je akt Fakulteta broj: 06-100-020-0464/15 od 24.06.2015. godine. Uvidom u akt Fakulteta utvrđeno je da preporuka Ombudsmena nije ispoštovana, te se ovim putem konstatuje da će ista biti unesena u Godišnji izvještaj o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu sa naznakom da ista nije realizirana.
Ž-SA-05-608/15	P-184/15	<u>Direktoru Porezne uprave Federacije BiH</u> 1. Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema preporuke, preispita Rješenje broj: 13/08-49-1-3866-5/13 od 01.07.2015. godine kojim je odbijen prigovor žaliteljice uloženi protiv Rješenja broj: 13/08-49-1-3866-4/13-M.V.-V.P. od 08.06.2015. godine, te postupi u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH; 2. da se u roku od trideset (30) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana	DA	Dana 08.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Uprave broj: 13/08-49-1-3866-6/13 od 05.10.2015. godine iz kojeg proizlazi da Uprava ostaje kod navoda iz akta koji dostavljen Instituciji ombudsmena tokom postupka istraživanja, odnosno proizlazi da preporuka Ombudsmena nije realizovana. Aktom od dana 22.10.2015. godine, u skladu sa članom 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, o nerealizaciji preporuke obaviješteno je Federalno ministarstvo finansija kao neposredno viši organ uz napomenu da će predmet biti naznačen u Godišnjem izvještaju o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu.
Ž-SA-05-331/15	P-197/15	<u>OPĆINSKOM NAČELNIKU OPĆINE STARI GRAD SARAJEVO</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke poništi rješenja broj 09-23-2177/15 od dana 23.04.2015. godine, te da prilikom odlučivanja po prigovoru žaliteljice od dana 02.04.2015. godine uzme u obzir mišljenja i nalaze Ombudsmena BiH datih u ovoj preporuci i postupi na način koji će podrazumjevati poštivanje prava na slobodan pristup informacijama sukladno Zakonu o slobodi pristupa informacijama FBiH 2. da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvjesti Ombudsmane BiH o izvršenju ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nije realizirana poslano na	DA	Dana 24.07.2005. godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Općinskog pravobranilaštva, akt pod brojem U-2/15 od 16.10.2015. godine. Navode da su oni dostavili svu dokumentaciju te da je zbog toga opština odbila prigovor. Dostavljene dvije obavijesti nakon toga Općini Stari Grad Sarajevo uz obavezu da prijema ovog akta dostave informaciju koje mjere i aktivnosti namjeravaju poduzeti ali bez odgovora.

Ž-BL-05-517/15	P-224/15	<u>Visokom sudskom i tužilačkom vijeću</u> 1. Da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, te udovolji zahtjevu podnosioca žalbe od 16. 07. 2015. godine. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	03 - Pristup informacijama -- 03-2 - odbijanje pristupa informacijama	Nije realizirana	DA	Dostavljen je odgovor u kojem je navedeno, da je Vijeće na sjednici održanoj 4. novembra 2015. godine razmatralo dostavljenu preporuku i konstatovalo, da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi iz Zakona o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13) za preispitivanje konačnog rješenja VSTV-a BiH broj: 08-12-2884-4/2015 od 30. 09. 2015. godine pa iz tog razloga predmetno rješenje ostaje na snazi. Uzimajući u obzir činjenicu, da Visoko sudsko i tužilačko vijeće nije postupilo po upućenoj preporuci, Ombudsmeni putem obavijesti o zatvaranju predmeta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
----------------	----------	---	---	------------------	----	--

NEMA OGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-05-840/14	P-1/15	<u>Načelniku Općine Travnik</u> 1. Da kao rukovoditelj Općine Travnik poduzme sve neophodne mjere kako bi nadležne općinske službe primjenjujući Zakon o slobodi pristupa informacijama F BiH, postupile po zahtjevu, 2. Da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH o realizaciji ove Preporuke.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1189/14	P-118/15	<u>JP Parking-Servis Zenica</u> 1. da se po prijemu ove preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktima od 18.12.2014. godine i 09.01.2015. godine	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-278/15	P-170/15	<u>JU Centar za socijalni rad Trebinje</u> 1. Da bez odlaganja odobri pristup informacija podnosiocima zahtjeva po njihovom zahtjevu upućenom Centru za socijalni rad od 05.03.2015.godine. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-359/15	P-218/15	<u>Šefu Kabineta predsjednice Vlade Republike Srpske</u> 1. Da se u budućim slučajevima prilikom dobijanja zahtjeva za pristup informacijama rukovodi prvenstveno principima cjelishodnosti, u smislu da podnosiocima zahtjeva blagovremeno i u zakonom propisanoj formi odgovara po istima 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	03 - Pristup informacijama -- 03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-185/15	P-272/15	<u>Ministru Ministarstvu unutaršnjih poslova ŽZH</u> 1. Da poništi obavijest broj: 02-3/2-1100-9/15 od 15.10.2015.godine zbog nenadležnosti službenika za donošenje iste kao i da navede razloge zbog kojih kandidati nisu primljeni u radni odnos i omogućiti uvid u predmetni pis i natječajnu proceduru kandidatima; 2. O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmene u roku od 6 mjeseci od dana prijema iste.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-347/15	P-277/15	<u>Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu</u> 1. Da u što kraćem roku, a najkasnije u roku od 15 dana odluči po žalbi od 17.04.2015. godine, uložene protiv Rješenja KCUS-a broj: 0203-150/15 od 08.4.2015. godine; 2. Da se obavijesti Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena u skladu sa ovom Preporukom.	03 - Pristup informacijama	Nema odgovora	NE

UKUPNO 03 – PRISTUP INFORMACIJAMA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
34	34	16	0	3	9	6

04 - VJERSKE SLOBODE / RELIGIJA

NIJE REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-04-1127/14, Ž-SA-05-1331/14	P-87/15	<p>1.Parlamentu Federacije BiH da prioriteno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine;</p> <p>2.Skupštini Kantona Sarajevo da prioriteno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kantonu Sarajevo;</p> <p>3.Da svi nadležni organi iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema, da pristupe sistemskom rješavanju ove problematike: da se provjere evidencije o broju raseljenih lica po općinama u Kantonu Sarajevo i da se sačini plan i odredi rok za trajno stambeno zbrinjavanje raseljenih lica u Kantonu Sarajevo;</p> <p>4.Da naslovljeni organi Instituciju ombudsmena izvjestе o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.</p>	04 - Vjerske slobode / religija	Nije realizirana	DA	<p>Institucija ombudsmena je u vezi sa preporukom P-87/15, od 26.03.2015. godine zaprimila odgovor Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, akt broj 13-05-36-425/15, od 02.06.2015. godine, a u kojem se između ostalog navodi <i>da je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica upućen akt broj 13-05-36-428/15, od 11.04.2015. godine kojim se traže informacije o poduzetim aktivnostima na usvajanju Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u FBiH i izbjeglicama iz BiH, ali da je izostao odgovor.</i></p> <p>Obzirom na prethodno navedeni odgovor, kao i na činjenicu da od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica nikada nije zaprimljena povratna informacija na preporuku P-87/15, od 26.03.2015. godine, Institucija ombudsmena je <i>Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica</i> uputila urgenciju od 30.06.2015. godine, radi dostavljanja povratne informacije, koja do danas nije zaprimljena. Predmet je upućen premijeru Vlade FBiH .Institucija ombudsmena je dana 03.12.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1458/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmena P-87/15, od 26.03.2015. godine.</p> <p>Obzirom da se preporučila ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH, te da će Institucija ombudsmena iskoristiti mogućnost spominjanja ovog predmeta u godišnjem izvještaju</p>

UKUPNO – 04-VJERSKE SLOBODE/RELIGIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	0	0	0	1	0

05 – POLICIJA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-660/14	P-7/15	<u>Policijskoj stanici Teslić</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke postupi odgovori na zahtjev za pristup informacijama u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama RS. 2.Da u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke	05 - Policija	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 09-3/01-052.7-99/14 od 02. 02. 2014. godine u kojem su između ostalog navedene mjere i radnje koje je organ preduzeo s ciljem postupanja po istoj. Name iz odgovora proizlazi, da je dana 30. 01. 2015. godine ostvaren kontakt sa podnosiocem žalbe, te mu je predočen akt Osnovnog suda u Tesliću broj: 87 0 Pr 014740 13 Pr od 04. 02. 2015. godine kojim je od ovog organa zatraženo, da podnosiocu žalbe uruči rješenje Osnovnog suda u Tesliću od 29. 11. 2013. godine, kao i akt Policijske stanice broj: 09-3/01-207.4-60/14 od 27. 02. 2014. godine kojim je ovaj organ obavijestio sud, da je postupio po njegovom traženju.
Ž-BR-05-172/14	P-163/15	<u>Ministarstvu unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona i Policijskoj stanici Živinice</u> 1.Da osiguraju postupanje svojih službenika u skladu sa važećim zakonskim propisima rukovodeći se principima UN Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, a poštivajući ljudska prava svakog građanina Tuzlanskog kantona, odnosno,općine Živinice zagaranovana Ustavom BiH. 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke dostavi informaciju o mjerama poduzetim na realizaciji iste.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 17.12.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor MUP-a TK-a, Policijske uprave Živinice, Policijske stanice Živinice broj: 08-05/6-2-05.3-11146/14 od 12.12.2015. godine u kojem se navodi „ Obavještavamo Vas sa smo postupajući po Preporuci broj: P-163/15 poduzeli dodatne mjere i radnje na zaštiti lične i imovinske sigurnosti svakog građanina na području koje pokriva Policijska stanica Živinice, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona. Od strane Uprave policije MUP TK-a donesen je Etički kodeks policijskih službenika MUP TK-a broj: 08-01-02.2-353/15 od 17.11.2015. godine kojim se propisuju standardi i pravila ponašanja policijskih službenika Uprave policije MUP TK-a i ima za cilj da ukaže na ponašanje koje se od policijskih službenika očekuje, kao i na koji način da pristupe izvršavanju radnih i drugih zadataka.
Ž-BL-05-23/15	P-244/15	<u>Direktoru Agencije za državnu upravu RS</u> 1.Da postupi u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena i ubuduće prilikom formiranja Komisija za izbor državnih službenika vodi računa o nacionalnoj strukturi članova Komisije kako bi nacionalna struktura članova Komisije odražavala rezultate popisa iz 1991. godine. 2.Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzimanju mjera na realizaciji ove preporuke.	05 - Policija	Realizirana	DA	Dostavljen je odgovor broj: 23.01/127-80/15 od 16. 11. 2015. godine u kojem je između ostalog navedeno, da su rješenjem direktora Agencije a nakon sprovedene procedure izbora po Javnom pozivu za izbor na listu članova konkursnih komisija za izbor državnih službenika u republičke organe uprave, imenovani članovi konkursnih komisija za izbor državnih službenika. Rješenje je objavljeno u „Službenom glasniku RS“ broj: 17/10 od 11. marta 2014. godine a sadašnja lista obuhvata 48 članova koji su imenovani na period od četiri godine. Takođe zaključeno je da u postupcima javne konkurencije direktor Agencije, prilikom imenovanja Komisija vodi računa o nacionalno zastupljenosti koliko je to objektivno moguće i da u dosadašnjoj praksi kroz pravnu zaštitu učesnika postupka nije bilo osporavanja sprovedenog postupka po ovom osnovu, niti poništavanja konkursa i internih oglasa, te da će preporuka Ombudsmena biti prosljeđena na uvid i resornom ministarstvu nadležnom za poslove uprave.
Ž-BR-01-239/15, Ž-BR-05-238/15	P-262/15	<u>JU Centru za socijalni rad Pelagićevo:</u> - da u skladu sa odredbama Obiteljskog zakona Republike Srpske donese rješenje kojim će, u najboljem interesu djeteta, urediti sporna pitanja do donošenja odluke od strane nadležnog suda; - nastavi sa omogućavanjem održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom. <u>MUP RS-a Policijskoj stanici Pelagićevo:</u> - da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Republike Srpske,po potrebi u koordinaciji sa JU Centar za socijalni rad Pelagićevo nastavi poduzimati sve mjere iz	05 - Policija	Realizirana	DA	Dana 22.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je dopis Opštine Pelagićevo, Centra za socijalni rad broj: 05-0052-2-5/16 od 18.01.2016. godine u kojem se navodi „ obavještavamo Vas da je Centar za socijalni rad Pelagićevo donio rješenje broj: 04-544-14-6/15 od 07.12.2015. godine..... Istim rješenjem omogućeno je održavanje ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa roditeljem sa kojim dijete ne živi, u ovom slučaju sa majkom U skladu sa tim, obavještavamo Vas i da je jedan takav kontakt već obavljen 05.01.2016. godine u prostorijama Centra za socijalni rad Pelagićevo u prisustvu stručnih radnika Centra i oca mlđb. djeteta.“ Institucija ombudsmana je dana 28.01.2016. godine zaprimila i odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centra javne bezbjednosti Doboj, Policijske stanice Pelagićevo broj: 11-8/01-233-10/15 od 25.01.2016. godine u kojem se navodi „ Obavještavamo

		<p>svoje nadležnosti kako bi se osiguralo postupanje u najboljem interesu djeteta i prevenirao svaki oblik protupravnog postupanja od strane oba roditelja djeteta</p> <p>- Da u roku od trideset dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene BiH o načinu ispoštovanja preporuke.</p>				<p>Vas da je ova PS nastavila preduzimati sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kada je u pitanju Vas dopis broj i datum veze. Takođe ova PS postupa i u skladu sa Rješenjima i dopisima Centra za socijalni rad opštine Pelagićevo, kao i sa dopisima osnovne škole „Vaso Pelagić“ iz Pelagića, sa kojima je u stalnoj saradnji po pitanju pomenutog predmeta.“Obzirom na naprijed navedeno, da je preporuka P-262/15 realizirana, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u skladu sa člankom 35. stavak 1. točka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, zatvaraju predmete broj: Ž-BR-01-239/15 i Ž-BR-05-238/15.</p>
--	--	---	--	--	--	---

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-05-261/14	P-45/15	<p><u>Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centru javne bezbjednosti Bijeljina-Policijskoj stanici Bijeljina</u></p> <p>1. da preduzmu sve mjere kako bi se spriječili sukobi i preveniralo eventualno nasilje između navedenih osoba; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 22.04.2015. godine zaprimljen je akt MUP-a RS-a Centra javne bezbjednosti-Policijske stanice Bijeljina broj 12-01/2-230-623/15 od 17.04.2015. godine u kojem navode Postupajući po preporukama u toku proteklih mjesec dana svakodnevno smo radili na prikupljanju saznanja vezanih za pomenuta lica kojom prilikom nismo utvrdili da je bilo sukoba između navedenih. O radu po navedenom dana 30.03.2015. godine sačinili smo službenu zabilješku koja je zavedena pod rednim brojem 10-01/4-904/15 a dana 07.04.2015. godine sačinili smo službenu zabilješku koja je zavedena pod rednim brojem 10-01/4-986/15. Od dana sačinjavanja druge službene zabilješke do danas nije bilo prijava od strane stranke u smislu žalbe na ponašanje njenog brata “</p> <p>Medutim, dana 28.04.2015. godine Institucija je zaprimila podnesak žaliteljice Obzirom na podnesak žaliteljice, Institucija ombudsmana se ponovno dana 10.06.2015. godine obratila MUP-u RS-a, Centru javne bezbjednosti-Policijskoj stanici Bijeljina, te u vezi s tim zaprimljen je odgovor PS Bijeljina broj 10-01/2-230-623/15 od 12.05.2015. godine .Obzirom da je preporuke P-45/15 prihvaćena, ombudsmeni BiH odlučili su, da u skladu sa čl. 35. st. 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmete broj: Ž-BR-05-261/14.</p>
Ž-MO-05-16/15	P-106/15	<p><u>Vladi HNK</u></p> <p>1. Da hitno i u što kraćem roku poduzme odgovarajuće mjere i dogovor i imenuje Policijski odbor sukladno članku 124. Zakona o policijskim službenicima HNK 2. O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 3 mjeseca od dana prijema iste.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 21.05.2015.godine Ombudsmeni su donijeli Preporuku Vladi HNK da hitno i u što kraćem roku poduzme odgovarajuće mjere i dogovor te imenuje Policijski odbor sukladno članku 124. Zakona o policijskim službenicima HNK.</p> <p>S obzirom da Preporuka ombudsmana nije ispoštovana, Ombudsmeni su o navedenom dana 05.10.2015.godine obavijestili Skupštinu HNK. Zaprimljen odgovor Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona od 22.10.2015.</p>
Ž-SA-05-86/15	P-129/15	<p><u>Policijskom komesaru MUP-a Kantona Sarajevo i ministru unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo</u></p> <p>1. da razmotre sadašnju proceduru i akte koji uređuju postupak unapređenja policijskih službenika, te da o tome obavijeste Instituciju u roku od 60 dana od dana prijema ovog akta.</p>	05 - Policija	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 03.07.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo Uprava policije pod brojem: 02/PK-34-1-19791/14 od dana 02.07.2015. godine, u kojem je između ostalog navedeno da je preporuka Institucije ombudsmana razmotrena, te da nisu utvrđene činjenice koje bi upućivale na promjenu postojećih procedura i akata, a što je i obrazloženo u navedenom odgovoru.</p>

NIJE REALIZIRANA

Ž-BR-05-188/14	P-107/15	<p><u>MUP TK Policijskoj stanici Srebrenik i Upravi Policije Tuzla</u></p> <p>1. Preporučuje se Komandiru Policijske stanice Srebrenik da osigura postupanje policijskih službenika u skladu sa važećim zakonskim propisima rukovodeći se principima UN Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka, a poštivajući ljudska prava svakog građanina Općine Srebrenik zagaranovana Ustavom BiH;</p> <p>2. Preporučuje se Upravi Policije Tuzla da dostavi Instituciji ombudsmena rezultate zakonito provedene unutrašnje istrage Jedinice za profesionalne standarde MUP TK po predstavi;</p> <p>3. Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke dostave informaciju o mjerama poduzetim na realizaciji iste.</p>	05 - Policija	Nije realizirana	DA	<p>Dana 03.06.2015. godine zaprimljen je odgovor MUP-a TK-a Policijske uprave Gradačac, Policijske stаницe Srebrenik broj 08-05/9-3-04.2-3-2643/15-II od 29.05.2015. godine. Dana 03.06.2015. godine zaprimljen je i odgovor MUP-a, Uprave policije, Jedinice za profesionalne standarde Tuzla pod brojem 08-05/1-1/1-05.3-387/ 14 od 29.05.2015. godine. Obzirom da Preporuka broj P-107/15 nije provedena, Institucija ombudsmena je dana 31.08.2015. godine sukladu odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijestila Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona o nepoduzimanju mjera po Preporuci i uputila poziv da Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona sukladno svojim ovlaštenjima poduzme sve što je neophodno da se postupi po istoj.</p>
Ž-BL-05-19/14	P-121/15	<p><u>Kantonalskom sudu u Tuzli preporučuju</u></p> <p>1. Da odmah odluče o žalbi u predmetu broj 32 0 Rs 195153 15 Rsž, kako bi podnositeljica žalbe ostvarila što efikasniju sudsku zaštitu svojih prava</p> <p>2. Da Ombudsmene obavijesti o učincima Preporuke u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;</p>	05 - Policija	Nije realizirana	NE	<p>Aktom broj 003-0-Su-15-000 687 od 11.08.2015. godine, obavještavaju Ombudsmene, između ostalog, da se konkretan predmet nalazi na 438. mjestu zaduženja od 480 predmeta, da se predmeti uzimaju u rad po redosljedu i da ne postoji mogućnost da se predmet uzme u rad. O navedenom aktu obaviještena je podnositeljica žalbe.</p>

UKUPNO – 05 - POLICIJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
9	9	4	0	3	2	0

06 - JAVNI PRIHODI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-06-1107/14	P-51/15	<u>V.d. direktorici i Upravnom odboru Zavoda za medicinu rada Kantona Sarajevo</u> 1. Da se po prijemu preporuke, razmotri mogućnost kreiranja plana prevencije, u cilju suzbijanja mobinga, ali i adekvatan i efikasan postupak zaštite ukoliko do mobinga dođe, a sve u cilju zaštite prava zaposlenika na radu i u vezi sa radom; 2. Da se obavijesti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim radi realizacije preporuke.	06 - Javni prihodi	Realizirana	DA	U svom izjašnjenju broj: 02-174-2/15 od 24.04.2015. godine, Zavod ističe da je, poštujući Preporuku, kreiran plan prevencije u cilju suzbijanja mobinga, te da će svi uposlenici, shodno Zakonu o zabrani diskriminacije BiH, biti upoznati sa pojmom, uzrocima, posljedicama mobinga, te o mehanizmima zaštite od istog.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-181/15	P-250/15	<u>Skupštini HNK</u> 1. da preispita postojeća zakonska rješenja u vezi sa visinom sudskih taksi i taksenih tarifa uz konsultaciju sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem /savjetom BiH; 2. da uspostavi suradnju i dostavi povratne informacije i poduzete aktivnosti ; 3. da o ishodu preporuke u roku od 60 dana obavijeste Instituciju ombudsmena BiH.	06 - Javni prihodi	Djelimično realizirana	DA	Dana 07.12.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Skupštine HNK na Preporuku ombudsmena broj: 250/15. Iz navedenog izjašnjenja proizilazi, da je dopis žalitelja prihvaćen kao inicijativa, pa je isti u skladu sa člankom 105. Poslovnika Skupštine HNK dostavljen Komisiji za zakonodavno-pravna pitanja Skupštine HNK i Vladi HNK aktom broj: 02-02-159715 od 30.11.2015. godine radi davanja mišljenja. Dalji tijek postupak reguliran je člankom 105. stavak 2. Poslovnika Skupštine i o ishodu predmetne inicijative će obavijestiti Instituciju ombudsmena. Predmet će biti uvršten u Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmena za 2015.-u godinu.
----------------	----------	--	--------------------	------------------------	----	---

UKUPNO – 06 – JAVNI PRIHODI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	3	1	1	0	0	0

09 – SUDOVI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-LI-05-130/13	P-6/15	<u>Općinskom sudu u Livnu</u> Da odmah poduzme sve neophodne mjere u cilju zakazivanja pripremnog ročišta u predmetu br:68 0 P 025777 13 P, te da u roku od 15 dana od dana prijema iste, izvijeste Instituciju Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama .	09 - Sudovi	Realizirana	DA	U vezi date Preporuke, odgovorna strana je dostavila našem Uredu odgovor da je istu ispoštovala, te je zakazano pripreмно ročište za dan 25.02.2015.g.
Ž-BR-05-100/14	P-41/15	<u>Općinskom sudu u Sarajevu</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 17.10.2014.godine,24.11.2014.godine i 10.02.2015.godine. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Dana 25.03.2015. godine zaprimljen je akt Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 I 178000 10 I od 20.03.2015. godine u kojem se navodi „ U izvršnom postupku tražioca izvršenja protiv izvršenika , radi izvršenja uspostave radno-pravnog statusa suglasno članu 143. stav 2 Zakona o radu. U vezi Vašeg dopisa od 27.10.2014. godine i 16.02.2015. godine obavještavamo Vas da je izvršni postupak u ovoj pravnoj stvari obustavljen rješenjem ovog suda broj gornji od 05.03.2015. godine. Tražiocu izvršenja je uspostavljen radno –pravni status i izvršena prijava staža za period u kojem je uspostavljen radno-pravni status i isti je pozvan da potpiše Ugovor o otpremnini sa poslodavcem, na koji način je od poslodavca dobio sva zakonska prava u vezi sa uspostavom radno-pravnog statusa u skladu sa članom 143. stav 2 Zakona o radu kako je to izvršenom ispravom određeno.“
Ž-BL-05-815/14	P-59/15	<u>Osnovnom sudu Banja Luka</u> 1. da, u skladu sa članom 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Osnovni sud Banja Luka bez odlaganja uputi spis Okružnom sudu na odlučivanje po žalbi, u predmetu 71 0 Rs 033794 11 Rs 2; 2. da u roku od 30 dana, počev od dana prijema ove Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 31.03.2015. godine postupajući sudija Osnovnog suda Banja Luka obavijestio je Instituciju ombudsmena da je 23.12.2014. godine predmetni spis upućen Okružnom sudu koji je preinačio prvostepeno Rješenje dana 13.02.2015. godine, koje je dostavljeno strankama 12.03.2015. godine, čime je postupak okončan. U prilogu izjašnjenja dostavljena je kopija pravosnažnog Rješenja Okružnog suda Banja Luka.
Ž-BL-05-754/14	P-65/15	<u>Uredu disciplinskog tužioca</u> 1. Da u što kraćem roku donese odluku o upućenoj pritužbi podnosioca žalbe. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: UDT-12474/13 od 15. 05. 2015. u kojem je navedeno, da je Ured disciplinskog tužioca po provedenoj disciplinskoj istrazi u predmetu podnosioca žalbe donio odluku.
Ž-BL-05-240/15	P-97/15	<u>Predsjedniku Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlašćenja, kako bi se za ubuduće predupredili ovakvi ili slični postupci, kako bi advokati sa područja Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, pod jednakim uslovima uživali ravnopravan tretman na tržištu rada u pogledu visine svojih troškova koje naplaćuju strankama, nezavisno od sjedišta suda pred kojim se određeni postupak vodi, a u cilju dosljedne primjene člana 6. Zakona o advokaturi Republike Srpske 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, dana 10. 06. 2015. godine, dostavio je odgovor na pomenutu preporuku u kome navodi koje aktivnosti i mjere može sprovesti u cilju njene realizacije. Polazeći od navedenog, predmet se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 3. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11), a preporuka se smatra ispoštovanom. Protiv ove odluke nije dozvoljena žalba u skladu sa članom 22. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06). Takode, podnosilac žalbe se obavještava da ukoliko bi se pojavile nove činjenice ili okolnosti koje ukazuju na povrede njegovih prava, isti se u tom smislu može ponovo obratiti Instituciji.

Ž-BL-05-105/15	P-122/15	<u>Fondu PIO RS:</u> 1. Da odmah postupe i donesu novi upravni akt u skladu sa presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 008488 11 U od 17.05.2013. godine 2. Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 10 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Podnosilac žalbe i nadležni organ obavještavaju Ombudsmene da je Vrhovni sud RS donio dana 20.03.2015. godine, presudu kojom zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, odbija. Pored toga, nadležni organ obavještava Ombudsmene da će donijeti novo rješenje, uvažavajući presude i stavove, odnosno upute suda. Stoga, Ombudsmeni predmet zatvaraju, s tim da se podnosilac žalbe obavještava da se može ponovo obratiti Instituciji ombudsmena, ako se za to pojave opravdani razlozi.
Ž-BL-05-785/13	P-123/15	<u>Osnovnom sudu u Gradišci preporučuju</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Dana 11.08.2015. godine, Institucija ombudsmena zaprima akt suda broj 072 0 Su 15 000493 od 30.07.2015. godine. Navedenim aktom, sud hronološkim redom opisuje sve poduzete radnje.
Ž-BR-05-195/14	P-133/15	<u>Općinskom sudu u Lukavcu</u> 1. Da bez odlaganja u predmetu broj 126 0 Rs 131 774 12 Rs podzme neophodne procesne radnje; 2. učinku Preporuke obavijesti Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema iste.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 15.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda u Lukavcu broj 126 0 Rs 131774 12 Rs od 13.07.2015. godine u kojem se navodi "Shodno Vašoj preporuci dostavljenoj sudu dana 09.07.2015. godine, obavještavamo Vas da je ovaj sud u predmetnoj stvari zakazao pripremno ročište za dan 26.11.2015. godine sa početkom u 9,00 sati." Obzirom na navedeni odgovor Općinskog suda u Lukavcu, da je preporuka P-133/15 prihvaćena.
Ž-BL-05-732/14	P-139/15	<u>Osnovnom sudu u Gradišci</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražene podatke, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	Aktom broj 072-0-Su-15-00 0831 od 28.09.2015. godine, Osnovni sud u Gradišci dostavlja informacije o vanpamičnom predmetu 072 V 017769 14 V. Prema navodima suda, predlagač – opština Srbac je u dva navrata predlagao odgodu ročišta radi pokušaja mirnog rješenja spora. Kako nije došlo do mirnog rješenja spora – vansudskim putem, sud je zakazao ročište za dan 10.11.2015. godine. Akt suda dostavljen je podnositeljici žalbe.
Ž-BL-05-581/14	P-143/15	<u>OPĆINSKOM SUDU U ORAŠJU</u> 1. Da preduzme sve potrebne mjere i radnje kako bi postupak izvršenja u predmetu pod brojem: 25 0 I 033261 13 I što prije bio dovršen; 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Dostavljen je odgovor suda, broj: 025-0-SU-15-000 413 od 13. 07. 2015. godine iz kojeg proizlazi, da je izvršni postupak u označenom predmetu okončan rješenjem o obustavi izvršenja broj: 25 0 Ip 033261 14 Ip od 19. 03. 2015. godine, da je rješenje postalo pravosnažno, dana 08. 04. 2015. godine kao i da je uredno dostavljeno punomoćniku podnositeljice žalbe advokatu Satki Redžepović iz Orašja, dana 24. 03. 2015. godine.
Ž-BR-05-201/12	P-145/15	<u>VRHOVNOM SUDU RS</u> 1. Da bez odlaganja donese odluku u predmetu pod brojem: 71 0 P 108820 12 Rev; 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor suda, broj: 118-0-SuI-15-000 112-1 od 17. 07. 2015. godine iz kojeg proizlazi, da je u predmetu podnosioca žalbe odluka izrađena dana 21. 04. 2015. godine a otpremljena dana 05. 05. 2015. godine.

Ž-BL-05-317/15	P-150/15	<u>Okružnom sudu u Banjaluci</u> 1. Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese presudu bez vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, i 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana, 28.08.2015. godine podnosilac žalbe je dostavio Instituciji presudu Okružnog suda kojom se tužba imenovanog uvažava, osporeni akt poništava i nalaže tuženom da donese drugi upravni akt, uvažavajući pravno shvatanje ovog suda i primjedbe suda u pogledu postupka. Kako je Okružni sud donio presudu čime je prestao razlog obraćanja ovoj Instituciji, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Kršić Radovana a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu.
Ž-BR-05-201/12	P-189/15	<u>Općinskom sudu u Tuzli</u> 1. Da odmah, po prijemu ove preporuke, uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 08.10.2012.g., 03.04.2015.g., 11.05.2015.g., 13.07.2015.g. i 03.09.2015.godine. 2. Da u roku od 8 (osam) dana, od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 08.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda Tuzla broj 32 0 I 107710 11 I od 30.09.2015. godine u kojem se navodi " Rješenjem o izvršenju broj 32 0 I 10107710 11 I od 14.12.2011. godine određeno je predloženo izvršenje. Dana 22.05.2014. godine sud je donio rješenje kojim se izvršni postupak prekida. Rješenje o prekidu postupka trežilac izvršenae je zaprimio dana 27.05.2014.godine, a izvršenik dana 15.01.2015. godine."
Ž-BL-05-384/15,	P-213/15	<u>OKRUŽNOM PRIVREDNOM SUDU BANJA LUKA</u> 1. Da bez odlaganja preduzme sve potrebne mjere i radnje kako bi u što kraćem roku bila donesena odluka u predmetu podnosioca žalbe. 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o realizaciji ove preporuke.	09 - Sudovi	Realizirana	DA	S tim u vezi dostavljen je odgovor suda iz kojeg proizlazi, da je u označenom predmetu dana 30. 12. 2015. godine donesena prvostepena odluka. S obzirom da je sud ispoštovao preporuku i postupio u skladu sa upustvima iz iste, Ombudsmeni ne nalaže razloga za dalje postupanje po žalbi, i u skladu sa članom 21. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06).
Ž-SA-05-962/15	P-240/15	<u>Općinskom sudu u Banovićima</u> 1. da imajući u vidu naprijed izneseno činjenično stanje, stanje u spisu predmeta koji se vodi kod Općinskog suda u Banovićima, razmotri mogućnost davanja prioriteta u radu predmetu broj 127 0 P 055750 14 P . 2. da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Realizirana	DA	Odgovor Općinskog suda u Banovićima od 25.01.2016. godine da je predmet uzet u rad.
Ž-SA-05-391/15	P-289/15	<u>Glavnom tužiocu Tužilaštva BiH</u> Da se odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktom od 25.06.2015. godine i 05.10.2015. godine;	09 - Sudovi -- 09-2 - dužina trajanja postupka (član 6)	Realizirana	DA	Dana 08.01.2016. godine zaprimljen je akt Tužiteljstva Bosne i Hercegovine broj: A-189/15 od 08.01.2016. godine u kojem je navedeno: "...navedeni predmet u fazi istrage, a prema Državnoj strategiji za rad na predmetima ratnih zločina/u planu je za okončanje u 2016. godini. Shodno navedenom, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine odlučili su da se u skladu sa člankom 35. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovom odlukom predmet zatvori.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-05-259/13	P-38/15	<p><u>Općinskom sudu u Živinicama</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 21.05.2014.godine 21.07.2014.godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.</p>	09 - Sudovi -- 09-3 - izvršenje presuda	Ostvarena saradnja	DA	Dana 31.03.2015. godine zaprimljen je odgovor Općinskog suda Živinice broj 033-0-Su-15-00002 Om od 17.03.2015. godine u kojem dostavljaju informaciju o stanju predmeta broj 33 0 P 045153 12 P . Uspostavljena saradnja.
Ž-BL-05-498/14	P-138/15	<p><u>Ministru Federalnog ministarstva finansija</u></p> <p>1.Da postupi po Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i da izvrši isplatu duga po osnovu kamata u cjelosti, 10% godišnje od datuma prispjeća dosuđenog iznosa pa sve od pune isplate;</p> <p>2.da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	09 - Sudovi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 19.08.2015.godine Federalno ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine je aktom broj: 97-14-4714/15 A.K. obavijestilo Instituciju da je navedeno ministarstvo u predmetu CH/99/2429, u cjelosti izvršilo isplatu sredstava po osnovu Odluke o daljim pravnim lijekovima Ustavnog suda BiH. Dalje navode da je Aktom broj:07-14-9497-1/11 A,Č, od 12.03.2012.godine obaviješten Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH o izvršenoj isplati sredstava po osnovu navedene Odluke a u cilju informisanja Ustavnog suda BiH. U pismu se navodi da je ministarstvo Stručni nalaz o procjeni štete na stambenim i privrednim objektima kao i procjenu izgubljene dobiti zaprimilo 13.06.2011.godine a da je podnosiocu žalbe kamata zaračunata od 05.01.2011.godine.U prilogu je dostavljeno Izvršenje Odluke o daljim pravnim lijekovima u predmetu CH/99/2425 i drugi...Ureda za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-6/15	P-20/15	<p><u>Direktorici Osnovne škole „Sveti Sava“ Doboj</u></p> <p>1.Da preduzme mjere radi potpunog provođenja presuda Okružnog suda u Doboju od 15.10.2014. godine (br. 13 0 U 003016 14 U i 13 0 U 003021 14 U), a naročito u pogledu finansijskih aspekata restitucije podnosioca žalbe na mjesto direktora, za nesporni vremenski period (2. april – 5. septembar 2014);</p> <p>2.Da u roku od 30 dana obavijesti Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke.</p>	09 - Sudovi	Nije realizirana	NE	Neposredno po prijemu preporuke stranka je izrazila nezadovoljstvo njenom sadržinom obzirom na činjenicu da Institucija ombudsmena nije preduzela mjere sa ciljem primopredaje dužnosti između sadašnje direktorice koja je izabrana na to mjesto po konkursu od 23.07.2014. godine, i podnosioca žalbe. Obzirom na činjenicu da nijedna od navedene dvije presude suda ne nalaže takvu obavezu školi, ombudsmeni su u svjetlu dostavljenih činjenica i pozitivnih propisa, a prema obrazloženju iz Preporuke, preduzeli sve mjere koje im mandat nalaže u postupanju po pojedinačnim žalbama građana.
--------------	---------	--	-------------	------------------	----	--

UKUPNO – 09 – SUDOVI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
19	19	16	0	2	1	0

10 - RADNI ODNOSI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-SA-04-1376/14	P-9/15	<u>Dioničko društvo BH TELECOM Sarajevo</u> <u>TELECOM INŽENJERING SARAJEVO</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke Društvo uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> i dostavi traženo izjašnjenje i dokumentaciju na akt Institucije ombudsmena od dana 29.12.2014.godine; 2.da u roku od 10 (deset) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	U vezi sa preporukom Institucije ombudsmena, dana 02.02.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je izjašnjenje Društva akt broj: 18.1.7.2.4-9370-3/14 od 29.01.2015.godine, te precizirana tražena dokumenta. Iz navedenog izjašnjenja može se izdvojiti da je Društvo dostavilo listu od 39 imena kao invalidnih lica koji su zaposleni u Društvu, da smatra da u konkretnom slučaju nije riječ o nepotizmu obzirom da kandidatkinja zadovoljavala uslove konkursa, te je na osnovu svoje stručne sposobnosti, mišljenja i obrazloženja konkursne komisije izabrana kao najbolji kandidat za mjesto koje je bilo predmetom konkursne procedure. U odnosu na navode o postojanju nepotizma, Društvo se izjašnjava da su isti neistiniti i neutemeljni jer je shodno pozitivnoj zakonskoj regulativi odabir odgovarajućeg kandidata, prilikom zasnivanja radnog odnosa dopušten na slobodnu ocjenu poslodavca.
Ž-BL-04-243/15	P-101/15	<u>Elektroprenosu a.d. Banja Luka</u> 1.da podnosiocu žalbe omogući uvid u imena svih kandidata sa osvojenim brojem bodova kao i uvid u Rješenje o postavljenju najuspješnijeg kandidata, uz ograničenja navedena u mišljenju Agencije za zaštitu ličnih podataka; 2.da obavijesti Instituciju ombudsmena o učinku ove preporuke najkasnije u roku od 30 dana počev od dana prijema ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Elektroprenos a.d. Banja Luka je dostavio odgovor 08.06.2015. godine, u kojem navode da je odobren pristup informacijama. Također, Upravni inspektorat je proveo inspeksijski nadzor vezano za navedeni konkurs te nisu našli nikakve nepravilnosti u provođenju istog. Elektroprenos a.d. Banja Luka, smatra da nije došlo do povrede prava kandidata kako ni povrede odredaba Zakona o pristupu informacijama BiH.
Ž-SA-04-483/15	P-130/15	<u>Parlament Federacije Bosne i Hercegovine n/r predsjedavajućeg predstavničkog doma Sarajevo</u> <u>Federalno ministarstvo rada i socijalne politike n/r ministra Sarajevo</u> <u>NICIJATIVU za dopunu Zakona o radu FBiH, odnosno dopunu člana 44 Zakon o radu FBiH koji glasi:</u> Godišnji odmor može se koristiti u dva dijela. Ako zaposlenik koristi godišnji odmor u dijelovima, prvi dio koristi bez prekida u trajanju od najmanje 12 radnih dana u toku kalendarske godine, a drugi dio najkasnije do 30. juna naredne godine. Zaposlenik ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora kad on to želi, uz obavezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegovog korištenja.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.08.2015.godine Institucija ombudsmena je zaprimila akt Predstavničkog doma Parlamenta FBiH broj: 01.01/c-02-947/15 od 30.07.2015.godine uz koje je dostavljeno izjašnjenje Vlade FBiH u kojem se navodi sljedeće: “ Primjena vazećeg Zakona radu, doista je ukazala na nepreciznost odredbe člana 44. Zakona o radu kojom se dopušta korištenje plaćenog godišnjeg odmora u dva dijela i prenošenje jednog dijela u narednu kalendarsku godinu. To može dovesti i dovodi do različitih tumačenja navedene odredbe, te je iz tog razloga potrebno navedeni član novelirati i utvrditi njen jasan i nedvosmislen smisao. Međutim, prema mišljenju Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, u momentu kada se priprema novi Zakon o radu koji je već u formi Nacrta, prihvatanje inicijative za izmjene, odnosno dopune vazećeg Zakona, obzirom na pravnu proceduru koju izmjene i dopune zakona zahtijevaju, bilo bi neracionalno i neopravdano. Shodno navedenom, podnesena inicijativa će se smatrati sugestijom i prijedlogom za preciznije formulisanje ovih odredbi kod utvrđivanja konačnog teksta novog Zakona o radu”.
Ž-SA-04-595/15	P-186/15	<u>Ministaru Ministarstva sigurnosti BiH</u> 1.Da prioritarno riješi radno-pravni status podnosioca žalbe i postupi u skladu sa rješenjem Ministarstva broj: 04-34-2-1511-1/15 od 10.03.2015.godine i rješenjem Agencije za državnu službu broj: 03-34-2-453-3/15 od 22.06.2015.godine. 2.da u što skorijem roku, ne dužem od 30 (trideset) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-07-6-3435-32/15 od 25.09.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-07-6-3435-24/15 od 20.07.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča upravni spor koji je imenovani pokrenuo pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Ž-MO-04-51/15	P-192/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH</u> 1.Da hitno stranci, osigura polaganje stručnog ispita, uzimajući u obzir period obavljanja volonterske prakse i zakonskih propisa koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o srednjem školstvu ŽZH; 2.Da o učincima Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana u roku od trideset (30) dana	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.11.2015.godine Institucija ombudsmana zaprimila je od Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH odgovor na Preporuku broj: 07-01-230-3/15 od 28.10.2015.godine. Iz navedene obavijesti proizilazi, da će podnositeljici žalbe biti omogućeno polaganje stručnog ispita u što skorijem roku.
Ž-MO-04-116/15	P-195/15	<u>Ministru Ministarstva unutarnjih poslova HNK</u> 1.da postupi po rješenju Odbora državne službe za žalbe FBiH broj: 01-34-608/15 i izvrši postavljenje kandidata na radno mjesto viši stručni suradnik – administrator mreže i sistema u skladu sa člankom 31. Zakona o državnoj službi FBiH; 2.da se prilikom raspisivanja novih natječaja u MUP-u HNK vodi računa o nacionalnoj zastupljenosti; 3. o učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 30 mjeseca od dana prijema iste.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 09.10.2015.godine podnositelj žalbe obavijestio je Instituciju ombudsmana psimenim putem da je od MUP-a HNK dobio rješenje o prijemu u radni odnos, da je Preporuka ombudsmana ispoštovana i da se predmet u Instituciji ombudsmana može zatvoriti.
Ž-SA-04-358/15	P-198/15	<u>KOMISIJI ZA IMPLEMENTACIJU ČLANA 152 ZAKONA O RADU REPUBLIKE SRPSKE:</u> 1.Da odmah po prijemu iste uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 09.10.2015. godine Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je izjašnjenje na preporuku P-198/15, akt pod brojem 13-126-95-2/15/BH u kojem se navodi: “Imenovana još nije došla na red za dješavanje, a Vaša preporuka joj ne može dati prioritet u redosljedu rješavanja. Još jednom ističemo da iz puno razumijevanje za nestrpljivost stranaka – podnositelaca zahtjeva, zbog dugog čekanja na rješavanje njihovih zahtjeva, ovo Ministarstvo zbog velikog broja prispjelih zahtjeva cca 60.000 i problema sa kojima se susreće u radu, nije u mogućnosti da riješi sve u razumnom roku, tako da u ovoj situaciji možemo samo sugerisati strankama da strpljivo sačekaju svoj red”. Izjašnjenje pod brojem 13-126-95-2/15/BH proslijedeno je žaliteljici. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine cijene da nema osnova za dalje poduzimanje aktivnosti po žalbi Zukić Jasmine obzirom da postoje objektivni razlozi zbog kojih po njezinom zahtjevu ne može biti riješeno ranije, a kako je to navedeno u izjašnjenju Komisije za implementaciju člana 152 Zakona o radu. Nadalje, ukoliko Ombudsmeni Bosne i Hercegovine budu insistirali da se po zahtjevu imenovane riješi prioritarno, ostala lica koja su podnijela istovjetne zahtjeve, a nisu se obratila Instituciji ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine biti će dovedena u neravnopravan položaj u odnosu na žaliteljicu, stoga se predmet broj Ž-SA-04-358/15 zatvara..
Ž-MO-04-151/15	P-228/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH</u> 1.da odmah uspostavi pozitivnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana 2.da dostavi Instituciji ombudsmana Zaključak Vlade Županije Zapadnohercegovačke broj: 01-708/15 od 14.07.2015.godine.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.09.2015.godine Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH dostavilo je Instituciji ombudsmana traženi zaključak Vlade ŽZH broj 01-708/15 od 14.07.2015.godine.Dana 09.11.2015.godine Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa ŽZH dostavilo je Instituciji ombudsmana rješenje broj: 07-05-35-10/15 od 04.11.2015.godine kojim se djelomično uvažava žalba podnositeljice žalbe na Rješenje županijske prosvjetne inspektorice broj: 07-05-35-2/15 od 06.07.2015.godine.
Ž-BL-04-463/15	P-253/15	<u>JP, ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE DOO SARAJEVO</u> 1.Da odmah preduzme sve neophodne radnje u cilju obrade i donošenja odluke o zahtjevu podnosioca žalbe od 09.01.2015. godine u skladu sa važećim aktima Društva, imajući u vidu mišljenje Ombudsmana 2.Da o učinku ove preporuke obavijesti Ombudsmene	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.12.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen podnosiocu žalbe, a u kojem se navodi da je odlučeno o zahtjevu podnosioca žalbe uvažavajući preporuku i mišljenje ombudsmana.

		Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana od dana prijema preporuke.				
Ž-BL-04-638/15, Ž-BL-04-639/15	P-268/15	<u>Osnovnoj školi „Sokolac” u Sokocu</u> 1. Da odmah preduzme sve neophodne radnje u cilju pravilnog tumačenja Uvjerenja Odjeljenja za opštu upravu Opštine Sokolac broj 05/I-2-562-81/15 od 29.09.2015. godine, imajući u vidu mišljenje Ombudsmena 2. da o učinku ove preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od 20 dana od dana prijema preporuke.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 29.12.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen podnositeljici žalbe, a u kojem se navodi da je izvršeno ponovno bodovanje kandidata, čime su podnositeljici žalbe dati dodatni bodovi na osnovu spornog uvjerenja
Ž-SA-04-1135/15	P-287/15	<u>Ministarstvu za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo</u> 1. Da revidira uputstvo i isto uskladi sa međunarodnim standardima u najboljem interesu majki i djece; 2. Da da o načinu postupanja, u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, obavijestite Instituciju ombudsmena.	10 - Radni odnosi	Realizirana	DA	Dana 03.02.2016.godine Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Ministarstva broj: 13-10-59/16 od 21.01.2016.godine uz dostavljeno obavještenje broj: 13-01-35-901/16 od 21.01.2016.godine koje je dostavljeno svim općinama na području Kantona Sarajevo, a u kojem se ističe sljedeće: “Obavještavamo vas da sa danom 21.01.2016.godine prestaje da važi akt broj: 13-01-35-23136/13 od 20.08.2014.godine kojim je bilo sugerisano da se u skladu sa članom 147. stav 2., odnosno članom 154. stav 2. po prečišćenom tekstu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ženama-majkama zaposlenim na određeno vrijeme jednim rješenjem priznaje pravo na naknadu ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta dok joj traje ugovor o radu na određeno vrijeme, a dalje, do isteka godine dana od dana stupanja na porodiljsko odsustvo, novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu. Imajući u vidu naprijed navedeno, porodiljama zaposlenim na određeno vrijeme priznavanje prava na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta i nakon toga priznavanje prava na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu potrebno je vršiti u skladu sa odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom”. U odnosu na činjenicu da je u konkretnom slučaju Institucija ombudsmena u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima sačinila i uputila preporuku kojom je odgovornom organu ukazala na određena kršenja prava majki-porodilja, te da je zaprimila odgovor na preporuku sa poduzetim aktivnostima iz kojih se može zaključiti da je preporuka prihvaćena, predmet podnositeljice žalbe se ovim aktom zatvara.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-8/15	P-194/15	<u>Odboru za reviziju JP Autoceste FBiH</u> 1. da dostave Instituciji ombudsmena traženu dokumentaciju koja se odnosi na bodovnu listu kandidata i kriterije na osnovu kojih je izvršen izbor najkvalificiranijeg kandidata sukladno članku 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH; 2. da o učincima Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena u roku od trideset (30) dana	10 - Radni odnosi	Djelimično realizirana	DA	Budući da Odbor za reviziju JP Autoceste FBiH nije postupio po izdatoj Preporuci Ombudsmena BiH, Ombudsmeni su dana 12.11.2015.godine sukladno članku 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH obavijestili Vladu FBiH o ne postupanju po izdatoj Preporuci. Dana 04.12.2015.godine Odbor za reviziju dostavio je izjašnjenje broj: OR I 02-5531-3/15 od 30.11.2015.godine. U navedenom izjašnjenju dostavljene su informacije da su kriteriji po kojim su ocjenjivani kandidati bili traženo iskustvo vezano za odjel interne revizije, komunikativnost i adresa stanovanja direktora odjela. Obzirom da nije dostavljena bodovna lista, Ombudsmeni konsatiraju da je Preporuka djelimično realizirana.
--------------	----------	---	-------------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-04-961/14	P-28/15	<p><u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona</u></p> <p>1. Da se razmotri mogućnost izmjene članova Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih saradnika i odgajatelja i ostalih zaposlenika u osnovnim i srednjim školama i dačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona, juli 2013. godine i njihovo usklađivanje sa Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica, Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikivanja i članova njihovih porodica, Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, te Zakonom o dopunskim pravima boraca-brantelja BiH.</p> <p>2. da se u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Podnositeljica žalbe je izrazila interesovanje za nastavak postupka, te je dostavila i kopiju akta Ministarstva za obrazovanja, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobopjskog kantona broj: 10-05-34-1762-1/14 od 12.09.2014. godine iz kojeg je evidentan stav Ministarstva, a to je da je riječ o konačnoj Odluci Školskog odbora, kao organa upravljanja navedene obrazovne ustanove, da iz tih razloga Ministarstvo nije nadležno za postupanje po konačnoj odluci organa upravljanja, te da zaštitu svojih prava može da potraži pred nadležnim općinskim sudom.
Ž-BL-04-797/14	P-75/15	<p><u>Zavodu zdravstvenog osiguranja ZE – DO Kantona</u></p> <p>1. Da poništi odluku o konačnom imenovanju po konkursu od 04.11.2014. godine, uzme prijavu stranke u razmatranje i donese konačnu odluku o izboru vodeći se isključivo principom kvaliteta kandidata, u skladu sa nalazima iz ove Preporuke;</p> <p>2. Da u roku od 15 dana, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 15.04.2015. godine Zavod je obavijestio Instituciju ombudsmena da prihvata Preporuku, ali da će prisputiti provođenju po okončanju sudskog spora koji se vodi pred Općinskim sudom u Zenici po istom pitanju.
Ž-BL-04-535/14	P-168/15	<p><u>Direktoru JP Grijanje iz Zenice</u></p> <p>1. Da bez odlaganja uposlenicu kojoj je povrijeđeno pravo iz radnog odnosa prekidom istog kad je stupila na bolovanje radi čuvanja trudnoće, vrati na posao;</p> <p>2. Da u roku od 30 (trideset) dana, računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 22.09.2015.godine, Direktor JP Grijanje d.o.o. Zenica je dostavio Obavijest broj: 3001-E-13263/15 da je podnositeljica žalbe tužila Javno preduzeće "Grijanje" d.o.o. Zenica, po istim osnovama po kojima je postupano u Instituciji. Dalje navodi da spor još nije okončan.
Ž-SA-04-454/15	P-183/15	<p><u>INICIJATIVU Agenciji za državnu službu FBiH n/r direktora Sarajevo</u></p> <p>za izmjenu Zakona o državnoj službi FBiH, odnosno izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH koji glasi:</p> <p><i>„Državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencija s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs“</i></p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor Agencije broj: 05-10-1-212/15 od 09.10.2015.godine na preporuku P-183/15 u kojem Agencija obrazlaže da je odredba člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH ograničavajuća za izmjenu člana 3 Pravilnika, te jedino moguća uz prethodnu izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH. Povezano sa preporukom 288/15.
Ž-SA-04-866/15	P-191/15	<p><u>Ministru Ministarstva sigurnosti BiH</u></p> <p>1. Da donese rješenje po zahtjevu podnositelja žalbe kojeg je uputio dana 08.05.2015.godine;</p> <p>2. Da u što skorijem roku, ne dužem od 15 (petnaest) dana, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dana 15.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor ministara akt broj: 04-34-2-2361-12/15 od 15.10.2015.godine u kojem se ističe da je Ministarstvo dostavilo izjašnjenje na žalbene navode aktom broj: 04-34-2-2361-8/15 od 22.09.2015.godine, te da Ministarstvo ostaje pri stavu iznijetom u izjašnjenju, navodeći pri tome da će imati u vidu Preporuku Ombudsmena BiH, a nakon što se okonča postupak po žalbu koji je imenovani uložio Odboru državne službe za žalbe.
Ž-SA-04-482/15, Ž-SA-04-484/15	P-204/15	<p><u>Upravi Društva, HIDROGRADNJA D.D. SARAJEVO</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno;</p> <p>2. Da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi</p>	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	08.10.2015. godine Hidrogradnja d.d. Sarajevo je dostavila Izjašnjenje u kojem navode da radnici nisu upućeni na čekanje nego da im je izdato rješenje o naknadi plate za vrijeme prekida rada za koje radnik nije kriv, zbog nedostatka posla na tržištu, te da im se naknada isplaćuje u iznosu od 55% od prosječne plaće u FBiH.

		traženo očitovanje i dokumentaciju				
Ž-MO-04-42/15	P-209/15	<u>Generalnom direktoru „Elektroprijenosa – Elektroprenosa BiH“</u> 1.Da poništi rezultate konkursa/natječaja od dana 02.07.2014.godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju Samostalnog inženjera ZNR i PPZ u Operativno područje Mostar, kao i 2.Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen Odgovor „Elektroprijenosa –Elektroprenosa BiH“, u kojem navode da uz najbolju volju nisu u mogućnosti da postupe po preporuci.
Ž-MO-04-35/15	P-208/15	<u>Generalnom direktoru „Elektroprijenosa – Elektroprenosa BiH“</u> 1.Da poništi rezultate konkursa/natječaja od dana 02.07.2014.godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju pripravnika/vježbenika-diplomiranog ekonomiste VSS u Operativno područje Mostar, kao i 2.Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen Odgovor „Elektroprijenosa –Elektroprenosa BiH“, u kojem navode da uz najbolju volju nisu u mogućnosti da postupe po preporuci.
Ž-BL-04-425/15	P-257/15	<u>NAČELNIKU OPŠTINE VLASENICA</u> 1.Da bez odlaganja postupi po Rješenju upravne inspekcije broj:10.2.1.45-050-332/14 od 14.04.2014.godine, i Rješenju Odbora za žalbe jedinica lokalne samouprave broj: 10.5-050-887/13 od 03.02.2014.godine; 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Vlasenica, od 18.12.2015. godine gdje navode da načelnik nije u mogućnosti da postpi po Rješenju upravne inspekcije broj:10.2.1.45-050-332/14 od 14.04.2014.godine, i Rješenju Odbora za žalbe jedinica lokalne samouprave broj: 10.5-050-887/13 od 03.02.2014.godine; jer je imenovana u radnom odnosu u „Novi elastik“ a.d. Banja Luka.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-18/15	P-29/15	<u>Direktoru ZZO ZDK</u> 1.da poništi javni konkurs raspisan dana 04.11.2014.godine za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme za Samostalnog stručnog saradnika za zastupanje, regresne poslove i normativnu djelatnost 2.da isti ponovno objavi vodeći računa o primjedbama koje su istaknute u ovoj preporuci, a koje se odnose na preciziranje dokumenata, dokaza i potvrda; 3.da po završetku procedure, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Dana 17.03.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor direktora ZZD akt broj: 02-37-1135/15 od 09.03.2015.godine u kojem se ističe da ZZO prihvata preporuku Ombudsmena BiH i sve primjedbe istaknute u istoj, međutim da nije u mogućnosti postupiti po preporuci, jer je u istoj pravnoj stvari pred Općinskim sudom u Zenici, pokrenut postupak protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, po tužbi jednog od učesnika konkursa, broj: 43 0 Rs 115611 14 rs.U odnosu na dostavljeni odgovor, u skladu sa članom 32 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH Institucija ombudsmena je dana 26.03.2015.godine Općinskom sudu u Zenici dostavila preporuku P-29/15 na znanje.
---------------	---------	---	-------------------	------------------	----	---

Ž-BL-04-684/14	P-57/15	<u>Načelniku opštine Gradiška</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlašćenja, kako bi navedeni konkurs bio poništen. 2. Da prilikom provođenja novog postupka svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Imajući u vidu činjenicu da odgovorna strana nije dostavila odgovor na pomenutu preporuku u roku koji joj je određen za njeno dostavljanje, ne postoje zakonski mehanizmi za dalje vođenje postupka, te se predmet po žalbi zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11).
Ž-BL-04-520/14	P-63/15	<u>Načelniku opštine Srbac</u> 1. Da ubuduće prilikom donošenja istih ili sličnih odluka postupa u skladu sa mišljenjem Ombudsmena. 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	NE	Uzimajući u obzir činjenicu, da Instituciji do danas nije dostavljen odgovor na preporuku odnosno da Ombudsmeni nisu obaviješteni, da li je organ ispoštovao preporučeno, Ombudsmeni putem ovog akta upoznaju podnosioca žalbe, da će ovaj predmet biti uvršten u Godišnji izvještaj Institucije za 2015. godinu.
Ž-MO-04-172/14	P-69/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> 1. Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmena, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom izdate Preporuke, iz Vlade HNK/Ž su u dva navrata dostavljani odgovori u kojima stoje tvrdnje, da su sve radnje nadležnih organa u konkretnom slučaju zasnovane na zakonu.
Ž-MO-04-173/14	P-70/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> 1. Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmena, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe Željka Nikolić.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom izdate Preporuke, iz Vlade HNK/Ž su u dva navrata dostavljani odgovori u kojima stoje tvrdnje, da su sve radnje nadležnih organa u konkretnom slučaju zasnovane na zakonu.
Ž-SA-04-57/15	P-84/15	<u>Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske Komisija za implementaciju člana 152 Zakona o radu Banja Luka</u> 1. Da odmah preduzmu neophodne mjere u cilju efikasnijeg rada Komisije i da u što kraćem roku odluče po zahtjevu podnositeljice žalbe, kao i da o svim preduzetim mjerama i o učinku preporuke obavijeste Ombudsmene Bosne i Hercegovine u roku od mjesec od dana prijema preporuke.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Kako odgovor na preporuku nije uslijedio, dana 24.08.2015.godine Komisiji je upućena urgencija. Dana 01.10.2015.godine Institucija ombudsmena zaprimila je akt Komisije broj: 16-126-22-1/15/VN od 28.09.2015.godine prema kojem Komisija u cijelosti ostaje kod svojih navoda u prije datom odgovor od 26.02.2015.godine, uz napomenu da se podnositeljici žalbe ne može dati prioritet u redoslijedu rješavanja. Nadalje, Ministarstvo ističe da zbog velikog broja prispjelih zahtjeva oko 60.000 i problema sa kojima se susreće u radu, nije u mogućnosti riješiti sve u razumnom roku, te da sugerira strankama da strpljivo čekaju svoj red.
Ž-MO-04-138/14	P-125/15	<u>Medicinskom fakultetu Mostar</u> 1. Da isprave nedostatke Pravilnika o dopunskim uvjetima i postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru; 2. Da preispitaju izbor u znanstveno-nastavno zvanje docenta u predmetu Interna medicina od 2010.-2015.godine kako bi se odigrao efikasan sistem zaštite od diskriminacije; 3. Da se prilikom izbora u zvanja pristupnicima osigura pravo na održavanje nastupnih predavanja 4. Da u budućim postupcima obrate pozornost o važnosti pravovremenog dostavljanja potrebne dokumentacije.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Obavijest rektorice Sveučilišta u Mostaru broj: 01-2386/15 od 10. prosinca 2015.godine, navode da su članovi Savjeta Sveučilišta u Mostaru upoznati sa preporukom Institucije Ombudsmena. U odgovoru od 02.09.2015. navode da nije došlo do kršenja procedure prilikom izbora na Medicinskom fakultetu.

Ž-BL-04-86/15	P-157/15	<u>MINISTARSTVU RADA I BORAČKO INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE, JU ZAVODU ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE, JP „ZAVOU ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA“</u> 1. Da zajedničkim djelovanjem poduzmu dodatne napore s ciljem iznalaženja adekvatnog rješenja i zaštite prava podnositeljice žalbe, kako bi se istoj nadoknadila šteta i/ili omogućilo obavljanje pripravnčkog staža, posebno kako bi se izbjegao eventualno sudski spor i/ili djelimično i naknadno pružila satisfakcija podnositeljici žalbe, kao oštećenju postupanjima nadležnih organa; 2. Da u svim budućim sličnim situacijama raspisivanja javnih poziva i/ili konkursa jasno i nedvosmisleno ukažu na prava koja su definisana Zakonom o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odrambeno-otadžbinskog rata RS (prednost pri zapošljavanju), sa napomenom da su dužni pridržavati se odredaba navedenog Zakona; 3. O mjerama povodom Preporuke obavijestite Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka; Primjerak Preporuke se upućuju na znanje i informaciju predsjednici Vlade Republike Srpske.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Povodom Preporuke Ombudsmena nisu se izjasnili iz Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva. Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite u svom aktu broj 16-04/2-051-663-4/15 od 25.08.2015. godine, između ostalog, navodi da je odredbe Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odrambeno-otadžbinskog rata RS prekršio Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Zavod za zapošljavanje svojim aktom broj 01-6612-1/15 od 19.08.2015. godine obavještava Ombudsmene da ne može uticati na izbor poslodavca prilikom prijema radnika. Dakle, sasvim je jasno da Preporuka nije ispoštovana, iako je primjerak Preporuke dostavljen i predsjednici Vlade Republike Srpske, kao i da ne postoji efikasan mehanizam u slučaju kada dođe do kršenja Zakona. Ombudsmeni predmet zatvaraju, s tim da će predmet biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2015. godinu, koji se podnosi Parlamentu BiH i daju na znanje i informaciju parlamentima entiteta, s obzirom da po Preporuci Ombudsmena nije postupljeno.
Ž-LI-04-206/15	P-235/15	<u>Upravnom vijeću Dječjeg vrtića "Pčelice" iz Livna</u> 1. da odmah uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je naprijed navedeno, 2. da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, od dana prijema ove Preporuke dostave izjašnjenje u vezi predmetne žalbe.	10 - Radni odnosi	Nije realizirana	DA	Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, sukladno čl.32.tač.2. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava BiH, dana 20.11.2015.g., obavijestila Općinsko vijeće Livno o neizvršavanju pomenute Preporuke.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-04-125/14	P-5/15	<u>Premijeru Vlade HNK/Ž</u> Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmena, na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, prosljedi u Područni ured Mostar, tražene informacije o angažmanu Vlade HNK/Ž na kvalitetnom prevazilaženju aktualne sporne problematike koja proizilazi iz označene žalbe.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-64/15	P-95/15	<u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade</u> 1. Da odmah uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te u roku od 7 dana dostavi izjašnjenje na navode stranke, kao i relevantnu dokumentaciju.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-326/15	P-135/15	<u>Vladi Tuzlanskog kantona</u> 1. da revidira Pravilnik o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama Tuzlanskog kantona prema principu davanja prednosti navedenim kategorijama u slučaju istog broja bodova; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima i rokovima na realizaciji iste.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-BL-04-747/14	P-177/15	<u>Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja provede rješenje Škole broj: 793/14, od dana 28. 05. 2014. godine i da podnositeljicu žalbe u pravima iz radnog odnosa izjednači sa ostalim zaposlenima koji su iste stučne spreme i kojima ostvaruju ovo pravo 2. Da po preduzimanju radnji i mijera koje proizilaze iz ove preporuke, u roku od 30 dana o tome obavijeste	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE

		Instituciju ombudsmana BiH			
Ž-SA-04-622/15	P-181/15	<u>JU Stomatološki fakultet sa klinikama Sarajevo</u> 1.da udovolji zahtjevu podnositeljice žalbe za korištenje drugog dijela godišnjeg odmora iz 2014. godine; 2.Da u roku od 15 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-1361/14	P-230/15	<u>Općina Bugojno n/r načelnika Bugojno</u> 1.da u skladu sa članom 50. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju nadležni organ kantonalnog zavoda osiguranja poduzme aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade troškova prijevoza; 2.da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-777/15	P-247/15	<u>UPRAVI ZA INDIREKTRO OPOREZIVANJE BIH</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke UIO uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> i dostavi traženo izjašnjenje; 2.da u roku od 10 (deset) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-454/15	P-288/15	<u>Parlament Federacije Bosne i Hercegovine n/r predsjedavajućeg predstavničkog doma Sarajevo INICIJATIVU za izmjenu Zakona o državnoj službi FBiH, odnosno izmjenu člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi FBiH koji glasi:</u> „Državnog službenika postavlja rukovodilac organa državne službe, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencija s liste uspješnih kandidata koji su prošli javni konkurs“	10 - Radni odnosi	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 10 –RADNI ODNOSI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
38	40	11	1	9	9	8

11 – OBRAZOVANJE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-180/15	P-152/15	<u>UNIVERZITET U BANJOJ LUCI MEDICINSKI FAKULTET SLUŽBA ZA SPECIJALISTIČKI STUDIJ I KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU</u> 1.Da odgovori na zahtjev podnosioca žalbe od 05.01.2015. godine u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama te da o učinjenom obavijesti Instituciju u roku od 30 dana.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Medicinski fakultet je obavijestio Instituciju da podnosilac žalbe može lično pristupiti informacijama koje se odnose na uvid u svoj ispitni test u prisustvu članova ispitne komisije kao i Izvještaj o provedenom specijalističkom ispitu iz porodične medicine sačinjen 05.01.2015. godine. Dana, 19.11.2015.godine, podnosilac žalbe je obavijestio Instituciju da je izvršio uvid u traženu dokumentaciju.
Ž-BR-04-149/15	P-160/15	<u>Univerzitetu u Tuzli, Senatu Univerziteta u Tuzli</u> 1.Da bez odlaganja poduzmu neophodne mjere kako bi se u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, međunarodnim dokumentima zaštitite ljudskih prava koji se nalaze u dodatku Ustava i pozitivnim zakonskim propisima osigurao pristup u naučno nastavna zvanja Univerziteta u Tuzli svim kandidatima u konkursnim procedurama pod jednakim uslovima; 2.Da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima reguliraju eventualne situacije kada postoji objektivna nemogućnost dostavljanja određenih dokumenata ; 3.Da u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmena o načinu sprovedbe iste.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 17.12.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor Univerziteta u Tuzli broj: 01-7357-1/15 od 14.12.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo Vas da je Senat Univerziteta u Tuzli, kao organ koji vrši izbore kandidata u naučno-nastavna zvanja upoznat sa Preporukom. Kako su Naučnonastavna/umjetničko-nastavno vijeće fakulteta/Akademije ovlašteni predlagači za izbor kandidata u naučnonastavna zvanja po raspisanim konkursima, to je Rektor Univerziteta distribuirao Preporuku Institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH dekanima svih fakulteta, radi postupanja po istoj, kako na tekuće konkursne procedure tako i za ubuduće. Prema povratnim informacijama sa fakulteta u postupku utvrđivanja prijedloga za izbor kandidata, Komisija za pripremanje prijedloga za izbor kandidata i Naučno-nastavno vijeće Tehnološkog fakulteta, osigurale su pristup izbora u naučno-nastavna zvanja svim kandidatima pod jednakim uslovima.“
Ž-BR-04-168/12	P-161/15	<u>Odjeljenju - odjelu za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH i Inspektoratu za obrazovanje</u> 1.da u koordiniranom postupanju, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, izvrše nadzor nad radom Evropskom univerzitetu u Brčko distriktu BiH na okolnosti iz žalbe; 2.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmena za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 22.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Ureda Gradonačelnika, Inspektorata broj predmeta: 37-000955/15, broj akta: 01-6-0132FD-04/15 od 20.10.2015. godine u kojem se navodi “obavještavam vas da sam izvršila uvid u dokumentaciju Univerziteta dana 15.10.2015. godine, o čemu sam sačinila zapisnik. Obzirom na navedeni odgovor, preporuka P-161/15 je prihvaćena.
Ž-BL-04-293/15	P-169/15	<u>Ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Direktor Republičkog hidrometeorološkog zavoda Republike Srpske</u> 1.Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti i da se poništi rješenje o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme, 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	11 - Obrazovanje	Realizirana	DA	Dana 11.09.2015.godine Republički hidrometeorološki zavod je aktom broj: 01-0401-971/15 od 09.09.2015.godine, obavijestilo Instituciju da je Republički hidrometeorološki zavod postupio po Rješenju Upravnog inspektora broj: 10.2.1-050-624/15 od 07.08.2015.godine i u ostavljenom roku utvrdio prestanak radnog odnosa državnim službeniku , raspoređenoj na radno mjesto Viši stručni saradnik za agrometeorologiju, sa 03.09.2015.godine.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-04-688/14	P-67/15	<u>Srednjoškolskom centru „Nikola Tesla“ Kotor Varoš, preporučuju</u> 1.Da odmah postupe u skladu sa rješenjem Ministarstva broj 07.041/052-56/13 od 30.04.2013. godine, odnosno po zahtjevu nadležnog Ministarstva i podnositeljice žalbe i da se istoj izdaju tražena uvjerenja i diplome 2.Da u roku od deset (10) dana od dana prijema ove Preporuke, Ombudsmene obavijeste o učinku Preporuke, na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka	11 - Obrazovanje	Djelimično realizirana	NE	Zaprimljen akt tMinistarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj 07.041/052-56/13 od 05.02.2016. u kojem dostavljaju dopis Srednjoškolskog centra „Nikola Tesla“ Kotor Varoš od 05.02.2016. godine i akt Srednjoškolskog centra „Nikola Tesla“ Kotor Varoš od 17.12.2015, gdje navode svoja postupanja u ovom slučaju.
----------------	---------	--	------------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BR-04-36/14	P-39/15	<p><u>Odjelu za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 04.02.2014.godine; 13.05.2014.godine; 21.07.2014.godine i 08.09.2014.godine.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 24.03.2015. godine zaprimljen je akt Odjela za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH broj 37-000187/15 od 18.03.2015. godine, te je navedeni odgovor dostavljen Europskom Univerzitetu Brčko distrikta BiH dana 02.04.2015. godine.</p> <p>Institucija ombudsmana je dana 14.04.2015. godine zaprimila akt Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 074737 14 U 2 od 08.04.2015. godine u kojem dostavljaju izjašnjenje da je Osnovni sud Brčko distrikta dana 20.02.2015. godine u predmetu 96 0 U 074737 14 U 2 donio presudu te je u prilogu i dostavljaju. U navedenoj presudi se navodi da u <i>upravnom sporu tužitelja Evropskog univerziteta Brčko distrikta BiH, Bulevar mira bb, zastupan po prof.dr. Milošević Zoranu, rektoru Univerziteta, protiv tuženog Odjeljenja za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH, radi poništenja rješenja tuženog broj: 37-000056/14 od 23.01.2014. godine van ročišta dana 20.02.2015. godine donio Presudu – Tužba se odbija, u cjelosti, kao neosnovana.</i>“</p>
Ž-SA-04-900/14	P-47/15	<p><u>Vladi Kantona Sarajevo i Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo</u></p> <p>1.Da ulože dodatne napore kako bi se u budućnosti spriječile situacije neblagovremenog raspisivanja konkursa i provođenja konkursnih procedura za upražnjena radna mjesta nastavnika/profesora u osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo, odnosno izbjegle situacije angažiranja nastavnika u osnovnim školama na određeni period – do 3 mjeseca;</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Obzirom na navedeno, odnosno činjenicu da je Institucija ombudsmana u konkretnom predmetu poduzela sve zakonom propisane aktivnosti, utvrđeno je da nema osnova za daljim postupanjem po žalbi, zbog čega se predmet ovom odlukom zatvara. Nakon toga je stigao odgovor ministarstva gdje navode da će poduzeti sve aktivnosti u skladu sa preporukom.</p>
Ž-SA-04-731/15	P-185/15	<p><u>Mašinski fakultet Univerzitet u Zenici</u></p> <p>1.Da pristupi formiranju komisije za polaganje ispita Prijenos toplote i termodinamika, u kojoj neće biti lica koja su učestvovala u dosadašnjem postupanju. Na taj način izbjeci će se sva moguća sporna pitanja u vezi ovog slučaja i otkloniti određene nedoumice, a što smatramo u interesu i jedne i druge strane uzimajući u obzir specifičnost situacije;</p> <p>2.Da u što skorijem roku obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Zaprimljen odgovor Mašinskog fakulteta u Zenici 05.10.2015. godine, zatim dopuna žalbe od 05.11.2015., te je tražene dodatne informacije od Mašinskog fakulteta u Zenici od 30.12.2015. godine, nakon toga zaprimljen odgovor Mašinskog fakulteta u Zenici od 20.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja te da je student svojevrijedno preuzeo ispisnicu sa fakulteta.</p>
Ž-SA-04-1102/15	P-269/15	<p><u>MINISTARSTVU OBRAZOVANJA, NAUKE I MLADIH KANTONA SARAJEVO</u></p> <p>1.da odmah po prijemu ove uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno;</p> <p>2.da Instituciji ombudsmana dostavi informaciju, da li je u konkretnom slučaju postupljeno kako to nalaže član 8 Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji inostranih školskih svjedočanstava, kao i fotokopiju dokumentacije kojom potvrđuje svoje navode;</p> <p>3.ukoliko nije postupljeno u skladu s članom 8 navedenog Zakona, da poništi Rješenje broj 11-04-38-131/2015 od 01.09.2015. godine, te</p> <p>4.provede postupak po Zahtjevu stranke za ekvivalenciju, u skladu s odredbama Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji inostranih školskih svjedočanstava - Prečišćeni tekst (Službeni list SR BiH broj 7/1988), imajući u vidu odredbu člana 3 Konvencije o pravima djeteta kojim se zahtijeva osiguranje najboljeg interesa djeteta;</p>	11 - Obrazovanje	Ostvarena saradnja	DA	<p>Zaprimljen odgovor Ministarstva obrazovanja, nauke i mladih Kantona Sarajevo od 14.12.2015. godine, u kojem navode da Rješenje koje je izdalo ministarstvo je u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju KS,te da Ministarstvo nema namjeru da „ošteti“ učenika nego da mu omogući adekvatno obrazovanje u skladu sa Zakonom.</p>

		5.da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				
--	--	---	--	--	--	--

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-899/14	P-77/15	<p><u>Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo</u></p> <p>1.Da odmah uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno</p> <p>2.Da najkasnije u roku od 5 (pet) dana, dostavi izjašnjenje i traženu dokumentaciju, te odmah po prijemu ove Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.</p>	11 - Obrazovanje	Nije realizirana	DA	<p>Zaprimljen odgovor ministarstva u kojem navode da su tražili izjašnjenje Prvostepene komisije za evidentiranje i zbrinjavanje zaposlenika u osnovnim i srednjim školama na poručju Kantona Sarajevo, nakon toga nema odgovora. Odgovor Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, prosljeđen je dana 10.06.2015. godine žaliteljici.</p> <p>Obzirom da Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo nije do dana 01.07.2015. godine Instituciju ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine obavijestilo da li je Prvostepena komisije za evidentiranje i zbrinjavanje zaposlenika u osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo dostavila svoj pisani odgovor, odnosno da li je riješeno po žalbi, to je Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine na dane: 01.07. i 20.07 i 06.11.2015. godine od Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo ponovno zatražila izjašnjenje na žalbene navode, međutim odgovor nije zaprimljen do danas, tj. 01.02.2016. godine.</p>
----------------	---------	--	------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 11- OBRAZOVANJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
10	10	4	1	4	1	0

12 – OSOBE SA INVALIDITETOM

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-02-713/14	P-13/15	<u>Uvažavajući sve naprijed izneseno, a posebno zabrinutosti u vezi sa namjenskim trošenjem budžetskih sredstava i pasivno ponašanje članova Upravnog odbora Zavoda, Vladi Republike Srpske, osnivaču Zavoda,</u> 1. Da razmotre i preispitaju rad i postupanje članova Upravnog odbora Zavoda povodom spornog konkretnog slučaja, 2. Da o uočenim nepravilnostima i poduzetim mjerama obavijeste Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka,	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo rada i biračko invalidske zaštite Republike Srpske aktom broj 16-04/2-126-25/15 od 23.02.2015. godine, koji je zaprimljen u Instituciji ombudsmena 29.07.2015. godine, u ime Vlade Republike Srpske obavještava Ombudsmene da Preporuku neće uvažiti, te predlažu Ombudsmenima da izdatu Preporuke stave van snage, „zaprepašteni ponašanjem Ombudsmena“. Nakon toga, Ombudsmeni Preporuku objavljuju na svojoj internet stranici.
Ž-BL-02-17/15	P-64/15	<u>Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite RS</u> 1. Da odmah po prijemu preporuke postupi u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena i da u što kraćem roku u predmetu podnosioca žalbe donese novi upravni akt uvažavajući pravno shvatanje suda. 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite RS, od 05.05.2015.godine u kojem navode da su postupali u skladu sa zakonom i pravilnicima.
Ž-SA-02-818/15	P-201/15	<u>MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKOG KANTONA</u> <u>I</u> . da odmah po prijemu ove preporuke prekine s diskriminatornom praksom uslovljavanja slijepih i slabovidnih osoba da uz Zahtjev za izdavanje/zamjenu lične karte i izdavanje pasoša prilažu rješenje o imenovanju staratelja za poseban slučaj; 2. da navedenim situacijama postupa s naročitom pažnjom i sukladno načelima Zakona o upravnom postupku FBiH; 3. da odmah po prijemu preporuke obavijeste Ombudsmene BiH o načinu ispoštovanja iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko-Sanskog kantona i to dva odsjeka Sektora za pravne poslove, od 08.01.2016. godine i 11.01.2016. godine u kojem navode da su odmah po prijemu preporuke, postupili u skladu sa njom, obavijestili u upoznali referente da prekinu s adiskriminatornom praksom uslovljavanja slijepih i slabovidnih osoba da uz Zahtjev za izdavanje/zamjenu lične karte i izdavanje pasoša prilažu rješenje o imenovanju staratelja za poseban slučaj.
Ž-SA-02-215/14	P-280/15	Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo: 1. Da se razmotri mogućnost izmjene člana 6. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Kantona Sarajevo i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci sa odobrenim stalnim/privremenim boravkom u BiH mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite. Zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke. Vladi i Parlamentu FBiH: 1. Da se razmotri mogućnost izmjene člana 7. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH i to u smislu da se utvrdi pod kojim uslovima stranci sa odobrenim stalnim/privremenim boravkom u BiH mogu ostvariti prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	U ostavljenom roku zaprimljena su izjašnjenja nadležnih ministarstva i to Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 06-35/4-1/14 od 19.01.2016. godine i Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo broj: 13-10-3308/15 od 20.01.2016. godine. U aktu Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, broj i datum naprijed navedeni, navodi se sljedeće: „... ističemo da imenovani nije u upravnim postupcima iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva za preispitivanje prvostepenog rješenja (žalba, upravni spor) pa ne raspoložemo informacijama o eventualno donesenim sudskim srtavovima u sličnim postupcima, koji se tiču ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom, koja nemaju državljanstvo BiH, odnosno postupanju koje je suprotno navedenom članu 7. federalnog zakona.“ Osim navedenog, u aktu je navedeno i da: „ U pogledu date Preporuke...ističemo da će se o navodima iz Preporuke voditi računa prilikom buduće izrade zakonskih propisa kojima se reguliraju pitanja iz oblasti zaštite osoba sa invaliditetom.“ Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo je u svom izjašnjenju, broji datum gornji, istaklo da: „Obzirom da odredbe kantonalnog Zakona o osnovama socijalne

						zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom moraju biti usklađene sa odredbama federalnog Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, to se izmjenama i dopunama Kantonalnog zakona, kako je to traženo vašom preporukom, može pristupiti tek kada se u tom dijelu izmijene odredbe Federalnog zakona.“
Ž-SA-02-1240/12	P-292/15	<u>Savjetu za bezbjednost saobraćaja, Ministarstvu komunikacija i transporta FBiH i Ministarstvu saobraćaja kantona Sarajevo</u> 1.da odmah po prijemu ove preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena BiH o realizaciji preporuke.	12 - Osobe sa invaliditetom	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva komunikacija i transporta FBiH od 13.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja, dostavljaju dokumentaciju i navode da su spremni za saradnju.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-02-520/14	P-27/15	<u>Federalnom ministarstvo rada i socijalne politike</u> 1.po prijemu ove preporuke bez odlaganja, a u skladu sa svojim nadležnostima, razmotri i uputi u parlamentarnu proceduru izmjene i dopune Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom 2.da odmah po prijemu ove preporuke, u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku BiH, poništi rješenje br.06-35/4-24689/10-MS od 26.11.2010. godine i donese odluku o pravu podnositeljice žalbe u skladu sa uputama sudskih organa; 3.da o načinu realizacije preporuke obavijesti Ombudsmana BiH u roku od 30 dana od dana prijema iste.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	Kako Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u ostavljenom roku nije realiziralo preporuku, u Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH je u cilju poduzimanja mjera o tome obavijestila Vladu FBiH aktom od 07.10.2015. godine. Nakon toga dostavljen odgovor Vlade FBiH, od 15.12.2015. godine, te navode da će postpiti u skladu sa pravosnažnom presudom kad bude donesena.
Ž-BR-02-67/14	P-110/15	<u>Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike Sarajevo, Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja Tuzla</u> 1.da polazeći od navedenih međunarodnih standarda i pozitivnih zakonskih propisa bez odlaganja preispitaju svoje odluke u slučaju žaliteljice; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke. 3.da djelujući u okviru svoje nadležnosti poduzmu potrebne radnje na realizaciji Preporuka iz Specijalnog izvještaja o pravima osoba sa invaliditetom i da u roku od 30 dana o tome obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH.	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	Dana 05.06.2015. godine zaprimljen je odgovor Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo broj 02-381-2/15 od 02.06.2015. godine u kojem se navodi „ Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u saradnji sa Federalnim ministarstvom za rad i socijalnu politiku Vlade Federacije BiH, vodi aktivnosti na otklanjanju svih preporuka iz specijalnog izvještaja o pravima osoba sa invaliditetom Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH, ali su ove aktivnosti usporene promjenama u strukturi Vlasti Federacije BiH i Institut će istrajati na dosljednom poštivanju Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i svih propisa donesenih u skladu sa ovim Zakonom. Dana 29.06.2015. godine zaprimljen je i odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Kabineta ministra broj 06-35/4-2080/11 R2sk od 10.06.2015. godine u kojem detaljno opisuju svoja postupanja te navode U konkretnom slučaju svi upravni postupci su završeni, pravne odluke su donesene i ne mogu se više preispitivati. Kod imenovane je utvrđeno oštećenje organizma ispod zakonskog minimuma (80%) te ista ne može koristiti prava na temelju invaliditeta po federalnom Zakonu. 18.08.2015. godine upućeno Vladi FbiH, nakon toga odgovor Ministarstva da nije moguće realizirati preporuku na traženi način. Izjašnjenje Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, dostavili Vladi informaciju šta su uradili do sada. Dalje nastavljen postupak.

Ž-BL-02-713/14	P-141/15	<p><u>Upravnog odbora Zavoda, Vladi Republike Srpske, osnivaču Zavoda</u></p> <p>1. Da razmotre i preispitaju rad i postupanje članova Upravnog odbora Zavoda povodom spornog konkretnog slučaja,</p> <p>2. Da o uočenim nepravilnostima i poduzetim mjerama obavijeste Ombudsmene u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka,</p>	12 - Osobe sa invaliditetom	Nije realizirana	DA	<p>Ministarstvo rada i biračko invalidske zaštite Republike Srpske aktom broj 16-04/2-126-25/15 od 23.02.2015. godine, koji je zaprimljen u Instituciji ombudsmena 29.07.2015. godine, u ime Vlade Republike Srpske obavještava Ombudsmene da Preporuku neće uvažiti, te predlažu Ombudsmenima da izdatu Preporuke stave van snage, „zaprepašteni ponašanjem Ombudsmena“. Nakon toga, Ombudsmeni Preporuku objavljuju na svojoj internet stranici.</p> <p>Imajući u vidu istaknuto, konkretan predmet će biti prezentovan u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Ombudsmena za 2015. godine, kao primjer ekstremnog kršenja prava i diskriminacije osobe sa invaliditetom. Ovaj izvještaj se prezentuje parlamentima entiteta i Parlamentu BIH</p>
----------------	----------	--	-----------------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 12- OSOBE SA INVALIDITEOM

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
8	8	0	0	5	3	0

13 – PRAVA DJETETA

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-01-662/13	P-17/15	<p><u>Vladi Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna i Ministarstvu zdravstva i socijalne politike ponovno preporučuju:</u></p> <p>1.Da poduzmu adekvatne i efikasne mjere u cilju osiguranja bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu na području svog kantona;</p> <p><u>Zavodu zdravstvenog osiguranja Srednjobosanskog kantona</u></p> <p>1.Da poduzmu neophodne mjere kako bi sva djeca na području kantona bila oslobođena neposrednog osobnog sudjelovanja u vidu godišnje premije – markica;</p> <p><u>Općoj bolnici u Jajcu</u></p> <p>1.da uspostavi suradnju sa Institucijom Ombudsmana, cijeneći prije svega, najbolji interes djeteta, da se povodom žalbenih navoda izjasne, ali i o ostalim mnogobrojnim problemima u pružanju zdravstvene zaštite djeci</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Iz odgovora nadležnih organa proizlazi da je trenutno na snazi Odluka o premiji - učešću osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite na području Srednjobosanskog kantona iz 2008. godine. Prema toj Odluci zaista nije predviđeno i propisano da su djeca oslobođena plaćanja premije. Ombudsmani napominju da iz akta predsjednika Vlade od 23.03.2015. godine, proizlazi da je Vlada zatražila od Zavoda i Ministarstva postupanje po Preporuci. Na ponovno traženje Ombudsmana, aktom od 10.07.2015. godine, Ministarstvo zdravstva obavještava da su obavili svoj dio posla, s obzirom da je Vlada donijela zaključak da postojeća Odluka ostaje na snazi do kraja godine, ali da u slijedećoj, 2016. godini, Ministarstvo dostavi Vladi Prijedlog Odluke, da se određene kategorije osiguranika, uključujući i djecu, djecu učenike, oslobode plaćanja premije.</p> <p>Aktom broj 05-37-711/13-8 od 30.10.2015. godine, Ministarstvo obavještava Ombudsmane da je Sabor kantona dana 28.10.2015. godine donio Odluku o izmjeni odluke i dopuni Odluke o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na području Kantona Središnja Bosna broj 01-02-552/15 od 29.10.2015. godine. Odlukom je propisano da su djeca do navršениh 15 godina života, odnosno stariji maloljetnici do navršениh 18 godina života oslobođeni sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite. Odluka stupa na snagu 01.01.2016. godine.</p>
Ž-MO-01-98/15 Ž-MO-01-98/15	P-193/15	<p><u>Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg</u></p> <p>1.Da preispita kontradiktornost dostavljenih potvrdi o povredi učenika od strane Doma zdravlja Široki Brijeg broj: 2578 od 10.04.2015.godine;</p> <p>2.Da na osnovu pravomoćne odluke nadležnog Ministarstva obrazovanja razmotri ocjenu iz vladanja učeniku s obzirom da rješenje Prosvjetne inspekcije i naprijed navedene potvrde;</p> <p>3.Da osobe zadužene za provođenje Protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi u narednom periodu aktivno rade na preventivnom suzbijanju eventualnog novih napada na učenika kao i na svu djecu u Školi, rukovodeći se Konvencijom o pravima djeteta i najboljeg interesa djeteta;</p> <p>4.Da se obrati pozornost na redovito održavanje roditeljskih sastanaka u Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg da se ne bi ponavljalo neodržavanje roditeljskih sastanaka;</p> <p>5.Da se u konkretan problem učenika sada VI.c razreda uključi školski pedagog/psiholog koji bi radio intenzivno i aktivno kako sa učenicima u postupku poboljšanja međusobne komunikacije;</p> <p>6.Da se uvedu redovna dežurstva na hodnicima u vrijeme odmora i u slučajevima kada djeca nemaju školskog sata kao prevencija da se ne ponavljaju događaji nasilja među djecom;</p> <p>7.Da se nastavnici u Školi upoznaju sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u školi i dodatno educiraju u slučajevima kada dođe do eventualnog vršnjačkog nasilja.</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Obzirom da nisu zaprimili traženo izjašnjenje u ostavljenom roku dana 04.01.2016.godine upućena je urgencija na Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg na Preporuku ombudsmana broj:193/15.</p> <p>Dana 04.01.2016.godine Ombudsmani BiH su sukladno članku 32.Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH obavijestili Ministarstvo obrazovanja,znanosti,kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke o nepoštovanju Preporuke ombudsmana.</p> <p>Dana 13.01.2016.godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Druge osnovne škole na Preporuku ombudsmana BiH broj: 193/15.U međuvremenu je došlo do smjene ravnateljice. U izjašnjenju je navedeno da će Škola postupiti po naloženim preporukama. Istakli su da Škola ne može preispitati kontradiktornost potvrda Doma zdravlja Široki Brijeg o povredama učenika jer Škola posjeduje samo potvrdu broj:2578/15 od 10.04.2015.godine.Škola je postupila po naredbi nadležnog Ministarstva i na sjednici Učiteljskog vijeća 18 kolovoza 2015.godine razmotrena ocjena iz vladanja za učenika.Konačna ocjena iz vladanja je dobar i izrečena pedagoška stegovna mjera opomena,o čemu je obaviješteno nadležno Ministarstvo obrazovanja.Učenici više nisu u istom razredu.Osobe zadužene za provođenje protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi poduzimaju sve potrebne mjere kako do nasilja nad učenicom kao i nad ostalom djecom ne bi došlo.Roditeljski sastanci se redoviti održavaju u Drugoj osnovnoj školi Široki Brijeg i zaduženi su stručni suradnici da poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se poboljšala međusobna komunikacija između djece.</p> <p>Istog dana, Ministarstvo obrazovanja,znanosti,kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke dostavilo je izjašnjenje broj:07-01-07-1/16 od 11.siječnja 2016.godine o poduzetim aktivnostima Prosvjetne inspekcije povodom obraćanja roditelja učenika.</p> <p>S obzirom na naprijed navedeno, utvrđeno je da je Škola postupila po Preporuci ombudsmana BiH.Što se tiče kontradiktornosti liječničkih</p>

						nalaza, podnositelj žalbe obavijestio je Tužiteljstvo Županije Zapadnohercegovačke koje je donijelo odluku da se ne provodi istraga. Imajući u vidu izneseno činjenično stanje, da je Škola postupila po izdatim Preporukama, da je došlo do smjene ravnateljice i obavješten nadležni organ gonjenja, Ombudsmani za ljudska prava BiH su odlučili, da u smislu članka 35. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, zatvore predmet broj: Ž-MO-01-98/15, P-193/15 koji se vodi po žalbi.
Ž-BR-01-239/15, Ž-BR-05-238/15	P-262/15	<p><u>JU Centru za socijalni rad Pelagićevo:</u> 1. da u skladu sa odredbama Obiteljskog zakona Republike Srpske donese rješenje kojim će, u najboljem interesu djeteta, urediti sporna pitanja do donošenja odluke od strane nadležnog suda;</p> <p>2. nastavi sa omogućavanjem održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom</p> <p><u>MUP RS-a Policijskoj stanici Pelagićevo:</u> 1. da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Republike Srpske, po potrebi u koordinaciji sa JU Centar za socijalni rad Pelagićevo nastavi poduzimati sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osiguralo postupanje u najboljem interesu djeteta Ivana Petra Kamenjašević i prevenirao svaki oblik protupravnog postupanja od strane oba roditelja djeteta..</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Dana 22.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je dopis Opštine Pelagićevo, Centra za socijalni rad broj: 05-0052-2-5/16 od 18.01.2016. godine u kojem se navodi „ <i>obavještavamo Vas da je Centar za socijalni rad Pelagićevo donio rješenje broj: 04-544-14-6/15 od 07.12.2015. godine..... Istim rješenjem omogućeno je održavanje ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa roditeljem sa kojim dijete ne živi, u ovom slučaju sa majkom. U skladu sa tim, obavještavamo Vas i da je jedan takav kontakt već obavljen 05.01.2016. godine u prostorijama Centra za socijalni rad Pelagićevo u prisustvu stručnih radnika Centra i oca mldb. djeteta.</i> “</p> <p>Institucija ombudsmana je dana 28.01.2016. godine zaprimila i odgovor Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Centra javne bezbjednosti Doboj, Policijske stanice Pelagićevo broj: 11-8/01-233-10/15 od 25.01.2016. godine u kojem se navodi „ <i>Obavještavamo Vas da je ova PS nastavila preduzimati sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kada je u pitanju Vas dopis i datum veze. Takođe ova PS postupa i u skladu sa Rješenjima i dopisima Centra za socijalni rad opštine Pelagićevo, kao i sa dopisima osnovne škole „Vaso Pelagić“ iz Pelagića, sa kojima je u stalnoj saradnji po pitanju pomenutog predmeta.</i> “</p>
Ž-SA-01-1032/15	P-285/15	<p><u>JAVNOJ USTANOVI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VITEZ</u> 1. Da bez odlaganja na osnovu ovlaštenja iz članka 283. odnosno članka 284. ZUP FBiH, i sprovede postupak izvršenja Privremene odluke broj 07-1261-1/14 od 24.11.2015. godine;</p> <p>2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	13 - Prava djeteta	Realizirana	DA	<p>Zaprimljen odgovor JU Centra za socijalni rad Vitez od 09.02.2016. godine, Ministarstvo rada i socijalne politike Sarajevo je Centru naložilo donošenje nove Privremene odluke u kojoj će se promijeniti mjesto izvršenja. Organ skrbništva će u narednih nekoliko dana donijeti novu Privremenu odluku.</p>

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-01-95/15	P-50/15	<p><u>Vladi i Skupštini Bosansko-podrinjskog kantona</u> 1. Da se u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, razmotri mogućnost davanja prijedloga za izmjenu člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Bosansko-podrinjskog kantona, kojom je izmijenjen član 94. stav 4 Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Bosansko-podrinjskog kantona.</p> <p>2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmana o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.</p>	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 23.12.2015. godine zaprimljeno je izjašnjenje Vlade Bosansko-podrinjskog kantona broj: 03/I-35-1741-1/15 od 21.12.2015. godine. Istaknuto je i da je osnovni razlog propisivanja dužine trajanja prebivališta kao uslova za ostvarivanje ovog prava, jeste trend prijavljivanja prebivališta građana iz drugih kantona, pa i susjednih država, isključivo radi ostvarivanja ovog prava, što se negativno odražavalo na budžet Bosansko-podrinjskog kantona.</p> <p>Uzimajući u obzir odgovor Vlade, Ombudsmani Bosne i Hercegovine konstatuju da preporuka u predmetnom slučaju nije realizovana, ali je sa Vladom Bosansko-podrinjskog kantona ostvarena dobra saradnja</p>
Ž-BL-01-410/14	P-140/15	<p><u>Osnovnom sudu u Gradišci</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi tražene podatke, kako je to naprijed navedeno;</p>	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	<p>Sud aktom broj 072-0-Su-15-000 673 od 14.10.2015. godine obavještava Ombudsmene da je izvršenik uplatio iznos od 3200 KM na ime obaveza utvrđenih rješenjem o izvršenju i da je ostao dug u iznosu od 6400 KM i da će se izvršni postupak nastaviti. Podnositeljci žalbe je dostavljen akt suda i u telefonskom razgovoru sa predstavnicima Institucije ombudsmana potvrdila je navode suda.</p>

		2.Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				
Ž-BL-01-129/15	P-158/15	<u>Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostave tražene podatke pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke 13, Banjaluka, kako je to naprijed navedeno;	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, u odgovoru navodi da se svi podaci o imenima škola nalaze na web-stranici Vlade Republike Srpske.
Ž-BL-01-243/14	P-159/15	<u>Centru za socijalni rad Kotor Varoš i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1. Da poduzmu dodatne napore i razmotre svaku mogućnost, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, kako bi efikasnijim djelovanjem omogućili djetetu ostvarivanje njegovih prava i zaštitili dijete od svake moguće zloupotrebe; 2.Da u konkretnom slučaju koriste sve postojeće mehanizme zaštite, s tim da Ombudsmeni pozivaju nadležno Ministarstvo da pruži odgovarajuću stručnu pomoć Centru za socijalni rad Kotor Varoš;	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite zaprimljeni, a odnosi se na to da ne mogu uticati na tok postupka. Odgovor Centra za socijalni rad Kotor Varoš, dostavili kopiju rješenja za koje stranka nije znala. Odgovor JU Centra za socijalni rad Kotor Varoš od 12.01.2016 u kojem dostavljaju Rješenje broj: 06/60201-198-82/15 od 04.12.2015. godine.
Ž-SA-01-648/15	P-260/15	<u>Općinu Novi Grad Sarajevo</u> 1.da razmotri ponovo zahtjev podnositeljice žalbe za subvencioniranje troškova boravka djece u predškolskim ustanovama za njeno troje malodobno djece, žalbe te da o tome u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana.	13 - Prava djeteta	Ostvarena saradnja	DA	Izjašnjenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, od 11.12.2015.,navode da podnositeljica žalbe ne ispunjava uslove kako bi ostvarila subvenciju.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-01-152/15	P-207/15	<u>„ E Diakoniewerk G“ Inkluzivnom dječjem vrtiću Sunčani most</u> 1.Da se maloljetnom djetetu omogući nastavak uključivanja u predškolski odgoj u ustanovi Inkluzivni dječji vrtić „ Sunčani most “ u Mostaru s obzirom na kontinuitet pohađanja vrtića od tri godine; 2.O učinku Preporuke potrebno je obavijestiti Ombudsmane u roku od 10 dana od dana prijema iste.	13 - Prava djeteta	Djelimično realizirana	DA	Odgovor vrtića da trenutno nisu u mogućnosti da udovolje zahtjevu za nastavak uključivanja u predškolski odgoj u ustanovi Inkluzivni dječji vrtić „ Sunčani most “ u Mostaru s obzirom na kontinuitet pohađanja vrtića od tri godine. Odgovor Ministarstva prosvjete, znanosti i športa da se nadaju da će vrtić ispoštovati preporuku. Odgovor Federalnog ministarstva pravde da se udruga ne može registrirati kao dječji vrtić.
----------------	----------	--	--------------------	------------------------	----	--

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-01-592/14	P-83/15	<u>Vladi Republike Srpske</u> 1.Da razmotre svaku mogućnost da se iznađu sredstava za izvođenje onih radova, za koje se ocijeni da su najprioritetniji i najneophodniji, kako bi se stvorili što bolji uslovi za boravak djece u Vaspitno-popravnom domu pri Kazнено-popravnom domu Banjaluka; 2. Pozivamo Vladu Republike Srpske da se povodom Preporuke Ombudsmana izjasne i dostave obavještenje o učincima Preporuke u roku od 60 dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka;	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	DA	Aktom broj 08.030/052-6885/14-4 od 24.08.2015. godine, Ministarstvo pravde Republike Srpske obavještava, između ostalog, Ombudsmane da je KPZ Banjaluka napravio specifikaciju potrebnih radova za dalju sanaciju objekta (potreban novčani iznos od 24.175, 00 KM), ali da se u ovoj, 2015. Godini, nisu stvorili uslovi da se izdvoje tolika novčana sredstva. Napominju da će Ministarstvo u budućnosti i dalje biti oprijedjeljeno da se pristupi realizaciji potrebnih radova na sanaciji objekta VPD u Banjaluci, odmah po nastupanju povoljnijih okolnosti.
Ž-BL-01-360/14	P-173/15	<u>Skupštini Kantona Sarajeva i Vladi Kantona Sarajeva</u> 1.Da u što skorije vrijeme razmotre mogućnost donošenja podzakonskog propisa kojim će regulisati odgoj i obrazovanje djece sa posebnim potrebama na području Kantona Sarajeva 2.Opreza radi, Ombudsmeni istim organima preporučuju da izvrše adekvatne analize i uzmu u obzir	13 - Prava djeteta	Nije realizirana	NE	Kako je rok od 60 dana protekao, a Institucija ombudsmana nije zaprimila nikakvu informaciju, dana 14.12.2015. godine ponovo je nadležnim organima upućena urgencija, ali bezuspješno.

		<p>i tešku materijalnu situaciju, kako bi se, u slučaju stupanja na snagu, mogla i obezbijediti primjena podzakonskog propisa; <u>OŠ „Kovačići“ i Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade.</u> 1. Da u konkretnom slučaju intenzivnije i efikasnije zajednički rade na obezbjeđivanju i poštivanju prava stranke na obrazovanje, te ukoliko procijene da je neophodno i zaključno odgovarajući pravni posao, odnosno ugovor;</p>				
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-01-18/15	P-68/15	<p><u>Osnovnoj školi Novi Travnik</u> 1. Da osobe zadužene za provođenje Protokola o postupanju u slučaju nasilja u školi u narednom periodu aktivno rade na preventivnom suzbijanju eventualnog novih napada na učenicu, kao i na svu djecu u Školi, rukovodeći se Konvencijom o pravima djeteta i najboljeg interesa djeteta; 2. Da se u konkretan problem učenice uključi školski pedagog/psiholog koji bi radio intenzivno i aktivno kako sa navedenom učenicom u postupku resocijalizacije i poboljšanju komunikacije među učenicima tako i sa učesnicima događaja, a kako bi se utvrdilo iz kojih razloga se napadi na djevojčicu ponavljaju svaku školsku godinu; 3. Da se uvedu redovna dežurstva na hodnicima u vrijeme odmora i u slučajevima kada djeca nemaju školskog sata kao prevencija da se ne ponavljaju događaji nasilja među djecom; 4. Da se nastavnici u Školi upoznaju sa Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u školi i dodatno educiraju u slučajevima kada dođe do eventualnog vršnjačkog nasilja.</p>	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE
Ž-SA-01-405/15	P-270/15	<p>JU Osnovna škola „Prva osnovna škola“ Stolac 1. da u roku od 60 (šezdeset) dana od prijema preporuke, poduzme sve mjere u cilju donošenja izmjena i dopuna <i>Poslovnika o radu Vijeća roditelja i Prve osnovne škole Stolac</i>, broj: 01-09/06 od 20.11.2006. godine, a kako bi se osiguralo da postoji interni akt kojim se reguliše pitanje organiziranja izleta, ekskurzija i drugih vannastavnih aktivnosti u kojima učestvuju mladb. učenici Prve osnovne škole Stolac; Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovачko-neretvanske županije / kantona 1. da u roku od 90 (devedeset) dana Ministarstvo pokrene proceduru za donošenje Pravilnika o organizovanju i izvodenju školskih izleta i školskih ekskurzija te drugih odgojno-obrazovnih aktivnosti van škole, a po principu primjene dobre prakse, odnosno Pravilnika kakvi postoje u drugim kantonima u Federaciji BiH.</p>	13 - Prava djeteta	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 13- PRAVA DJETETA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
14	14	4	1	5	2	2

15 – IMOVINSKO PRAVNI

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-9/15	P-56/15	<u>Rukovodiocu Republičke uprave za inspeksijske poslove, Područno odjeljenje Trebinje – Odsjek Bileća</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, naloži inspektor rada da u Narodnoj biblioteci u Gacku poništi ugovor o radu od 30. 10. 2014. godine na poslove bibliotekar – pripravnik, te da poslodavcu naloži da prilikom provođenja novog postupka obavezno postupi u skladu sa odredbama člana 17. Zakona o o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Odgovor na preporuku dostavljen je dana 21. 04. 2015. godine i u istom se navodi da je tokom inspeksijskog pregleda poslodavcu sugerisano da prilikom popunjavanja radnih mjesta postupi u skladu sa članom 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme privremene nezaposlenosti ("Službeni glasnik RS" 30/10, 102/12). Osim toga, inspektor je erješanjem naložio poslodavcu da stavi van snage ugovor o radu zaključen sa Jelenom Kosović broj: 01-94/2014, od dana 01. 10. 2014. godine, a koji je prestao da važi dana 30. 12. 2014. godine, iz razloga postupanja suprotno odredbama člana 17. navedenog Zakona.
Ž-MO-05-85/15	P-255/15	<u>Direktoru „VODOVODA“ Mostar Društva za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar</u> 1. Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, prosljedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul. Kneza Višeslava bb 88000 Mostar. Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana „VODOVODA“ Mostar, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. Prioritetno bi se morao izvršiti uvidaj na licu mjesta, a zatim, nakon kvalificirane procjene zatečenog stanja u označenoj gradskoj zoni, nužno je, poduzeti neophodne radove na otklanjanju štete i vraćanju terena u prvobitno stanje, sve sa ciljem, zaštite prava članova 40 obitelji/podnositelja žalbe ovoj Instituciji.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Odgovor Vodovod d.o.o. Mostar da će solidarno sa stanarimarješavati probleme koji ne iziskuju veća materijalna sredstva. Iz odgovora proizilazi da su od strane tog JP poduzete u konkretnom slučaju i u datim okolnostima, sve aktivnosti iz okvira mandata. Međutim, da bi se nastali problem napokon kvalitetno okončao, predlažemo, da se Kućni savjet obrati za pomoć gradonačelniku Grada Mostara i Ministarstvu građenja i prostornog uređenja HNK/Ž, kojima ćete predočiti Preporuku Institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH i odgovor Vodovoda na istu.
Ž-BL-05-122/15	P-211/15	<u>Direktoru Federalne uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove, uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Realizirana	DA	Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove je dostavila informaciju putem e-mail-a da je Inspektor ove uprave izvršio uvid u katastarski operat Opštinske službe za imovinsko-pravne i geodetske poslove opštine Drvar o čemu je donesen akt podnositelju žalbe.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-SA-05-1098/11	P-36/15	<u>Načelniku i urbanističko-građevinskom inspektoru Općine Stari Grad</u> 1. Da u što kraćem roku poduzmu mjere za sprovođenje izvršenja rješenja o rušenju broj UP-I-14-23-3782-BM/11 od 31.10.2011. godine i zaključka o dozvoli izvršenja, broj UP-I-14-23-3782-BM/11, od 28.02.2013. godine, odnosno presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, broj 09 0 U 018198 13 U, od 26.09.2013. godine i broj 09 0 U 020415 14 U, od 22.07.2014.	15 - Imovinsko pravni	Djelimično realizirana	DA	Odgovor urbanističko građevinskog inspektora Općine Stari Grad, a u vezi sa preporukom P-36/15, u kojem se između ostalog navodi: da je postupak uklanjanja dijela građevine kojim je investitor odstupio od pravosnažnog odobrenja za građenje, a koji su predmet postupka inspeksijskog nadzora završen 09.10.2014. godine putem privatne firme koju je angažovala stranka, obavljao se uz stalni nadzor urbanističko građevinskog inspektora o čemu su se vodili uredni inspeksijski zapisnici. Podnositelj žalbe je dostavio akt Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu,
-----------------	---------	---	-----------------------	------------------------	----	--

		godine 2. Da Instituciju ombudsmena izvjestite o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema iste.				broj T09 0 KTP 0075794 15, od 12.05.2015. godine, u kojem se između ostalog navodi da je Ured Glavne kantonalne tužiteljice nakon razmatranja predmetnog spisa i pritužbe na Naredbu o nesprovođenju istrage od 24.02.2015. godine, pritužbu uvažio, te da je predmet vraćen postupajućem tužiocu, kako bi izvršio provjere, te da će se naložiti vještačenje po vještaku građevinske struke koji će izaći na lice mjesta, te utvrditi da li je postupljeno po pravomoćnoj sudskoj odluci i zaključku o izvršenju bespravno izgrađenog objekta. Obzirom da Institucija ombudsmena nema mogućnosti da utvrđuje stanje na terenu za šta je potrebno vještačenje po vještaku građevinske struke, da je podnositelj žalbe iskoristio mogućnost podnošenja krivične prijave radi navodnog nesprovođenja sudske odluke i da je po prijavi u toku postupak pred nadležnim tužilaštvom, Institucija ombudsmena je ocijenila da nije bilo osnova za dalje vođenje postupka pred Institucijom ombudsmena u konkretnom predmetu, radi čega je dana 30.06.2015. godine zatvorila predmet Ž-SA-05-1098/11.
--	--	---	--	--	--	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-834/14	P-58/15	<u>Narodnoj skupštini Republike Srpske</u> 1.Da preduzme mjere iz svoje nadležnosti da bi se spriječilo otuđivanje ili bilo koji vid prometovanja državne svojine koja je nacionalizovana bez naknade, bilo mijenjanjem postojećih zakonskih rješenja, bilo donošenjem novih, a u skladu sa nalazima iz Preporuke; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama na realizaciji preporuke. 3.U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor od 24.03.2015. godine, Narodna skupština Republike Srpske kabinet Predsjednika, u kojem dostavljaju akte koje su uputili nadležnim tijelima povodom žalbe i preporuke. Odgovor od 12.11.2015. godine, da su poslali urgenciju prema nadležnim tijelima. Odgovor Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srpske, od 19.11.2015. godine u kojem navode da zakonodavni odbor nije mogao zauzeti stav jer nadležni Odbor za politički sistem i Vlada Republike Srpske nisu dostavili mišljenje zakonodavnom odboru.
Ž-SA-05-1291/14	P-147/15	<u>Načelniku Općine Iliđa</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno, odnosno da najkasnije u roku od 8 (osam) dana, dostavi izjašnjenje i relevantnu dokumentaciju.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Iliđa od 23.02.2016. godine u kojem navode da je zahtjev riješen od starne Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove te da je vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje.
Ž-SA-05-242/15	P-273/15	<u>Opštini Travnik</u> Da odmah postupi po zahtjevu od 08.12.2015. godine i izvrši inspekcijски nadzor na označenoj lokaciji; Da, bez odlaganja, donese provedbene propise iz oblasti zaštite okoline i kvaliteta zraka i osigura njihovu efektivnu primjenu; Da, nenajavljeno, vrši mjerenja štetnih emisija kod žaliteljice i uopće kontrolu primjene propisa iz oblasti zaštite okoline i kvaliteta zraka; Da, nenajavljeno, vrši akustična mjerenja nivoa buke kod žaliteljice i čevabdžinice „Hari“, precizno se držeći dozvoljenog nivoa buke propisanog Zakonom o zaštiti od buke (Sl. novine SBK br. 11/2000); Da u daljim upravnim postupcima koji će uslijediti u slučaju pravomoćnosti rješenja Službe za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko pravne poslove opštine Travnik br. 04/9-23-3-220/12 od 22.10.2014. godine, osigura žaliteljici najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda; Da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Opštine Travnik od 28.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja, također zaprimljen odgovor Opštine Travnik od 10.02.2016. gdje navode da su preporuku prosljedili Službi za ispekcijske poslove Opštine Travnik kao i Premjeru Srednjobosanskog kantona, te dostavljaju dokumentaciju o svojim postupanjima.

		provedbi date preporuke Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH.				
Ž-BL-05-555/15	P-283/15	<u>Direktoru Investiciono-razvojne banke Republike Srpske</u> 1. Da preduzme sve potrebne mjere i radnje i u što kraćem roku propiše kriterijume na osnovu kojih bi se efikasno mogao primjenjivati član 9. stav 4. Pravila plasmana po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS broj: 15/14, 21/14, 51/14, 65/14 i 85/14). 2. Da o preduzetim radnjama obavijesti resorno ministarstvo. 3. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Investiciono-razvojne banke Republike Srpske od 11.01.2016. godine u kojem navode svoj odgovor na preporuku, kako i svoja postupanja.
Ž-SA-04-49/14	P-291/15	<u>Općina Novo Sarajevo i Općinsko vijeće općine Novo Sarajevo</u> 1. Da poduzmu hitne mjere u cilju otklanjanja nezakonitog postupanja i osiguranja neometanog uživanja prava na imovinu njenih vlasnika / nosioca prava korištenja i osiguranja promjene upisa prava na nekretninama u korist njihovih vlasnika – nosioca prava korištenja; 2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena BiH o realizaciji preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor opštine Novo Sarajevo, od 28.01.2016. godine u kojem navode svoja postupanja u cijelom predmetu.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-18/15	P-175/15	<u>Gradu Banjaluka</u> 1. Da ponovo razmotri predmet te da obavijesti Instituciju konkretno na osnovu kojih kriterijuma je Komisija utvrđivala trajni boravak prije 15.05.2015. godine kao i koji dokazi su to potvrdili . 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o preduzetim mjerama na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Grad Banja Luka je dana 15.09.2015. godine dostavio odgovor u kojem se navodi da je Komisija konstatovala da imenovani ne ispunjava uslove o dodjeli prioritete pomoći za štetu pričinjenu od poplava, podatke prosljedila Fondu solidarnosti za obnovu Republike Srpske koji na osnovu dobijenih podataka nije dodijelio elektronsku karticu imenovanom. Kako iz navedenog odgovora proizlazi da preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Spasojević Gojka a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu
Ž-SA-05-836/14	P-148/15	<u>Područnoj jedinici Banja Luka Republičke uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove</u> 1. da se odmah po prijemu preporuke uspostavi saradnja sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi izjašnjenje traženo aktom od 12.05.2015. godine;	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Odgovor Okružnog suda u Banja Luci, od 18.01.2016. da je predmet stavljen u proceduru rješavanja.
Ž-BL-05-554/14	P-243/15	<u>Matičnom uredu općine Centar Sarajevo</u> 1. Da preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se podnositeljici žalbe izdala Lična karta na ime stranke. 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i	15 - Imovinsko pravni	Nije realizirana	DA	Dana, 24.12.2015. godine, Matični ured je obavijestio Instituciju da nije moguće postupiti po preporuci Institucije jer je „promjena prezimena subjektivno pravo stranke i zakon ne ostavlja mogućnost Matičnom uredu da tu promjenu izvrši po službenoj dužnosti“. Institucija je obavijestila Ministarstvo uprave i pravde Kantona Sarajevo, kao nadležni viši organ o odgovoru Matičnog ureda i

		Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.				dostavila Preporuku Institucije kako bi se još jednom razmotrila mogućnost da se podnositeljici žalbe izade u susret i pomogne prilikom vadenja nove lične karte. Kako preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Davidović Nade a imenovana se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu.
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-MO-05-58/14	P-2/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1.Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul.Kralja Zvonimira br.6 88000 Mostar. 2.Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana Grada Mostara, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. 3.Prioritetno se mora, u Odjelu za urbanizam i građenje Grada Mostara osigurati nastavak započetog postupka u skladu sa zakonom, poslije čega će Služba za financije i nekrenine Grada Mostara donijeti valjanu odluku, sve sa ciljem zaštite prava g.đe Dubravke Hackl i ostalih oštećenih građana u označenoj gradskoj zoni.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-77/14	P-3/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> Da temeljem ustanovljenih principa u Zakonu o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, proslijedi tražene informacije na adresu Područnog ureda Mostar, ul.Kralja Zvonimira br.6 88000 Mostar. Iz tog izvještaja bi trebalo da budu vidljivi rezultati angažmana Grada Mostara, na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike. Prioritetno se mora, u Odjelu za urbanizam i građenje Grada Mostara osigurati nastavak započetog postupka u skladu sa zakonom, poslije čega će Služba inspekcije Grada Mostara donijeti konačnu i obvezujuću prvostupanjsku odluku, sve sa ciljem zaštite prava stranke i njene obitelji.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-106/14	P-4/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1.Da odmah uspostavi kvalitetnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana, kako propisuje Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i da najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana, pošalje tražene informacije u Područni ured Mostar, ul.Kralja Zvonimira br. 6 88000 Mostar. 2.Iz Izvještaja Grada Mostara bi prevashodno trebalo da budu vidljivi rezultati aktivnosti na uspješnom prevazilaženju aktualne sporne problematike iz označene žalbe.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-161/15	P-72/15	<u>Službi za opću upravu i stambene poslove Grada Zenica</u> 1.Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese rješenje o zahtjevu za povrat predmetnog stana u posjed; 2.Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1119/13, Ž-SA-05-634/15	P-190/15	<u>Općini Hadžići</u> 1.Da poduzme neophodne mjere kojim će otkloniti štetne posljedice povrede člana 8. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda uzrokovane donošenjem odobrenja za rad u naselju Sivice u tarčinu; 2.Da osigura da podnositelju žalbe uživaju prava na imovinu na način i na principu ljudskog dostojanstva; 3.Da preispita odobrenje dato a posebno, da se uzmu u obzir gore navedene činjenice, posebno činjenica urbanog naseljenog područja s obzirom na evidentno kršenje zakona i prava građana, te obavezu Općine da svim građanima osigura uživanje svojih prava; 4.Da se u cilju uspostavljanja sistema kontrole izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad, striktno poštuje	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE

		procedura pri ovjeravanju ili izdavanju uvjerenja o usaglašenosti izvora buke sa propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvom nivou da ne ugrožava zdravlje ljudi, da obezbjeđuje mir i uslove za odmor i rad; da se u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obavezno pribavi mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvodenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su locirani izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastajanja buke i putevima širenja buke.			
Ž-MO-05-90/14	P-205/15	<u>Općini Jezero</u> 1. Da odmah uspostavi pozitivnu saradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji Ombudsmana tražene informacije.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-138/15	P-206/15	<u>Odjelu za urbanizam i gradnje Grada Mostara</u> 1. da odmah uspostavi pozitivnu saradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji ombudsmana tražene informacije.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-545/15	P-249/15	<u>Fondu solidarnosti za obnovu Republike Srpske</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, sa njenom sadržinom upozna članove Upravnog odbora Fonda, kako bi se na odgovarajući način izvršila procjena štete koju su pretrpili privredni subjekti sa područja grada Doboja 2. Da se prilikom raspodjele sredstava u svim budućim slučajevima svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana obuhvaćeno ovom Preporukom 3. Da u roku od 60 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-618/15	P-267/15	<u>Načelniku opštine Srebrenica</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja razmotre mogućnost da se udovolji žalbi podnositeljice žalbe, kada se za to steknu objektivni uslovi, prvenstveno kada se ubuduće na području opštine budu provodili odgovarajući projekti obnove kuća 2. Da prilikom provođenja novog postupka svakako uvaži nalaz i mišljenje ombudsmana 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-290/15	P-284/15	<u>Predsjedavajućem Općinskog vijeća Velika Kladuša</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svoje nadležnosti i ovlašćenja odluči u predmetnoj upravnoj stvari i donese odgovarajući upravni akt 2. Da po ponovo podnesenom prijedlogu za obnovu postupka, isti okonča u zakon propisanim rokovima 3. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	15 - Imovinsko pravni	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 15- IMOVINSKO PRAVNI

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
22	22	3	1	5	3	10

17 – JAVNE ISPRAVE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-05-105/15	P-132/15	<u>Ministarstvu civilnih poslova BiH –Sektor za državljanstvo i putne isprave</u> <u>Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova</u> <u>Matičnom uredu Bihać</u> 1.Da bez odlaganja, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, u koordiniranoj suradnji poduzmu efektivne mjere u cilju upisa stranke u evidenciju državljana BiH; 2.Da u roku od 15 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	17 - Javne isprave	Realizirana	DA	Dana 21.07.2015. godine zaprimljen je odgovor Grada Bihaća-Gradonačelnika, Službe za opću upravu, privredne i društvene djelatnosti broj 07/1-13-3517/ od 15.07.2015. godine u kojem se navodi da je nakon provedenog upravnog postupka doneseno je Rješenje broj 07/1-13-3517/15 od 13.07.2015.godine kojim je odobren naknadni upis činjenice državljanstva BiH i FBiH u matičnu knjigu rođenih u kojoj je upisana činjenica rođenja lica, te je navedeno rješenje otpremljeno na adresu podnositeljice zahtjeva dana 15.07.2015. godine

UKUPNO – 17- JAVNE ISPRAVE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
1	1	1	0	0	0	0

18 – MANJINE

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-03-282/14	P-111/15	<u>Općini Živinice, načelniku općine</u> 1. da poduzme neophodne mjere kako bi se osigurala putna komunikacija između naselja Savino Brdo i drugih dijelova općine, izvršilo pripajanje naselja na vodovodnu mrežu i eliminirale deponije smeća koje se nalaze u blizini naselja. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	18 - Manjine	Ostvarena saradnja	DA	Dana 14.09.2015. godine Institucija ombudsmana je zaprimila odgovor općine Živinice, Službe za opću upravu i društvene djelatnosti broj 02/3-05-3460/15 od 10.09.2015. godine u kojem se navodi: "Ova služba vas je i ranije u našem odgovoru (broj 02/3-05-1456 od 09.03.2015.g.) po segmentima infrastrukturnih problema ovog naselja gdje smo taksativno kazali po našem mišljenju načine rješavanja istih. Obzirom na navedeni odgovor, da je preporukom P-111/15 ostvarena suradnja s općinom Živinice, ombudsmani BiH odlučili su, da u skladu sa čl. 35. st. 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zatvore predmete broj: Ž-BR-03-282/14.

NIJE RELIZIRANA

Ž-BR-03-171/14	P-108/15	<u>Općini Lukavac, Ministarstvu obrazovanja nauke kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona</u> 1. da u okviru svoje nadležnosti poduzmu aktivne mjere u cilju zapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine; 2. da Općina Lukavac osigura ravnomyernu zastupljenost službenika romske nacionalnosti u skladu sa nacionalnom strukturom stanovništva kako je propisano Zakonom o upravi BiH i Zakonom o nacionalnim manjinama Tuzlanskog kantona; 3. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	18 - Manjine	Nije realizirana	DA	Odgovor Ministarstva obrazovanja nauke kulture i sporta Tuzlanskog kantona, gdje navode da nije pravilnikom propisana prednost pri zapošljavanju roma. Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona je navela u odgovoru da svake godine u skladu sa programima planiraju zapošljavanje roma. Opštini Lukavac su poslana urgencije. Odgovor Opštine Lukavac od 04.02.2016. godine u kojem navode svoja postupanja u vezi preporuke kao i zapošljavanja manjina.
----------------	----------	--	--------------	------------------	----	---

UKUPNO – 18-MANJINE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	0	0	0	1	1	0

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-LI-05-321/14	P-33/15	Općinskom načelniku u Livnu 1. Da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje Službe za gospodarstvo i inspekcije poslove Općine Livno, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. Da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Žalbeni navodi se odnose na nepostupanje Građevinske inspekcije Općine Livno, po podnesenom zahtjevu za izlazak na teren. Nakon intervencije ombudsmana otklonjena je povreda prava.
Ž-BL-05-103/15	P-73/15	MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE I MINISTARSTVU ZDRAVLJA REPUBLIKE SRPSKE 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju uređenja stanja u ovoj oblasti, a u skladu sa nalazima iz ove Preporuke; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocima žalbe.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Nakon provedenog postupka istrage, ombudsmeni su izdali preporuku Ministarstvu prosvjete i kulture i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju uređenja ove oblasti, na koje se odnose navodi iz žalbe. Oba naslovljena ministarstva su dostavila odgovore o preduzetim mjerama na provođenju preporuke.
Ž-SA-05-176/15	P-117/15	Kantonálnom upravnom inspektor u Unsko-sanskom kantonu 1. Da u konkretnom slučaju, a povodom zahtjeva žalitelja, iskoristi sva pravna sredstva predviđena članom 125 Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Aktom Kantonalnog upravnog inspektora broj: 07-10-2109-4/15 od 08.07.2015. godine, Institucija ombudsmana je obaviještena da je preporuka Ombudsmana realizirana na način da je podnesen zahtjev za pokretanje prekršajne odgovornosti protiv načelnika općine Sanski Most, broj: 07-05-8475-16/14 od 08.07.2015. godine. Ombudsmeni radi navedenog ne nalaze osnov za dalje postupanje po žalbi, te predmet zatvaraju u smislu člana 35. <i>Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> ("Službeni glasnik BiH" broj 104/11).
Ž-BL-05-142/15	P-124/15	Zavodu za obrazovanje odraslih Republike Srpske 1. Da odmah odluče o zahtjevu podnosioca žalbe za polaganje vozačkog ispita, odnosno da odmah omogućе podnosiocu žalbe da polaže vozački ispit 2. Zavod se poziva da Ombudsmene obavijesti o učincima Preporuke, u roku od sedam (7) dana od dana prijema Preporuke, pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;	19 - Uprava	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je nakon izdavanja Preporuke, dana 11.06.2015. godine zaprimila akt Zavoda broj 07/5.5/034-360/14 od 08.06.2015. godine, koji je prosljeđen podnosiocu žalbe. S obzirom da je podnosiocu žalbe omogućeno polaganje vozačkog ispita, i to prije izdavanja Preporuke, Ombudsmeni su aktom od 16.06.2015. godine, pozvali Zavod da imaju u vidu mišljenje Ombudsmana iskazano u Preporuci u budućim situacijama i predmetima.
Ž-BL-05-426/14	P-137/15	Direktoru Poreske uprave Republike Srpske i Pomoćniku direktora PU za PC Prijedor 1. Da odmah izda poreskom obvezniku, , godišnje uvjerenje o plaćenim doprinosima, Obrazac PD3350, s obzirom da ga je imenovani u više navrata tražio od PC; 2. da u roku od 30 (trideset) dana , od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmana o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Do danas Poreska uprava Republike Srpske, niti Područni centar Prijedor nisu obavijestili Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste. Dostavljen odgovor od 30.09.2015. Poreskog centra Prijedor gdje navode da su dostavili žalitelju uvjerenje o plaćenim doprinosima.
Ž-BL-05-488/14	P-142/15	Načelniku općine Jajce 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja podnosiocu žalbe omogući uvid u zapisnik o nastaloj šteti, kako bi se upoznao sa njegovom sadržinom. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Odgovor na pomenutu preporuku dostavljen je dana 27. 07. 2015. godine i u istom odgovornu strana navodi da je podnosiocu žalbe omogućen uvid u popunjene obrasce za procjenu šteta.

Ž-BL-05-807/14	P-144/15	<u>Direktoru Zaštitnog fonda FBiH</u> 1. Da Instituciji dostavi tražena pojašnjenja odnosno odgovore na postavljena pitanja u aktu Institucije od 20. 02. 2015. godine a u vezi primjene člana 16. stav 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 14. 07. 2015. godine u Instituciji je registrovan e-mail u kojem su navedeni odgovori na postavljena pitanja: 1.ne 2. ne 3.da, treba da podnese zahtjev za isplatu nakon okončanja i konačnog završetka likvidacionog postupka nad društvom 4.zavisi od raspoloživih sredstava za te namjene.
Ž-SA-05-149/15	P-155/15	<u>MINISTARSTVU FINANSIJA TUZLANSKOG KANTONA</u> 1.da odmah po prijemu ove uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> , kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 29.07.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je izjašnjenje Ministarstva finansija, akt pod brojem 07/1-05-017484-15 od 27.07.2015. godine u kojem je, između ostalog, istaknuto da je dana 22.07.2015. godine izvršena uplata novčanih sredstava na ime više uplaćenog poreza na dohodak poreskom obvezniku Bačinović Dini....
Ž-BL-05-267/15	P-179/15	<u>ZAVODU ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da postupi po Rješenju Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite od 02.03.2015. godine i podnositeljici žalbe prizna pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje do sticanja uslova za penziju; 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema ove Preporuke, obavijeste Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Institucija ombudsmana je nakon provedene istrage izdala Preporuku (P-179/15) Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske, da Vam prizna pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje do sticanja uslova za penziju. Dana 06.10.2015. godine, direktor Zavoda dostavio je dopis u kojem navodi da je praksa okružnih sudova da Zavod nema obavezu da plaćuje staž za period u kojem je lice bilo u radnom odnosu. Nakon poslane urgencije, dana 23.11.2015. godine, direktor Zavoda dostavio je dopis u kojem potvrđuje da Vam je priznato pravo na penzijsko invalidsko osiguranje u spornom periodu od 06 mjeseci i 02 dana, odnosno za nedostajući staž do sticanja uslova za penziju. Dana 16.11.2015. godine, stranka je potvrdila da je dobili rješenje Zavoda u svoju korist.
Ž-SA-05-696/15	P-196/15	<u>JAVNOM KOMUNALNOM PREDUZEĆU "KOMUNALAC" d.o.o Hadžići</u> 1.da hitno, a najkasnije u roku od deset (10) dana od dana prijema ove preporuke donese rješenje po zahtjevu za pristup informacijama podnositelja žalbe od 21.08.2015.godine, sukladno odredbama <i>Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine</i> , 2.da se u roku od petnaest (15) dana od dana prijema preporuke izvijesti Ombudsmene BiH o izvršenju ove Preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 22.12.2015. godine zaprimljeno je izjašnjenje akt pod brojem 03-5377-2/15 od 20.10.2015. godine u kojem je navedeno da je JKP "Komunalac" d.o.o Hadžići postupio po Preporuci Ombudsmana BiH i dana 13.10.2015. godine doneseno je rješenje pod brojem 05-2-5377-1/15 kojim je žalitelju odobren pristup traženim informacijama. Preporuka pod brojem P-196/15 ispoštovana, na način da je nadležni javni organ postupio po Zahtjevu za pristup informacijama i donio rješenje.
Ž-SA-05-374/15	P-199/15	<u>MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE</u> 1.da odmah po prijemu ove uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan <i>Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i> , kako je to naprijed navedeno; 2.da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 05.11.2015. godine žaliteljica je telefonskim putem kontaktirala Instituciju ombudsmana i obavijestila postupajuću pravnicu da je pravilnik izmjenjen u njenu korist te se zahvalila na angažmanu Institucije ombudsmana. Dana 10.11.2015. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor Ministarstva pod brojem 07.04/052-4496/15 od 22.10.2015. godine kojim Ministarstvo obavještava Instituciju ombudsmana da je Izmjenama i dopunama Pravilnika o stručnim profilima i zvanjima nastavnika, stručnih saradnika i vaspitača (Sl. glasnik RS broj: 76/15) propisano da nastavu iz nastavnog predmeta Hemija može izvoditi i "diplomirani inženjer hemije".
Ž-LI-05-236/15	P-251/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1.da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje sa Institucijom ombudsmana na način propisan	19 - Uprava	Realizirana	DA	Službena zabilješka postupajućeg pravnika da je dana, 12.01.2016. godine, obavio telefonski razgovor sa predsjednikom OV Drvar, koji ga je izvjestio da je o ovom problem razgovarao sa načelnikom koji je

		Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2.da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.				zadužio sekretara za dostavljanje odgovora ombudsmanima. Odgovor, opštionski načelnik a od 16.02.2016. u kojem obavještava da će ovaj problem pokušati rjestiti u 2016. godini.
Ž-BL-05-420/15	P-276/15	<u>Načelniku opštine Teslić</u> 1. Da u skladu sa svojim manadatom i ovlašćenjima preispita rad nadležnih inspekcijских službi, a u vezi upravnog postupka koji se kod optinskih organa uprave vodi izvan zakonom propisanih rokova 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste. <u>Komandiru Policijske stanice Teslić</u> 1. Da prilikom budućih zatjeva u sprovođenju administrativnog izvršenja od strane nadležnih opštinskih organa uprave u Tesliću, po njihovom upućenom zahtjevu, istima obavezno pruži odgovarajuću asistenciju i pomoć propisanu Zakonom o opštem upravnom postupku 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Realizirana	DA	Dana 25. 01. 2016. godine, načelnik opštine dostavio je akt broj: 02-014-596/15, kao odgovor na pomenutu preporuku u kome se navode konkretne radnje koje su preduzimane u predmetu. Takode, dana 25. 01. 2016. godine, komandir Policijske stanice u Tesliću dostavio je akt broj: 11-1/01-290.5-1/6, kao odgovor na izdatu preporuku. Polazeći od navedenog, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11), a pomenuta preporuka smatra se ispoštovanom.

DJELIMIČNO REALI ZOVANA

Ž-SA-05-225/15	P-116/15	<u>Gradskom komunalnom inspektor</u> 1.da provede postupak nadzora i provjeri okolnosti na koje Ombudsmeni u preporuci ukazuju; <u>Urbanističko-gradevinskom inspektor</u> <u>Općine Centar Sarajevo</u> <u>I.</u> da s obzirom na nove činjenice na koje žaliteljica ukazuje svojim aktom od 26.06.2014. godine, ponovi inspekcijски nadzor; Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	19 - Uprava	Djelimično realizirana	DA	Institucija ombudsmena je aktom urbanističko-gradevinskog inspektora Općine Centar broj: 19-23-5481/13 od 17.06.2015. godine, obaviještena da je upravni postupak u konkretnom predmetu još uvijek u toku, te će urbanističko-gradevinska inspektorica postupiti shodno drugostepenom rješenju Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo po žalbi na Zaključak o nenadležnosti ovog organa. Gradski komunalni inspektor je u aktu broj: 09-23-2224-1/15 od 26.06.2015. godine naveo da je postupajući po preporuci Ombudsmena ponovno izvršio inespkejcijски nadzor dana 25.06.2015. godine, te utvrdio da je stanje nepromijenjeno, stanari su potvrdili svoju saglasnost za namjenu dvorišta, a tvrdnja žaliteljice da dvorište zgrade koristi 17 stanara je netačna s obzirom da su dvorišta zgrade između ulaza br. 1 i br. 3 pregrađena.
----------------	----------	---	-------------	------------------------	----	--

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-05-1263/14	P-25/15	<u>Općinu Vitez</u> 1.da razmotri potrebu za poduzimanjem preventivnih mjera usmjerenih ka sprječavanju nastanka štete na imovini podnositelja žalbe. 2.Poziva se naprijed navedeni da obavijesti Instituciju ombudsmena o realizaciji ove preporuke u roku od 30 dana od dana prijema.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Dana 09.03.2015. godine Institucija ombudsmena zaprimila je odgovor Općine Vitez pod brojem: 01-1-23-6-3294/14 od dana 05.03.2015. godine u kojem je između ostalog navedeno: "Da bi općina Vitez angažovala potrebnu mehanizaciju i ljudstvo, te obezbjedila potrebni materijal moralo bi se provesti procedura javne nabavke u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. S tim u vezi, obavještavamo vas da je općina Vitez već donijela godišnji plan javnih nabavki, te isti objavila na internet stranici u zakonom predviđenom roku, bez predviđene stavke po ovom osnovu." Općina Vitez je isto tako navela sve prekršajne postupke koje je inicirala zbog bespravne gradnje, te istaknula. "Iz gore izloženog vidljivo je da općina Vitez preduzela sve zakonom propisane radnje i postupke."
Ž-SA-05-954/13	P-91/15	<u>Općina Cenatr Sarajevo, Kabinet Općinskog načelnika - inspekcija.</u> 1.da u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima, bez odlaganja poduzme neophodne mjere i aktivnosti u cilju izvršenja Rješenja, broj: 19-23-5633/10 od dana	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Obavijest Opštine Centar od 28.05.2015. godine u kojoj navode da postupaju u skladu sa preporukom, te da poduzumaju mjere u cilju sprovođenja iste.

		25.06.2013. godine i Zaključka o dozvoli izvršenja, broj: 19-23-5633/10 dana 07.07.2014. godine; 2.da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.				
Ž-BL-05-320/15	P-172/15	<u>REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO PRAVNE ODNOSE RS</u> <i>I.</i> Da odmah poduzmu dodatne napore kako bi se okončao upravni postupak po prijedlogu Republike Srpske za potpunu eksproprijaciju nepokretnosti u KO Gornji Drugovići u svrhu izgradnje auto puta Banjaluka-Doboj, uz uvažavanje mišljenje Ombudsmena posebno u dijelu da u većoj mjeri obezbijede pravnu sigurnost podnosioca žalbe i da spriječe eventualnu povredu njegovog prava na mirno uživanje imovine iz člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; 2. Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 30 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka; 3.O Preporuci i mišljenju Ombudsmena upoznaje se i nadležno JP „Autoputevi Republike Srpske“;	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	07.10.2015. godine, odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u kojem navode svoja postupanja, mole za razumjevanje zbog dužine trajanja postupka. 09.10.2015. odgovor Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Područna jedinica Laktaši, obavještavaju da je rasprava održana 07.10.2015. godine i dostavljaju izvod iz geotehničkog projekta za izgradnu autoputa Banja Luka – Doboj. 16.10.2015. odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u kojem obavještavaju da su postupili po P-172/15 te nas o tome obavjestili 07.10.2015. godine. 03.12.2015. godine, odgovor od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-poslove Banja Luka, u koje obavještavaju i dostavljaju dokumente vezane za postupak eksproprijacije nekretnina u vlasništvu stranke. Stranka nije zadovoljna navedenim odgovorima, zbog odbijanja jednog dijela njegovog zahtjeva, te je advokat najavio žalbu. Sljedeće obraćanje direktoru Uprave.
Ž-BL-05-838/13	P-219/15	<u>Ministarstvu za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, Odsjek Trebinje i Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske</u> 1. Da preduzmu sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kako bi se rješenje Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS, Odsjek Trebinje broj: 18.05/2-P82/13 od 27.05.2013. godine odmah izvršilo. 2. Da u roku od 15 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, da nisu u mogućnosti da dati obavijest o načinu realizacije preporuke jer je došlo do nove organizacije u Ministarstvu. Odgovor Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica, od 18.02.2016. godine sa obavještenjem da su pruzeli dio dokumentacije Odsjek Trebinje.
Ž-BL-05-367/15	P-222/15	<u>Vladi Unsko-sanskog Kantona</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja rješenja o izvršenju Općinskog suda u Bihaću broj: 17 0 I 042951 12 I od 04.09.2012. godine 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva finansija Unsko-Sanskog kantona od 30.10.2015. godine, gdje navode da trenutno ne mogu reći kada će doći do izvršenja povjericila te da sve zavisi od više faktora, kako što je budžet i sl. Odgovor Skupštine Unsko-sanskog kantona od 08.02.2016. godine gdje izražavaju razmijevanje ali i navode da se mora postupati u skladu sa zakonom i redosljedom.
Ž-SA-05-169/15	P-233/15	<u>Općinskom načelniku i urbanističko-gradevinskom inspektoru Općine Bugojno</u> <i>I.</i> Da bez daljeg odlaganja osiguraju sprovođenje rješenja o uklanjanju broj: 07-23-00952-11 od 13.09.2012. godine, zaključka o dozvoli izvršenja broj: 07-23-00952-11 od 15.01.2013. godine, te zaključka o dozvoli izvršenja prinudnim putem broj: 07-23-00952-11 od 18.03.2013. godine. 2. Da preduzmu neophodne mjere u cilju izvršenja i drugih izvršnih rješenja o uklanjanju bespravno izgrađenih objekata u Opštini Bugojno. 3. Da u roku od 30 dana dostave povratnu informaciju o provedbi date preporuke.	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	Dostavljen odgovor Opštine Bugojno, 02.12.2015. godine, u kojem su naveli svoja postupanja, te se čeka nabavka usluga i radova za otklanjanje bespravno izgrađenih objekata.

Ž-BR-05-156/15	P-264/15	<p><u>JU Centru za socijalni rad Modriča</u> <u>1.</u>da JU Centar za socijalni rad Modriča,u okviru svoje nadležnosti, poduzme sve neophodne radnje u cilju održavanja osobnih odnosa i osiguranja neposrednih kontakata malodobnog djeteta sa majkom; <u>2.</u>da u svim aktivnostima poduzetim u spornom odnosu između stranaka imaju u vidu da najbolji interes djeteta mora biti prioritet; <u>3.</u>da u roku od trideset dana od dana prijema preporuke obavijeste Ombudsmene o načinu ispoštovanja preporuke.</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 27.01.2016. godine Institucija ombudsmana zaprimila je odgovor opštine Modriča Javne ustanove Centra za socijalni rad Modriča broj 01/2-544-7/13-15 od 22.01.2016. godine u kojem se navodi“ „JU Centar za socijalni rad Modriča u izvještajnom periodu imao aktivnu ulogu u pružanju podrške majci pri održavanju ličnih odnosa sa mldb. sinom. Od prijema Vaše preporuke do današnjeg dana, majka je prema našim saznanjima i obavještenjima koja smo dobili od strane iste, jednom dolazila po dijete i to 15.01.2016. godine, kada je na preuzimanju prisustvovao radnik JU Centra za socijalni rad. Takođe, majka je nesmetano održavala lične odnose sa mldb. djetetom u decembru, novembru, a za oktobar je pismenim putem obavijetila ovaj Organ da će po dijete doći 16.11.2015. godine, ne napominjući pripadajući dolazak 16.10.2015. godine. Pri svakom dolasku joj je pružena podrška pri preuzimanju mldb. djeteta i u svim službenim zabilješkama radnika ovog Organa navodi se da nije bilo problema, te da je susret protekao u vedrom i emotivnom raspoloženju. Što se tiče telefonskih kontakata majke sa mldb. djetetom, stručni radnici ovog Organa su obavljali razgovore sa mldb. djeteta ocem , koji ističe da majka mldb. djetene poziva, bez obzira na dogovoren termin. Činjenice oko održavanja ovih kontakata je veoma teško dokazati, tako da ovaj Organ ne može zauzeti stav i pružiti neophodnu podršku. Smatramo da teret dokazivanja ovih navoda pripada stranci koja tvrdi suprotno, što su u ovom slučaju oba roditelja. JU Centar za socijalni rad je u više navrata ukazivao na potrebu kontinuiteta i štetnost ovakvog ponašanja roditelja za psihofizički razvoj djeteta, te da roditeljima najbolji interes djeteta treba biti prioritet.“ Obzirom na naprijed navedeno, da nakon izdavanja preporuke P-264/15 Javna ustanova Centar za socijalni rad Modriča postupa po preporuci, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u skladu sa člankom 35. stavak 1. točka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, zatvaraju predmet broj: Ž-BR-05-156/15.</p>
Ž-SA-05-1034/13	P-265/15	<p><u>Vladi Kantona Sarajevo</u> 1. da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine; 2. da odmah, a najkasnije u roku od 7 (sedam) dana, dostave akte i izjašnjenja na akt Institucije od 15.10.2015. godine ; 3. da u roku od 7 (sedam) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH o načinu realizacije ove preporuke.</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>U dostavljenom odgovoru Vlade KS od 16.11.2015. godine, Instituciji ombudsmana je prosljeden akt upućen Ministarstvu pravde i uprave, a u kome se navodi slijedeće: Komisija za obradu predmeta u drugostepenom upravnom postupku vodila je drugostepeni postupak i pripremala prijedlog akata za Vladu KS, ali da je u međuvremenu razriješena. Aktom Vlade KS br.02-05-31600-29.3.1/15 od 17.12.2015. godine prosljeden je zaključak kojim se prihvata izjašnjenje Ministarstva pravde KS koje se sa pratećom dokumentacijom dostavlja i Instituciji ombudsmana BiH. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđuje se da je Vlada KS po zahtjevu Koštro Džemile zaključkom br.05-23-1464/13 od 10.04.2014. godine odbacila zahtjev za poništenje po pravu nadzora rješenja Vlade KS br. 02-23-1464/13 od 27.06.2013. godine, a zaključak je 18.04.2014. godine uručen punomoćniku žaliteljice lično, kako proizilazi iz kopije povratnice, koja je dostavljena u spis.</p>
Ž-SA-05-767/15	P-290/15	<p><u>Ministru prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo</u> 1.Da se u roku od 15 dana od dana prijema preporuke, poduzmu mjere kako bi se postupak određivanja prinudnog predstavnika etažnih vlasnika u ulici Prvomajska 47, vratio u zakonske okvire, uz dosljednu primjenu zakonskih i podzakonskih odredbi kojima je propisan način i uslovi određivanja prinudnog predstavnika etažnih vlasnika; 2.Da se u roku ne dužem od 30 dana od dana prijema</p>	19 - Uprava	Ostvarena saradnja	DA	<p>Dana 22.01.2016. godine zaprimljeno je izjašnjenje Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo broj: 05/03-23-28433-1/14 od 13.01.2016. godine u kojem se navodi da je nakon razmatranja navoda iz preporuke utvrđeno da je dana 18.09.2014. godine u Službenim novinama objavljena nova Lista kandidata koji mogu obavljati poslove predstavnika etažnih vlasnika. Dakle, ista je bila važeća u trenutku donošenja predmetnog rješenja. Uvidom u Listu kandidata utvrđeno je da se izabrani prinudni etažni vlasnik nalazio na Listi kandidata. Shodno navedenom, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i</p>

		preporuke obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke				Hercegovine odlučili su da se u skladu sa članom 35. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ovom odlukom predmet zatvori.
--	--	--	--	--	--	---

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-05-1081/14	P-10/15	<u>Općina Novi Grad Sarajevo, Služba za privredu, finansije i inspeksijske poslove.</u> 1. Da u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, bez odlaganja poduzme neophodne mjere i aktivnosti u cilju izvršenja Rješenja, broj: 03-23-2873/14 GB od dana 15.04.2014. godine; 2. Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o načinu realiziranja ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 03.03.2015. godine dostavljeno je izjašnjenje o realizaciji Preporuke, akt broj: 03-23-2873/GB-VB od dana 25.02.2015. godine, u kojem se, između ostalog, navodi da je urbanističko-građevinski inspektor, po prijemu Preporuke izvršio provjeru u službenoj evidenciji Službe za urbanizam, imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar nekretnina, te je konstatovano da se u navedenoj službi vodi postupak pod brojem: 04-23-3375/14 KH na ime investitora Kurtović Mustafa. Uvidom u predmet konstatovano je da je u navedenom postupku donesen Zaključak broj: 04-23-3375/14 KH od dana 01.08.2014. godine, kojim se dozvoljava povrat u pređašnje stanje, te će se postupak po predmetnom zahtjevu dalje voditi kao zahtjev za izdavanje naknadne urbanističke saglasnosti – legalizacija.
Ž-BL-05-764/14	P-12/15	<u>Gradu Banjaluka</u> 1. Da ponovo razmotre zahtjev podnosioca žalbe za pomoć u sanaciji „spornog“ objekta, uvažavajući mišljenje Ombudsmena izneseno u Preporuci 2. Da u roku od 30 dana obavijeste Ombudsmene o mjerama poduzetim povodom Preporuke, pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Grad Banjaluka, nakon izdavanja Preporuke, jeste ponovo razmotrio zahtjev i predmet podnosioca žalbe, ali ostaju prije ranije istaknutim navodima. Uvažavajući činjenicu da Generalni sekretarijat Vlade Republike Srpske obavlja stručne i druge poslove za Fond solidarnosti RS, Ombudsmeni su ocijenili da bi bilo značajno da i ovo tijelo razmotri sve relevantne činjenice u konkretnom predmetu kako bi se provjerilo da li postoji mogućnost da se udovolji zahtjevu podnosioca žalbe. Aktom broj 04.FS/414-291/15 od 11.06.2015. godine, Fond solidarnosti obavještava Ombudsmene da za podnosioca žalbe nema unesenih podataka o šteti u Jedinstvenom registru šteta od poplava u 2014. godini u Republici Srpskoj. Za stranku postoji unesena šteta u Registar, ali se iz unosa vidi da lice nije živjelo u oštećenom objektu u vrijeme poplava, te shodno tome, ne ostvaruje pravo na dodjelu vaučera.
Ž-BL-05-830/14	P-21/15	<u>Direktoru Uprave za indirektno oporezivanje BiH</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svoje nadležnosti i ovlaštenja odluči u predmetnoj upravnoj stvari i donese odgovarajući upravni akt 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Odgovorna strana dostavila je dana 05. 02. 2015. godine obavještenje da je dana 31. 12. 2014. godine da je donijela odgovarajuće rješenje.
Ž-BL-05-772/14	P-22/15	<u>Gradu Banjaluci</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja preduzme sve neophodne radnje i mjere iz okvira svojih nadležnosti i ovlaštenja te da započeti postupak nastavi, ne čekajući odluku Vrhovnog suda RS, jer zahtjev za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda Banjaluka ne sprečava njegovo izvršenje, a očigledno je da podnositeljica žalbe sve vrijeme tokom vođenja postupka trpi štetu 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 10. 02. 2015. godine, odgovorna strana dostavila je odgovor na pomenutu preporuku u kojoj se navode razlozi usljed kojih ista ne može biti ispoštovana, pozivajući se na presudu Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 11 0 U 008053 13 Uvp, od dana 24. 12. 2014. godine. Pomenuta preporuka svakako će se evidentirati kao neispoštovana i kao takva spomenuti u Godišnjem izvještaju Institucije.
Ž-BR-05-376/13	P-79/15	<u>Službi za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije i Urbanističko građevinskom inspektoratu Općine Gračanica</u> 1. da bez odlaganja poduzmu sve neophodne radnje kako bi se osiguralo izvršenje Rješenje broj: 05-23-03206-2011 od 11.08.2011. godine. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 28.04.2015. godine zaprimljen je odgovor općine Gračanice, Službe za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije broj 05-23-03206-2011, veza sa 05-23-03755-2014, 05-23-01267-2014, 05-23-00025 od 21.04.2015. godine gdje navode da je u Plan nabavki za 2015. Godinu Općina Gračanica uvrštena su sredstva za izvršenje rješenja ove inspekcije, a realizacija izbora najpovoljnijeg izvođača putem javne nabavke za 2015. Godinu, upućena je u proceduru. Po okončanju

		obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.				navedene procedure, ova Služba će postupiti po izdatom Zaključku od 11.7.2013. godine.
Ž-SA-04-1127/14, Ž-SA-05-1331/14	P-87/15	<p><u>Parlamentu Federacije BiH</u> 1.da prioritetno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine;</p> <p><u>Skupštini Kantona Sarajevo</u> 1.da prioritetno poduzmu mjere radi što skorijeg usvajanja Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima – prognanicima i izbjeglicama – povratnicima u Kantonu Sarajevo; Da svi nadležni organi iskoordiniraju aktivnosti i rad na rješavanju konkretnog problema, da pristupe sistemskom rješavanju ove problematike: da se provjere evidencije o broju raseljenih lica po općinama u Kantonu Sarajevo i da se sačini plan i odredi rok za trajno stambeno zbrinjavanje raseljenih lica u Kantonu Sarajevo; Da naslovljeni organi Instituciju ombudsmana izvjestie o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema iste.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Institucija ombudsmana je u vezi sa preporukom P-87/15, od 26.03.2015. godine zaprimila odgovor Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, akt broj 13-05-36-425/15, od 02.06.2015. godine, a u kojem se između ostalog navodi da je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica upućen akt broj 13-05-36-428/15, od 11.04.2015. godine kojim se traže informacije o poduzetim aktivnostima na usvajanju Zakona o dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u FBiH i izbjeglicama iz BiH, ali da je izostao odgovor.</p> <p>Obzirom na prethodno navedeni odgovor, kao i na činjenicu da od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica nikada nije zaprimljena povratna informacija na preporuku P-87/15, od 26.03.2015. godine, Institucija ombudsmana je Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica uputila urgenciju od 30.06.2015. godine, radi dostavljanja povratne informacije, koja do danas nije zaprimljena. Institucija ombudsmana je dana 03.12.2015. godine zaprimila akt broj 01-10-1458/15, od 24.11.2015. godine iz Ureda premijera FBiH, kojim se po nalogu premijera od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica traži očitovanje vezano za realizaciju preporuke Institucije ombudsmana P-87/15, od 26.03.2015. godine. Preporuka ne može smatrati realiziranom, radi čega je obavješten i neposredno viši organ, odnosno premijer Vlade FBiH, te da će Institucija ombudsmana iskoristiti mogućnost spominjanja ovog predmeta u godišnjem izvještaju.</p>
Ž-BL-05-107/15	P-98/15	<p><u>Urbanističko-građevinskoj inspekciji Grada Banjaluka</u> 1. Da po prijemu ove preporuke, bez odlaganja nastavi sa započetim upravnim postupkom i nelegalno postavljeni objekat ukloni 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Dana 22. 06. 2015. godine odgovorna strana dostavila je odgovor na pomenutu preporuku navodeći da je ista u suprotnosti sa članom 168. Zakona o uređenju prostora i građenju("Službeni glasnik RS" 40/13). Sa sadržinom preporuke, Institucija je upoznala i glavnog republičkog urbanističko-građevinskog inspektora. Odgovor na upućeni akt stigao je dana 17. 07. 2015. godine i u istom se navodi da je Zakonom o uređenju prostora i građenju i Zakonom o inspekcijama u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS" 74/10, 109/12, 117/12), propisano da inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovih zakona vrši Inspektorat RS putem urbanističko-građevinskih inspektora, odnosno jedinice lokalne samouprave putem gradskih/opštinskih urbanističko-građevinskih inspektora, svako u okviru svojih nadležnosti, te daje u konkretnom slučaju riječ o isključivoj nadležnosti Urbanističko građevinske inspekcije gradaBanjaluka.</p>
Ž-BL-05-102/15	P-149/15	<p><u>Općini Bosanski Petrovac</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda 614817 Nacrta Budžeta općine Bosanski Petrovac, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja presude Općinskog suda u Bijaču broj: 17 0 Ps 028022 11 Ps od 23.02.2012.godine 2..Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	<p>Institucija je dana 30.06.2015.godine izdala Preporuku općini Bosanski Petrovac da preduzmu sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost izmjene ekonomskog koda 614817 Nacrta Budžeta općine Bosanski Petrovac, odnosno povećanja novčanog iznosa predviđenog za navedeni ekonomski kod a sve u cilju izvršenja gore navedene presude. Općina Bosanski Petrovac je dana 04.12.2015.godine dostavila odgovor u kojem se navodi da se „načelnik općine, u cilju razmatranja mogućnosti povećanja novčanog iznosa na ime izvršenja pravomoćnih sudskih odluka, obratio Općinskom vijeću sa prijedlogom da se u Budžetu za 2016. godinu obezbijedi novčani iznos od 250.000,00 KM na ime sudskih izvršenja.</p> <p>Općinsko vijeće je razmotrilo ovaj prijedlog i na 34. Sjednici Općinskog vijeća je donesen zaključak kojim je odbijena inicijativa općinskog načelnika uz obrazloženje da novčani iznos potreban za izvršenje sudskih presuda za narednu budžetsku godinu mora biti planiran u skladu sa objektivnim mogućnostima Općine Bosanski Petrovac uz uvažavanje svih drugih socijalnih potreba i potrebu obezbjeđenja novčanih sredstava za ostale kapitalne razvojne projekte.“</p>

						Kako preporuka Institucije nije ispoštovana, a preduzeto je sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 104/11) završavaju predmet koji se vodi po žalbi preduzeća Timal d.o.o. a imenovani se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njegovom predmetu. Takođe, Institucija će o nepoštovanju preporuke obavijestiti nadležni viši organ
Ž-SA-05-1108/14	P-153/15	<u>Uredu za razmatranje žalbi pri Agenciji za javne nabavke BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH</u> 1. Da se u što kraćem roku uredi i pitanje razmatranja žalbi u postupku javnih nabavki koji se provodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a koje su zaprimljene u periodu od 19.11.2013. godine do 24.06.2014. godine, a u cilju jednakog tretmana svih podnosioca žalbi koji su se obratili Uredu za razmatranje žalbi; 2. Da se obavijestiti Institucija ombudsmena o mjerama poduzetim u cilju realizacije ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana 16.10.2015. godine zaprimljen je akt Agencije za javne nabavke BiH pod brojem: 02-02-1-2175-5/15 od 05.10.2015. godine u kojem je opisan problem koji je nastao u vezi sa spornim žalbama, ali je ukazano i da je 27.11.2014. godine stupio na snagu novi Zakon o javnim nabavkama BiH, te da...Agencija za javne nabavke nema nadležnost, odnosno nije u mogućnosti da preduzme bilo kakve aktivnosti u pogledu uređenja pitanja razmatranja žalbi u postupcima javnih nabavki koje su se provodile u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, a koje su zaprimljene u periodu od 19.11.2013. godine do 25.06.2014. godine...jer je isti prestao da važi" Iz navedenog jasno proizlazi da preporuka nije ispoštovana, zbog čega je dana 22.12.2015. godine informisano Vijeće ministara BiH, kao neposredno viši organ. Također, žalitelja informišemo da će predmetni slučaj biti uvršten u Godišnji izvještaj o radu Institucije ombudsmena za 2015. godinu.
Ž-BR-05-138/15	P-162/15	<u>VLADI BRČKO DISTRIKTA BIH -Gradonačelniku-Apelacionoj povjerenstvu/komisiji Brčko distrikta BiH</u> 1. Da bez odlaganja postupi po Presudi Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj: 96 0 U 080733 14 U od 10.06.2015. godine; 2. Da u roku od 30 dana, obavijesti Instituciju Ombudsmana BiH o poduzimanju mjera na realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Preporuka nije realizirana, navode da presuda nije pravosnažna te da ne mogu postupiti po istoj.
Ž-LI-05-131/15	P-166/15	<u>Ministru Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</u> 1. da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje Federalnog ministarstva, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje	19 - Uprava	Nije realizirana	NE	Nije zaprimljen odgovor u ostavljenom roku, poslana urgencija.
Ž-SA-05-797/14	P-200/15	<u>ODJELU ZA URBANIZAM I GRAĐENJE GRADA MOSTARA</u> 1. da odmah po prijemu iste uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2. da u roku od 15 (petnaest) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmana o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	NE	Izjašnjenje na Preporuku P-200/15 nije zaprimljeno do dana 02.12.2015. godine, kada je Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine uputila je Gradskom vijeću Grada Mostara Obavijest o neispoštovanju Preporuke P-200/15 u kojem je istaknuto da je Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine ustanovljena, između ostalog, u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazali su Gradskom vijeću Grada Mostara na činjenicu da su tijela u postupku dužni postupiti na način kako je to propisano Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kao i na to da je za uspješno funkcionisanje Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine od posebnog je značaja izgradnja dobrih odnosa između organa vlasti i Ombudsmana Bosne i Hercegovine, a to podrazumjeva i podršku da se preporuke Ombudsmana Bosne i Hercegovine prihvate i

						ispoštuju na svim nivoima vlasti, bez ikakvog uvjetovanja. Istim aktom Gradsko vijeće Grada Mostara pozvano je da u roku od petnaest (15) dana od dana prijema akta dostavi informaciju koje mjere i aktivnosti namjerava poduzeti kako bi se Preporuka broj P-200/15 prihvatila i ispoštovala. Odgovor Gradskog vijeća Grada Mostara nije zaprimljen do danas.
Ž-BL-05-246/15	P-217/15	<u>Načelniku Odjeljenja za prostorno uređenje opštine Laktaši</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, iz okvira svojih nadležnosti i ovlaštenja preduzme sve neophodne radnje i mjere kako bi se navedeni postupak okončao. 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Odgovorna strana traženi odgovor dostavila je dana 05. 11. 2015. godine. U istom se navode razlozi usljed kojih isti pomenutu preporuku nisu ispoštovali u roku koji im je samom preporukom određen. Između ostalog, isti navode da su od Ministarstva za prostorno uređenje, građevinstvo i ekologiju Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo), tražili dodatno mišljenje u vezi sa plaćanjem razlike naknade za legalizaciju objekta u obveznicama Republike Srpske izdatim za materijalnu i nematerijalnu štetu. Dalje ukazuju da im je Ministarstvo prvobitno dalo uoštenu objašnjenje, bez objašnjenja za konkretnu situaciju, tako da je za njih i dalje sporno pitanje primjene člana 164. Zakona o uređenju prostora i građenju ("Službeni glasnik RS" 40/13), i člana 5. stav 1. Uredbe o uslovima, načinu obračuna i plaćanju naknade za legalizaciju objekata ("Službeni glasnik RS" 97/13), te da će nakon dostavljenog dodatnog mišljenja od strane Ministarstva, postupiti po izdatoj preporuci. Imajući u vidu činjenicu da odgovorna strana u ostavljenom roku nije ispoštovala izdatu preporuku, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. stav 2. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), Institucija je sa sadržinom izdate preporuke upoznala neposredno viši organ, odnosno Ministarstvo. Ministarstvo je dana 07. 12. 2015. godine obavijestilo Instituciju da je dana 03. 12. 2015. godine postupilo po ponovnom zahtjevu Odjeljenja broj: 05-361-159/14, od dana 20. 10. 2015. godine, dostavivši kopiju akta broj: 15.03-052-3658/15, a koji je upućen Odjeljenju. Između ostalog, Ministarstvo u istom navodi da ne mogu davati uputstva u pogledu načina postupanja organa po konkretnim zahtjevima, jer je u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i građenju, drugostepeni organ u postupku legalizacije.
Ž-BL-05-311/15	P-236/15	<u>MINISTARSTVU PROSVJETE I KULTURE, MINSITARSVU ZDRAVLJA I FARMACEUTSKOJ KOMORI REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti u cilju preispitivanja opravdanosti uvođenja dodatnog ispita za magistre farmacije i medicinske biohemije od strane Skupštine farmaceutske komore 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke.	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dana, 19.11.2015. godine Ministarstvo zdravlja je dostavilo odgovor Instituciji u kojem se navodi da „nije nadležno u navedenom predmetu i da ne može uticati na postupanje Farmaceutске komore u vezi dodatne provjere znanja magistara farmacije i medicinske biohemije“ Farmaceutska komora je dana 02.12.2015. godine dostavila odgovor u kojem se navodi da je „komora višestruko preispitala postojanje potrebe uvođenja navedenog ispita. U njihovoj struči uočeni su brojni nedostaci, prije svega, nestručnost i nepostojanje svijesti o o posledici koju nestručnost može imati za pacijenta i za samog farmacuta. Dalje, smatraju da je neposredno pružanje zdravstvenih usluga posebno osjetljiv posao u okviru zdravstvene struke za koji je potrebna posebna osposobljenost zbog čega je potrebna provjera takvog zdravstvenog radnika što se dokazuje licencom nadležne Zdravstvene komore, na što je komora ovlaštena posebnim zakonom.“
Ž-BR-05-218/14	P-263/15	<u>Kantonatnoj upravi za inspeksijske poslove Tuzlanskog kantona</u> 1. da nadležni Inspektorat, bez predhodnih najava, kontinuirano vrši nadzor nad radom pilane „Ramfej“ d.o.o. u Donjim Vukovijama, općina Kalesija; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmena za ljudska prava BiH o poduzetim mjerama na izvršenju Preporuke	19 - Uprava	Nije realizirana	DA	Dostavljene Obavijest o izvršenom inspeksijskom nadzoru od 14.12.2015. godine od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove i Izvještaj o izvršenom inspeksijskom nadzoru od 08.02.2016. godine.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-05-611/14	P-15/15	<u>Načelniku općine Novi Grad Sarajevo;</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-LI-05-138/14	P-30/15	<u>Načelniku Općine Drvar</u> 1. da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-832/14	P-53/15	<u>Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS i Odboru državne uprave za žalbe</u> 1. Da se u budućim sličnim predmetima pridržava mišljenja iznesenog u preporuci Institucije ombudsmena BiH te da postupa u interesu podnosioca žalbe, odnosno da postupi po uputi drugostepenog organa. U suprotnom da drugostepeni organ meritorno riješi upravnu stvar	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1352/14	P-105/15	<u>Grad Tuzla</u> 1. da razmotri izmjenu Odluke o uslovima, držanju i načinu postupanja sa domaćim životinjama, kućnim ljubimcima i nezbrinutim životinjama na način da se otklone odredbe koje stavljaju u neravnotežan položaj druge veterinarske stanice. 2. da dostavi Instituciji ombudsmena informaciju o realizaciji ove preporuke u roku od 60 dana od dana prijema.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1119/13, Ž-SA-05-634/15	P-190/15	<u>Općini Hadžići</u> 1. Da poduzme neophodne mjere kojim će otkloniti štetne posljedice povrede člana 8. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda uzrokovane donošenjem odobrenja za rad stranke u naselju Sivice u tarčinu; 2. Da osigura da podnositelju žalbe uživaju prava na imovinu na način i na principu ljudskog dostojanstva; 3. Da preispita odobrenje dato stranci a posebno, da se uzmu u obzir gore navedene činjenice, posebno činjenica urbanog naseljenog područja s obzirom na evidentno kršenje zakona i prava građana, te obavezu Općine da svim građanima osigura uživanje svojih prava; 4. Da se u cilju uspostavljanja sistema kontrole izvora buke, prije izdavanja dozvola za rad, striktno poštuje procedura pri ovjeravanju ili izdavanju uvjerenja o usaglašenosti izvora buke sa propisanim graničnim vrijednostima emisije buke, odnosno osigura da buka bude na takvom nivou da ne ugrožava zdravlje ljudi, da obezbjeđuje mir i uslove za odmor i rad; da se u postupku izdavanja upotrebne dozvole, kao i odobrenja za obavljanje djelatnosti, obavezno pribavi mišljenje o primijenjenim mjerama zaštite od buke, koje po potrebi mogu biti i tehničke mjere izvođenjem odgovarajuće zvučne izolacije objekata u kojima su locirani izvori buke, kao i mjere akustične zaštite na mjestima mogućeg nastajanja buke i putevima širenja buke. 5. da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o provedbi date preporuke Instituciji ombudsm	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-1024/14	P-203/15	<u>Odjelu za urbanizam i građenje i Odjelu za finansije i nekretnine Gradske uprave Grada Mostara</u> 1. da odmah po prijemu preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2. da Odjel za urbanizam i građenje i Odjel za finansije i nekretnine Gradske uprave Grada Mostara, najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostave tražene informacije.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-208/15	P-214/15	<u>Opštini Samac</u> 1. Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke. Primjerak Preporuke se dostavlja i Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, na znanje i informaciju.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-39/14	P-266/15	<u>Vladi FBiH</u> 1. Da uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine; 2. da odmah, a najkasnije u roku od 7 (sedam) dana, dostave akte i izjašnjenja na akt Institucije od 14.10.2015. godine ;	19 - Uprava	Nema odgovora	NE

		3. da u roku od 7 (sedam) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena za ljudska prava BiH o načinu realizacije ove preporuke.			
Ž-MO-05-167/15	P-271/15	<u>Gradonačelniku Grada Mostara</u> 1. Da poništi nezakonito rješenje broj: UPI-08/3-25-9450/13 od 30.04.2015. godine o stvarnoj, mjesnoj nadležnostia imajući u vidu članak 78. Zakona o građenju HNK, 2. Da najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavite Instituciji ombudsmena informacije o realizaciji ove preporuke.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-924/15	P-274/15	<u>Opštini Istočno Novo Sarajevo</u> 1. Da u skladu sa svojim mogućnostima razmotri izvršenje nerealiziranih aktivnosti iz „Omladinske politike opštine Istočno Novo Sarajevo za period 2008-2012. godina“; 2. Da revidira “Omladinsku politiku opštine Istočno Novo Sarajevo za period 2014-2018. godina” u saradnji sa Komisijom za mlade; 3. Da u roku od 30 dana dostavi povratnu informaciju o provedbi date preporuke Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH.	19 - Uprava	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 19-UPRAVA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
48	50	13	1	9	15	10

21 – KOMUNALNE USLUGE

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-778/14	P-62/15	<u>Odjeljenju komunalne policije</u> 1. Da u što kraćem roku pokrene postupak radi utvrđivanja činjenice, da li je ovaj ugostiteljski objekat smješten u stambeno poslovnom objektu kolektivnog ili individualnog stanovanja, te da u skladu sa navedenim prilikom kontrole objekta primjeni važeće zakonske propise. 2. Da u roku od 60 (šesdeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	S tim u vezi Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 08-371-sl/2015 od 19. 05. 2015. u kojem su navedene, mjere i radnje koje je ovaj organ preduzeo s ciljem postupanja po upućenoj preporuci.
Ž-BL-04-773/14	P-115/15	<u>Gradonačelniku Prijedora;</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja ove preporuke.	21 - Komunalne usluge	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 02-370-54/14 od 09. 06. 2015. godine u kojem su navedene sve mjere i radnje koje je Grad Prijedor preduzeo u predmetu podnosioca žalbe, između ostalog i da je održao 20-ak sastanaka sa predstavnikom navedene grupe i građanima, kao i da je ovoj grupi građana odobrena novčana pomoć na ime plaćanja troškova izjavljene revizije.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-04-18/13	P-78/15	<u>Brčko distriktu BiH i JP „Komunalno Brčko“ DOO</u> 1. da u razumnom roku omogući pravo na neometano uživanje imovine žalietlju , tako što će se porodici Šuvalić obezbijediti pravično obeštećenje u skladu sa važećim zakonskim normama, odnosno, u najkraćem roku pristupiti hitnom izmiještanju transformatorske stanice na drugu lokaciju gdje je umanjeno štetno djelovanje za zdravlje ljudi. 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	21 - Komunalne usluge	Djelimično realizirana	DA	Dana 01.06.2015. godine zaprimljen je akt JP “Komunalno Brčko” d.o.o. Brčko distrikta BiH broj predmeta 02.01-03697/15, broj akta 03-39-AdminE-003 od 28.05.2015. godine, u kojem navode da su pokazali spremnost i dobru volju u traganju za rješenjem, ali zbog postojećeg zakonodavno pravnog okvira nisu bili u mogućnosti riješiti isto, te između ostalog navode “JP “Komunalno Brčko” d.o.o. će i dalje tragati za rješenjem problematike , uvažavajući Preporuku ombudsmena za ljudska prava BiH, i u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.” Dana 30.07.2015. godine zaprimljen je i odgovor Ureda Gradonačelnika Brčko distrikta BiH, Inspektorata broj predmeta 22-000740/15, broj akta 01.6-0309SG-02/15 od 20.07.2015. godine u kojem se navodi “ Kako ste već obaviješteni dopisom elektroenergetske inspekcije broj predmeta: UP-I-16-000-26/12, broj akta: 01.6-581EH-32/15, od 23.04.2015. godine ova inspekcija je 23.04.2015. godine donijela rješenje sa brojem predmeta: UP-I-16-000026/12, broj akta: 01.6-581EH-31/15 preduzeću JP “Komunalno Brčko” d.o.o. iz Brčkog. 1. Nalaže JO “Komunalnom Brčko” d.o.o. iz Brčkog da, u saradnji sa Odjelom za komunalne poslove u Vladi Brčko distrikta BiH, Kancelarijom za upravljanje javnom imovinom Brčko distrikta BiH, Nedžadom Šuvalićem i vlasnicima okolnih parcela, izvrši kompletiranje potrebne dokumentacije i legalizaciju (lokacijski uslovi, odobrenje za građenje, tehnički pregled i upotrebna dozvola) transformatorske stanice 10kV/o,4 kV “Dizdaruša-Novo naselje” snage 250 kVA na adresi Rogozan 54 ili na nekoj drugoj lokaciji nakon njenog izmještanja. 2. Ukoliko ne bude moguće izvršiti ove radnje, nalaže se JP “Komunalno Brčko” d.o.o. iz Brčkog da izvrši uklanjanje stanice “Dizdaruša-Novo naselje” sa private imovine. Potrošače koji su se napajali električnom energijom sa te stanice priključiti na mrežu preko okolnih stanica i pripadajućih visokonaponskih vodova. Rok za

						izvršenje ovih radnji ističe krajem avgusta 2015. godine. U međuvremenu je elektroenergetski inspektor tokom svakodnevne komunikacije sa nadležnim iz JP "Komunalno Brčko" d.o.o. saznao da će predmetna stanica biti uklonjena sa posjeda, a da će potrošači biti snabdjeveni sa najbliže stanice čija će konstrukcija biti prilagođena dodatnim potrošačima."
Ž-BR-04-5/14	P-40/15	<u>Službi za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica Grada Tuzle, Komisiji za saobraćaj i JKP Saobraćaj i komunikacije d.o.o Tuzla.</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to navedeno u aktima od 21.01.2014.godine i 24.09.2014.godine; 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu ispoštovanja iste.	21 - Komunalne usluge	Djelimično realizirana	DA	Odgovor Grad Tuzla, Gradsko vijeće, Izjašnjenje na preporuku, gdje navode da ne postoji Komisija za saobraćaj, te da su o svim aktivnostima obavijestili Instituciju Ombudsmena. Odgovor JKP Saobraćaj i komunikacije d.o.o Tuzla, u kojem navode da nisu nadležni za rješavanje problematike iz preporuke.

NIJE REALIZIRANA

Ž-LI-04-245/15	P-252/15	<u>J.P. „Komunalac“ d.o.o. Glamoč</u> 1. Da po zaprimanju ove preporuke odmah poduzme mjere radi priključenja na vodovodnu mrežu domaćinstva podnositelja žalbe. 2. Da o poduzetim aktivnostima po ovoj preporuci obavijesti Instituciju ombudsmena u roku od 15 dana.	21 - Komunalne usluge	Nije realizirana	DA	Poslana obavijest Općinskom vijeću Glamoč, o neizvršavanju preporuke ombudsmena od strane JP „Komunalac“ d.o.o. Glamoč.
----------------	----------	--	-----------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 21 – KOMUNALNE USLUGE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
5	5	2	2	0	1	0

22- VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA

REALIZIRANE

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-359/14	P-18/15	<u>Općinskom vijeću općine Bosanska Krupa</u> 1.Da odmah odluče o prigovoru podnositelja žalbe od 05.06.2014. godine na Odluku o imenovanju članova Nadzornog odbora JKP „10. Juli“ DOO Bosanska Krupa broj 29-SD/14 od 15.05.2014. godine i primjerak odluke dostave podnositelju žalbe i Ombudsmenima pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka; <u>JKP „10. Juli“ DOO Bosanska Krupa, Ombudsmeni</u> 1..Da u roku od sedam (7) dana od dana prijema ove Preporuke dostave Ombudsmenima pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka, osim već postojeće dokumentacije u spisu predmeta, i odluku o imenovanju Komisije od strane Skupštine JKP broj 24-SD/14 od 28.03.2014. godine, kao i zapisnik Komisije o izboru članova NO, a na koje odluke se pozivaju u odluci o imenovanju članova Nadzornog odbora;	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Imajući u vidu rezultate postupka istraživanja, Ombudsmeni, iako sa zakašnjenjem, tek sada nalaze i konstatuju da dokazi koje su prezentovale i jedna i druga strana, ne ukazuju na to da je došlo do povreda principa propisanih članom 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima. Ombudsmeni koriste priliku da ukažu nadležnim organima da prilikom budućih imenovanja primjenjuju odredbe Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH i da imaju u vidu izraženo mišljenje Ombudsmena, povodom konkretnog predmeta. Sa aspekta zaštite prava, veoma je važno naglasiti da je gospodinu Orašaninu omogućeno da protiv rješenja Općinskog vijeća, kojim je odlučeno o njegovom prigovoru, ima pravo da pokrene upravni spor, kako bi mogao sudskim putem eventualno zaštititi svoja prava. Sve to zbog nesporne činjenice da podnositelju žalbe u konkretnom slučaju nije omogućena brza i djelotovorna zaštita prava.
Ž-LI-05-249/14	P-31/15	<u>Skupštini Kantona 10</u> 1.da odmah poduzme mjere radi uspostavljanja suradnje Povjerenstva za izbor i imenovanje sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a kako je to naprijed navedeno; 2.da najkasnije u roku od 10 dana , dostavi traženo izjašnjenje.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Žalbeni navodi se odnose na praćenje rada Skupštine Kantona 10, po podnesenom prigovoru na Odluku o imenovanju članova Neovisnog odbora za izbor i reviziju. Ovakva odluka temelji se na slijedećim razlozima: Povjerenstvo za izbor i imenovanje Skupštine Kantona 10, obavjestilo je Ombudsmana da su navedeni prigovori odbačeni kao neutemeljeni. Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je dana 04.06.2015. godine, obavjestila podnositeljicu žalbe o izjašnjenju odgovorne strane, ali podnositeljica žalbe nije u ostavljenom roku dala komentar niti predložila dalje mjere i radnje u svezi postupanja po podnesenoj žalbi, pa se smatra da ne želi nastaviti postupak po žalbi.
Ž-BL-05-394/14	P-71/15	Na osnovu utvrđenog stanja i dostavljenih dokaza, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su mišljenja da je <u>Ministar zdravlja i socijalne zaštite</u> u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima („Službeni glasnik RS“ broj 41/03) izvršio izbor i imenovanje direktora JU Dječiji dom „Rada Vranješević“. Činjenica da Komisija za izbor direktora nije sa sigurnošću mogla utvrditi dužinu radnog iskustva u struci izabranog kandidata te je u skladu sa članom 125 Zakona o opštem upravnom postupku ga pozvala da dostavi dokaz o radnom iskustvu u struci diplomiranog pravnika sa početkom sticanja radnog iskustva je izvan okvira Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima. S obzirom da imenovano lice, prema dostavljenoj dokumentaciji ispunjava posebni uslov konkursa u kojem se traži 5 godina radnog iskustva u struci, Ombudsmeni su mišljenja da konačno imenovanje nije izvršeno u suprotnosti sa predviđenim uslovima iz konkursa i principima iz člana 3 Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite je Instituciji dostavilo Obavještenje, broj: 11/03-500-274/15 od 27.04.2015.godine i obavijestili nas da je Vlada Republike Srpske dana 23.04.2015.godine, donijela Rješenje o ukidanju rješenja o imenovanju direktora JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ broj 04/1-012-2-760/15. Ministarstvo je dostavilo Vladi RS prijedlog o utvrđivanju standarda i kriterijuma i Odluke o raspisivanju javnog konkursa za izbor direktora JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“. Stupanjem na snagu navedenog rješenja i Odluka, a u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske, Ministar zdravlja i socijalne zaštite sprovelo postupak javne konkurencije, postupajući po preporuci Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine. S obzirom da je Vlada Republike Srpske i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, ispoštovalo izdatu Preporuku Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, P-broj71/15, to su prestali razlozi za dalje postupanje u predmetu žalbe Blagojević Svjetlane i ombudsmana su odlučili da predmet zatvore.
Ž-BL-05-621/14	P-82/15	<u>Skupštini Hercegbosanske županije</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana, na način	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Kako označeni organ nije postupio u skladu sa odredbama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i to tako što je na svaki način ignorisao akte, zahtjeve Institucije ombudsmana, a

		propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2. Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke.				nepostupanje po aktima i zahtjevima Ombudsmena, predstavlja kršenje zakona. Uzimajući u obzir naprijed izneseno, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su sukladno odredbama članka 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Skupštini Hercegbosanske županije preporučili Skupštini Hercegbosanskog kantona da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; Aktom broj 01-03/02-49-34.3/15 od 29.05.2015. godine, Povjerenstvo za izbor i imenovanja pri nadležnoj skupštini obavještava Ombudsmene da su odbačeni prigovori i dostavlja obrazloženje svoje odluke. Isti akt je odmah prosljeđen podnosiocu žalbe (aktom od 03.06.2015. godine) koji u ostavljenom roku nije dostavio komentar na izjašnjenje nadležnog organa, iako je upozoren na posljedice.
Ž-BL-05-68/15	P-113/15	<u>Načelniku opštine Bosanski Petrovac</u> 1. Da u što kraćem roku Instituciji dostavi istinite podatke u pogledu nacionalne pripadnosti zaposlenika ove opštine. 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Instituciji je dostavljen odgovor na preporuku, broj: 01-34-3616-54/13 od 04. 06. 2015. u kojem je navedeno, da je konstatovano, da su u organu uprave opštine Bosanski Petrovac, prilikom odlučivanja o prijemu zaposlenika, poštovali zakonski propisi, te je prema izjašnjenjima uposlenika u opštini radilo 25 Bošnjaka, 8 Srba a da se jedan uposlenik izjasnio kao pripadnik hrvatskog naroda.
Ž-BL-05-54/15	P-174/15	<u>Odboru državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine</u> 1. Da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se donijela konačna odluka o žalbi podnositeljice žalbe, uvažavajući mišljenje Ombudsmena 2. Da u roku od 30 dana, od dana prijema ove Preporuke obavijeste Ombudsmene o učincima ove Preporuke;	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Realizirana	DA	Nakon izdavanja Preporuke, Ombudsmeni zaprimaju izjašnjenja nadležnih organa i to Ureda za zakonodavstvo, Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, kao i organa kome je upućena Preporuka, Odbora državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine. Akti nadležnih ustanova prosljeđeni su podnosiocima žalbe. Odbor državne službe za žalbe Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj 01-34-213-1/15 od 05.10.2015. godine, podrobno se izjašnjava povodom Preporuke Ombudsmena i obavještava Ombudsmena da su donijeli rješenje povodom žalbe broj 01-34-803/15 od 28.09.2015. godine (rješenjem se žalba odbija), sa konstatacijom u obrazloženju rješenja da je u ponovnom postupku prvostepeni organ postupio po uputama datim u ranijem rješenju od 15.04.2015. godine. Nakon toga, podnositeljica žalbe je pozvana da obavijesti Ombudsmene o tome da li je protiv rješenja podnijela tužbu, odnosno pokrenula upravni spor. Iako upozorena na posljedice, aktima od 23.10.2015. godine i 14.12.2015. godine, tražene informacije nije dostavila.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-BL-05-376/15	P-156/15	<u>Skupštini opštine Ribnik</u> 1. Da ponovo, u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena BiH, preispita postupak imenovanja direktora Doma zdravlja Ribnik, odnosno da ponovo provede postupak u skladu sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS, 2. Da u roku od 30 dana Instituciji ombudsmena dostavi odgovor o realizaciji date Preporuke. Ovaj zaključak ne utiče na pravo podnositeljice prigovora na sudsku zaštitu. Pored odgovornog javnog službenika (SO Ribnik) i podnositeljice prigovora, o svemu se upoznaje i nadležno resorno Ministarstvo zdravlja i socijalne	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	DA	Skupština opštine Ribnik, nakon izdavanja Preporuke, obavještava Ombudsmene da su sporna tri pitanja i po istaknutim pitanjima, daju i preciziraju svoja ovlaštenja. Kako navode, uvažavaju Preporuku Ombudsmena i rješenje o imenovanju direktora dostavljaju Službenom glasniku RS na objavljivanje. U vezi sa Komisijom, nadležni odgovorni organ smatra da je Komsija radila na način i u sastavu kako zakon nalaže i ne prihvataju mišljenje Ombudsmena da je Komisija imala nepravilnosti u svom radu. Na kraju, zbog dodatnih pojašnjenja smatraju da ne postoji više nedoumica i potrebe za eventualnim ponavljanjem postupka imenovanja direktora. Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS aktom broj 11/04-059-292-2/15 od 28.09.2015. godine, a koji je dostavljen na znanje i Ombudsmenima, pozivaju Skupštinu opštine Ribnik da povedu računa o poslovanju Doma zdravlja, da izvrše reviziju gubitaka i poslovanja,
----------------	----------	---	---------------------------------------	------------------------	----	--

		zaštite RS, sa ciljem da u ponovljenom konkursu eventualno postupe shodno svojim ovlaštenjima i mogućnostima propisanim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti RS.				kao i da se o utvrđenom činjeničnom stanju i mjerama obavijeste Ministarstvo. Uvažavajući odredbe Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, Ombudsmeni o nepoštivanju Preporuke obavještavaju neposredno viši organ – Vladu RS, odnosno resorno Ministarstvo uprave i lokalne samouprave
Ž-MO-05-56/15	P-231/15	<u>Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije</u> 1.da odmah uspostavi pozitivnu suradnju sa Institucijom Ombudsmana na način propisan Zakonom o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, te najkasnije u roku od 10 (deset) dana, dostavi Instituciji ombudsmana tražene informacije.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	DA	Izjašnjenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, u kojem detaljno navode postupak imenovanja članova Nadzornog odbora. Također dostavljena informacija da je Ministarstvo poslalo Zahtjev za dostavu izjašnjenja Premjeru FBiH.
Ž-SA-05-338/15	P-232/15	<u>Upravnom odboru Univerzitetskog kliničkog centra u Sarajevu</u> 1.Da preispita postupak razrješenja dosadašnjeg generalnog direktora Kliničkog centra Univeziteta u Sarajevu u odnosu na utvrđenu povredu zakona; 2.Da u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Djelimično realizirana	NE	Dana 07.08.2015. godine UO Univerzitetskog kliničkog centra Sarajevo je obavijestio Ombudsmane da UO UKCS nije razrješio generalnog direktora KCUS, prije isteka mandata, u slučajevima i po proceduri utvrđenoj članom 69. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, odnosno članu 53. Statuta UKCS, već po sili Zakona, saglasno članu 234. stav4. istog Zakona, a nakon preuzimanja osnivačkih prava.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-415/14	P-81/15	<u>Centralnoj izbornoj komisiji.</u> 1.Da razmotre navode podnositeljice žalbe, koji su dostavljani i Ombudsmenima i Centralnoj izbornoj komisiji BiH, posebno u vezi sa rodnom diskriminacijom, kao i u vezi sa navodima da joj onemogućeno da na bilo koji način zaštiti svoja izborna prava – pravo da bude imenovana/birana za člana OIK Zvornik i osporava akte skupštine opštine; 2. Da o svim utvrđenim okolnostima i činjenicama obavijeste Ombudsmane pismenim putem na adresu Ravnogorska broj 18, Banjaluka, kao i podnositeljicu žalbe na adresu Vuka Karadžića broj 150, Zvornik, u roku od 30 dana od dana prijema Preporuke; Primjerci Preporuke se dostavljaju na znanje i informaciju Skupštini opštine Zvornik i podnositeljici žalbe.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Centralne izborne komisije BiH od 10.04.2015. godine, gdje ističu da preporuka nije razmatrana jer se odnosi na nadležnost organa lokalne samouprave tj. Skupštine opštine Zvornik. Odgovor Skupštine opštine Zvornik, od 15.07.2015. godine, obavještenje da je u toku izbor člana Opštinske izborne komisije. 12.10.2015. godine odgovor Skupštine opštine Zvornik da još nije imenovan novi član Opštinske izborne komisije.
Ž-SA-05-1300/14	P-86/15	<u>Skupštini opštine Istočno Novo Sarajevo</u> 1.da ponovo, u skladu sa iznesenim mišljenjem ombudsmana BiH, preispita postupak imenovanja direktora JUK „ Kulturni centar“ Istočno Novo Sarajevo te da provede postupak u skladu sa principima utvrđenim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima RS. 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju o preduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Predsjednik Skupštine Istočno Novo Sarajevo je dostavio izjašnjenje u kojem navodi da je poništen konkurs za imenovanje direktora JUK „ Kulturni centar“ Istočno Novo Sarajevo od 25.02.2014. godine.
Ž-SA-05-1234/14	P-88/15	<u>Odboru za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo</u> 1.Da poduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem osiguranja imenovanja najkvalificiranijeg kandidata za direktora Odjela za internu reviziju u skladu sa mišljenjem Ombudsmana; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor povodom upućene preporuke Instituciji ombudsmana dostavljen je dana 02.07.2015. godine, akt broj: 0104-1644-4/15 od 30.06.2015. godine, u kojem Odbor za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo ističe da je prilikom izbora direktora Odjela za internu reviziju postupano u skladu sa odredbama Poslovnika o radu Odbora za reviziju KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo. Imajući u vidu da su o navedenom izjašnjenju istovremeno obaviješteni svi organi KJP “Sarajevo-šume” d.o.o. Sarajevo, Institucija ombudsmana može još u Godišnjem izvještaju o rezultatima aktivnosti

						ombudsmena za ljudska prava BiH za 2015. godinu konstatovati da je sa odgovornim organom ostvarena saradnja, ali preporuka nije realizirana.
Ž-SA-05-276/15, Ž-SA-05-280/15	P-126/15	<u>Općinskom načelniku Općine Hadžići</u> 1.Da preduzme sve neophodne mjere kojima će se osigurati da se imenovanje izvrši uz puno poštivanje postupka i načela utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, između ostalog ponavljanjem precEDURE intervjua i bodovanja kandidata sa učešćem svih članova Komisije za izbor; 2.Da u skladu sa članom 17 stav 2 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Zaprimljen odgovor Općine Hadžići od 14.07.2015. godine o poduzetim mjerama na realizaciji preporuke, gdje navode niz postpaka koje su uradili te kako su sproveli konkurs.Takoder, su iskazali određene zamjerke na mišljenje i zaključke ombudsmena.
Ž-BL-05-507/15	P-210/15	<u>Predsjedavajućem Općinsko vijeća Općine Bužim</u> 1.Da bez odlaganja poništi Odluku o imenovanju Općinskog pravobranioca u Općinskom pravobranilaštvu Općine Bužim, broj: 01-08-2196/15 od 28.07.2015.godine i Odluku o potvrđivanju Odluke o imenovanju Općinskog pravobranioca, broj: 01-08-2196-1/15, te da u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine imenuje kandidata sa najvećim brojem bodova i prijedloga Načelnika opštine; 2.Da u roku od 30 (trideset) dana , računajući od dana prijema Preporuke obavijesti Ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Dana 20.11.2015.godine Predsjedavajući općinskog vijeća Općine Bužim je dostavio obavijest broj: 01-02-3164/15 od 17.11.2015.godine u kojem nas obavještava da je u toku postupak pred Kantonalnim sudom u Bihaću po tužbi tužiteljice I da je kompletan spis predmeta kod Kantonalnog suda, te da je to razlog da se po Preporuci ombudsmena ne može postupiti. U prilogu nam je dostavljenOdgovor na tužbu u predmetu broj: 01 0 U 010440 15 U od 07.09.2015.godine. U skladu sa odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 32/00, 19/02, 34/05 i 32/06), Ombudsmeni su odlučili da predmet zatvore.
Ž-SA-05-431/15	P-261/15	<u>Općinskom vijeću Općine Odžak</u> 1.Da u okviru svojih nadležnosti preduzme sve neophodne mjere kojima će osigurati da se izvrši konačno imenovanje Nadzornog odbora JP „Komunalac“ d.o.o. Odžak, ali i drugih upravljačkih struktura u javnim ustanovama i preduzećima, u skladu sa iznesenim stavovima Ombudsmena, odnosno uz puno poštivanje odredbi Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH; 2.Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Općine Odžak od 04.01.2016., o poduzetim mjerama, te da je imenovanao Povjerenstvo.

NIJE RALIZIRANA

Ž-BR-05-201/14	P-43/15	<u>Javnom poduzeću Radio televizije Tuzlanskog kantona</u> 1.Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje kao i cjelokupnu dokumentaciju vezanu za izbor direktora JP RTV TK-a, kako je aktom Ž-BR-05-201/14 traženo	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Dana 02.07.2015. godine zaprimljen je odgovor JP Radio televizije Tuzlanskog kantona, Privremenog Nadzornog odbora broj 609/15 od 11.06.2015. godine u kojem se navodi „ Nakon imenovanja privremenog Nadzornog odbora JP RTV TK isti je na svojoj prvoj sjednici od dana 10.06.2015. godine razmatrao Vaš akt, te Vas obavještavamo da -od februara 2015. godine dotadašnjem privremenom Nadzornom odboru JP RTV TK je istekao mandat, te je novi privremeni Nadzorni odbor JP RTV TK imenovan tek 27.05.2015. godine. Iz navedenog razloga Nadzorni odbor JP RTV TK nije mogao ranije razmatrati Vaše akte i blagovremeno Vam dostaviti odgovore -u jednom od raniji dopisa Nadzornog odbora JP RTV TK obaviješteni ste da je Tužilaštvo Tuzlanskog kantona vodilo istragu te je JP RTV TK
----------------	---------	---	---------------------------------------	------------------	----	--

						naknadno (u martu 2015.godine) dobilo pisanu informaciju da je istraga obustavljena jer nije postojao osnov za vođenje postupka. U prilogu akta Vam dostavljamo dokument Tužilaštva TK.“
Ž-SA-05-1340/14	P-49/15	Školskom odboru Javne ustanove OŠ “5 oktobar” Sanski Most i Ministru obrazovanja, nauke, kulture i sporta 1.da u skladu sa iznesenim mišljenjem Ombudsmena preispitaju postupak imenovanja direktora OŠ “5 oktobar” Sanski Most; 2.da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju ombudsmena o preduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	OŠ “5 oktobar” Sanski Most, dostavili odgovor od 16.03.2015. godine, gdje navode da trenutno nemaju školski odbor, te da ne mogu provesti Preporuku.
Ž-SA-05-211/15, Ž-SA-05-212/15	P-182/15	Gradonačelniku Grada Zenica 1.Da poništi Rješenje o imenovanju Nadzornog odbora JP “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Zenica broj: 02-14-3598/15 od 20.02.2015. godine; 2.Da preduzme sve neophodne mjere kojima će se osigurati da se imenovanje izvrši uz puno poštovanje postupka i načela utvrđenih Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH; 3.Da u skladu sa članom 17 stav 2 Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, u roku od 30 dana dostavi odgovor o postupku i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji date preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Odgovor povodom upućene preporuke Instituciji ombudsmena dostavljen je dana 21.09.2015. godine, akt broj: 02-14-3598/15-1 od 16.10.2014. godine u kojem sekretar Grada Zenica, između ostalog, navodi da ne postoje opravdani razlozi za poništenje Rješenja o imenovanju Nadzornog odbora JP “Vodovod i kanalizacija” d.o.o. Zenica i provođenje novog postupka.
Ž-BL-05-547/15	P-212/15	Ministru prosvjete i kulture RS 1.Da za izbor direktora JU Osnovna škola „Njegoš“ Berkovići saglasnost da za najbolje rangiranog kandidata predloženog od strane Školskog odbora. 2.Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	NE	Uzimajući u obzir činjenicu, da Ombudsmeni do dana pisanja ove odluke nisu obaviješteni da li je organ ispoštovao preporučeno preporučeno a u skladu sa ovlaštenjima Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a posebno članom 32. Zakona o Ombudsmanima za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH broj: 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06), ukazujemo Vam na nepoštovanje navedenog zakona.
Ž-BL-05-336/15	P-220/15	Osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ Omarska 1.Da razmotri navedeno mišljenje ombudsmena, te da usvoji jedan od predviđenih prijedloga u smislu sastavljanja testa prilikom narednog raspisivanja konkursa 2. Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke. U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Osnovna škola je dana 04.12.2015. godine dostavila odgovor u kojem se navodi da se Preporuka Institucije ne može ispoštovati jer Pravilnik donosi Ministarstvo i mora se poštovati do donošenja novog. Kako preporuka Institucije nije ispoštovana te kako je preduzeto sve iz nadležnosti Institucije, ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili, da u smislu člana 35. Pravila za funkcionisanje Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 104/11) zatvore predmet koji se vodi po žalbi Bajić Jelene a imenovana se može ponovo obratiti Instituciji ukoliko se pojave nove činjenice ili okolnosti u njenom predmetu.
Ž-BL-05-340/15	P-256/15	Direktoru Uprave za indirektno oporezivanje 1.Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, zbog pogrešne primjene materijalnog prava, poništi navedeni Javni oglas za prijem zaposlenika u Upravi za indirektno oporezivanje BiH, od dana 31. 10. 2014. godine 2.Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nije realizirana	DA	Odgovor na preporuku dostavljen je dana 31. 12. 2015. godine. Uprava u istom obavještava Instituciju usljed kojih objektivnih razloga nije u mogućnosti realizovati pomenutu preporuku, pritom dajući određene prijedloge i sugestije Instituciji kako bi se u konkretnom slučaju iznašlo najoptimalnije rješenje. S obzirom da Institucija nema mogućnosti propisane Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH (“Službeni glasnik BiH” br. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06), kojom bi izdate preporuke mogla povući ili izmijeniti njihov sadržaj, kako to predlaže Uprava u svom odgovoru na preporuku, predmet po žalbi se zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH

						(“Službeni list BiH” broj 104/11). Pomenuta preporuka evidentiraće se kao neispoštovana i kao takva navešće se u Godišnjem izvještaju o aktivnostima Institucije za 2016. godinu.
--	--	--	--	--	--	--

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-05-226/14, Ž-BL-05-234/14	P-16/15	<u>Vijeću ministara BiH</u> 1. Da u što kraćem roku donese odluku o Prijedlogu odluke o poništenju Konkursa za izbor i imenovanje šest članova Komisije za koncesije BiH i Prijedlogu odluke o poništenju Rješenja o imenovanju Komisije za raspisivanje konkursa i provedbu konkursne procedure za izbor šest članova Komisije za koncesije BiH 2. Da u roku od 30 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsme BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove preporuke.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-BL-05-706/14	P-24/15	<u>Predsjedniku Skupštine JP "Međunarodni aerodrom Tuzla" d.o.o.</u> 1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja, uspostavi saradnju sa Institucijom na način propisan članom 25. Zakona, te da dostavi traženo izjašnjenje 2. Da u roku od 30 dana, računajući od dana prijema Preporuke, obavijesti Instituciju o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-SA-05-435/15	P-234/15	<u>Skupštini Opštine Srebrenica</u> 1. Da poništi Odluku o razrješenju direktora JP „JS RTV Srebrenica“ Srebrenica, broj: 01-022-55/15 od 07.05.2015. godine; 2. Da osigura stvaranje ambijenta za nesmetan rad medija i obavljanje novinarskog posla bez političkog uticaja i kontrole; 3. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE
Ž-MO-05-217/14	P-254/15	<u>Predsjedniku Općinskog vijeća općine Čitluk</u> 1. Da poništi Rješenje načelnika općine Čitluk posl.br. 02-05-3055/2-14 od 10. srpnja 2014. godine, te da na temelju pristiglih prijava/aplikacija i u skladu sa zakonom, uz puno uvažavanje proklamiranih principa transparentnosti i javnosti, sprovede ponovni postupak izbora kandidata na poziciju člana Nadzornog odbora Javnog poduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk iz reda predstavnika općine, kao i 2. Da najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijama ove preporuke, dostavi relevantne povratne informacije o postupanjima, u Područni ured Mostar, ul.Kneza Višeslava bb 88000 Mostar.	22 - Vladina i ministarska imenovanja	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 22 – VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
25	30	6	3	6	6	4

23- ZDRAVSTVO

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-394/15	P-167/15	<u>Zavodu zdravstvenog osiguranju Tuzlanskog kantona i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona</u> 1.Da odmah po prijemu ove preporuke preduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se nabavili sporni implantati 2.Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	23 - Zdravstvo	Realizirana	DA	U toku postupka istrage po žalbi imenovanog je utvrđeno da su njegova prava povrijeđena te je Zavodu zdravstvenog osiguranja i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona upućena preporuka da se preduzmu sve mjere iz njihove nadležnosti kako bi se nabavili implantanti neopohodni za operativni zahvat na kičmi. Dana, 18.11.2015. godine, podnosilac žalbe je obavijestio Instituciju da je operisan, zahvalio se na pomoći i angažmanu Institucije.
Ž-SA-04-762/15	P-229/15	<u>Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona</u> 1.da u skladu sa članom 50. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju nadležni organ kantonalnog zavoda osiguranja poduzme aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade troškova prijevoza; 2.da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Preporuke, obavijesti Ombudsmene BiH o načinu postupanja po ovoj Preporuci.	23 - Zdravstvo	Realizirana	DA	Dana 23.11.2015.godine Institucija ombudsmena je zaprimila izjašnjenje Zavoda akt broj: 02-37-9886/15 (A.A) od 20.11.2015.godine u kojem se navodi da Zavod prihvata preporuku i primjedbe Institucije ombudsmena, te da su poduzeli potrebne aktivnosti u cilju donošenja provedbenih propisa o visini, kriterijima i načinu korištenja naknade prevoza. U odnosu na činjenicu da je u konkretnom slučaju sačinjena preporuka, te zaprimljen potizivan odgovor po istoj, Institucija ombudsmena u skladu sa članom 35 stav 8 Pravilnika, pristupa zatvaranju predmeta podnositeljice žalbe.

DJELIMIČNO REALIZIRANA

Ž-MO-04-61/15	P-136/15	<u>Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine</u> 1.Da osiguraju pravo na citostatike koji se finansiraju sredstvima federalnog fonda solidarnosti osobama oboljelim od karcinoma dojke 2.Da ubudžće planski i blagovremeno zaključuju ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do nedostatka isti u određenom dijelu godine.	23 - Zdravstvo	Djelimično realizirana	DA	Dana 04.09.2015.godine Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je obavijest u vezi načina kako je ispoštovana Preporuka Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj: 01/I-VII-V-03-3-1767-1/15 od 02.09.2015.godine. Što se tiče dijela Preporuke da Zavod zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine osigura pravo na citostatike pacijentima koji se financiraju sredstvima Federalnog fonda solidarnosti iz Zavoda zdravstvenog osiguranja ukazali su na problematiku financiranja Federalnog fonda solidarnosti pri čemu je osnovni problem manje ostvarenje sredstava iz Proračuna Federacije BiH u odnosu na zakonsku obvezu, kao i stalno proširenje programa zdravstvene zaštite koji se financiraju sredstvima fonda solidarnosti. Što se tiče dijela Preporuke da ubuduće planski i blagovremeno zaključuje ugovore o isporuci citostatika kako ne bi došlo do nedostatka istih u određenom dijelu godine, napominju da Zavod i prije donošenja novog Zakona o javnim nabavkama („ Službeni glasnik BiH “, broj: 39/14) zajedno sa finansijskim planovima Federalnog fonda solidarnosti donosio i Planove javnih nabavki koje se financiraju iz sredstava federalnog fonda solidarnosti u kojima su planirane i nabavke lijekova/citostatika i iste, suglasno zakonskoj odredbi, objavljuje na svojoj internetskoj stranici. Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH donio je Procedure za pripremu i provođenje postupaka javnih nabavki koje se financiraju iz sredstava Fonda solidarnosti Federacije BiH kojim su definirani postupci, odgovorni svakog učenika u procesu javnih nabavki te i blagovremenog zaključivanja ugovora te i ugovora o isporuci citostatika. Ombudsmani BiH konstatiraju da je Preporuka Ombudsmena broj: 136/15, djelimično ispoštovana.
---------------	----------	--	----------------	------------------------	----	---

OSTVARENA SARADNJA

Ž-BL-05-288/14	P-171/15	<u>Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostave tražene podatke/informacije pismenim putem na adresu Akademika Jovana Surutke 13, Banjaluka, kako je to naprijed navedeno;	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Ministarstva zdravlja i invalidske zaštite Republike Srpske od 04.09.2015. godine, u kojem navode da Ministarstvo ulaže sve napore da se Zavod kako institucija osposobi i stavi u funkciju, te da su tu za saradnju sa Institucijom ombudsmana. Odgovor Ministarstva zdravlja i invalidske zaštite Republike Srpske od 21.12.2015. godine, da je Vlada Republike Srpske donjela Zaključak broj: 04/1-012-2-2446/15 od 29.10.2015. godine, radi otklanjanja zastoja u omogućavanju rada Zavoda.
Ž-SA-04-1010/14, Ž-SA-04-728/15	P-275/15	<u>Ministarstvo civilnih poslova BiH Sarajevo Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH Sarajevo Fond za zdravstveno osiguranje Republike Srpske Banja Luka Federalno ministarstvo zdravstva Maršala Tita 9 71 000 Sarajevo Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske Banja Luka</u> 1.Da organi kojima se upućuje ova preporuka poduzmu aktivnosti i mjere u okvirima svojih nadležnosti u cilju pronalaženja odgovarajućih rješenja i omogućavanja ostvarivanja zdravstvene zaštite penzionerima Federacije Bosne i Hercegovine koji su radni staž i prebivalište imali na području Republike Srpske, a koji su se preselili na područje Republike Hrvatske, odnosno Republike Srbije; 2.Da da o načinu postupanja, u roku od 60 dana od dana prijema preporuke, obavijestite Instituciju ombudsmana.	23 - Zdravstvo	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Federalnog ministarstva zdravstva od 07.01.2016.u kojem navode da od Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH očekuju kompletnu informaciju. Odgovor Ministarstva civilnih poslova od 16.02.2016. godine gdje se navodi da poduzimaju aktivnosti u okviru svojih nadležnosti na rješenju navedenog problema.

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-SA-04-644/12	P-35/15	<u>Federalno ministarstvo zdravstva</u> 1.Da uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana , od dana prijema ove Preporuke obavijesti Instituciju ombudsmana BiH o realizaciji preporuke.	23 - Zdravstvo	Nema odgovora	NE
Ž-SA-04-987/14	P-104/15	<u>Vladi Kantona 10</u> 1.Da razmotri poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti usmjerenih ka podizanju nivoa zdravstvene zaštite na području općine Bosansko Grahovo. 2.Poziva se Vlada Kantona 10 da dostavi Instituciji ombudsmana informaciju o realizaciji ove preporuke u roku od 90 dana od dana prijema.	23 - Zdravstvo	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 23 – ZDRAVSTVO

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
7	8	2	1	2	0	2

24-SOCIJALNA ZAŠTITA

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-04-370/13	P-80/15	<u>Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike Sarajevo, Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja Tuzla, Odjeljenje za drugostepeni postupak medicinskog vještačenja u Sarajevu, Centar za socijalni rad Tuzla</u> 1.da polazeći od navedenih međunarodnih standarda i pozitivnih zakonskih propisa bez odlaganja preispitaju svoje odluke u slučaju mlđb. djeteta postupajući u najboljem interesa djeteta; 2. da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijeste Instituciju Ombudsmana za ljudska prava BiH o preduzetim mjerama na izvršenju Preporuke.	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, odgovor od 10.04.2015. godine u kojem navode da nisu u mogućnosti da vrše revizije ili izmjene već urađenih nalaza nego da to mora biti na lični zahtjev. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike Sarajevo, navode da su postpili prema preporuci te da rješenja upravnih organa se baziraju na ocjeni medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja organizma Instituta za medicinsko vještačenje. Centar za socijalni rad Tuzla gdje navode da sve izmjene vrše u skladu sa propisima i u skladu sa ocjenom medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja organizma Instituta za medicinsko vještačenje
Ž-SA-04-894/15	P-188/15	<u>Organi vlasti Federacije Bosne i Hercegovine</u> Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području FBiH	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Posljednja akcija u bazi izdavanje preporuke, veza Ž-BL-01-376/14.
Ž-BL-04-279/15	P-286/15	<u>Gradu Prijedoru</u> 1.Da odmah po prijemu ove Preporuke uspostave saradnju sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženo izjašnjenje, kako je to naprijed navedeno; 2.Da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmane o načinu ispoštovanja ove preporuke. Primjerak Preporuke se dostavlja i Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, na znanje i informaciju.	24 - Socijalna zaštita	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Grada Prijedora od 15.01.2016. godine gdje se navode hronologija postupanja u navedenom predmetu .

UKUPNO – 24 – SOCIJALNA ZAŠTITA

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
3	3	0	0	3	0	0

25 – PENZIJE

REALIZIRANE

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-04-668/14	P-19/15	<p><u>Predsjedavajućem Vijeća ministara, Ministarstva civilnih poslova, Premijeru Republike Srpske, Direktorcu Fonda PIO Republike Srpske</u></p> <p>1. Da preduzmu mjere iz svoje nadležnosti kako bi se uskladile odredbe koje se odnose na prestanak radnog odnosa po osnovu navršenih 40 godina penzijskog staža, predviđen Zakonom o radu i Zakona PIO RS ,</p> <p>2. Da u roku od 30 (trideset) dana, od dana prijema Preporuke obavijeste Instituciju ombudsmene o preduzetim aktivnostima na realizaciji iste.</p>	25 - Penzije	Realizirana	DA	<p>Generalni sekretar Savjeta ministara je dana 12.02.2015.godine dostavio Obavijest o zaključku Vijeća ministrara, broj: 05-07-1-256-21/15 od 11.05.2015.godine. Obavijestili su nas da je Ministarstvo sigurnosti, u saradnji sa policijskim tijelima Bosne i Hercegovine i nadležnim entitetskim i kantonalnim institucijama, zaduženo da poduzme odgovarajuće mjere kako bi se uskladile odredbe zakona koji regulišu prestanak radnog odnosa. Vijeće ministara predlaže Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da ubrza proceduru donošenja zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima a koji se nalazi u parlamentarnoj proceduri. S obzirom da je Preporuka P-19/15 od 23.01.2015.godine ispoštovana, ombudsmena su odlučili da predmet zatvore.</p>
Ž-BL-04-788/14	P-127/15	<p><u>Fondu PIO RS:</u></p> <p>1. Da odmah razmotre sva sporna pitanja u predmetu podnosioca žalbe, da donesu novi upravni akt, te poduzmu druge adekvatne mjere kako bi se dugogodišnji problem riješio, u interesu stranke, a opet u skladu sa svim procesnim i materijalnim propisima,</p> <p>2. Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Surutke broj 13, Banjaluka;</p>	25 - Penzije	Realizirana	DA	<p>Aktom broj 3758/12 od 16.06.2015. godine, direktor Fonda obavještava Ombudsmene da su nezavisno od Preporuke Ombudsmena, ali uz uvažavanje iste, ponovo razmotrili sva sporna pitanja i da su donijeli nove upravne akte, zaključak broj 1084596378 od 21.05.2015. godine i rješenje isti broj od 22.05.2015. godine. Dodaju da podnosilac žalbe vrši stalan i neosnovan pritisak da odluče u njegovu korist, na način suprotan zakonu, da podnosi tužbe, pokreće upravne sporove, podnosi vanredne pravne lijekove, ali da sve biva odbačeno itd. Pored toga, upućuje brojne podneske različitim institucijama, koji nisu nadležni da odlučuju o njegovim pravima u spornim upravnim postupcima. Akt Fonda PIO RS od 16.06.2015. godine, dostavljen je podnosiocu žalbe. U korespondenciji sa predstavnicima Institucije ombudsmena apsolutno negira sve navode nadležnih u Fondu PIO, jer i dalje krše zakon. Ombudsmeni, u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, koriste priliku da o naprijed istaknutim problemima upoznaju nadležnog resornog ministra. Prije svega iz razloga što se problemi u komunikaciji Fonda PIO i podnosioca žalbe nisu riješili, što podnosilac žalbe ponovo sada pokreće upravne sporove protiv najnovijih akata Fonda PIO. Ombudsmeni su primorani da konstatuju da postupci pred nadležnim Fondom traju neopravdano dugo i ne mogu prihvatiti konstataciju direktora da stranka/podnosilac žalbe vrši pritisak na Fond PIO zbog toga što koristi dozvoljene pravne načine da zaštiti svoja prava. Tužbe, apelacije i zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke su odbačeni iz razloga što su preuranjeni. Dakle, radi se o procesnim odlukama, jer se sudovi nisu ni bavili primjenom materijalnih propisa u konkretnim slučajevima, tako da postupci nisu okončani. Nadležni Fond PIO jeste donio nove upravne akte, ali Ombudsmeni cijene da Preporuka broj P-127/15 nije ispoštovana i da će postupci zaštite prava podnosioca žalbe trajati još neko vrijeme, što u konkretnom slučaju nije cjelishodno i/ili opravdano. Ombudsmeni su, u skladu sa Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH u konkretnom slučaju iscrpili zakonske mogućnosti i o nepostupanju po Preporuci obavijestili i nadležno Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite RS, a svakako će razmotriti i da navedeni slučaj uvrste i u Godišnji izvještaj o aktivnostima Institucije ombudsmena za 2015. godinu. Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite RS se aktom broj 16-04/4-181-109-9/2015 od 07.08.2015. godine, izjašnjava povodom Preporuke Ombudsmena.</p>

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-04-62/15	P-37/15	<p><u>Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u></p> <p>1.Da riješe pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde " sa područja Zeničko-dobojskog kantona i Unsko-sanskog kantona koji se ne nalaze u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog MUP-a;</p> <p>2.Da o poduzetim mjerama i načinu postupanja po preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata odgovori da nema novih činjenica u postpku te da žalitelj nije pripadnik bivše VF , da mu plaketa „Zlatna policijska zvijezda“ nije dodjeljena u skladu sa pravilnicima. Također da imajući u vidu sve navedeno žalitelj ne ostvaruje prava u skladu sa Zakonom o dobitnicima ratnih priznanja, i odlikovanja i članova njihovih porodica. Povezano sa preporukom 94.
Ž-BL-04-579/14	P-66/15	<p><u>Okružnom sudu u Bijeljini</u></p> <p>1.Da odluči u meritumu u predmetnoj upravnoj stvari i donese presudu bez vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, i</p> <p>2.Da u roku od 60 dana, saglasno članu 32. stav 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, obavijesti Ombudsmene BiH o postupcima i rokovima za preduzimanje mjera na realizaciji ove Preporuke.</p> <p>U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova Preporuka se dostavlja i podnosi teljici žalbe.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Ogovor PIO RS, od 02.11.2015. godine da se predmet stranke nalazi kod Okružnog suda Bijeljina. Okružni sud u Bijeljini , odgovor od 05.02.2016. godine , da je sud donio presudu, gdje se tužba odbija kao neosnovana žalba tužiteljice.
Ž-SA-04-258/15, Ž-SA-06-252/15	P-134/15	<p><u>Parlamentu Federacije BiH INICIJATIVU</u></p> <p>Za dopunu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, odnosno dopunu člana 60. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji glasi: Porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice : bračni drug, djeca rođena u braku, ban braka, usvojena, pastorčad koje je osiguranik izdržavao, unučad i druga djeca bez roditelja koju je osiguranik izdržavao do svoje smrti.</p> <p>Porodičnu penziju može ostvariti i bračni drug iz razvedenog braka ako je sudskom odlukom utvrđeno pravo na izdržavanje.</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Institucija ombudsmena je zaprimila odgovor u vezi sa pomenutom inicijativom od FZ PIO/MIO u aktu broj FZ1-05-7-992/15, od 20.07.2015. godine, u kojem između ostalog navode da smatraju da navedena Inicijativa za dopunu člna 60 Zakona o PIO nije prihvatljiva, niti pravno utemeljena. Prethodno navedeni odgovor je prosljeđen podnosi teljima žalbe na uvid. <p>Nakon urgencije od 30.09.2015. godine upućene Federalnom ministarstva rada i socijalne politike i Parlamentu FBiH, zaprimljen je odgovor u vezi sa inicijativom od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, akt broj 04-02/01-1662/15, od 13.10.2015. godine, ali od Parlamenta FBiH nisu zaprimljene povratne infomacije, ali je iz odgovora Federalnog ministarstva rada i socijalne politike vidljivo da je predsjedavajući Zastupničkog doma PFBiH poduzimao određen aktivnosti u vezi sa Inicijativom.</p> <p>U odgovoru Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, akt broj 04-02/01-1662/15, od 13.10.2015. godine, se navodi sljedeće: Vlada Federacije BiH je aktom broj: 03-02-938/15 od 14.09.2015.godine Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavila Inicijativu za donošenje Zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službene novine Federacije BiH, br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06,4/09 i 55/12), koju je podnijela Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a koja je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine dostavljena od strane predsjedavajućeg Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine aktom: 01/c,02/c-02-3-1025/15 od 03.09.2015. godine. Ministarstvo je sačinilo Prijedlog izjašnjenja u vezi navedene Inicijative, te istoga dana 06.10.2015.godine dostavilo Vladi Federacije Bosne i Hercegovine koja će Prijedlog izjašnjenja razmatrati na 27.sjednici planiranoj za 15.1 0.2015.godine.</p>
Ž-BL-04-579/14	P-216/15	<p><u>Fondu penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, Filijali Bijeljina</u></p> <p>1.Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na</p>	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Fond penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, odgovor od 02.11.2015. godine u kojem navode da se vodi spor na sudu, te da nisu u mogućnosti izvršiti uvid. <p>Odgovor Okružni sud u Bijeljini od 05.02.2016. da je donio predudu</p>

		način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-04-187/14 traženo.				kojom je rješio upravnu stvar u meritumu.
Ž-BL-04-45/15	P-221/15	<u>Kantonatnoj administrativnoj službi Mostar i Ministarstvu odbrane BiH</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke preduzmu sve mjere kako bi se zajednički i sporazumno riješilo pitanje uplate doprinosa za stranku za 2000. godinu a sve u cilju ostvarivanja prava na prijevremnu penziju 2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Ministarstvu odbrane BiH, odgovor od 28.10.2015. godine, obavijest das u prosljedili urgenciju u Federalni zavod za PIO/MIO. Odgovor Federalnog zavoda za PIO/MIO DA JE potrebno da Ministarstvo dostavi dokaze o uplati doprinosa, nakon toga će biti evidentirani podaci iz M4 obrasca će biti registrovani u Matičnoj evidenciji. Odgovor Porezne uprave FBiH da ne raspolaže traženim podacima. Odgovor Ministarstvo odbrane BiH da za taj period pravni sljednik po osnovu uplate doprinosa za 2000-tu godinu je Vlada FBiH-Federalno ministarstvo finansija tako da Ministarstvo odbrane nije obavezno vršiti ponovnu uplatu po istom.
Ž-BL-04-774/14	P-241/15	<u>FONDU PIO REPUBLIKE SRPSKE</u> 1. Da odmah po prijemu ove preporuke uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, i dostavi traženi odgovor, kako je to navedeno u aktima od 04.12.2014. i 04.03. 20.05. i 25.08.2015. godine.	25 - Penzije	Ostvarena saradnja	DA	Dana 16.11.2015. godine zaprimljen je odgovor na preporuku, koji je prosleđen punomoćniku podnosioca žalbe, a u kojem se navodi da je o zahtjevu podnosioca žalbe doneseno Rješenje od 06.11.2015. godine, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama RS. Imajući u vidu navedene činjenice, predmet se zatvara.

NIJE REALIZIRANA

Ž-SA-04-134/15	P-89/15	<u>Direktoru Federalnog zavoda PIO Mostar</u> 1. Da razmotri mogućnost poništenja Rješenja Kantonatne administrativne službe za Kanton Sarajevo broj FZ12/2-35UP1-4073/14-1982205430 od 20.05.2014. godine; 2. Da u roku od 30 dana od dana prijema preporuke obavijesti Instituciju ombudsmena o poduzetim mjerama.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Direktor Federalnog zavoda PIO/MIO u svom odgovoru od 15.04.2015. godine, navodi da je ovaj Zavod ponovno ocijenio zakonitost drugostepenog rješenja koje u cjelosti smatra zakonitim zbog čega nije u mogućnosti postupiti u skladu sa preporukom.
Ž-SA-04-62/15	P-94/15	<u>Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata</u> 1. Da riješe pitanje statusa 14 dobitnika "Zlatne policijske zvijezde" sa područja Zeničko-dobojskog kantona i Unsko-sanskog kantona koji se ne nalaze u evidenciji dobitnika ratnih priznanja Federalnog MUP-a; 2. Da o poduzetim mjerama i načinu postupanja po preporuci obavijeste Instituciju ombudsmena u roku od 30 dana od dana prijema preporuke.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata odgovori da nema novih činjenica u postpku te da žalitelj nije pripadnik bivše VF, da mu plaketa „Zlatna policijska zvijezda“ nije dodjeljena u skladu sa pravilnicima. Također da imajući u vidu sve navedeno žalitelj ne ostvaruje prava u skladu sa Zakonom o dobitnicima ratnih priznanja, i odlikovanja i članova njihovih porodica. P-37/15-povezano dvije preporuke u istom predmetu
Ž-BR-04-187/14	P-165/15	<u>Fondu penzijsko i invalidskom osiguranju Republike Srpske, Filijali Bijeljina</u> 1. Da u roku od 8.dana od dana prijema ove preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmena, na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine i dostavi traženo izjašnjenje kako je aktom Ž-BR-04-187/14 traženo.	25 - Penzije	Nije realizirana	DA	Dana 20.10.2015. godine zaprimljen je odgovor Fonda Penzijsko i invalidskog osiguranja Republike Srpske, filijala Bijeljina broj 4321-1/15 od 12.10.2015. godine u kojem se navodi: „ Obavještavamo da smo uvidom u predmetni spis imenovanog utvrdili da je imenovani uložio žalbu na rješenje broj: 804423479 od 09.09.2013. godine. Odjeljenje za rješavanje o pravima u Drugom stepenu Fonda PIO Republike Srpske Filijala Bijeljina donosi rješenje broj: 9804423479 od 05.11.2013. godine kojim žalbu imenovanog uvažava. Prvostepeni organ Filijale Bijeljina imenovanom donosi rješenje po žalbi broj: 9804423479 od 24.02.2014. godine, imenovani navedeno rješenje dobija na kućnu adresu što se vidi iz dostavnice koja se nalazi u predmetu. Na osnovu napred izloženog utvrđeno je da nema novih činjenica i dokaza na osnovu kojih bi se moglo odlučivati i donositi novo rješenje za imenovanje.“

NEMA ODGOVORA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR
Ž-BL-04-788/14	P-127/15	Fondu PIO RS: 1.Da odmah razmotre sva sporna pitanja u predmetu podnosioca žalbe, da donesu novi upravni akt, te poduzmu druge adekvatne mjere kako bi se dugogodišnji problem riješio, u interesu stranke, a opet u skladu sa svim procesnim i materijalnim propisima, 2.Da Ombudsmene obavijeste o učincima Preporuke, pismenim putem u roku od 20 dana od dana prijema ove Preporuke, na adresu Akademika Jovana Šrutke broj 13, Banjaluka;	25 - Penzije	Nema odgovora	NE

UKUPNO – 25 – PENZIJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
11	11	1	0	6	3	1

26 – TUŽILAŠTVO

REALIZIRANA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BR-05-243/14	P-131/15	<u>TUŽILAŠTVU/TUŽITELJSTVU BRČKO DISTRIKTA BIH</u> 1.Da u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima poduzme radnje u cilju donošenja tužilačke odluke u predmetu broj T18 0 KTA 0005000 12; 2.Da u roku od 30 dana obavijesti Instituciju ombudsmana o poduzetim mjerama i rokovima za realizaciju preporuke.	26 - Tužilaštva	Realizirana	DA	Dana 24.08.2015. godine zaprimljen je akt Tužilaštva/Tužiteljstva Brčko distrikta BiH broj T18 0 KTA 0005000 12 od 07.08.2015. godine u kojem navode „, obavještavamo da je ovo tužilaštvo dana 05.08.2015. godine u skladu sa članom 216. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta BiH, donijelo pismenu naredbu da se neće narediti provođenje istrage protiv prijavljene stranke iz Brčkog, povodom podnijete krivične prijave stranke iz Brčkog za radnje koje je prijavljeno učinio dok je imao funkciju Dogradonačelnika Brčko distrikta BiH zbog osnova sumnje na krivično djelo – Zloupotreba položaja ili ovlaštenja – iz člana 377. Krivičnog zakona Brčko distrikta BiH, jer iz podnešene prijave, saslušanja oštećenog i prijavljenog i sve dodatno prikupljene materijalne dokumentacije, proizilazi da prijavljeno djelo nije krivično djelo odnosno da njegove radnje nemaju elemente krivičnog djela.“
Ž-LI-05-214/15	P-258/15	<u>Kantonalnom tužiteljstvu Kantona 10</u> 1.Da sukladno čl. 45. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, poduzme sve mjere i radnje radi prikupljanja potrebnih podataka za prijavljenu osobu, a prije svega izdavanjem odgovarajućeg naloga ovlaštenom policijskom organu; 2.Da, o poduzetim mjerama i radnjama po ovoj preporuci obavijesti Instituciju ombudsmana u roku od 15 dana.	26 - Tužilaštva	Realizirana	DA	Kantonalno tužiteljstvo obavjestilo je ombudsmana da je nakon zaprimanja prijave zatražilo od Općinskog suda Livno, Odjeljenje suda Drvar, predmet broj: 50/05-D od 16.08.2006. godine, te nakon dostavljanja istog, izvršilo uvid i utvrdilo da u navedenom predmetu nema dovoljno osobnih podataka za prijavljenog osim imena i prezimena i imena oca, te tužiteljstvo nije moglo utvrditi adresu istog i istu dostaviti sudu i podnositelju prijave, jer da bi tužiteljstvo moglo zatražiti adresu prijavljenog stranke , trebalo bi imati podatke kad je rođen i gdje je rođen, kao i JMBG, a kako u ovom slučaju tih podataka nema, stoga je predmet i arhiviralo, o čemu je obavjestilo podnositelja žalbe. Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je dana 14.10.2015. godine, obavjestila podnositelja žalbe o izjašnjenju odgovorne strane, ali podnositelj žalbe nije u ostavljenom roku dao komentar niti predložio dalje mjere i radnje u svezi postupanja po podnesenoj žalbi, pa se smatra da ne želi nastaviti postupak po podnesenoj žalbi.

OSTVARENA SARADNJA

Ž-SA-05-180/15, Ž-SA-06-1137/14	P-154/15	VLADI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE, FEDERALNOJ UPRAVI ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE 1.Da, imajući u vidu nalaze Ombudsmana BiH, domah po prijemu ove preporuke poduzmu aktivnosti koje će pitanje radno-pravnog statusa žalitelja i pitanje provođenja inspekcijskog nadzora u oblasti dječije i socijalne zaštite urediti i vratiti u zakonske okvire; 2.Da u što kraćem vremenskom period obavijesti Ombudsmene BiH o poduzetim aktivnostima u cilju ispoštovanja ove preporuke.	26 - Tužilaštva	Ostvarena saradnja	DA	Federalna uprava za inspekcijske poslove da ne postoji prema sistematizaciji inspektor za dječiju i socijalnu zaštitu ali da će biti na raspolaganju za saradnju. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike odgovor povodom preporuke, da je Vladi Federacije BiH, dostavilo Prijedlog Zaključka o vraćanju federalnih inspektora za socijalnu zaštitu iz Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u Federalnu upravu za inspekcijske poslove i Prijedlog Odluke o prestanku važenja Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o preuzimanju državnih službenika između Federalne uprave za inspekcijske poslove i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike kojima se predlaže preuzimanje/vraćanje federalnih inspektora u Federalnu upravu za inspekcijske poslove. Odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, od 22.01.2016. godine u kojem se navode postupanja ovo ministarstva u vezi preporuke P-154/15.
------------------------------------	----------	--	-----------------	--------------------	----	---

UKUPNO – 26 – TUŽILAŠTVO

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
3	4	2	0	1	0	0

28 - PREDMETI KORUPCIJE

OSTVARENA SARADNJA

BROJ PREDMETA	BROJ PREPORUKE	GLAVNA PREPORUKA	POVREDA PRAVA	REALIZACIJA PREPORUKE	ZAPRIMLJEN ODGOVOR	REALIZACIJA I SADRŽAJ ODGOVORA
Ž-BL-05-151/15	P-151/15	<p><u>Gradu Doboj</u></p> <p>1. Da odmah po prijemu ove preporuke odgovori na zahtjev podnosioca žalbe od 12.01. i 20.02.2015. godine a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama.</p> <p>2. Da preduzme sve mjere kako bi se razmotrila mogućnost raspoređivanja budžeta grada Doboj na transparentniji način, po pojedinim mjesnim zajednicama.</p> <p>2. Da u roku od 20 (dvadeset) dana, od dana prijema ove Preporuke obavijesti Ombudsmene o načinu realizacije ove preporuke.</p>	28 - Predmeti korupcije	Ostvarena saradnja	DA	Odgovor Grad Doboj, Gradska uprava Doboj, od 25.07.2015. godine, dostavljaju način realizacije preporuke kao i odgovor na žalbustranke, predsjednika mjesne zajednice Tisovac. Odgovor odjeljenja za financije, od 27.11.2015. gdje navode obrazloženje budžeta i plan raspodjele sredstava.

NIJE REALIZIRANA

Ž-BL-05-87/15	P-99/15	<p><u>Načelniku općine Sanski Most</u></p> <p>1. Da po prijemu ove preporuke bez odlaganja uspostavi saradnju sa Institucijom ombudsmana za ljudska prava BiH na način propisan članom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH</p> <p>2. Da po preduzimanju radnji i mjera koje proizilaze iz ove preporuke, u roku od 30 dana o tome obavijeste Instituciju ombudsmana BiH</p>	28 - Predmeti korupcije	Nije realizirana	NE	Imajući u vidu da odgovorna strana nije dostavila odgovor na pomenutu preporuku u roku koji joj je istom određen, ne postoje mehanizmi za daljim vođenjem postupka po žalbi, te se predmet zatvara u skladu sa članom 35. stav 1. tačka 8. Pravila postupka Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH" 104/11). Pomenuta preporuka smatra se naipoštovanom i kao takva evidentiraće se u Godišnjem izvještaju Institucije za 2015. godinu.
---------------	---------	--	-------------------------	------------------	----	---

UKUPNO – 28 – PREDMETI KORUPCIJE

UKUPNO IZDATIH PREPORUKA	BROJ PREDMETA U KOJIMA SU IZDATE	REALIZIRANE	DJELIMIČNO REALIZIRANE	OSTVARENA SARADNJA	NIJE REALIZIRANA	NEMA ODGOVORA
2	2	0	0	1	1	0